RE CON STRUC TIE

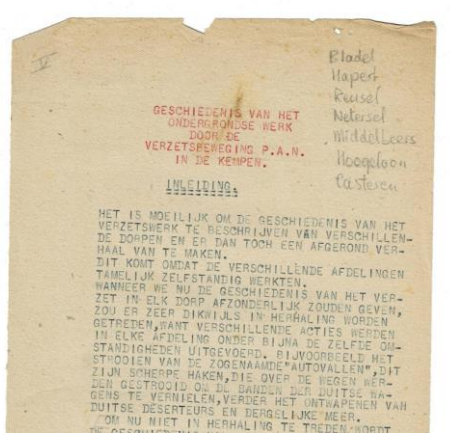

GESCHIEDENIS VAN HET
ONDERGRONDSE WERK
DOOR DE
VERZETSBEWEGING P.A.N.
IN DE KEMPEN.

INLEIDING.

HET IS MOEILIJK OM DE GESCHIEDENIS VAN HET VERZETSWERK TE BESCHRIJVEN VAN VERSCHILLENDE DORPEN EN ER DAN TOCH EEN AFGEROND VERHAAL VAN TE MAKEN.
DIT KOMT OMDAT DE VERSCHILLENDE AFDELINGEN TAMELIJK ZELFSTANDIG WERKTEN.
WANNEER WE NU DE GESCHIEDENIS VAN HET VERZET IN ELK DORP AFZONDERLIJK ZOUDEN GEVEN, ZOU ER ZEER DIKWIJLS IN HERHALING WORDEN GETREDEN, WANT VERSCHILLENDE ACTIES WERDEN IN ELKE AFDELING ONDER BIJNA DE ZELFDE OMSTANDIGHEDEN UITGEVOERD. BIJVOORBEELD HET STROOIEN VAN DE ZOGENAAMDE "AUTOVALLEN", DIT ZIJN SCHERPE HAKEN, DIE OVER DE WEGEN WERDEN GESTROOID OM DE BANDEN DER DUITSE WAGENS TE VERNIELEN, VERDER HET ONTWAPENEN VAN DUITSE DESERTEURS EN DERGELIJKE MEER.
OM NU NIET IN HERHALING TE TREDEN, WORDT

RAPPORT

P.A.N.

GROEP 5

HOOGELOON

dagelijks rapport uitgebr
kers gestrooid.
tsers materiaal afhandig g
stroepen werden neergesabo
t willems naar Oosteren en

The Library of Congress
Experiencing War
Stories
Home » Harry Marlin Tinkcom

Harry Marlin Tinkcom

Portrait of Harry Tinkcom in uniform, Sioux Falls, South Dakota [01/1943]

War: World War,
Branch: Army Air
Unit: 82nd Troop
436th Troop Carr
Service Location
Mississippi; Sio
Dakota; Fort Mye
Davis-Monthan Fi
Arizona; Alamogo
Grenada, Michiga
England; Fontain
European Theater
Rank: Technical

VIEW FULL DESC

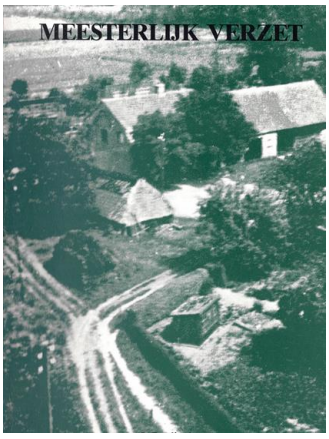

MEESTERLIJK VERZET

HIJ ZAL DE KOEKOEK NIET MEER HOREN ROEPEN

VERHALEN UIT DE KEMPEN

JAN VAN DER HEIJDEN

Gebeurtenissen in Hoogeloon, september 1944

Inleiding

Gerrit Beex is de commandant van een verzetsgroep van 10 man in Hoogeloon. Hij typt in 1945 een verslag van 107 pagina's, de "Geschiedenis van het ondergrondse werk door de verzetsbeweging P.A.N. in de Kempen". De P.A.N. is de Partizanen Actie Nederland.
In oktober 1944 typt Gerrit een rapport van 6 pagina's over: "P.A.N. Groep 5, Hoogeloon-Casteren".

Harry Tinkcom is radio-operator in een Dakota die op 17 september 1944 neerstort tussen Hoogeloon en Casteren. Hij houdt een dagboek bij.

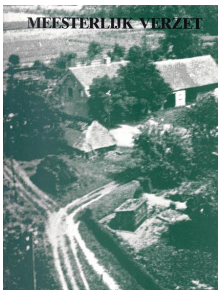

Jan Buylinckx schrijft het boek "Meesterlijk Verzet" met de herinneringen van Adriaan Goossens.

Het boek "Hij zal de koekoek niet meer horen roepen" van Jan van der Heijden, gaat over zijn vader Fons van der Heijden uit Netersel.

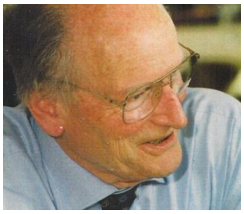

Loek Veeger, onderduiker bij Fons van der Heijden, houdt een dagboek bij.

Op basis van deze bronnen reconstrueer ik de gebeurtenissen in de Kempen in september 1944.

H.B.J. (Han) Nieman, 1 maart 2023

Inhoud

Inleiding 2
Inhoud 3
Verzet in en rond Hoogeloon 4
Harry Tinkcom 22
Meesterlijk Verzet 23
Dakota transportvliegtuigen trekken zweefvliegtuigen 24

Verslag Gerrit Beex
Zondag 17 september 26
Maandag 18 34
Dinsdag 19 35
Woensdag 20 38
Donderdag 21 39
Vrijdag 22 54

Dagboek Harry Tinkcom
Zondag 17 september 58
Maandag 18 62
Dinsdag 19 66
Woensdag 20 67
Donderdag 21 69
Vrijdag 22 74

Meesterlijk Verzet
Zondag 17 september 80
Maandag 18 84
Dinsdag 19 85
Woensdag 20 87
Donderdag 21 91
Nawoord, verantwoording, gebruikte literatuur 104

Boek Jan van der Heijden
Zondag 17 september 111
Maandag 18 112
Dinsdag 19 112
Woensdag 20 114

Dagboek Loek Veeger
Zondag 17 september 117
Maandag 18 119
Dinsdag 19 120
Woensdag 20 121

Reconstructie
Dakota's en gliders vliegen naar Son 126
De Clay Pigeon en andere vliegtuigbemanningen 133
Kamp op het Heieind 144
Is Fons van der Heijden doodgeschoten wegens nalatigheid van het verzet ? 161
Adriaan Goossens, Theo Dirks en de andere partizanen 166
Conclusies 169

Bijlagen
Gedenkboek P.A.N. 174
Adriaan Goossens, Toon Groenen en acties van de P.A.N. 179
De dood van Eddy Jones 186
E-mail van Jan Buylinckx 188

Verzet in en rond Hoogeloon

1943

Gerrit G.A.C. Beex, 1912-1993

Gerrit G.C.A. Beex is commandant van de Partizanen Actie Nederland in Hoogeloon. Zoals ook andere rayoncommandanten, maakt hij na de oorlog een verslag van de gebeurtenissen in het verzet. Het wordt een boekje van 107 pagina's:

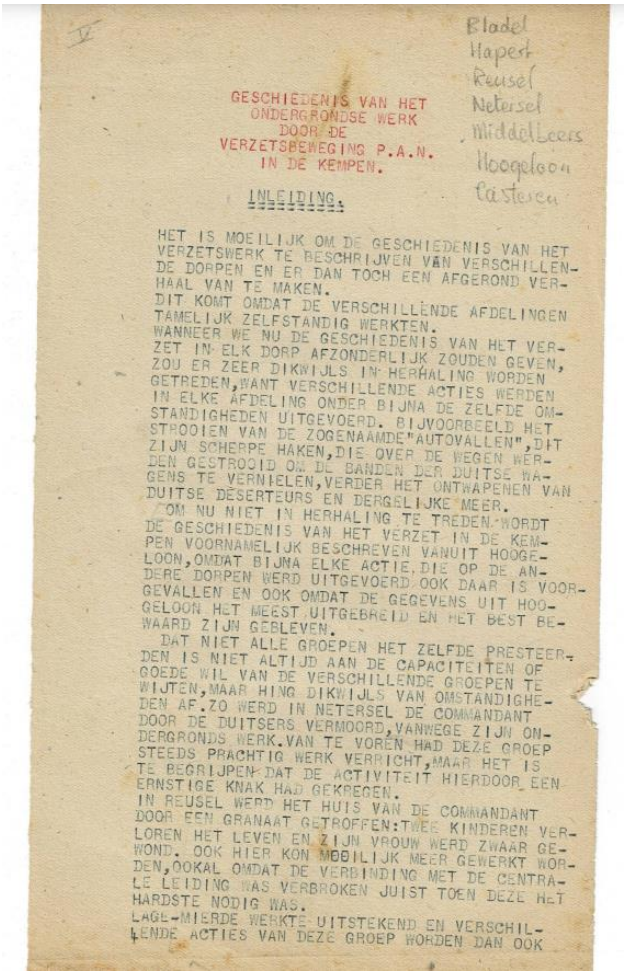

GESCHIEDENIS VAN HET
ONDERGRONDSE WERK
DOOR DE
VERZETSBEWEGING P.A.N.
IN DE KEMPEN.

Bladel
Hapert
Reusel
Netersel
Middelbeers
Hoogeloon
Casteren

INLEIDING.

HET IS MOEILIJK OM DE GESCHIEDENIS VAN HET VERZETSWERK TE BESCHRIJVEN VAN VERSCHILLENDE DORPEN EN ER DAN TOCH EEN AFGEROND VERHAAL VAN TE MAKEN.
DIT KOMT OMDAT DE VERSCHILLENDE AFDELINGEN TAMELIJK ZELFSTANDIG WERKTEN.
WANNEER WE NU DE GESCHIEDENIS VAN HET VERZET IN ELK DORP AFZONDERLIJK ZOUDEN GEVEN, ZOU ER ZEER DIKWIJLS IN HERHALING WORDEN GETREDEN, WANT VERSCHILLENDE ACTIES WERDEN IN ELKE AFDELING ONDER BIJNA DE ZELFDE OMSTANDIGHEDEN UITGEVOERD. BIJVOORBEELD HET STROOIEN VAN DE ZOGENAAMDE "AUTOVALLEN", DIT ZIJN SCHERPE HAKEN, DIE OVER DE WEGEN WERDEN GESTROOID OM DE BANDEN DER DUITSE WAGENS TE VERNIELEN, VERDER HET ONTWAPENEN VAN DUITSE DESERTEURS EN DERGELIJKE MEER.
OM NU NIET IN HERHALING TE TREDEN WORDT DE GESCHIEDENIS VAN HET VERZET IN DE KEMPEN VOORNAMELIJK BESCHREVEN VANUIT HOOGELOON, OMDAT BIJNA ELKE ACTIE, DIE OP DE ANDERE DORPEN WERD UITGEVOERD OOK DAAR IS VOORGEVALLEN EN OOK OMDAT DE GEGEVENS UIT HOOGELOON HET MEEST UITGEBREID EN HET BEST BEWAARD ZIJN GEBLEVEN.
DAT NIET ALLE GROEPEN HET ZELFDE PRESTEERDEN IS NIET ALTIJD AAN DE CAPACITEITEN OF GOEDE WIL VAN DE VERSCHILLENDE GROEPEN TE WIJTEN, MAAR HING DIKWIJLS VAN OMSTANDIGHEDEN AF. ZO WERD IN NETERSEL DE COMMANDANT DOOR DE DUITSERS VERMOORD, VANWEGE ZIJN ONDERGRONDS WERK. VAN TE VOREN HAD DEZE GROEP STEEDS PRACHTIG WERK VERRICHT, MAAR HET IS TE BEGRIJPEN DAT DE ACTIVITEIT HIERDOOR EEN ERNSTIGE KNAK HAD GEKREGEN.
IN REUSEL WERD HET HUIS VAN DE COMMANDANT DOOR EEN GRANAAT GETROFFEN: TWEE KINDEREN VERLOREN HET LEVEN EN ZIJN VROUW WERD ZWAAR GEWOND. OOK HIER KON MOEILIJK MEER GEWERKT WORDEN, OOKAL OMDAT DE VERBINDING MET DE CENTRALE LEIDING WAS VERBROKEN JUIST TOEN DEZE HET HARDSTE NODIG WAS.
LAGE-MIERDE WERKTE UITSTEKEND EN VERSCHILLENDE ACTIES VAN DEZE GROEP WORDEN DAN OOK

Het originele en het bewerkte verslag, ziet u hier.

Gerrit Beex vat de acties, waar hij leiding aan gaf, als volgt samen:

"20 Amerikaanse piloten twee dagen verborgen gehouden en daarna door de Duitse linies naar de Engelsen gebracht; 18 andere Amerikanen verborgen gehouden tot de Engelsen in Hoogeloon waren.
Zeven Amerikanen en vier Duitsers begraven. Geheel de bevolking van Casteren en Netersel en een groot gedeelte van Westelbeers, Middelbeers en Bladel, gedurende een tot twee weken van voedsel en onderdak voorzien. Zieken en ouden van dagen uit Neterselhelpen evacueren. Gesneuvelde burgers begraven. 30 verdachte personen aangehouden, waarvan 10 na verhoor werden losgelaten en 11 naar Eindhoven werden doorgestuurd. Door de groep werden 19 krijgsgevangenen gemaakt, van wie 3 voor de bevrijding, 6 tijdens de intocht van de Engelsen en 10 met of zonder hulp van Engelse patrouilles gedurende de eerste dagen na de bevrijding. Een noodbrug geslagen om het militair verkeer door te laten".

Gerrit werd provinciaal archeoloog en mede oprichter van Brabants Heem.

Gerrit Beex schrijft in oktober 1944 een rapport van 7 pagina's over de acties van Groep 5, de verzetsgroep Hoogeloon-Casteren.

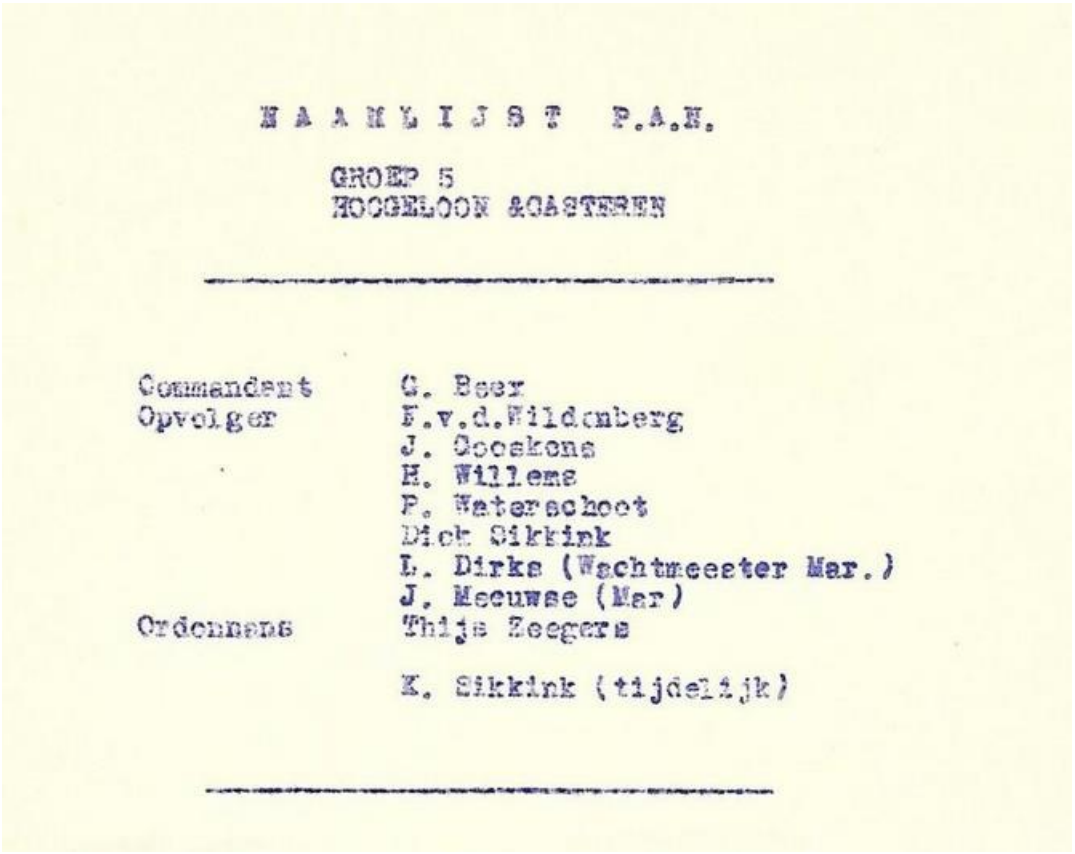

N A A M L I J S T P.A.H.

GROEP 5
HOOGELOON &CASTEREN

Commandant	G. Beex
Opvolger	F.v.d.Wildenberg
	J. Gooskens
	H. Willems
	P. Waterschoot
	Dick Sikkink
	L. Dirks (Wachtmeester Mar.)
	J. Meeuwse (Mar)
Ordonnans	Thijs Zeegers
	K. Sikkink (tijdelijk)

https://partizanenhoogeloon.nl/

Groep 5 , Hoogeloon-Casteren bestaat uit:

Gerrit Beex, Frans van den Wildenberg, Jn Gooskens, Bert Willems, Piet Waterschoot, Dick Sikkink, Kees Sikkink, L. Dirkse, J. Meeuwse, en Thijs Zeegers.

1943 Gerrit Beex met onderduiker "Bert". Met dank aan mw. Nel Beex-Roos.

Gerrit Beex is de leider van het verzet in Hoogeloon - Casteren.

Frans van den Wildenberg

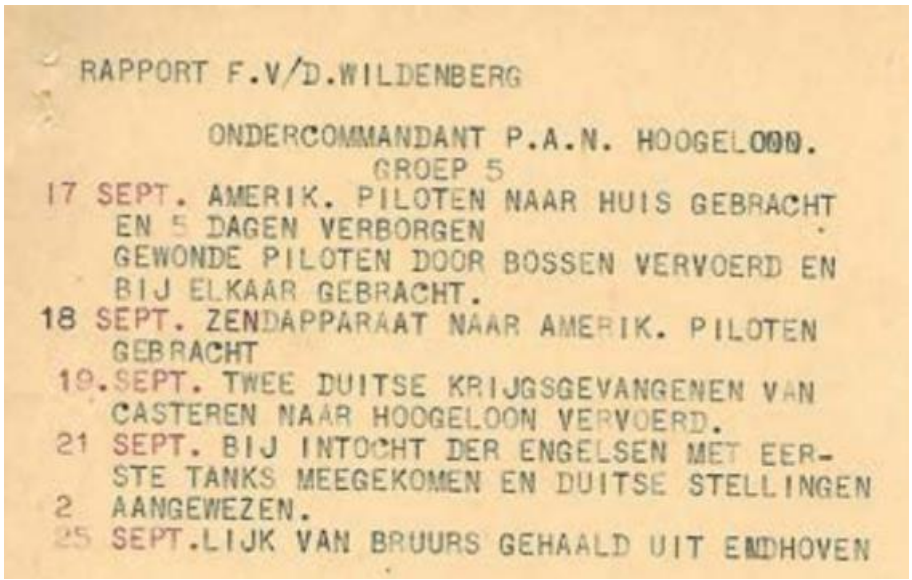

RAPPORT F.V/D.WILDENBERG

ONDERCOMMANDANT P.A.N. HOOGELOON.
GROEP 5

17 SEPT. AMERIK. PILOTEN NAAR HUIS GEBRACHT EN 5 DAGEN VERBORGEN
GEWONDE PILOTEN DOOR BOSSEN VERVOERD EN BIJ ELKAAR GEBRACHT.
18 SEPT. ZENDAPPARAAT NAAR AMERIK. PILOTEN GEBRACHT
19. SEPT. TWEE DUITSE KRIJGSGEVANGENEN VAN CASTEREN NAAR HOOGELOON VERVOERD.
21 SEPT. BIJ INTOCHT DER ENGELSEN MET EERSTE TANKS MEEGEKOMEN EN DUITSE STELLINGEN
2 AANGEWEZEN.
25 SEPT. LIJK VAN BRUURS GEHAALD UIT EINDHOVEN

Frans Johannes van den Wildenberg neemt op 17 september een gewonde piloot mee naar huis (Hoofdstraat 70, Hoogeloon) en houdt hem vijf dagen verborgen. Op de fiets vervoert hij de gewonde vlieger naar zijn woning.
Een gevaarlijke tocht van enkele kilometers waarbij hij patrouillerende Duitse soldaten moet zien te ontwijken. De vlieger overleeft een val van 50 feet, dat is 15 meter.

De vader van Frans is het hoofd van de school in Hoogeloon. Frans is de oudste van 11 kinderen. Hij werkt bij notaris Arnoldus Wilhelmus Lasance, die in 1911 naar Vessem kom.

Hubertus Franciscus (Bert) Willems

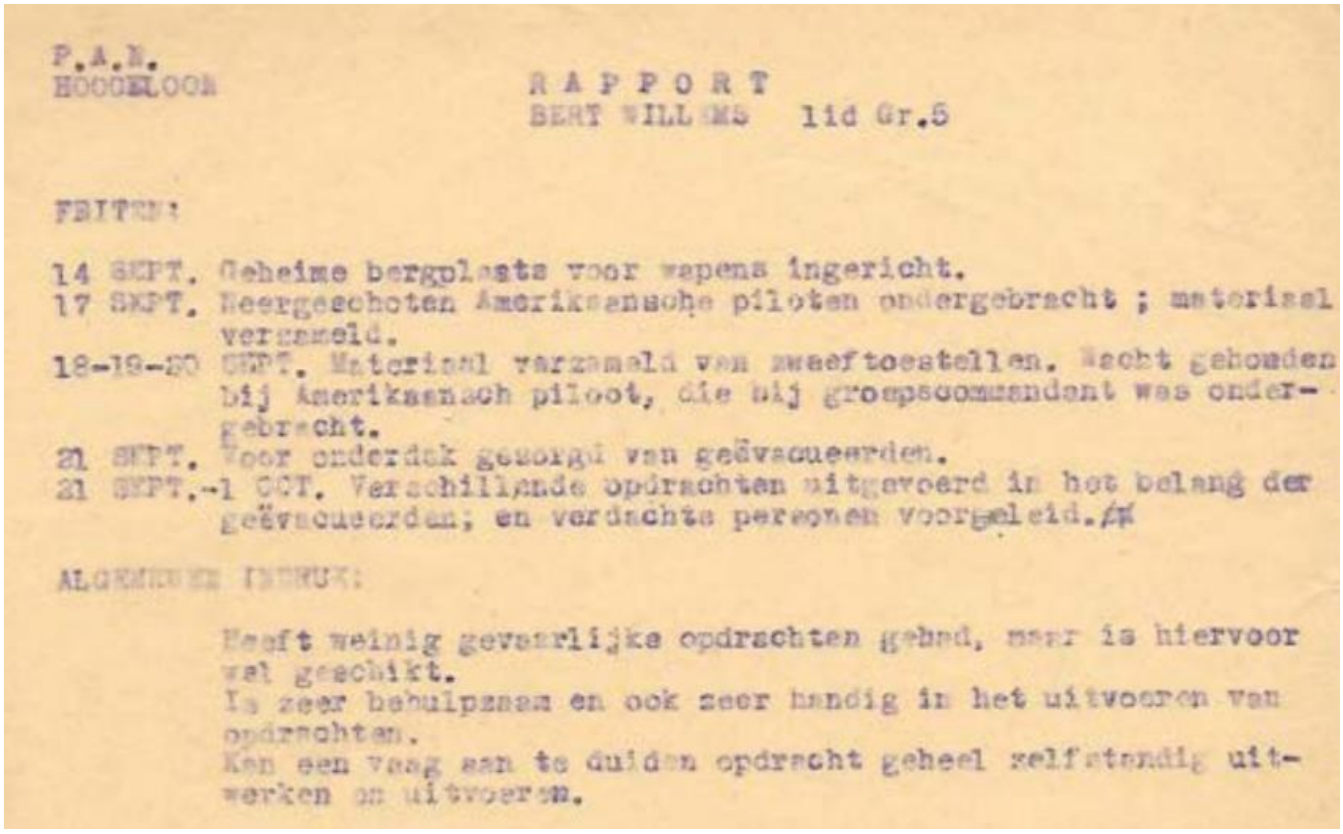

P.A.N.
HOOGELOON

RAPPORT
BERT WILLEMS lid Gr.5

FEITEN:

14 SEPT. Geheime bergplaats voor wapens ingericht.
17 SEPT. Neergeschoten Amerikaansche piloten ondergebracht ; materiaal verzameld.
18-19-20 SEPT. Materiaal verzameld van zweeftoestellen. Wacht gehouden bij Amerikaansch piloot, die bij groepscommandant was ondergebracht.
21 SEPT. Voor onderdak gezorgd van geëvacueerden.
21 SEPT.-1 OCT. Verschillende opdrachten uitgevoerd in het belang der geëvacueerden; en verdachte personen voorgeleid.

ALGEMEEN INDRUK:

Heeft weinig gevaarlijke opdrachten gehad, maar is hiervoor wel geschikt.
Is zeer behulpzaam en ook zeer handig in het uitvoeren van opdrachten.
Kan een vaag aan te duiden opdracht geheel zelfstandig uitwerken en uitvoeren.

Bert helpt met het inrichten van een geheime bergplaats voor wapens. Op 17 september helpt hij neergeschoten piloten en verzamelt hij materiaal.
De dagen daarna verzamelt hij materiaal uit zweefvliegtuigen, houdt de wacht bij een piloot die bij Beex is ondergebracht.

Jan Gooskens

In het rapport van Jan Gooskens staan heel veel activiteiten:

D.A.N.
HOOGELOON

R A P P O R T

JAN GOOSKENS
LID GROEP 5 TEVENS LID K.P.

FEITEN
Vanaf Oct. '43 veel berichten overgebracht van Casteren naar Eindhoven
Overbrengen van distributiebescheiden

Feiten
Vanaf oktober 1943 veel berichten overgebracht van Casteren naar Eindhoven.
Overbrengen van distributiebescheiden.
Te Middelbeers stro in brand gestoken.
Radio's en eenmaal een zender, naar Eindhoven vervoerd.
Geholpen bij inbraak distributiekantoor.
14 September
's Nachts spijkers op de weg gestrooid en enig succes gehad.
Inbraak op radiobewaarplaats te Eersel.
17 September
Met G. Beex landingstroepen van neergeschoten vliegtuigen vanaf Heikant (Hoogeloon) naar veiliger plaats overgebracht. Onderweg nog een piloot opgepikt.
18 September
Door commandant naar Eindhoven gestuurd om de weg te verkennen met het doel om neergeschoten landingstroepen zonder veel risico naar Son te vervoeren.
's Middags zender uit zweefvliegtuig gehaald en in veiligheid gebracht.
19 September
Met een kaart van de commandant waarop de positie der Duitsers stond aangegeven met andere gegevens, naar Duizel geweest waar de commandant der Engelse troepen aanwezig was.
20 September
's Morgens omgeving van Hoogeloon verkend in gezelschap van de commandant en 's middags naar Duizel geweest met nieuwe kaarten van de Duitse stellingen.
21 September
Met groepscommandant naar Duizel geweest. De Engelse troepen zouden direct komen, zei de kolonel. Bij terugkeer op den Heuvel kwamen reeds de eerste tanks.
Met groepscommandant met Engelse verkenners richting Hoogeloon gegaan en hen de Duitse stellingen gewezen. Daarna met Engelse stoottroepen Hoogeloon binnen getrokken en reeds voor de Engelse stoottroepen het huis van de commandant bereikt. Daarna met enige tanks de Amerikaanse piloten gehaald die op het Heieind nog midden tussen de Duitsers zaten.
's Avonds buitgemaakte en achtergelaten wapens en uitrustingsstukken verzameld.
22 September
Materiaal verzameld en tweemaal op nog in de velden zwervende Duitser uit geweest.
23 September
In de bossen naar Duitsers gezocht; voor vluchtelingen uit Casteren gewerkt en auto gerepareerd van A. Peters.
24 September
Auto van A. Peters gehaald en voor evacuees gezorgd.
25 September
Naar Eindhoven geweest om het lijk van Bruurs uit Casteren op te halen.
26 September
Naar Netersel om voor evacuatie te zorgen. Vier oude mensen in de auto meegebracht. In Netersel lijk van oude man binnengedragen.
27 September

Voor evacuees gezorgd.
28 September
In Netersel en Bladel de frontsituatie opgenomen en gezocht naar gewond vee voor de voedselvoorziening.

Algemene indruk
Alle feiten die hier staan opgetekend, zijn na 1 september uitgevoerd in opdracht van de groepscommandant. Veel goed werk werd uitgevoerd uit eigen initiatief.
J. Gooskens was steeds bereid en ook zeer geschikt voor de gevaarlijke opdrachten. Hij voerde deze volgens opdracht en binnen de gestelde tijd uit.
Hij heeft zich ook in de frontlinie onder het vuur van beide partijen heldhaftig gedragen. Hij heeft ook in technisch opzicht zeer verdienstelijk werk verricht bij het repareren van auto's en radiotoestellen.

Piet P.F. Waterschoot, bakker in Hoogeloon.

"Deze Piet was op zijn manier een genie: hoewel hij niets als lagere school had meegemaakt, kon hij alle vreemdelingen verstaan, zowel Russen als Duitsers en Engelsen. Al twee maanden had hij twee gedeserteerde Russen in huis verborgen, die hij in hun Kaukasisch brabbeltaaltje even goed verstond als hun gebroken Duits en het wonderlijke was dat Piet ook aan hen in gewoon Nederlands alles duidelijk kon maken. Ook kon hij met iedereen direct vriendschap sluiten. Hij was dus de aangewezen man om de Duitse post op een glaasje uit te nodigen. Hij had een flair over zich om dat zo in te kleden dat het geen argwaan wekte".

Piet Waterschoot was destijds knecht bij bakker Jac Jansen. Hij komt op zijn ronde bij vrijwel alle mensen aan huis. Daardoor kan hij in Hoogeloon gemakkelijk allerlei boodschappen overbrengen en goederen, zoals vlees van clandestien geslachte dieren, in broodmanden vervoeren.

Dick Sikkink

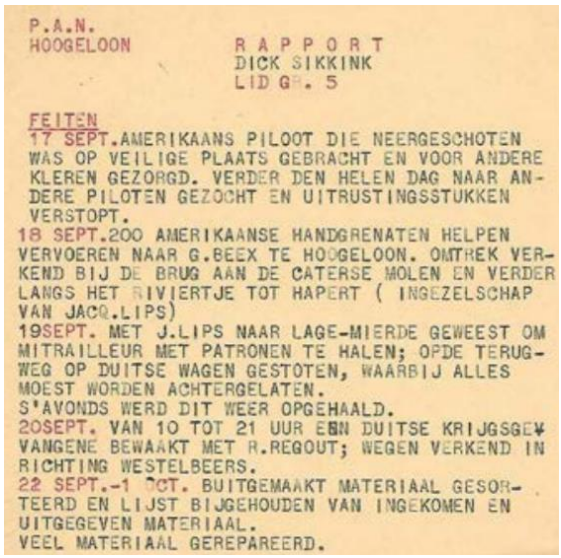

P.A.N.
HOOGELOON

RAPPORT
DICK SIKKINK
LID GR. 5

FEITEN
17 SEPT.AMERIKAANS PILOOT DIE NEERGESCHOTEN WAS OP VEILIGE PLAATS GEBRACHT EN VOOR ANDERE KLEREN GEZORGD. VERDER DEN HELEN DAG NAAR ANDERE PILOTEN GEZOCHT EN UITRUSTINGSSTUKKEN VERSTOPT.
18 SEPT.200 AMERIKAANSE HANDGRENATEN HELPEN VERVOEREN NAAR G.BEEX TE HOOGELOON. OMTREK VERKEND BIJ DE BRUG AAN DE CATERSE MOLEN EN VERDER LANGS HET RIVIERTJE TOT HAPERT (INGEZELSCHAP VAN JACQ.LIPS)
19SEPT. MET J.LIPS NAAR LAGE-MIERDE GEWEEST OM MITRAILLEUR MET PATRONEN TE HALEN; OPDE TERUGWEG OP DUITSE WAGEN GESTOTEN, WAARBIJ ALLES MOEST WORDEN ACHTERGELATEN.
S'AVONDS WERD DIT WEER OPGEHAALD.
20SEPT. VAN 10 TOT 21 UUR EEN DUITSE KRIJGSGEVANGENE BEWAAKT MET R.REGOUT; WEGEN VERKEND IN RICHTING WESTELBEERS.
22 SEPT.-1 OCT. BUITGEMAAKT MATERIAAL GESORTEERD EN LIJST BIJGEHOUDEN VAN INGEKOMEN EN UITGEGEVEN MATERIAAL.
VEEL MATERIAAL GEREPAREERD.

Kees Sikkink

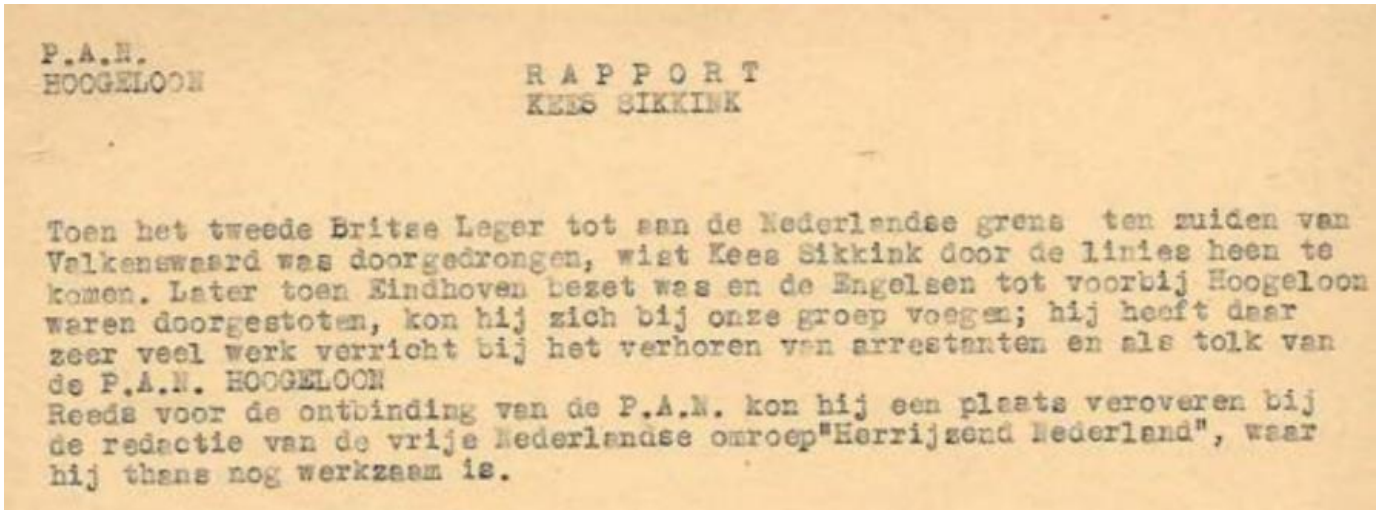

P.A.N.
HOOGELOON

RAPPORT
KEES SIKKINK

Toen het tweede Britse Leger tot aan de Nederlandse grens ten zuiden van Valkenswaard was doorgedrongen, wist Kees Sikkink door de linies heen te komen. Later toen Eindhoven bezet was en de Engelsen tot voorbij Hoogeloon waren doorgestoten, kon hij zich bij onze groep voegen; hij heeft daar zeer veel werk verricht bij het verhoren van arrestanten en als tolk van de P.A.N. HOOGELOON
Reeds voor de ontbinding van de P.A.N. kon hij een plaats veroveren bij de redactie van de vrije Nederlandse omroep"Herrijzend Nederland", waar hij thans nog werkzaam is.

In 1949 kwam Kees Sikkink (ca. 1919) in dienst van de Volkskrant. In 1981 ging hij met pensioen als correspondent in Brussel.

Thijs Zeegers

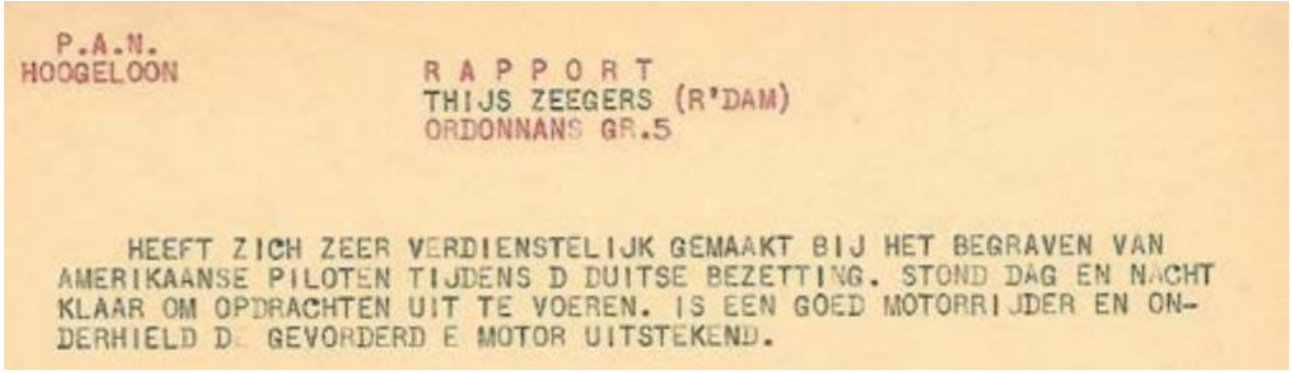

P.A.N.
HOOGELOON

RAPPORT
THIJS ZEEGERS (R'DAM)
ORDONNANS GR.5

HEEFT ZICH ZEER VERDIENSTELIJK GEMAAKT BIJ HET BEGRAVEN VAN AMERIKAANSE PILOTEN TIJDENS D DUITSE BEZETTING. STOND DAG EN NACHT KLAAR OM OPDRACHTEN UIT TE VOEREN. IS EEN GOED MOTORRIJDER EN ONDERHIELD D GEVORDERD E MOTOR UITSTEKEND.

J. Meeuwse

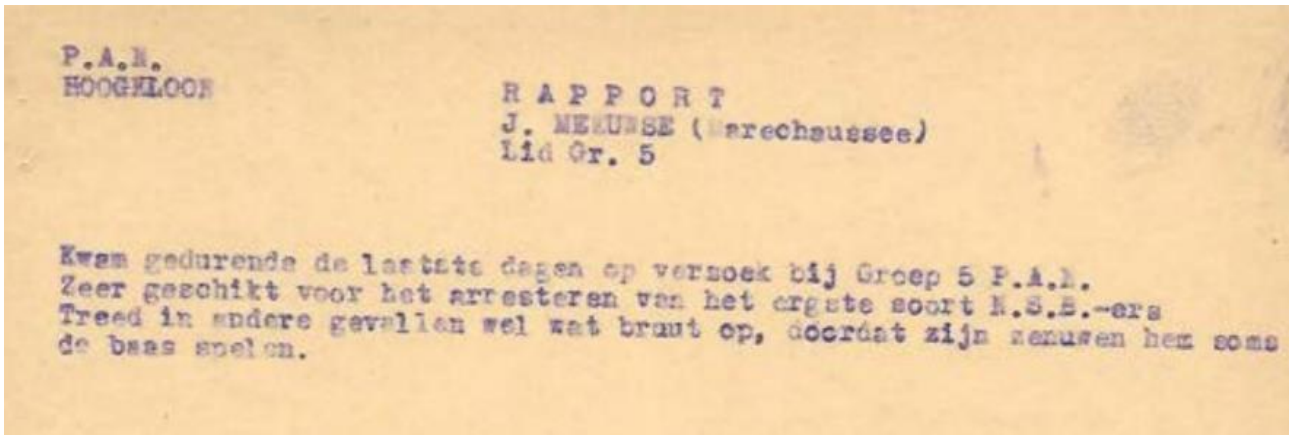

P.A.N.
HOOGELOON

R A P P O R T
J. MEEUWSE (Marechaussee)
Lid Gr. 5

Kwam gedurende de laatste dagen op verzoek bij Groep 5 P.A.N.
Zeer geschikt voor het arresteren van het ergste soort N.S.B.-ers
Treed in andere gevallen wel wat braut op, doordat zijn zenuwen hem soms
de baas spelen.

Verzet vóór 17 september 1944

In de Kempen werd al vroeg in de oorlog verzet gepleegd door allerlei groepen. Er vielen slachtoffers. De commandant van de P.A.N. in Netersel, Fons van der Heijden, werd gedood. In Reusel werd het huis van de commandant getroffen door een granaat. Zijn twee dochters kwamen hierbij om het leven.

De groep Hoogeloon-Casteren was, net als andere groepen in de Kempen, al vóór 17 september actief.

Het begon met het ophalen van bonkaarten voor onderduikers en het verspreiden van illegale blaadjes. Met de bonnen uit de bonkaarten kon je terecht bij de slager, de bakker, de groenteboer en de melkboer. Gestolen bonkaarten werden gebruikt om onderduikers aan voedsel te helpen. Een inbraak in het distributiekantoor van Bladel op 16 juni 1944 leverde duizenden bonkaarten op.

's Nachts werd de drukke weg tussen Reusel - Bladel - Hapert en Duizel steeds weer met deze haken bestrooid.

Groep 5 had weinig wapens. Duitse handgranaten werden uit depots gestolen. De groep Hoogeloon-Casteren haalde een mitrailleur en andere wapens op bij de groep Lage-Mierde. Later werden wapens afhandig gemaakt van Duitse krijgsgevangenen. Nachten lang lagen de mannen op de hei. Helaas gingen de beloofde Engelse wapendroppings niet door. In Baarle-Nassau werden wapens geroofd, maar dat liep verkeerd af. Net toen de mannen met een auto vol wapens wilden wegrijden uit Baarle-Nassau, reed er een auto met Duitsers het dorp in.

Janus Beex en Theo Dirks maakten de telefoonkabel tussen het vliegveld Gilzerijen en het vliegveld Eindhoven, onklaar. Theo Dirks was de leider van de Knokploeg Sander uit Strijp bij Eindhoven. De SD zat hem op de hielen, hij dook onder bij Bert Louwers in Casteren.

Toon Groenen uit Steensel, Janus Beex en anderen bliezen de spoorlijn Tilburg-Breda en de lijn Tilburg-Turnhout bij Riel, op.

Duitse voorraden werden in brand gestoken en door de Duitsers gevorderde radio's werden uit een opslagplaats gestolen.

Echt druk kreeg Groep 5 het toen op 17 september 1944 bijna honderden Dakota's over de Kempen vlogen.

De broers van Gerrit Beex zijn Janus en Jan.

Janus Beex (1917-1976)

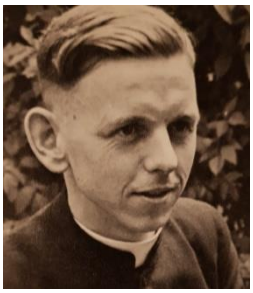
Jan Beex (1921-2004)

Janus Beex is in september 1944 in Eindhoven, waar hij deelneemt aan de Partizanen Actie Nederland en de KP Sander.
Jan Beex is seminarist. Hij is thuis met vakantie in de septemberdagen en zet zich in voor de pilotenhulp.

Janus A.C.J. Beex

Was actief in Hoogeloon en nam ook deel aan acties van de knokploeg Sander uit Strijp, Eindhoven, die geleid werd door Theo Dirks.

19 september 1944:

"Voor ze wegreden hoorde Gerrit nog dat zijn broer Janus, die de laatste veertien dagen de KP-ploeg te Eindhoven had versterkt, ook was meegekomen in een motor met zijspan. Wegens motorpech was hij echter met Wim Kelder en Frits (Ad Hoynck van Papendrecht) achtergebleven, in de bossen achter Vessem. We hoorden niets meer van hem, tot na de bevrijding toen Janus weer in Hoogeloon kwam.
Hij droeg zijn hand in een verband en toen moeder vroeg wat hij mankeerde zei hij dat hij in een riek was gevallen. Pas later heeft ze het hele verhaal gehoord. Hoe ze stukken hadden aan de motor tussen Oerle en Vessem. Ze hadden hun Duitse legermotor langs de weg staan om te repareren, toen plotseling een troep Duitsers aankwam. Ze konden niets anders doen dan wegvluchten. De Duitsers begonnen direct met hun mitrailleurs door het bos te maaien en verspreiden zich waaiervormig tot ze de hele zaak omsingeld hadden. Janus, Wim en Frits zaten hevig in de knel. Ze hadden niet snel genoeg weg kunnen vluchten door de overal inslaande kogels. Janus kreeg er een dwars door zijn hand, gelukkig enkel een vleeswond.
De situatie werd steeds meer kritiek, want ze hoorden dat de Duitsers nog weer dichterbij kwamen. Gelukkig was Janus goed bekend in de streek en hij wist dat vlakbij een smalle, maar ook zeer diepe sloot was, zodat men er bijna rechtop door kon lopen. De sloot was boven bijna dicht gegroeid en zodoende konden ze nog juist op tijd ongezien door de omsingeling breken. Toen ze er eenmaal door waren, vluchtten ze zo snel mogelijk in de richting Eindhoven en verbonden onderweg nog de

hand van Janus, die veel bloedverlies had".

Jan J.C.A. Beex

Jan "de seminarist". In 1948 tot priester gewijd. Hij droeg op 6 juni 1948 zijn eerste H. Mis op in Hoogeloon, in de parochiekerk St. Pancratius.

"Met behulp van Eugene Blumberg (copiloot, ondergebracht bij Beex, Hoofdstraat 65, Hoogeloon) werden de gegevens in ’t Engels opgesteld en op een kaart aangebracht, die door Jan de seminarist was getekend. Daar hij in zijn vakantie voldoende vrije tijd had, kon hij zich op deze wijze nuttig maken voor de verzetsbeweging en hij deed dit dan ook op een buitengewoon verdienstelijke wijze.
Veel zorg besteedde hij ook aan Eugene die al aardig thuis raakte in de ondergrondse beweging en ons met goede raad bijstond. Eugene en Jan werden dan ook als leden van onze groep beschouwd en werkten naar vermogen mee".

Bert H.C. Louwers (1903-1972)

Bert Louwers uit de Schoolstraat 8 te Casteren. Onderwijzer van de R.K. Lagere School te Casteren. Ook zijn vader, Simon Louwers, 1870-1944, hielp mee in het verzet. Theo Dirks uit Eindhoven dook onder bij Bert.

Theo T.C. Dirks

Theo Dirks ("Sander", 1918) is lid van de P.A.N, leider van de KP Sander uit Strijp en districtscommandant van de P.A.N. in de Kempen. De grond werd hem te heet onder de voeten in Eindhoven. Hij dook onder in Casteren, bij Bert Louwers.

"’s Middags ging hij naar Casteren om te informeren of er nog gummi handschoenen en parachutes waren, omdat die nodig waren bij het begraven van de gesneuvelde Amerikanen. Hij was juist aangekomen bij Bert, toen plotseling een overvalwagen stopte vlak voor de deur.
Aan alle kanten staken de geweerlopen naar buiten. Er lag zelfs iemand met het geweer in de aanslag voor op het spatbord.
Bert, Theo en Gerrit schrokken eerst wel wat maar al gauw zagen ze bekende gezichten. Het waren onze makkers uit Eindhoven, die vertelden dat ze de Amerikanen kwamen halen, die hier nog verborgen waren".

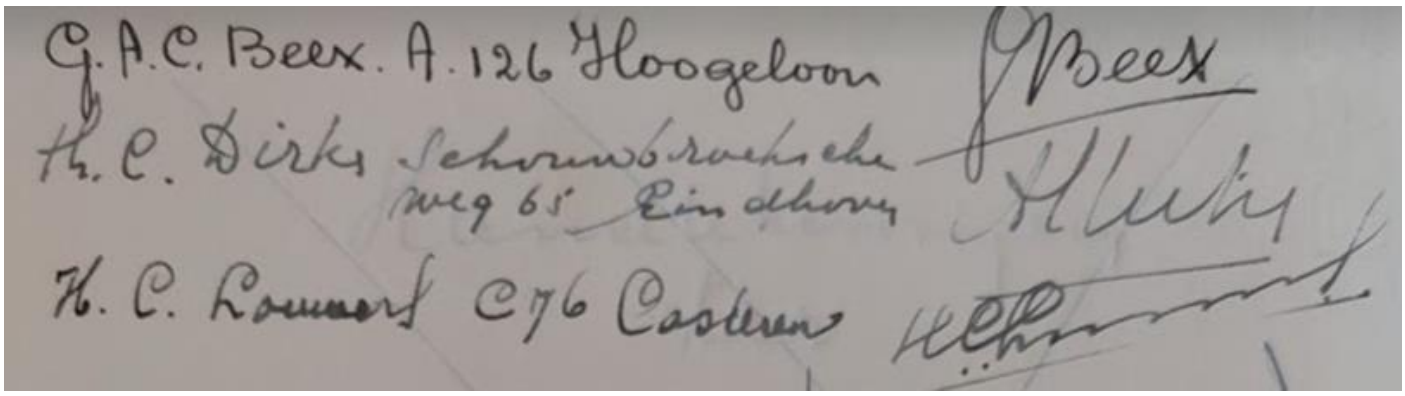

Gerrit Beex, Theo Dirks en Bert Louwers leverden bijdragen aan het (nooit in druk verschenen) Gedenkboek van de P.A.N, de Partizanen Actie Nederland.

Adriaan Goossens (1915-1990)

Jan Buylinckx schreef het boek "Meesterlijk Verzet". Het gaat over de belevenissen van onderwijzer Adriaan Goossens. Het boek verschijnt in 1990, het jaar waarin Goossens overlijdt.

Meester ("Mister") Goossens met de 44 leerlingen van klas vijf van de lagere school in Hoogeloon.

Onbekende personen uit Eindhoven vragen in 1942 of hij voor het verzet wil gaan werken. Goossens vermoedt dat ze zijn naam hadden gekregen van mensen uit de kring van de zweefvliegtuigclub in Eindhoven, waar hij voor de oorlog lid van was. Het schoolbestuur en onderwijsinspecteur Charbo worden op de hoogte gebracht van het verzoek en stemmen er mee in. Pastoor Clercx vindt het geweldig en moedigt hem aan door te zeggen: "Jongen, als je het durft, moet je het doen". Hij gaat met 'ziekteverlof' en verricht allerlei diensten als koerier, spion, overvaller en saboteur. Door een 'officiële aanstelling' als douanebeambte (commies) kan hij zich vrij

verplaatsen en het was altijd gemakkelijk dat iemand van het verzet de Duitsers kon controleren of bijvoorbeeld een auto met bonkaarten kon aanhouden. Aanvankelijk werkt hij vooral als koerier, onder andere voor het transporteren van in Eindhoven vervaardigde microfilms, die gegevens bevatten die naar Engeland gesmokkeld moeten worden. Goossens brengt die dan naar een afgesproken plaats in België vanwaar ze door anderen weer verder worden vervoerd. Voor zover zijn activiteiten voor het verzet dat toelaten, studeert hij aan de lerarenopleiding in Tilburg.

Persoonsbewijs van Goossens als commies.

Het verzet is niet strak georganiseerd. Vooral in de eerste oorlogsjaren opereren veel losse groepjes min of meer onafhankelijk. Ze weten weinig van elkaar. Namen worden er nauwelijks genoemd om zoveel mogelijk te voorkomen dat iemand, die gepakt wordt, anderen kan verraden. Wel worden schuilnamen gebruikt. In augustus 1943 wordt er een afdeling Eindhoven opgericht van de Landelijke organisatie voor hulp aan onderduikers (de LO). In korte tijd wordt er in Oost-Brabant een netwerk van helpers opgezet. Uit de LO-wijk Strijp komt de knokploeg "Sander" voort onder leiding van de Eindhovenaar Theo Dirks, die vooral in de dorpen ten westen van Eindhoven opereert. Het "hoofdkwartier" van deze knokploeg is de drogisterij en fotohandel "het Kuispunt", van Jacques Hermans, Strijpsestraat 184 te Eindhoven.

Theo Dirks ("Sander") moet vluchten uit Eindhoven en duikt onder bij onderwijzer Bert Louwers in Casteren. Hij wordt commandant van het district De Kempen, van de P.A.N., de Partizanen Actie Nederland. De P.A.N. bestaat uit drie districten:

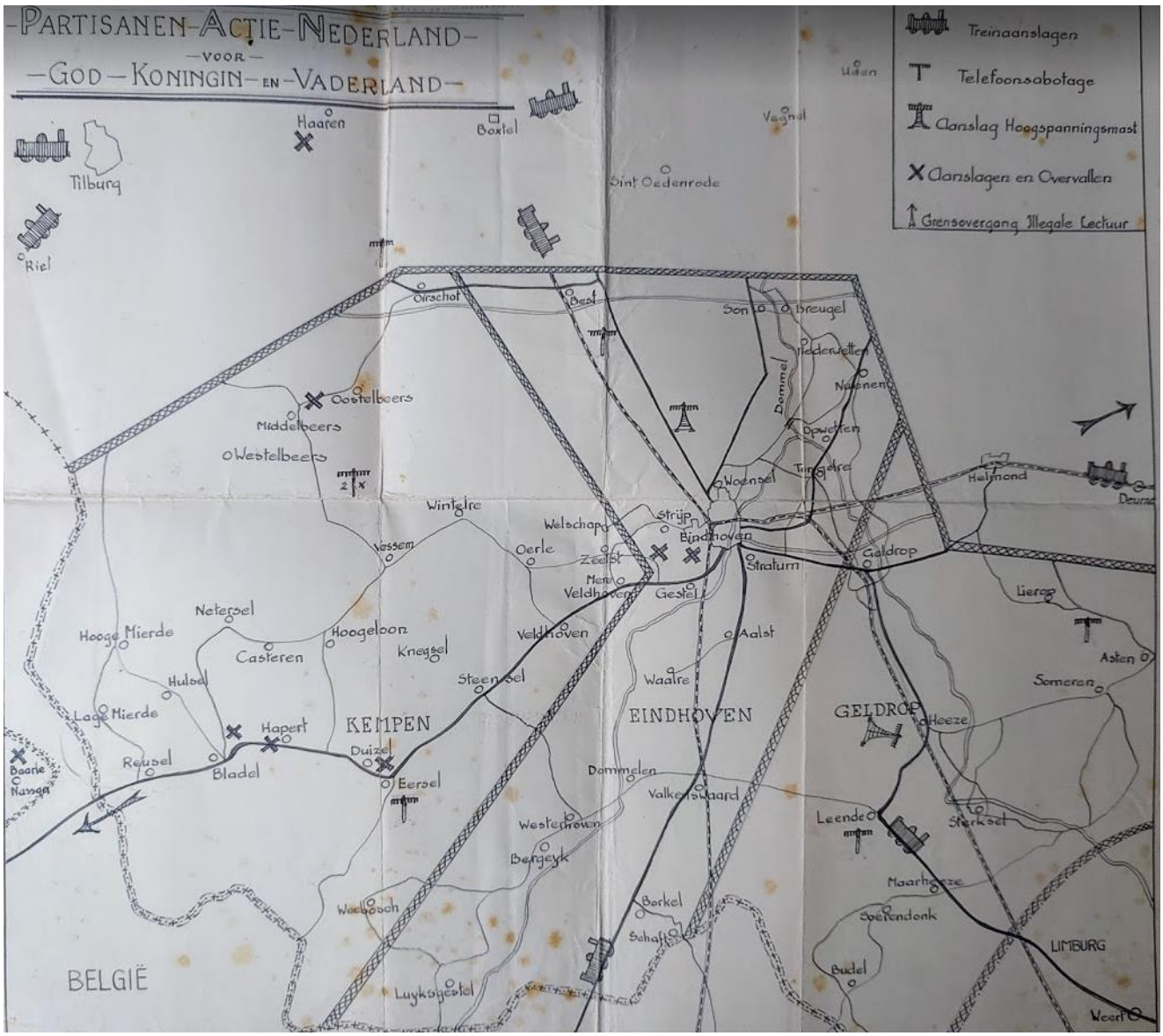

De Kempen, Eindhoven en Geldrop.

De KP Sander voert sabotageacties uit, overvalt distributiekantoren en dergelijke, voornamelijk ten behoeve van het LO-werk. Adriaan Goossens en ook Janus Beex uit Hoogeloon nemen deel aan acties van de KP Sander.

Hoewel we de naam Goossens niet vaak tegenkomen in het P.A.N. archief, heeft Adriaan mogelijk deelgenomen aan enkele acties van de KP Sander, Janus Beex uit Hoogeloon was een actief lid van de knokploeg. We vonden het volgende briefje in het P.A.N. archief:

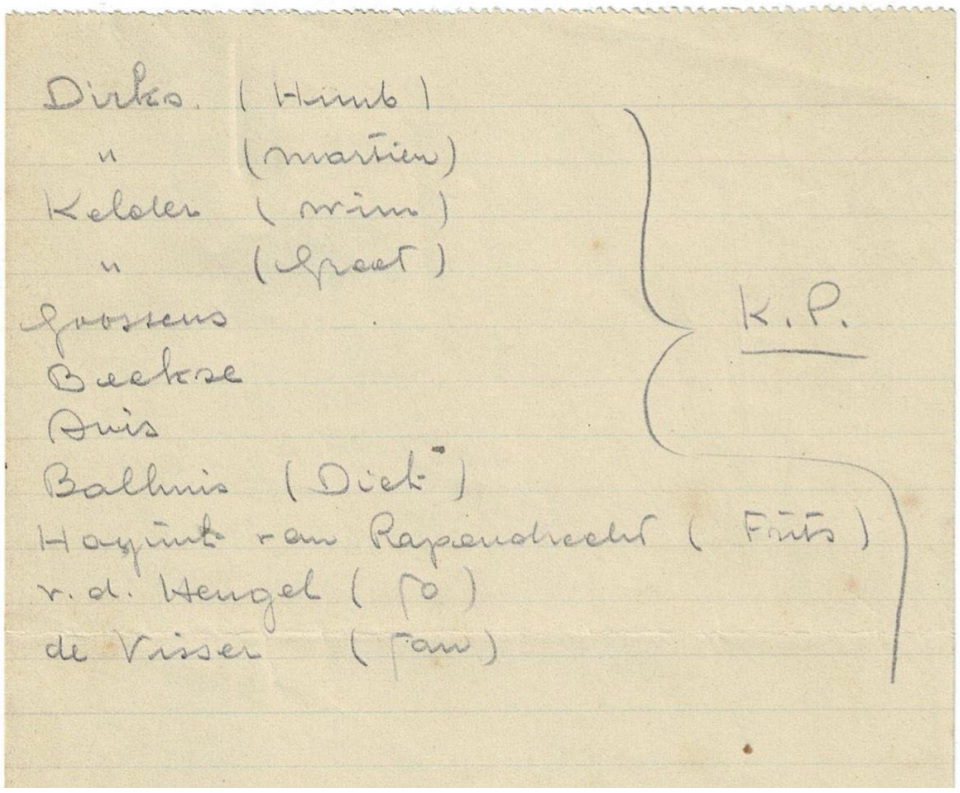

Huub Dirks, Martien Dirks, Wim Kelder, Greet Kelder, Adriaan Goossens, Janus Beex, Roel Avis, Dick Bolhuis, Ad Hoynck van Papendrecht ("Frits") , Jo van de Hengel en Jan de Visser.

Meteen na de bevrijding gingen sommige "ondergrondsen" bij de Stoottroepen.
Uit Hoogeloon: Janus Beex (rechts) en Adriaan Goossens.

Gerrit Beex heeft het in zijn verslag over "Janus". Dat kan zijn broer Janus Beex zijn, maar ook Adriaan Goossens. Janus Beex was vanaf begin september 1944 in Eindhoven bij de P.A.N. actief. Dus de Janus die contact onderhield met de Amerikanen op Heieind te Hoogeloon, is Adriaan Goossens.

Juffrouw M.C. van Hoof (1909-1997)

In 1914 hertrouwde haar moeder met Adriaan Goossens uit Hoogeloon. In 1915 werd in Bladel uit dit huwelijk haar halfbroer Adriaan Goossens jr. geboren. Met ingang van 1 mei 1930 Maria Cornelia van Hoof werd onderwijzeres aan de lagere school in Hoogeloon. In 1974, na 44 dienstjaren, ging zijn met pensioen.

Maria zit niet in het verzet. Zij onderhoudt contact met de Amerikaanse vliegtuigbemanningen, ook na de oorlog. In het dossier van Tinlkcom staan enkele brieven van haar en foto's.

"O, er zit veel te veel in dat koppie van me. Dat komt elk jaar weer bij me naar boven. Zeker nu met al die aandacht die het nu krijgt. Ik zie het telkens weer gebeuren. Vooral die parachutisten met hun brandende parachutes vond ik vreselijk om te zien. Je wist dat ze een zekere dood tegemoet gingen.

Ik had die zondag op de fiets een boodschap gedaan, toen ik plotseling onder hels kabaal de vliegtuigen aan zag komen. Nou gaat het gebeuren, dacht ik.
Op een gegeven moment zag ik op diverse plaatsen een grote vuurzee. Aangeschoten vliegtuigen, waaruit parachutisten sprongen, die her en der terecht kwamen.
Het was me meteen duidelijk dat we moesten proberen te voorkomen dat de gelande geallieerden in handen van de Duitsers zouden vallen. Ik fietste daarom onmiddellijk naar de plaats waar ik enkel gliders neer had zien komen. Dat was op Den Heuvel, achter de boerderijen van Van Beers en Van den Heuvel.

Toen ik daar aankwam, was er niemand te zien. Ik riep: "Be not afraid, I will help you, I am a friend!". Plotseling kwam er vanachter een greppel een Amerikaan gekropen en daarna steeds meer. In de buurt van de Heikant waren in totaal drie gliders met manschappen en materieel geland. Daar waren ook jeeps bij."

Fons, Jan en Wim van der Heijden

Verzetsman Franciscus Alphonsus (Fons) van der Heijden woont in Netersel met zijn vrouw Wilhelmina Anna van Hoof en kinderen.

Familie van der Heijden, 1944, v.l.n.r. staand: Netje (1923), Wim (1925), Sjef (1927), moeder Mina (1895) , vader Fons (1896), Jan (1924) en Loek Veeger (1919).
Geknield: Marie (1931) en Piet (1930).

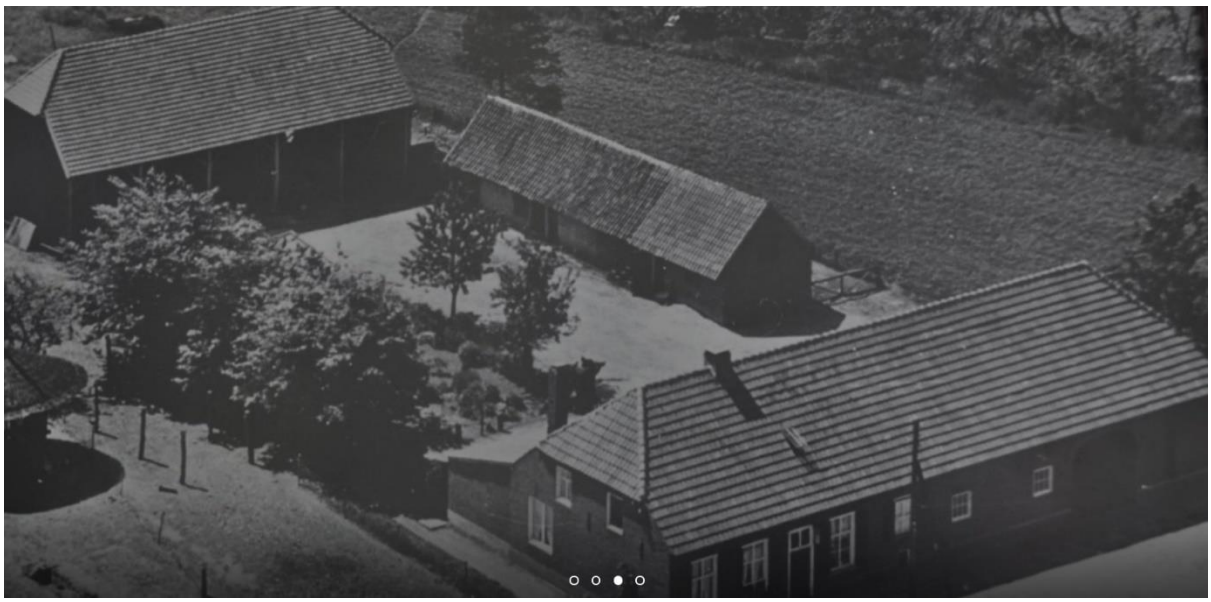

Boerderij fam. van der Heijden

Volgens het Gedenkboek van de P.A.N. herbergt de familie van der Heijden de volgende onderduikers:

Dokter W. Lacroix	3 juli	1943	10 juli	1943	arts uit Tilburg
Willy Hasebos	20 juli	1943	4 sep. 8 sep.	1944	vaandrig
Jan v.d. Does de Willebois	14 aug.	1943	14 okt.	1943	student bij de jezuïeten
Herman Wyers	2 nov.	1943	4 dec. 1 feb.	1943 1944	directeur jeneverstokerij, liet wekelijks een kistje jenever komen
Maarten Westerwoudt	24 aug.	1943	jan 1 aug.	1944	kunstschilder, overlijdt op 3-5-1945 in kamp Neuengamme
Loek Veeger	21 feb.	1944	23 sep.	1944	student geneeskunde
Frans Haans	11 apr.	1944	15 aug.	1944	fabrieksarbeider
P.G.	29 juli	1944			door gestapo gezocht
Tuur Eijsbouts	15 aug.	1944	4 sep. 8 sep.	1944	klokkengieter
N	7 sep.	1944	11 sep.	1944	lid ondergrondse organisatie
Huub van Dooren	7 sep.	1944	20 sep.	1944	wollenstoffenfabrikant Tilburg
Henri, Harry v. D.	7 sep.	1944	20 sep.	1944	zoon van Huub van Dooren
Rob van Schaik	7 sep.	1944	20 sep.	1944	
Clé Jeltens	7 sep.	1944	20 sep.	1944	

Groene data van Veeger.

In de vroege morgen van 20 september werden mijn moeder, broer Piet, mijn zusje Marietje en zes onderduikers weggevoerd naar café Van Himbergen tegenover de kerk. Waarschijnlijk waren de Duitsers gealarmeerd door het nachtelijk geklop op het opkamerraam. De Duitse soldaten zochten het hele huis af. Ze vonden het uniform van Moses de Lopez, in de bakoven. Mijn vader, die naar de kerk was, wachtten ze thuis op. Ze namen hem mee naar het café.
Gezien de dreiging dat allen zouden worden doodgeschoten, heeft mijn vader alles op zich genomen en gezegd dat de anderen van niets wisten wat dat uniform betrof. Zonder vorm van proces werd hem gezegd dat hij voor twee Duitsers uit moest lopen. De pastoor heeft hem, midden op de keiweg, de laatste sacramenten toegediend. Voor de Duitsers uitstappend heeft hij nog "Vaarwel Sjef" gezegd tegen zijn broer die hij daar tegenkwam. Hij moest een maisveld inlopen. Twee schoten in de rug maakten een einde aan het leven van mijn vader.

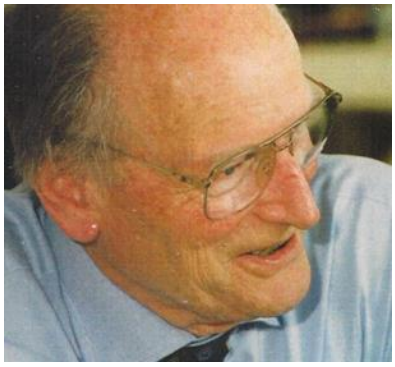

Loek Veeger (1919-2004)

Veeger studeert geneeskunde en duikt in 1944 gedurende 7 maanden onder bij Fons van der Heijden vanaf 21 februari 1944. De zomer van 1944 in Netersel is uniek. Onze

primitieve slaapplaats is een ware lusthof. Ze ligt verscholen onder de brede bloesemtakken van appel- en perenbomen en als het niet de vrolijke stem van Netje is, dan toch zijn het de vriendelijke vogelgeluiden die ons 's morgensvroeg uit bed roepen. Omdat we beiden examen moeten doen, hebben wij een vast program. We studeren hard en om fit te blijven maken we dagelijks na het middageten een wandeling van 'n uur. Om 4 uur doen we nog wat atletiek. Willie heeft nl. een discus, speer en kogel. Zo volgt de ene dag op de andere, tot wij samen naar Amsterdam gaan, waar Willie zijn schriftelijk lichamelijke opvoeding moet maken en ik tentamen anatomie. Het is een gevaarlijke onderneming vinden wij, maar moeder v.d. Heijden is er zeker van dat het goed zal aflopen. Ze blijkt gelijk te hebben en na een week zijn we weer goed en wel op onze basis teruggekeerd. De zomer verloopt nu verder zonder incidenten. We leven in een vrolijke sfeer en een gezellige opgewekte omgeving. Alles loopt vanzelf. Fons en Mina (z'n vrouw) zijn voor ons een geweldige steun. Nooit hebben we ook maar de geringste moeilijkheden. Steeds raden zij onze gedachten en Fons zorgt vooral met zijn gevoel voor humor en zijn grappen, altijd voor opgewektheid, als die ooit dreigde te verslappen. Ook de kinderen hebben stuk voor stuk gevoel voor humor. Willie en ik zijn soms het slachtoffer van hun geestige ideeën.

"Met behulp van Eugene Blumberg (co-piloot, ondergebracht bij Beex, Hoofdstraat 65, Hoogeloon) werden de gegevens in ’t Engels opgesteld en op een kaart aangebracht, die door Jan de seminarist was getekend. Daar hij in zijn vakantie voldoende vrije tijd had, kon hij zich op deze wijze nuttig maken voor de verzetsbeweging en hij deed dit dan ook op een buitengewoon verdienstelijke wijze.
Veel zorg besteedde hij ook aan Eugene die al aardig thuis raakte in de ondergrondse beweging en ons met goede raad bijstond. Eugene en Jan werden dan ook als leden van onze groep beschouwd en werkten naar vermogen mee".

Harry Tinkcom

Harry Marlin Tinkcom, radio-operator van de Clay Pigeon, een Dakota die op 17 september 1944 brandend neerstort tussen Casteren en Hoogeloon. Harry heeft een dagboek bijgehouden:

https://memory.loc.gov/diglib/vhp-stories/loc.natlib.afc2001001.19728/

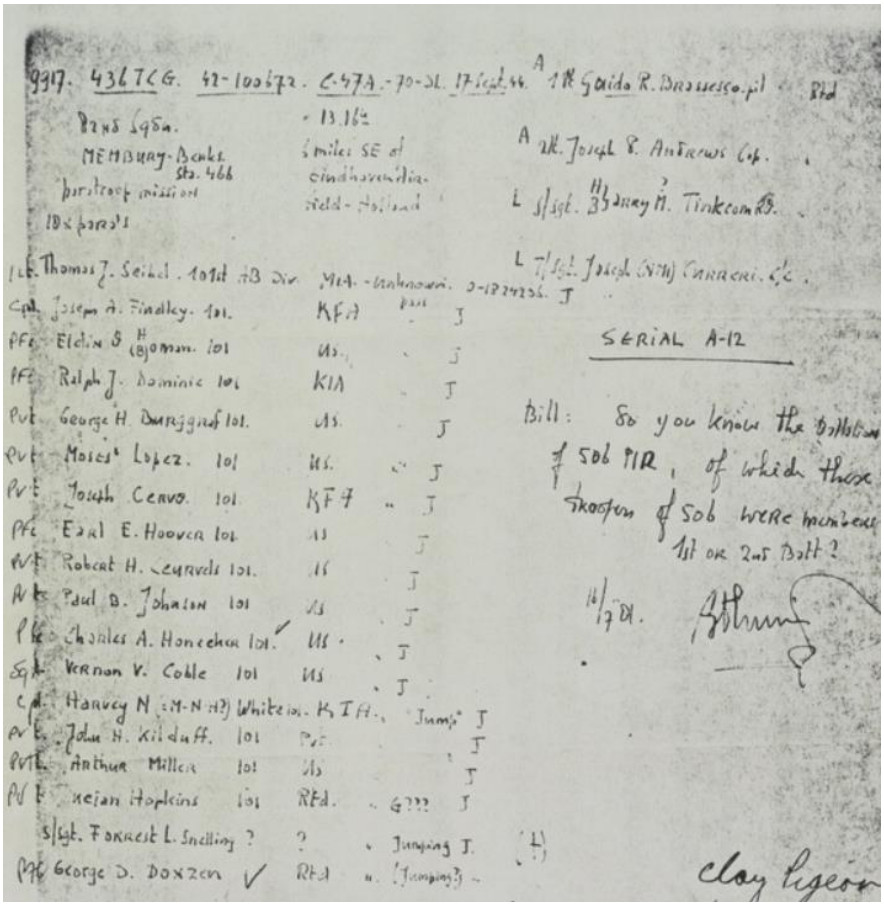

Bemanning Clay Pigeon

Guido Brasseco is de piloot van de Clay Pigeon, Joseph Andrews de co-piloot, Joe Curreri de crew chief en Harry Tinkcom, de radio-operator.

Er zijn 18 parachutisten aan boord: 9 worden gevangen genomen (Homan, Burggraf, Hoover, Ceurvels, Johnson, Honecker, Coble, Kilduff, Miller), 6 gedood (Cervo, Dominic, Findley, Seibel, Snelling, White) en 3 ontkomen er (Hopkins, Lopez, Doxzen).

Meesterlijk verzet

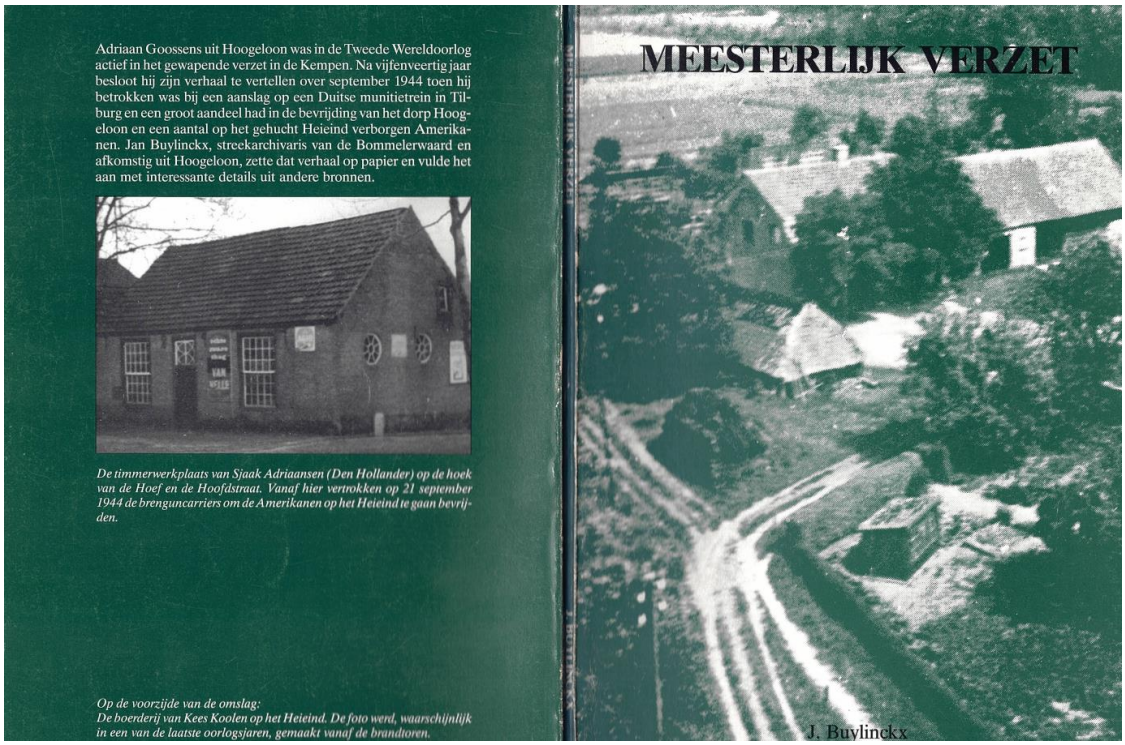

Rechts de boerderij van Kees Koolen op het Heieind. De foto is waarschijnlijk gemaakt vanaf de brandtoren.

Het boek Meesterlijk Verzet, was even niet beschikbaar bij het BHIC.
Gelukkig stuurde de auteur, Jan Buylinckx, mij een scan van zijn boek.
Ook Jan van Riet, secretaris van de stichting 't Loons Heem, scande Meesterlijk Verzet en stuurde PDF's naar mij.

Graag wil ik beide heren hartelijk bedanken voor het toesturen van Meesterlijk Verzet.
Ik heb vrijwel de gehele tekst en de foto's uit Meesterlijk Verzet in dit document opgenomen.

10 september 2021

Beste heer Nieman,
Heb uw concepttekst met veel aandacht en plezier bekeken.
Of het vermelden van mijn email relevant is, laat ik geheel aan u over. Ik heb er in ieder geval geen bezwaar tegen en het is gegaan zoals ik het in mijn email heb vermeld.
U heeft veel details boven water gekregen. Het is fijn dat er zo lang na de oorlog nog zoveel bronnen tevoorschijn kwamen. Het verhaal van Adriaan Goossens behoefde hier en daar zeker nuancering en aanvulling. En dat krijgt het door uw werk, waarbij de diverse bronnen bij elkaar zijn gezet. Het bewijst ook wel dat voor een eenling als Adriaan Goossens het in de oorlog moeilijk was om overzicht over het geheel te houden.
De herinneringen van b.v. Gerrit Beex zijn veel korter na de oorlog en door hemzelf opgeschreven en daardoor zijn ze per definitie al erg waardevol en betrouwbaarder dan herinneringen van 40 jaar na de oorlog. Het verbaast me wel dat Gerrit, voor zover ik weet, nooit in het openbaar of persoonlijk naar mij of Adriaan Goossens toe commentaar heeft gegeven of aanvullingen aandroeg op het boekje "Meesterlijk Verzet". Helaas kunnen we er hem niet meer naar vragen.

Met vriendelijke groet en succes met uw werk, Jan Buylinckx

Dakota transportvliegtuigen en zweefvliegtuigen

Op 17 september 1944 start operatie Market Garden. Amerikaanse parachutisten (infanterie soldaten) van de 101e Airborne divisie springen bij Son uit C-47 transportvliegtuigen. Deze Dakota's trekken zweefvliegtuigen met jeeps en ander materieel. De Amerikanen rukken op naar Eindhoven, dat ze op 18 september bevrijden. Daar wachten ze op de Britten die vanuit België komen, over de Luikerweg en Valkenswaard, naar Aalst en Eindhoven.

Niet alle vliegtuigen halen Son, ze worden beschoten door Duitse FLAK batterijen. (Flugabwehrkanone). De Duitsers zorgen ervoor dat er nogal wat C-47 's en gliders neerstorten in het gebied Vessem, Hoogeloon, Casteren, Netersel en Bladel. De bemanningen en parachutisten worden geholpen door burgers en het verzet, om uit handen van de Duitsers te blijven.

Douglas C-47 Skytrain of Dakota

Parachutisten in een Dakota

Een Amerikaans Waco CG-4A glider wordt opgepikt door een C-47 Dakota transportvliegtuig.

Waco CG-4A zweefvliegtuig

De zweefvliegtuigen zijn zeer kwetsbaar: het frame bestaat uit holle ijzeren pijpen, daaromheen zit een soort zeildoek, de vloer en de vleugels zijn van hout.

Verslag van Gerrit Beex, zondag 17 september

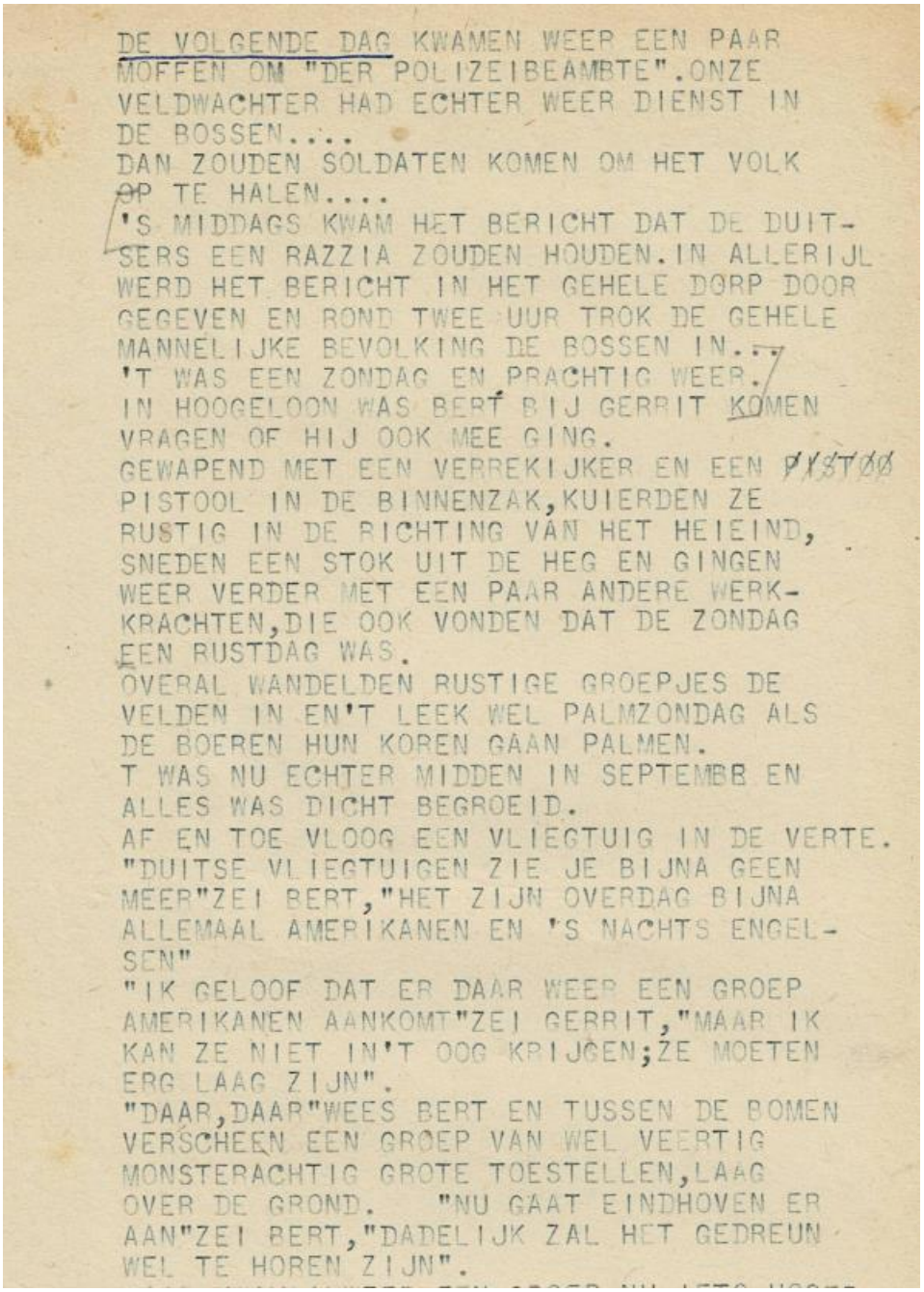

DE VOLGENDE DAG KWAMEN WEER EEN PAAR
MOFFEN OM "DER POLIZEIBEAMBTE".ONZE
VELDWACHTER HAD ECHTER WEER DIENST IN
DE BOSSEN....
DAN ZOUDEN SOLDATEN KOMEN OM HET VOLK
OP TE HALEN....
'S MIDDAGS KWAM HET BERICHT DAT DE DUIT-
SERS EEN RAZZIA ZOUDEN HOUDEN.IN ALLERIJL
WERD HET BERICHT IN HET GEHELE DORP DOOR
GEGEVEN EN ROND TWEE UUR TROK DE GEHELE
MANNELIJKE BEVOLKING DE BOSSEN IN...
'T WAS EEN ZONDAG EN PRACHTIG WEER.
IN HOOGELOON WAS BERT BIJ GERRIT KOMEN
VRAGEN OF HIJ OOK MEE GING.
GEWAPEND MET EEN VERREKIJKER EN EEN PISTOOL
PISTOOL IN DE BINNENZAK,KUIERDEN ZE
RUSTIG IN DE RICHTING VAN HET HEIEIND,
SNEDEN EEN STOK UIT DE HEG EN GINGEN
WEER VERDER MET EEN PAAR ANDERE WERK-
KRACHTEN,DIE OOK VONDEN DAT DE ZONDAG
EEN RUSTDAG WAS.
OVERAL WANDELDEN RUSTIGE GROEPJES DE
VELDEN IN EN'T LEEK WEL PALMZONDAG ALS
DE BOEREN HUN KOREN GAAN PALMEN.
T WAS NU ECHTER MIDDEN IN SEPTEMBR EN
ALLES WAS DICHT BEGROEID.
AF EN TOE VLOOG EEN VLIEGTUIG IN DE VERTE.
"DUITSE VLIEGTUIGEN ZIE JE BIJNA GEEN
MEER"ZEI BERT,"HET ZIJN OVERDAG BIJNA
ALLEMAAL AMERIKANEN EN 'S NACHTS ENGEL-
SEN"
"IK GELOOF DAT ER DAAR WEER EEN GROEP
AMERIKANEN AANKOMT"ZEI GERRIT,"MAAR IK
KAN ZE NIET IN'T OOG KRIJGEN;ZE MOETEN
ERG LAAG ZIJN".
"DAAR,DAAR"WEES BERT EN TUSSEN DE BOMEN
VERSCHEEN EEN GROEP VAN WEL VEERTIG
MONSTERACHTIG GROTE TOESTELLEN,LAAG
OVER DE GROND. "NU GAAT EINDHOVEN ER
AAN"ZEI BERT,"DADELIJK ZAL HET GEDREUN
WEL TE HOREN ZIJN".

Minder relevante teksten zijn hier weggelaten. Het originele verslag staat hier en het bewerkte verslag en rapport ziet u hier.

Af en toe vloog een vliegtuig in de verte. "Duitse vliegtuigen zie je bijna geen meer", zei Bert (Willems), "het zijn overdag bijna allemaal Amerikanen en ’s nachts Engelsen". "Ik geloof dat er daar weer een groep Amerikanen aankomt" zei Gerrit (Beex), "maar ik kan ze niet in ’t oog krijgen; ze moeten erg laag zijn".
"Daar, daar wees Bert en tussen de bomen verscheen een groep van wel veertig monsterachtig grote toestellen, laag over de grond. "Nu gaat Eindhoven eraan" zei Bert, "Dadelijk zal het gedreun wel te horen zijn". Daar kwam alweer een groep, nu iets hoger en links ook een. "Daar komt een serie recht op ons aan".
De monstervolgels kwamen recht over Casteren en Hoogeloon en zo verder op Eindhoven aan gevlogen. De letters waren zonder kijker nog duidelijk te zien.

"Daar komt een groep aan met zweeftoestellen", riep Gerrit, die de kijker had, opeens. "Dat wordt een luchtlanding" was direct zijn conclusie. "Ik denk bombarderen, hoor je dat niet" zei Bert, toen het ineens begon te dreunen en te bonken in de verte. "Afweergeschut" zei Gerrit. "Daar brand er een.." riep iemand. Terstond keek iedereen naar het brandende toestel dat rustig verder vloog.
Na een ongelooflijk lange tijd sprong een tiental parachutisten uit het toestel.
"Wat ik zei", vroeg Gerrit nog aan Bert, een luchtlanding of niet "en tegelijk stormden ze allen voort in de richting van de dalende parachutes. Nog geen honderd meter verder zagen ze echter reeds een tweede toestel dat brandend kwam aangevlogen; ’t kon niet verder uit de buurt vallen. Met de grootst snelheid liepen ze in de richting waar het toestel neer moest komen. Langzaam zakte het vliegtuig af. Brandende stukken vielen los van de laaiende reuzenfakkel. Parachutes kwamen omlaag gezeild; rode en witte. Een hel rode vloog in brand door neervallende benzine; de last tuimelde duikelend omlaag. Het toestel schuurde over een laag dennenbos en rukte boompjes uit. Het brandde op verschillende plaatsen. De wielen stieten op de grond; een vleugelpunt ploegde door het pas gezaaide groen; wolken van stof en rook sloegen omhoog. Er was reeds iemand bij het toestel, anderen kwamen toe gelopen.

Een C-47 transportvliegtuig (Dakota), de Clay Pigeon (de Kleiduif) komt rond 13.00 uur brandend naar beneden. Foto: Radio operator Harry Tinkcom zit in de cockpit. Crew chief Joe Curreri ’s naam staat onder de 3. De naam van piloot Brassesco onder het raampje.

Scherpe knallen van ontploffende mitrailleurkogels knetterden uit het brandende vliegtuig. Gerrit en Bert liepen al was ze lopen konden. Hoewel het levensgevaarlijk was zagen ze dat een piloot door iemand (Tinus Smetsers uit Casteren) uit het brandend toestel werd gesleept en een eindje verder neergelegd. De man die dit klaarspeelde liep direct terug en voordat Gerrit en Bert erbij waren had hij reeds een tweede en laatste piloot uit de cabine gesleept. Met vereende krachten werden nu beide piloten naar de rand van het bos gedragen.

Gerrit stuurde direct iemand (Frans van de Wildenberg) naar de dokter in Vessem en ging zelf met Bert op zoek naar de neergesprongen parachutisten.

Het derde toestel was genummerd 2100672. Twee leden van de bemanning die zich niet per parachute konden redden werden met levensgevaar uit het brandende toestel gehaald door een kranige dorpeling genaamd M. Zij hadden enige verwondingen opgelopen en werden ook voorlopig ondergebracht. De een had een beenbreuk en de ander een kaakfractuur zodat een lid werd opgedragen een dokter te gaan halen die dan ook spoedig present was om eerste hulp te verlenen. Zijn naam was Dr. G. uit V. De boodschapper die van de dokter terugkwam ontdekte onderweg ook nog een gewonde parachutist; hij nam hem mee naar huis omdat hij over inwendige pijnen klaagde.
Bij dit lid is hij verpleegd tot bevrijding.

Bert liep hijgend mee en samen verstopten ze parachutes en verborgen neergevallen munitie. Andere leden van onze groep waren ook gearriveerd en hielpen alles mee verstoppen wat op de aanwezigheid van parachutisten wees.
"Daar brandt er weer een" riep Bert. Allen keken op en zagen niet een, maar twee brandende toestellen recht op hen afkomen, ieder een zweefvliegtuig aan een lange kabel meetrekkend. Het voorste vliegtuig liet de kabel los en zwenkte langzaam af; het tweede bleef rechtdoor vliegen.

Het valt hier neer gilden enkele mensen en ieder vluchtte en zocht dekking in sloten en kuilen. Intussen liet ook dit toestel de kabel met de glider los.
De trekker ging iets op een kant hangen en zwenkte een tikje naar rechts. Plotseling brak krakend een van de machtige vleugels af en zweefde zigzag omlaag.
We zagen hoe een witte parachute zich los maakte va het toestel; dan stortte het vleugellamme gevaarte omlaag en kwam met een denderende slag tegen de grond.
Alles liep erop af, behalve Gerrit en Bert die haastig naar de plaats holden waar de piloot moest neerkomen. Langzaam kwam hij aan zijn blinkend witte valscherm omlaag gezeild, dicht bij Hoogeloon, waar Janus ook juist kwam toegelopen. Terstond werd de Amerikaan, die erg overstuur was, gerust gesteld en hij kalmeerde heel wat toen hij merkte dat hij bij leden van de ondergrondse terecht was gekomen.

Janus (Adriaan Goossens) zou de piloot verbergen en Gerrit ging met Bert vlug naar huis, pakte een fiets en reden in de richting van drie vrij rondcirkelende zweefvliegtuigen, dwars door Hoogeloon in de richting van de Heuvel en de Heikant. Nu en dan werden de toestellen uit het oog verloren maar ze wisten ongeveer de richting.
"Achter dat bosje is er een neergestreken" vertelde een boer. Gerrit en Bert wisten niet hoe Amerikanen eruit zagen en schrokken niet weinig toe ze eerder dan verwacht hadden, twee helmen en een mitrailleur tussen de struiken zagen.
Hun eerste indruk was dat de Duitsers het bos reeds hadden afgezet. Vlug bemerkten ze echter hun vergissing en liepen toen naar de Amerikanen om zich bekend te maken aks commandant en lid van de verzetsbeweging. Terstond werd de Amerikaanse commandant geroepen en Gerrit wees hem op de kaart de plaats aan waar ze zich bevonden. Een jonge Amerikaan kwam met een grote sigaar aangedragen; anderen presenteerden echte ouderwetse "Camel". De vreugde was van weerskanten.

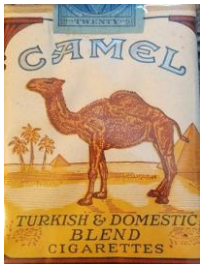

Bert zorgde dat enige belangstellenden op afstand bleven en niet teveel samengroepten, wat voor mogelijke Duitsers in de buurt een aanwijzing kon zijn. Intussen kwamen twee andere groepen Amerikanen in twee "jeeps" aangereden zodat ze nu in totaal achttien man sterk waren, met drie jeeps en meer dan zwaar bewapend, de oudste officier kwam met Gerrit overleggen wat het beste was.

Deze gaf hem de keus tussen drie mogelijkheden, nl. naar Valkenswaard rijden waar de Engelsen waren doorgestoten of naar Son, waar hun eigenlijke plaats van bestemming was. In beide gevallen moesten ze ongeveer twintig kilometer tussen de Duitsers en tenslotte konden zij zich ook hier in de bossen verbergen.
De commandant wilde echter alles aan de verzetsgroep overlaten, daar zij de terreinomstandigheden het beste kenden. Behalve Bert en Gerrit waren nu ook Jan (Gooskens) en Janus aangekomen. Besloten werd nu de Amerikanen een of twee dagen te verbergen en die tijd inlichtingen te verzamelen, hoe de veiligste manier was om naar Son te komen en daarna te vertrekken. De Amerikanen waren ten zeerste met dit plan ingenomen en verzochten de vier aanwezige partizanen voor in de jeep plaats te nemen. Besloten werd om naar de andere zijde van het dorp te rijden, naar het Heiend, waar veel meer bossen waren en het voor de Duitsers veel moeilijker was om hun schuilplaats te vinden. Om niet dwars door het dorp te hoeven rijden werd over de Heuvel en Hoogcasteren omgereden, zodat ze bijna niet gezien werden.

Heieind. Rechtsaf de Groenstraat, rechtdoor de ir. Mettropweg. Het eerste kamp was iets verder rechtdoor en dan links van de ir. Mettropweg. Het tweede kamp lag aan een zandpad vanaf de Groenstraat, rechts van de ir. Mettropweg.

Nog steeds een gebied met bos en akkers.

Bijna op het Heieind werd Joe Curreri weer opgeladen, die ze een uur geleden daar verstopt hadden. Een eind verder troffen ze de twee piloten aan die op het nippertje uit het brandend vliegtuig waren gered. De dokter was juist bezig met het behandelen van de man met de kaakfractuur. Het gebroken been van de ander was reeds gezet. De twee gewonden werden op de jeep geladen en dan ging het weer verder.
Midden in een uitgestrekt jong bos werd halt gehouden. Posten werden uitgezet om toeloop van het volk te weren. Spoedig kwamen nu nog meer Amerikanen opdagen, die zichtbaar opgelucht bij de groep aansloten.

Heieind v.l.n.r. Joe Curreri , co-piloot Joseph Andrews, piloot Guido Brassesco

Joe Curreri: "Het middendeel van de romp stond in lichterlaaie. De paratroopers duwden en elleboogden zich als een panikerende kudde schapen in wilde chaos een weg naar de open deur. Een voor een zag ik ze springen. Door de vaste kabels gingen hun parachutes snel open. Maar de vlammen die achter uit het vliegtuig sloegen, reikten naar hen als een enorme, vurige hand en ik zag met afgrijzen hoe hun parachutes als een fakkel in de hens gingen".
Aan de grond zag hij later nog de geblakerde resten van de laatste twee para's die niet meer hadden kunnen springen en in het brandende wrak waren omgekomen".

Het gehele stel partizanen was nu ook ongeveer bij elkaar en terstond werden de taken verdeeld. Janus werd de zorg voor de Amerikanen opgedragen; de anderen werden door Gerrit uitgestuurd om de Amerikanen, die overal nog verscholen waren, op te halen, om munitie te verzamelen en te verstoppen en anderen om het zweeftoestel dat in de buurt stond, leeg te halen en de inhoud naar de groep Amerikanen te brengen.
Hier was de bevolking echter reeds bezig het toestel van zijn inhoud te ontdoen. Twee personen uit Westelbeers die reeds ver weg waren met hun buit, moesten door Gerrit met het pistool gedwongen worden om hun geroofde benzine terug te brengen. Hoewel ze eerst een grote mond opzetten, waren ze heel wat gewilliger toen ze een wapen op zich gericht zagen.

Iemand kwam toen melden dat er nog twee piloten in een bos in de buurt zaten. Toen Gerrit daar echter aankwam werd zijn fluiten en roepen niet beantwoord. Pas na veel zoeken vond hij twee wantrouwende en zenuwachtige Amerikanen die echter met alle plezier meegingen toen hij zich bekend maakte en hen beloofde binnen tien minuten bij een groep van 25 collega's van hun, te brengen.
Ze hadden beide veel bloed aan het gezicht, maar dat waren enkel schrammen, zeiden ze ter geruststelling. Onderweg vertelde de een dat hij professor was te

Pittsburgh. Als het gemakkelijker was wilde hij ook wel proberen om Frans te praten. Gerrit vond dat goed, maar het bleek al gauw dat de geleerde prof zijn Frans wel wat vergeten was en Gerrit begon toen maar weer gauw in het Engels. Toen echter plotseling een haas vlak voor hun voeten opsprong, wilde de prof toch nog eens laten zien dat hij niet al zijn Frans vergeten was, en riep heel triomfantelijk: "Carbon, Carbon". Toen schoten beiden in een lach en de prof bekende heel eerlijk dat hiermede de kennis van zijn Frans zo ongeveer was uitgeput. Na tien minuten lopen werden ze met ingehouden gejuich door de overige Amerikanen ontvangen.

Intussen had Bert (Louwers) uit Casteren gezorgd dat de munitie werd verzameld, waarbij ook een paar onderduikers hadden geholpen. Ook veel burgers toonden zich zeer behulpzaam. Frans (van de Wildenberg) en Jan hadden de voorraden uit de zweeftoestellen laten halen en bij de Amerikanen laten brengen.

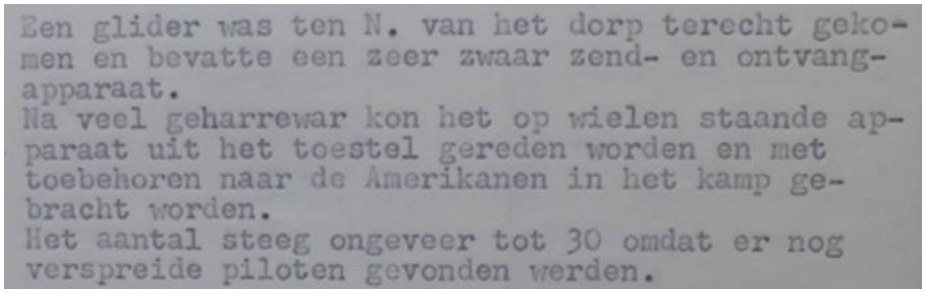
Een glider was ten N. van het dorp terecht gekomen en bevatte een zeer zwaar zend- en ontvangapparaat.
Na veel geharrewar kon het op wielen staande apparaat uit het toestel gereden worden en met toebehoren naar de Amerikanen in het kamp gebracht worden.
Het aantal steeg ongeveer tot 30 omdat er nog verspreide piloten gevonden werden.

’s Avonds werd er nog een paard gehaald om een groot zend- en ontvangapparaat weg te slepen. Dit gevaarte van 4.000 kg zat ook in een van de gliders, maar gelukkig stond het op wielen en met een paard kon het gemakkelijk vervoerd worden.
De sporen werden later zorgvuldig uitgewist om het de Duitsers niet al te gemakkelijk te maken, wat maar goed was ook, want even later kwamen een paar Duitsers in een luxe wagentje nog eens polshoogte nemen in de buurt van de neergestorte vliegtuigen.

De dag was zwaar geweest… Bijna iedereen was ’s middags de bossen in gevlucht om niet voor de Duitsers te hoeven werken en nu hadden ze bijna steeds voor de Amerikanen gewerkt en rookten "Camel en Chesterfield". De partizanen spraken nog met de Amerikanen het wachtwoord af en gingen dan naar huis om uit te rusten. Frans ontdekte onderweg nog een Amerikaan (Tom Wegman), die over hevige pijn in de rug klaagde. Daar hij een goede verpleging scheen nodig te hebben, nam Frans hem mee en stopte hem thuis onder de wol.

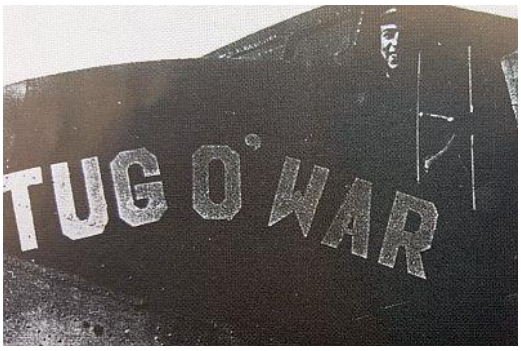

William Yeager

Op 17 september 1944 kwam ten zuiden van de kerk in de Grootakker, Vessem, een C-47A Skytrain neer, gevlogen door William C. Yeager (23) en afkomstig van het vliegveld Ramsbury. De tweede piloot was Eugene M. Blumberg en de navigator Thomas J. Wegman
"Ik zag vlammen en rook uit de linker motor van Yeagers toestel komen. De vlammen reikten

tot aan de staart en verspreidden zich over de rechterkant. Ik zag twee personen het vliegtuig verlaten. Toen ging het ontsnappingsluik bovenop de cockpit open en iemand wurmde zich daaruit en sloeg tegen de staart. Gelukkig ging zijn parachute open."

Co-piloot Eugene M. Blumberg wordt bij de familie Beex, Hoofdstraat 65, ondergebracht en navigator Thomas J. Wegman bij Frans van de Wildenberg, Hoofdstraat 70.

Tom Wegman

"De gewonde Tom Wegman werd opgepikt door de toen 24-jarige Frans van de Wildenberg, woonachtig aan Hoofdstraat 70 in Hoogeloon. Van de Wildenberg was werkzaam op het notariaat in Vessem en actief in het verzet. Achterop de fiets vervoerde hij de gewonde vlieger naar zijn woning".

Gerrit kwam met Bert, die bij hem was ondergedoken, ook thuis en moest eerst zijn grote sigaar toch nog proberen, die hij van een Amerikaan had gekregen Het was al laat geworden maar Jan, Piet (Waterschoot) en Frans kwamen toch nog even aan om de toestand te bespreken en te overleggen wat er de volgende dag gedaan moest worden.
Jan zou ’s anderendaags naar Vessem en Wintelre gaan om te onderzoeken of daar veel Duitsers waren en om contact op te nemen met de verzetsgroepen en te vragen of ze voortdurend berichten wilden sturen: op het juiste moment zouden de Amerikanen dan gebracht kunnen worden.
Frans zou uit fietsen om in Casteren, Bladel en Hapert inlichtingen te verzamelen over andere Amerikanen en neergestorte toestellen. De rest was in Hoogeloon hard nodig. De bevolking zou echter volop meewerken, dat was voldoende gebleken en ’t was nu toch bij ieder bekend, wie er bij de ondergrondse was.

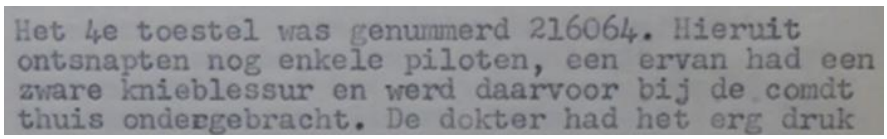
Het 4e toestel was genummerd 216064. Hieruit
ontsnapten nog enkele piloten, een ervan had een
zware knieblessur en werd daarvoor bij de comdt
thuis ondergebracht. De dokter had het erg druk

Zo waren ze ’s avonds om elf uur nog druk plannen aan ’t uitwerken, toen een buurman Gerrit kwam vragen of hij even mee wou komen. Buiten deelde hij geheimzinnig mede dat bij hem aan huis een Amerikaan was aangekomen en hij wist niet wat hij ermee aan moest vangen, omdat het zo gevaarlijk was, daar er voortdurend Duitsers over de straat liepen. Gerrit ging aanstonds mee en trof daar inderdaad een Amerikaans piloot aan, een luitenant zag hij, met bebloed gezicht. Hij zat voor een stapeltje boterhammen, maar scheen weinig eetlust te hebben.

Toen Gerrit binnen kwam glimlachte hij pijnlijk en vertelde: "Veel pijn, gekneusde schouder, rechter arm stijf en knieschijf niet in orde; bloed aan ’t hoofd had niets te betekenen, was maar een schrammetje". Gerrit vroeg of hij een paar honderd meter zou kunnen lopen, dan zou hij hem mee naar huis nemen. Het was te proberen… Buiten was ’t stikdonker. Aan de voorkant van het huis klonken gespijkerde laarzen van de Duitsers over de straatkeien. De Amerikaan keek angstig en was blij toen ze het huis aan de achterkant verlieten en in de tuin verdwenen. Half gedragen door Gerrit, hinkte hij achter de tuintjes door. Nog steeds waren de Duitsers op straat te horen. Nu en dan moest even gerust worden vanwege de gebroken knieschijf. Er werd weinig gesproken. Het passeren van een slootje en prikkeldraad kostte veel moeite maar de piloot was klein van gestalte en niet erg zwaar.

Verbaasd keken de jongens in het hoofdkwartier op, toen Gerrit met zijn last kwam binnen gesjouwd. Direct werden natte doeken gehaald en het bloed voorzichtig van het gezicht gewassen. De Amerikaan was totaal uitgeput en zei dat hij niet goed tegen de rook kon. Jan de seminarist, een broer van Gerrit, die met vakantie was, zag dat hij flauw zou vallen en bracht hem met Gerrit even buiten. Vlug werd een borrel cognac gehaalde. Daarvan knapte hij spoedig op. De deuren werden even open gezet en toen hij weer binnenkwam was hij heel wat beter geworden. Nog een tikje vermoeid begon hij uit te leggen hoe hij hier was gekomen. Met zijn linkerhand tekende hij op een stuk papier de weg waarlangs hij gekomen was: een kapelletje, een opgeblazen brug, een boerderij, een bos, een toren enz. We zagen duidelijk dat hij uit de richting Vessem was gekomen en zich dikwijls had moeten schuil houden voor langskomende Duitsers.

We wilden niet meer vragen: hij was te vermoeid. Zijn naam was Eugene Blumberg, uit Atlanta in Amerika. Hij schreef zijn naam en we vroegen hem of hij van Duitse afkomst was. "Ja, zijn grootvader was een Duitser, maar hij zelf een volbloed Amerikaan". Daar hij moeite had om de ogen open te houden brachten Gerrit en Jan hem vlug naar bed, na zijn schoenen uitgetrokken te hebben en hem verder zo goed mogelijk te hebben geholpen. De samenzweerders beneden gingen een voor een op huis aan, natuurlijk niet over de weg, want ’t was al twaalf uur en de Duitsers patrouilleerden druk.

’s Nachts werden nog drie Amerikaanse piloten die uit Bladel waren gekomen, door Bert en Theo (Dirks) uit Casteren naar het Heieind gebracht, naar de andere Amerikanen. Vlak voor ze er waren bedachten ze echter dat ze het wachtwoord niet kenden en dan zou het gevaarlijk zijn om de wachtposten te naderen. Ze gingen daarom eerst bij de landbouwer aan die ’s morgens het eten naar de groep Amerikanen moest brengen en deze zou ze tot ’s morgens in de schuur laten slapen en dan meenemen als hij het eten ging brengen.

Verslag van Gerrit Beex, maandag 18 september

De volgende dag 18 september kreeg Jan opdracht om over Vessem naar Oerle te gaan en via Knegsel terug te komen, om te onderzoeken of er onderweg veel Duitsers waren gelegerd.
Gerrit wilde de Amerikanen zo spoedig mogelijk gelegenheid geven om naar Son te vertrekken waar hun eigenlijke plaats van bestemming was. Bert en Piet werden naar Casteren gestuurd om de daar verzamelde munitie en wapens af te halen en naar de schuilkelder bij ons hoofdkwartier te brengen. Frans zou met Gerrit mee gaan naar Vessem om te kijken of daar nog Amerikanen verborgen waren, om ze daarna bij die van Hoogeloon te brengen.
Ze gingen ook nog even bij dokter Gehéniau aan om te vragen of hij niet even bij Gerrit en ook bij Frans thuis kon komen om de gewonde Amerikanen te onderzoeken en te helpen. Hij beloofde aanstonds weg te rijden en te doen wat hij kon. Daarna zochten beiden naar de wapens van Eugene Blumberg, die hij daar in een heg had achtergelaten. Eugene wilde ook graag inlichtingen over zijn kameraden in het neergestorte vliegtuig. Het toestel bleek totaal vernield, met twee verkoolde lijken erin. Met het kaartje dat Eugene had getekend zochten ze toen nog naar zijn parachute en zijn pistool dat hij in de buurt had verstopt.

Het bleek dat de piloot een verbazend goed geheugen en ook oriënteringsvermogen had, want ze hoefden slechts kort te zoeken en reeds hadden ze zijn parachute gevonden en toch was de piloot pas ’s avonds uit Vessem gekomen en had hij zich voortdurend moeten verschuilen voor de Duitsers. Daar Frans een lekke band had gekregen, reed Gerrit vast vooruit om bij de andere neergestorte toestellen te gaan kijken hoeveel gesneuvelden er waren. In de Wagenbroeken waren drie gesneuvelden. Volk uit Hapert was souvenirs van het vliegtuig aan ’t verzamelen en werd weg-gejaagd.

Op de Hondshoef bleken vier piloten te zijn omgekomen.
Gerrit reed direct terug naar het dorp en liet de veldwachter een wacht bij het toestel plaatsen om plunderen te voorkomen. Daarna bestelde hij bij de timmerlieden in Hoogeloon zeven kisten om de gesneuvelden zo spoedig mogelijk te kunnen begraven.

Bij zijn thuiskomst trof hij Bert, Piet en Dick aan, vergezeld van twee behulpzame Casterse burgers. Ze hadden een volle handkar met munitie en wapens en waren zelf nog van boven tot onder beladen. Met veel inspanning hadden ze het zwaar beladen wagentje overal binnendoor gesleept, om toch vooral geen Duitsers tegen te komen, daar dat erg ongezond zou zijn geweest.

Enkele honderden handgranaten, een zendertje, mitrailleurs, kisten met nood-rantsoenen, gereedschappen, een typemachine, alles en alles hadden ze verzameld uit gedaalde zweeftoestellen, neergestorte vliegtuigen en uitgeworpen pakketten.

De schuilkelder was te klein en een gedeelte werd in de tuin begraven onder aardappelloof. Twee kisten noodrantsoenen werden door Bert en Piet naar ‘t Heieind gebracht waar de Amerikanen ze goed konden gebruiken.

Om elf uur kwam Jan thuis met gegevens van zijn reis naar Oerle en Vessem.
Met behulp van Eugene werden de gegevens in ’t Engels opgesteld en op een kaart aangebracht, die door Jan de seminarist was getekend. Daar hij in zijn vakantie voldoende vrije tijd had, kon hij zich op deze wijze nuttig maken voor de verzetsbeweging en hij deed dit dan ook op een buitengewoon verdienstelijke wijze.

Veel zorg besteedde hij ook aan Eugene die al aardig thuis raakte in de ondergrondse beweging en ons met goede raad bijstond. Eugene en Jan werden dan ook als leden van onze groep beschouwd en werkten naar vermogen mee.
’s Middags werd ook Dick, het nieuwe lid uit Casteren, uitgestuurd naar Bladel om de toestand aldaar te verkennen.
Gerrit ging in Hoogeloon hier en daar een praatje maken met de Duitsers om hun sterkte en hun plannen te weten te komen.
’s Avonds ging de hele groep nog even naar het Heieind om de Amerikanen op te zoeken en nog eens een goede sigaret te roken.

De Amerikanen waren bij Janus in goede handen.
Een boer in de buurt zorgde ’s morgens voor de boterhammen en ’s middags en ’s avonds voor warm eten. De gebrachte noodrantsoenen deden de rest.
De kerels zouden het best uithouden en ze lieten dit ook volop horen. Ze waren buitengewoon vriendelijk en dankbaar aan de leden van de ondergrondse.
Gerrit deelde aan de commandant mede dat ze waarschijnlijk de volgende dag zouden kunnen vertrekken en legde de situatie op de kaart uit.

Verslag van Gerrit Beex, dinsdag 19 september

Op 19 september kreeg Jan weer dezelfde opdracht als daags tevoren en reed weer naar Vessem en Wintelre: opnemen waar Duitsers waren en uitkijken of ergens geschut stond opgesteld, want ’s middags moesten weer kaarten door de linies gebracht worden.
Bert en Piet werden naar de neergeschoten vliegtuigen gestuurd om te zien of de daarbij geplaatste wacht zijn opdracht goed vervulde. Frans werd naar de Amerikanen gestuurd en Gerrit ging de positie van de Duitsers opnemen in Hoogeloon. Tevens gaf hij aan drie gemeente arbeiders opdracht om een graf te maken op het kerkhof van de gesneuvelde Amerikanen.

De burgemeester, de loco-burgemeester en het gehele gemeente personeel waren ondergedoken en het gemeente werkvolk had niets te doen en waren blij dat ze ook konden meewerken voor de goede zaak.
Er hadden zich trouwens veel personen gemeld om lid te worden van de ondergrondse, maar Gerrit had niemand meer aangenomen. Wel werden enkele personen aangezocht om ’s avonds te helpen als de Amerikanen zouden begraven worden. Voor de middag ging Gerrit nog even naar Vessem om het pistool van Eugene te halen, dat hij de vorige dag niet had kunnen vinden.

’s Middags ging hij naar Casteren om te informeren of er nog gummi handschoenen en parachutes waren, omdat die nodig waren bij het begraven van de gesneuvelde Amerikanen. Hij was juist aangekomen bij Bert, toen plotseling een overvalwagen stopte vlak voor de deur.
Aan alle kanten staken de geweerlopen naar buiten. Er lag zelfs iemand met het geweer in de aanslag voor op het spatbord.
Bert, Theo en Gerrit schrokken eerst wel wat maar al gauw zagen ze bekende gezichten. Het waren onze makkers uit Eindhoven, die vertelden dat ze de Amerikanen kwamen halen, die hier nog verborgen waren.
"En we hebben ook nog een maar moffen opgepikt vertelden ze, een Duits Hauptman en een militaire arts kwamen uit de auto gestapt en werden achter het huis gebracht. Posten met mitrailleurs hadden de straat afgezet want er konden elk ogenblik Duitsers langskomen. Achter het huis werd druk verteld hoe de Duitsers werden ingepikt, toen een van de Eindhovense jongens wat onvoorzichtig zijn pistool hanteerde.
Een schot ging af. De kogel ging juist door het bovenbeen van de Duitse Hauptman.

Een "overvalwagen" met P.A.N. bemanning

Theo begon hevig uit te varen tegen de onvoorzichtige. De gewonde werd terstond binnen gedragen en door de Duitse dokter onderzocht. Het bleek enkel een vleeswond, maar met veel bloedverlies. De Duitse arts achtte overbrenging naar het Duitse lazaret in Bladel dringend noodzakelijk. Daar werd natuurlijk niet op ingegaan, want dan was de hele zaak verraden. Theo mopperde erg over de roekeloze streek die ze hadden uitgehaald door met een klein wagentje door de linies van Eindhoven af te komen en nu nog de aandacht te vestigen op de verzetsbeweging in de Kempen. Hij zei dat ze hun stomme streek weer goed konden maken door zo snel mogelijk naar Eindhoven terug te keren en de gewonde daar naar een ziekenhuis te brengen.

Voor ze wegreden hoorde Gerrit nog dat zijn broer Janus, die de laatste veertien dagen de KP-ploeg te Eindhoven had versterkt, ook was meegekomen in een motor met zijspan. Wegens motorpech was hij echter met Wim Kelder en Frits (Ad Hoynck van Papendrecht) achtergebleven, in de bossen achter Vessem

We hoorden niets meer van hem, tot na de bevrijding toen Janus weer in Hoogeloon kwam. Hij droeg zijn hand in een verband en toen moeder vroeg wat hij mankeerde zei hij dat hij in een riek was gevallen. Pas later heeft ze het hele verhaal gehoord. Hoe ze stukken hadden aan de motor tussen Oerle en Vessem. Ze hadden hun Duitse legermotor langs de weg staan om te repareren, toen plotseling een troep Duitsers aankwam. Ze konden niets anders doen dan wegvluchten. De Duitsers begonnen direct met hun mitrailleurs door het bos te maaien en verspreiden zich waaiervormig tot ze de hele zaak omsingeld hadden. Janus, Wim en Frits zaten hevig in de knel. Ze hadden niet snel genoeg weg kunnen vluchten door de overal inslaande kogels. Janus kreeg er een dwars door zijn hand, gelukkig enkel een vleeswond.
De situatie werd steeds meer kritiek, want ze hoorden dat de Duitsers nog weer dichterbij kwamen. Gelukkig was Janus goed bekend in de streek en hij wist dat vlakbij een smalle, maar ook zeer diepe sloot was, zodat men er bijna rechtop door kon lopen. De sloot was boven bijna dicht gegroeid en zodoende konden ze nog juist op tijd ongezien door de omsingeling breken. Toen ze er eenmaal door waren, vluchtten ze zo snel mogelijk in de richting Eindhoven en verbonden onderweg nog de hand van Janus, die veel bloedverlies had.

Ondertussen was de overvalwagen met de gewonde Duitse Hauptman en de dokter weer uit Casteren vertrokken en Gerrit reed ook weer op huis aan, nadat Bert en Theo beloofd hadden dat ze ’s avonds de parachutes en de gummi handschoenen bij elkaar zouden hebben. Ook kreeg hij nog enkele inlichtingen mee over de situatie in Bladel en Netersel. Ondertussen waren in Hoogeloon ook de gegevens uit de andere dorpen binnen gekomen en alles werd op de kaart aangetekend. Jan ging met deze kaart in zijn laarzen naar Steensel, waar de Engelse kolonel zijn hoofdkwartier had. Het was steeds gevaarlijk om Hoogeloon aan die kant te verlaten, want de Duitsers lieten niemand meer door, maar omdat we beter met het terrein op de hoogte waren dan de moffen, lukte dat toch wel.
De kolonel was zeer ingenomen met de nieuwe kaart met de bijschriften van Eugene en vroeg om zo mogelijk de volgende dag terug te komen met nieuwe gegevens.

’s Middags was van hogerhand de opdracht binnen gekomen om zo mogelijk de politie bij het ondergrondse werk in te schakelen en zo ze betrouwbaar waren, als lid op te nemen. Hierdoor werd de groep versterkt door de veldwachter en een marechaussee. De veldwachter kreeg tegen de avond van Gerrit de opdracht om de leiding op zich te nemen bij het begraven van de gesneuvelde Amerikanen en te zorgen dat ze nog dezelfde avond op het kerkhof te Hoogeloon zouden begraven worden.
Bert moest hiervoor enkele burgers oproepen die mee zouden helpen, terwijl Frans in Casteren de parachutes en de gummi handschoenen ging halen, die nodig waren bij het begraven van de verkoolde lijken.
Jan van Antwerpen zou met paard en kar komen en Thijs, die sinds enkele dagen als ordonnans bij onze groep was ingedeeld, zou ook helpen.
Hij kwam echter al spoedig bij Gerrit zeggen dat de veldwachter de zaak niet aandurfde, omdat er te veel Duitsers in het dorp waren. Gerrit ging toen zelf mee en liet alles gereed maken.

Met Thijs reed hij direct naar de Wagenbroeken, waar een van de vliegtuigen was neergestort, terwijl Bert en diens vader met Jan van Antwerpen op de kar meekwamen. Zij hadden de lijkkisten meegebracht en de gesneuvelden werden hier in gelegd, nadat eerst de helft van hun herkenningsplaatje was afgebroken. Daar hun kleding was verbrand werden zo goed als geen verdere persoonlijke bezittingen gevonden. In het schemer donker werden zij terstond naar het kerkhof vervoerd en begraven, zonder dat een Duitser er iets van had gemerkt.
Direct daarop reden allen naar de Hondshoef waar het andere vliegtuig lag. Hier was het identificeren een hopeloze zaak, daar de lichamen totaal verkoold waren.
Zij werden gezamenlijk in een kist gedaan en zo begraven op het kerkhof. Bij thuiskomst werden de namen van de gevonden herkenningsplaatjes allen door Jan, de broer van Gerrit, opgetekend en de plaatjes werden aan Eugene gegeven, die ze naar het Amerikaanse Rode Kruis zou opsturen, zodra daartoe gelegenheid was.

’s Avonds werd Frans en de marechaussee naar Casteren gestuurd om daar een krijgsgevangene te bewaken. Ze stieten echter onderweg op een troep Duitsers, die in de bossen gelegerd waren en terstond begonnen te vuren.
Frans en zijn compagnon waren ongedeerd en trokken er zo vlug mogelijk tussen uit. Hijgend kwam Frans op ons hoofdkwartier aan en vertelde dat de marechaussee naar huis was gelopen. In plaats van deze ging nu Piet mee want de aflossing moest in elk geval doorgaan. Frans en Piet gingen nu langs een andere weg naar de plaats waar de krijgsgevangene moest bewaakt worden.

Verslag van Gerrit Beex, woensdag 20 september

De volgende dag op 20 september werd alles gemobiliseerd om de weg in Vessem en Wintelre af te zetten, om de Amerikanen naar Son te kunnen brengen.
Om tien uur kwam bericht uit Wintelre dat alles veilig was, maar dat de Amerikanen veel gemakkelijker naar Eindhoven konden gebracht worden, daar de Engelen tot Veldhoven en Oerle waren doorgestoten.
Op drie jeeps, beladen met 18 Amerikanen en twee leden van de ondergrondse om de weg te wijzen, vertrok de stoet uit Hoogeloon. De rest van de Amerikanen, ongeveer twintig man, gewonden, piloten en anderen die geen eigenlijke parachutisten waren, bleven achter in de bossen op het Heieind. De drie jeeps waren overladen met mitrailleurs en stenguns, met pistolen en handgranaten. Tussen Vessem en Wintelre kwam een Duitser aan gefietst, maar toen hij de Amerikanen zag liet hij zich als een blok van zijn Fahrrad vallen en vluchtte op de grote versnelling de bossen in.
Even voorbij Wintelre, net om de hoek, werd een tweede mof ontmoet, die totaal verrast beide armen als een drenkeling de lucht in stak. De drie jeeps hadden echter teveel haast en de mof liet van verbazing zijn onderkaak een halve meter zakken, toen ze hem daar ongehinderd lieten staan. De lachende groep in de jeeps was reeds een heel eind verder toen ze hem nog steeds met de handen omhoog zagen staan, alsof hij de vrouw van Lot was, die van schrik verstijfde.

Inmiddels waren door de andere leden in Hoogeloon de Duitse stellingen en hun sterkte weer opgenomen en ’s middags vertrok weer iemand met enkele kaarten naar de Engelsen. De kolonel vroeg om de volgende dag weer terug te komen met nauwkeurige posities van Duits geschut en nadere gegevens omtrent Duitse troepenbewegingen uit de richting van Tilburg.
Bert en Theo hadden ’s morgens de directeur van de stoomzuivelfabriek gewaarschuwd om de voorraden te verbergen. De graanvoorraden waren reeds eerder verspreid en zo zouden de Duitsers in Hoogeloon weinig meer kunnen vinden.

’s Middags bracht Gerrit een Duitser die zich had overgegeven naar de schuur van de kinderen van Antwerpen; Piet zou de wapens halen. Gerrit kwam onderweg nog even in ’t nauw te zitten, toen ze vlak bij de weg een open stuk veld passeerden. Ze waren juist van achter een heg op dit open stuk gekomen, toen op ongeveer zeventig meter afstand een troep Duitsers over de weg kwam gemarcheerd. Hoewel de gevangen mof een overall aan had gekregen, begon zijn Duits bloed waarschijnlijk weer mee te spreken, misschien ware het enkel zenuwen, in elk geval wilde hij het onmiddellijk op een lopen zetten, maar Gerrit wist hem nog juist in bedwang te houden en beval hem zich rustig te houden en net te doen alsof ze een praatje stonden te maken.
De Duitser gehoorzaamde zenuwachtig, maar de troep op de weg kreeg geen argwaan. Zodra ze gepasseerd waren sjouwde Gerrit weer verder met zijn gevangene.

Ze waren juist klaar, toen Bert uit Casteren met Theo kwam binnen gereden door de poort langs de gevel van het huis. Ongelukkig waren ze gezien door een troep van dertig moffen die over de weg kwamen aangemarcheerd. Ze hielden halt voor ons hoofdkwartier en een van de moffen kwam achterom. Hij moest een Fahrrad hebben. Hij had de twee achterom zien rijden en was dus zeker van succes.
Bert had echter zijn nieuwe karretje al vlug achter enkele struiken verstopt, maar vijf andere fietsen stonden nog duidelijk in het gezichtsveld van de mof, want Piet had zijn fiets late staan en Jan was er, plus nog een buurman die zich de laatste dagen ook al verdienstelijk had gemaakt, en nu juist terug was met inlichtingen uit Lage Mierde.
Verder stond er nog een oud karretje van Gerrit, die nu op sjouw was met zijn gevangen mof. De Duitser verontschuldigde zich heel onderdanig en zou de fietsen graag laten staan: "Aber ich habe zie nötig fur meine Männer".

Jan en Bert brachten tegen de avond nog een kist noodrantsoenen naar de achtergebleven Amerikanen. Ook zorgde Bert uit Casteren voor een doos sigaretten, daar de achterblijvers bijna niets meer te roken hadden. We konden echter niets als "Consi" presenteren, maar de Amerikanen lieten niet blijken of het wel helemaal volgens hun verwende smaak was.

Consi is een afkorting van Concentratiesigaretten. Hoewel voor Consi echte tabak werd gebruikt, in tegenstelling tot surrogaat als Bijsi (Bijna-sigaretten), die evenals gedenicotiniseerde tabak en natuurlijk amateurtabak niet op de bon was, kwamen er veel klachten over. Al snel werd de naam verbasterd tot het Cigaretten Onder Nationaal-Socialistische Invloed.

Frans en Piet gingen 's avonds opnieuw naar hun krijgsgevangene tussen Casteren en Westelbeers, nu niet om hem te bewaken, maar om hem verder te transporteren, want het wachtkloppen begon ons danig te vervelen, vooral omdat we zo weinig leden hadden die elders veel harder nodig waren.
En nu had iemand het pracht idee gekregen om de moffen naar de Amerikanen te brengen. Deze waren met twintig man en wisten met hun tijd geen raad. Niemand was dus beter in de gelegenheid om de wacht over te nemen.
Het plan werd ook door de Amerikanen goedgekeurd en nu gingen Frans en Piet hun gevangene overbrengen. Deze meende natuurlijk alweer dat zijn laatste uur geslagen was en kwam nog met tranen in de ogen bij de Amerikanen aan. We waren gelukkig van deze lastpost af.

Verslag van Gerrit Beex, donderdag 21 september

Er zat spanning in de lucht. 's Nachts waren er weer flinke groepen Duitsers bij gekomen. Overal waren ze reeds, voor dag en dauw, aan 't graven en mitrailleursnesten aan het bouwen. Van de daags tevoren krijgsgevangen Duitser vernam Gerrit na ondervraging, dat de Duitsers wel veel versterking zouden krijgen en dat er een zware strijd verwacht werd. Ook zouden er mijnen worden gelegd, want er werd een aanval van de Engelsen verwacht. In elk geval, alles wees erop dat de Duitsers grote plannen hadden. In alle vroegte had Gerrit al bijna de hele groep uit gestuurd om berichten te verzamelen: Thijs en Frans naar Hapert, Bert en de marechaussee naar Vessem, Piet en Dick naar Casteren en Netersel. Om acht uur was reeds bekend dat dat grote troepenbewegingen van Tilburg naar Hilvarenbeek en Esbeek aan de gang waren, waarbij veel zwaar geschut werd meegevoerd.
Alles trok in deze richting. De toestand werd spannend.

Om half negen was Gerrit van plan om nog even de toestand in Hoogeloon op te nemen, om daarna door de linies te gaan en de Engelse kolonel van de toestand op de hoogte te brengen. Het was een heel probleem om overal achter te komen, want

overal waren Duitsers bezig met graven of het inrichten van stellingen, en het was verboden te naderen.

Een toeval kwam echter te hulp: bij Bert thuis waren twee Duitsers de kelder binnen gedrongen en hadden enkele inmaakflessen met vlees meegenomen. Zodra Gerrit dat hoorde stapte hij in gezelschap van Jan direct naar het Duitse hoofdkwartier, beiden in overall. De Hauptman zat met enige officieren bij een boer in de kamer. Gerrit klopte en stapte onmiddellijk binnen. In gewoon Hoogeloon dialect vroeg hij terstond de kapitein te spreken. De Hauptman was echter druk de kaart aan ’t bestuderen met z’n officieren en vroeg wat hij kwam doen. Gerrit vertelde in het Hollands dat twee soldaten vlees hadden gestolen enz. De Hauptman schudde: "Kan nicht verstehen, warten Sie ein moment" en hij begon ongeduldig met zijn officieren weer de situatie te bespreken.

Gerrit kon alles nauwkeurig volgen en wel vijf minuten was hij "bij de bespreking tegenwoordig". Toen de Hauptman eindelijk opkeek was hij verbaasd Gerrit daar nog te zien staan en vroeg knorrig nog eens wat hij kwam doen en waar hij nog op wachtte. Gerrit deed of hij daar niets van verstond en begon weer over de twee soldaten die vlees gestolen hadden. De kapitein, die niet zo’n beroerde kerel was, begreep eindelijk wat er aan de hand was en ging nar de dichtstbijzijnde stelling om te zien of daar de twee booswichten bij waren.
Gerrit of Jan kenden er natuurlijk geen van, maar zeiden dat ze dan waarschijnlijk wel in de volgende stelling zouden zitten. Ga maar kijken zei de Hauptman en Jan en Gerrit stapten op om met vergunning van de Hauptman de hele zaak af te gaan kijken.
Nauwkeurig werden de mitrailleurs geteld. Bij elke volgende stelling klonk steeds een kort halt en werden ze met een nors gezicht teruggestuurd, waar ze dan naar de Gruppenführer vroegen en vertelden dat ze door de kapitein gestuurd waren, was ’t direct alles neerbuigende vriendelijkheid.

Natuurlijk waren de soldaten die vlees gestolen hadden er niet bij maar de mitrailleurs waren allen geteld en de plaatsen van de mortieren nauwkeurig in het geheugen opgetekend. Halftien waren ze terug in het hoofdkwartier van de ondergrondse.

Janus had van ’t Heieind bericht gestuurd dat honderd Duitsers vlak bij de Amerikanen waren gekomen om hun mortieren op te stellen. De toestand was daar zeer kritiek.

Jan de seminarist had de kaart klaar. De gegevens uit Casteren, Bladel en Netersel, uit Vessem en ook de troepenbewegingen vanaf Hilvarenbeek werden aangetekend, waarbij Eugene zoveel mogelijk hulp verleende.
Niet alleen de vaste stellingen werden opgetekend, maar ook de marcherende troepen werden met een pijl en het aantal op de kaart aangeduid. Ook werd zoveel mogelijk aangetekend waar vermoedelijk mijnenvelden waren aangelegd en welke bruggen waren ondermijnd. Het was erg gemakkelijk dat Eugene zo goed met de Engelse technische termen op de hoogte was. Een brief van Eugene en van de Amerikanen op ’t Heieind werd nog in de kleren verstopt en daarna stapten Jan en Gerrit in de richting van Duizel, waar de Engelse kolonel nu zijn hoofdkwartier had opgeslagen.

Ze wisten van hun onderzoekingstocht een uur geleden nog precies de Duitse posten te zitten en het was zodoende een klein kunstje om door de linies te komen. Op de Heuvel leenden ze ieder een fiets en toen ging het met een vaartje naar Duizel. De Engelse kolonel was zeer verheugd over de nieuwe gegevens.
We vertelden hem de laatste berichten en van de opmars van de Duitsers in de richting van Hoogeloon. Ze vertelden hem dat bij hun vertrek nog maar ongeveer driehonderd Duitsers in Hoogeloon waren, maar dat dit aantal tegen de middag wel tot duizend kon oplopen.

Ook vertelden ze dat de toestand van de achtergebleven Amerikanen zeer kritiek was, daar ze elk ogenblik door de vlakbij gelegerde Duitsers konden worden ontdekt.
De kolonel begon direct alles op te bellen, vroeg nadere inlichtingen, belde weer en vroeg nog eens naar de getalsterkte en stuurde verscheidene ordonnansen uit, in een woord: hij zette de hele zaak in beweging.
Hij vroeg aan Jan en Gerrit nog hun namen en gaf een flinke voorraad sigaretten mee voor de ondergrondse in Hoogeloon. Dan zei hij dat ze vlug moesten teruggaan in de richting van Hoogeloon, want dat de bevrijding daar eerder zou komen dan ze verwachten. Toch moesten ze onderweg nog een kwartiertje verletten met vragen of antwoorden van nieuwsgierige Duizelse mensen, die wilden weten hoe de toestand in Hoogeloon was.

Ze waren nauwelijks op de Heuvel aangekomen en zetten hun fiets weer bij de boer in de schuur of daar kwamen drie Engelse tanks aan gerammeld en een eind verder kwamen er nog steeds meer aangerold.
Bij de laatste huizen van de Heuvel, ongeveer een kwartier van de dichtstbijzijnde Duitse stelling, hielden ze halt. Gerrit en Jan er meteen naartoe. Er werd echter gewacht op nog meer versterking voor ze verder trokken. Gerrit en Jan gingen vast met een paar verkenners naar de rand van het bos van waaruit de Duitse stellingen te zien waren.
Op de Heuvel was juist een bruiloft en daar het bijna twaalf uur was werden Jan en Gerrit uitgenodigd om mee te komen eten. Er kwam zelfs nog een flesje cognac op tafel en met twee of drie borrels zou de intocht in Hoogeloon veel gemakkelijker worden, want dat het er knallen zou hadden ze ’s morgens reeds kunnen zien, toen er steeds meer Duitsers Hoogeloon binnen kwamen gemarcheerd.
De kaart werd nog eens geraadpleegd. Jan en Gerrit gaven nog wat uitleg, hoewel alle gegevens die ze ’s morgens hadden gebracht reeds waren aangetekend.

De aanval begon.

In Hoogeloon was intussen de toestand allesbehalve rustig. Frans en Thijs waren met een opdracht van Gerrit naar Hapert vertrokken, om daar de plaatselijke commandant in te lichten en in ons hoofdkwartier waren Piet en Bert achtergebleven bij Eugene, Jan en moeder.
Reeds om 10 uur kwam een lange stoet Duitsers met geschut en mortieren van Casteren af en draaiden Hoogeloon af, in de richting van Vessem.

De Duitsers komen uit Casteren

Eugene en Jan tekenden alles nauwkeurig op en telden de kanonnen en zoveel mogelijk manschappen. Vijf minuten later kwam een kleine troep van Vessem en marcheerde in de richting van Hapert. Om elf uur kwam weer een grote troep uit Casteren. De Duitsers die hiermee binnenkwamen begonnen direct overal te graven. Ze kropen gebukt langs de heggen en slopen van het ene huis naar het andere, met sprongen liepen ze over een open stuk.

Eugene, met een pak van Gerrit aan en zonder zijn Amerikaanse snorretje, zat op de uitkijk. Reeds lang had hij gemerkt hoe onrustig de Duitsers waren.
Toen Jan weer een praatje bij hem kwam maken, daar boven bij het raam, zei Eugene "Ik denk dat Gerrit nog gelijk zal krijgen en dat hij de Engelsen meebrengt" "Hij kan weer ongeveer terug zijn" zei Jan. In de verte klonk het gerikketik van een mitrailleur. "Ze zijn hem aan ’t proberen" zei Piet. Maar het vuur werd herhaald en bleef uiteindelijk ononderbroken doorgaan.
Drie, vier mitrailleurs klonken door elkaar. Nu en dan klonk ook een zwaardere dreun. "Ze zijn op komst" zei Eugene en als hij dat zei dan was ’t ook zo.

"Ik denk dat het ’t beste is als we naar beneden gaan" zei hij rustig in ’t Engels. "Zouden we hieronder niet eens een paar handgranaten tussen gooien" zei Bert en hij wees door het raam naar buiten, waar een tiental moffen bij elkaar stond gegroept, die zenuwachtig rondkeken. "De Engelsen zijn nog te ver" zei Eugene, "kom we gaan naar beneden". Beneden was moeder met het eten bezig. "Ik begrijp niet dat Gerrit nog niet terug is, hij had allang terug kunnen zijn". "Die komt wel" zei Jan en hij brengt de Engelsen mee, want het is aan de Duitsers te zien dat er iets op komst is en ik denk dat ze op de Heuvel al aan het vechten zijn.
"Is het niet te gevaarlijk voor Eugene om nu beneden te komen" vroeg moeder "want kijk daar lopen alweer vijf moffen achter het huis door en aan de voorkant staat het ook vol". Ze denken op het ogenblik niet aan Amerikanen. Ze hebben genoeg met zichzelf te stellen" zei Eugene, voor wie de vraag vertaald was.

Moeder bleef echter ongerust naar de Duitsers kijken; met kromme ruggen liepen ze langs de weg, achter de bomen door, met mitrailleurs en pantservuisten in de hand. Massa's pantservuisten hadden ze. Het vuren werd erger. Steeds onrustiger werden de Duitsers. Geen enkele liep nog rustig over de straat, allen liepen, sprongen of kropen. Zwaardere knallen klonken als van licht geschut en nu en dan een doffe klap. "Wat zouden die doffe knallen zijn" vroeg Bert. "Ik denk pantservuisten" zei Jan en Eugene knikte toen hem de vraag in 't Engels werd gesteld….Reeds ruim twee uur was het geleden dat het eerste mitrailleurvuur gehoord was. Het geknetter en gedreun was steeds heviger geworden, maar nog altijd was niets van de strijd te zien, echter des te meer te horen.

Om de stemming erin te houden werd Eugene door Jan ingewijd in de geheimen van de Nederlandse taal, terwijl Bert en Piet, Engels probeerden te leren. Vooral Piet kon zich al heel goed verstaanbaar maken. Om vier uur toen het mitrailleurvuur en het andere geschut steeds heviger werd, kwamen er ook telkens Duitsers achter het huis door gelopen. "Zou het nog geen tijd worden om er een paar neer te schieten" zei Bert en Piet was er ook aanstonds voor te vinden en zelfs Jan was in de stemming om direct een geweer te grijpen en er eens flink onder te maaien.
Eugene raadde het echter af. Drie man is te weinig, zei hij, er zijn nog honderden Duitsers. Ze steken het huis in brand en zonder dat geschiet gaan ze er toch wel aan. Opeens hoorden ze kogels fluiten, vlak achter het huis door.
"Terug achter de muur" riep Eugene. Ze zagen de Duitsers door de tuin lopen en mee neerduiken als het gieren en fluiten van de kogels te erg werd.
"Kom binnen" zei moeder en allen gingen in de keuken zitten en deden het slot op de deur. "Anders komen de Duitsers binnen en beginnen de gevechten in huis en dan blijft er niets over", zei Eugene. Ze zaten daar vijf minuten en de spanning bleef stijgen. Nu eens was het doodstil dan weer trilde het gehele huis van de schoten.

"Ik ga nog eens kijken, ik zie liever wat er gebeurt" zei Jan en allen gingen mee. Bert keek door het winkelraam en zag opeens een machtig grote tank op de hoek van de Casterseweg staan, nog geen tachtig meter van hen af. Majestueus bewust van zijn kracht, draaide de machtige koepel over de Casterseweg en opeens schoten drie rokende vuurstralen uit de lange pijp, dan draaide de koepel iets en weer spuwden vijf, zes stralen uit de vurige monding. Dan draaide hij opeens met een korte zwenking recht op het winkelraam en stond dan stil.

"Duck!!!" riep Eugene en schoot onder de tafel. "Duck!!" Riep hij nog eens en allen volgden. Zo zaten ze daar met z'n vijven zo goed en zo kwaad als het ging onder een tafel, wachtend op het fatale schot…om de spanning te breken zei Piet, tegen Eugene dat hij niet zo dicht bij moeder moest kruipen. Allen schaterden het uit, alleen Eugene begreep niet waarover zo gelachen werd. Jan deed alle moeite om het in het Engels vertaald te krijgen. Piet bleef nog meer grappen vertellen, die meestal onvertaalbaar waren, maar Eugene lachte dapper mee, al snapte hij er niets van.
Later begrepen ze niet hoe ze zo'n plezier hadden kunnen hebben, terwijl elk ogenblik een zwaar schot het huis in puin kon leggen.
Een minuut hadden ze onder de tafel gelegen en waarschijnlijk was het nog minder, toen opeens een heftig gebons op de achterdeur klonk. Daar de gordijnen dicht waren was niet te zien wie er aan was. "Dicht laten" zei Jan …

Engelse tank in Casteren

Kwart voor twaalf waren Gerrit en Jan, versterkt door een stevig bord soep en drie echte ouderwetse borrels, met de voorste stoottroepen op stap gegaan.
"Die borrel smaakte" zei Jan, "Dat zou ik denken" zei Gerrit. "Maar de soep was nogal zout, ik krijg er nog meer dorst van".
Een zware tank schoof langs hen heen. Daar achter volgden op een kluitje, acht Engelsen of Schotten, gebukt door de sloot langs de weg. Zware mitrailleurs schoten over hun hoofden heen op de Duitse stellingen neer. Bij de Duitsers zou nu een flink hagelbuitje vallen.

Ver links zagen ze verschillende zware rookkolommen de lucht in stijgen. Daar waren de Engelsen vanuit Hapert over Landorp, Hoogeloon binnen gevallen.

De Engelsen komen uit Landorp

Waarschijnlijk zouden Frans en Thijs daar wel bij zijn, want die waren voor ’s middags nog naar Hapert gestuurd.
Jan maakte zich erg ongerust over de brand, want een van de rookkolommen lag juist in de richting van hun huis. Later bleek dat werkelijk hun stal en schuur waren afgebrand.

Ze stonden nog samen te gissen waar de brand ergens kon zijn, toen opeens vlakbij een kogel in het zand petste; een andere ketste af op de zware huid van de tank. "Duck" riep een bezweet Engels sergeant met een prachtig rood snorretje en allen vielen tegen de grond. Nog meer Duitse kogels kwamen in de buurt maar ook de Engelse mitrailleurs begonnen in groter aantal te rammelen.
Het Duitse schieten hield niet op en bleek en bleek zeer goed gericht.
Gerrit stond op en ging naar een schot met een zware veldkijker en wees hem op een klein raampje aan de schaduwkant van de toren, dat met het blote oog bijna niet te zien was. De Schot keek, riep een scherpschutter en wees naar de toren. Deze stelde zijn geweer in op de juiste plaats; ook anderen richtten hun mitrailleur op de toren en het Duitse vuren hield weer een ogenblik op.

Langzaam trok de stoet voorwaarts, tot een bosrand voor een open vlaktes.
In de heggen aan de overkant, op ongeveer driehonderd meter, zaten de Duitsers; dit wisten de Engelsen, het stond op hun kaart met blauwe lijnen duidelijk aangegeven.
Een half uur klonk een moordend vuur. Geen stap deden de Engelsen vooruit.
Jan en Gerrit werden ongeduldig. Geen Duitse luis kon meer in leven zijn, daar aan de andere kant en de Engelsen bleven maar wachten. Daarbij kwam een hevige dorst en …honderd meter verder stond een huis.
"We gaan drinken " zei Gerrit en Jan sprong ook achter op de eerste tank die eindelijk langzaam vooruit rolde. Er kwam geen Duits vuur meer.

Ze kwamen bij de boerderij aan en dronken uit een emmer water, die bij de put stond. Daar kwamen ook de Engelsen aan: ze hadden dan toch eindelijk gemerkt dat er geen Duitser meer kon zitten.
"You are very cool" zei een dikke Engelsman toen Jan en Gerrit weer met de tank meegingen, die juist passeerde.

Onder voortdurend vuren ging het nu voorwaarts naar de kom van het dorp; zeven of acht tanks volgden vlak bij elkaar en reden tot aan de harde weg.
Daar begonnen ze direct aan weerskanten de straat schoon te vegen van Duitsers die hier en daar nog achter de huizen vluchtten. Langzaam, voetje voor voetje, ging het verder.
Tussen alle huizen door werd een regen van kogels gestuurd naar vluchtende Duitsers die overal de tuintjes in waren gevlucht, en door de huizen werden beschermd.
Vijftig meter voorbij de eerste korte draai was ’s morgens het hoofdkwartier geweest van een Duits SS-Hauptman, een echte bullebak.
Gerrit maakte de man in de tank hier opmerkzaam op, maar nauwelijks had hij het gezegd of ’t regende kogels op en over de tank.
Vanuit het Duitse hoofdkwartier werd geschoten, waarschijnlijk vanaf de zolder van de maalderij, die er tegenaan gebouwd was.
Jan en Gerrit waren achter de tank gekropen en hoorden hoe deze het vuur beantwoordde.

Een tweede tank kwam helpen. Dan ging het met een vaartje vooruit. Een Duits officier vluchtte nog uit de maalderij het huis in. Een Engelsman sprong uit de tank en een handgranaat werd door de deur naar binnen geslingerd. De scherpe knal werd gevolgd door het gegil van een Duitser, die echter zelf ook nog een handgranaat greep en hem buiten wilde gooien. Hij kon zijn handgranaat echter niet meer buiten het vertrek krijgen en verwondde zichzelf meer dan zijn vijanden.

Gerrit liep direct naar binnen en zag dat de Duitser stervende was. Hij vroeg of er nog meer Duitsers waren, maar de SS-er antwoordde alleen dat hij veel pijn had. Ondanks alles kreeg Gerrit toch iets medelijden met de gewonde, wiens lichaam geheel was

opengereten door de granaat en gaf hem een beetje te drinken. Jan kwam ook nog kijken en samen liepen ze toen weer verder.

Heieind Hoogeloon Vessem

Z Zuivelfabriek
I
I ---------- De Hoef ---------
I
I
70 Hoofdstraat v.d. Wildenberg, Wegman
I
"Hoofdkwartier" Beex, Blumberg, Hoofdstraat 65 ---------- Bieshof ---------
I
I
Duitsers -> Casteren <---------- Casterseweg I

54 Gemeentehuis

---------- Brouwerstraat I
I
Maalderij I
I Torenstraat ----------→ Hoogcasteren
I
I
I

52 St Pancratiuskerk
I
I
I Heuvelseweg ----------→ Heuvel
I
↑
Engelsen
L Landorp
H Hapert

Hoogeloon

Geen sterveling was nog op straat te zien. Alleen de tanks al een eindje verder waren geweest, kwamen weer terug. Ze hadden zo'n tegenstand niet meer gehad, sinds Caen, vertelde de Engelse sergeant, die boven uit zijn tank keek.
Een moment was 't een beangstigende stilte, het leek of alles was uitgestorven.
Het was werkelijk een opluchting toen eindelijk de mitrailleur begon te ratelen en achter de school zagen ze nog enkele Duitsers wegvluchtten.
De tanks bleven daar wachten en Gerrit vroeg aan Jan of ze niet door zouden lopen want hij begon erg ongerust te worden over de huisgenoten en de Amerikaan.
Jan stemde hier aanstonds mee in en samen liepen ze verder. Geen levend wezen was te zien.

Bij de kerk heerste doodse stilte. Voor ze de draai om gingen zagen ze de tanks ook weer vooruit komen.

Langs het gemeentehuis en het postkantoor ging het verder. Op tweehonderd meter zagen ze een Duitser in gebukte houding de weg oversteken. Vijf anderen volgden in dezelfde schichtige houding. Ze hielden vlug links van de weg, maar nauwelijks hadden ze dit gedaan of kogels kletterden tegen de muur waar ze langs gingen. Glasscherven rinkelden. Duits vuurkwam waarschijnlijk van de Hoef of uit een tuin die in die richting lag. Met grote sprongen liepen beiden naar de overkant, maar ze waren nog niet midden op de weg of de ruiten van de boerderij aan de rechterkant rinkelden tegen de grond, vuur van de Engelse tanks in de rug.

"Recht vooruit..." schreeuwde Gerrit tegen Jan en beiden stormden in looppas vooruit om uit het gevaarlijke kruisvuur te komen.
De Casterseweg kwam daar van links op de hoofdweg en een zestig meter die richting uit gingen verscheidene Duitsers met sprongen over de weg, maar die hadden het te druk met zichzelf.
Omkijkend zagen ze de tanks vlug naderbij komen. Nog een klein eindje rennen en ze stonden aan de poort van hun "Hoofdkwartier", vlug liepen ze achterom, geen Duitser te zien; ’t was er doodstil, niemand in de schuilkelder. Ze bonsden op de deur… geen antwoord. Ze riepen hun namen en verzochten om open te doen. Toen kwam Jan eindelijk het slot van de deur schuiven.
Vlug naar binnen anders komen de Duitsers erin, zei hij, want er komen er geregeld over de plaats.

Het was donker binnen want de gordijnen waren dicht. Gerrit knipte de lamp aan en zag de vreemdste plechtigheid die hij ooit had meegemaakt: moeder, Eugene, Piet en Bert, allen als een kluwen bij elkaar, onder de tafel. Piet kwam direct met een grap voor de dag en moeder vroeg of de tank al weg was. De tank was doorgereden en alles kwam weer tevoorschijn.

Gerrit liep naar boven om handgranaten te halen en Jan schoof de gordijnen weg, en knipte het licht uit. Gerrit kwam weer zwaar bewapend naar beneden en bracht ook wat voorraad voor Jan mee. Waar zijn de Engelsen, vroeg moeder. De tanks zijn hier nu aan het komen en het voetvolk is nu zowat bij de school, of misschien al verder, zei Jan.
"We gaan nu direct terug, want ’t loopt nog vol moffen". Bert en Piet wilden ook mee , maar moesten thuisblijven van Gerrit, want Eugene moest ook bewaakt worden en dan: de grote voorraad wapens mocht op het laatste ogenblik niet meer door de Duitsers gevonden worden.
Jan en Gerrit stormden weer terug, bewapend als parachutisten. Nauwelijks waren zij de poort uit of achter hen liepen alweer zes moffen over de binnenplaats.
Jan en Gerrit, noch de moffen hadden iets gezien. Beter werd het op de hoek van de Casterse weg. Vijftig meter van die hoek was ’t einde van een heg en regelmatig kwamen daar groepjes Duitsers over gesprongen.

Jan bleef daar liggen om er zijn aandeel uit te pikken. Gerrit zou achter in de tuin gaan staan om ze van dichtbij met handgranaten te kunnen bewerken. Achter de volgende boerderij liep hij om en juist toen hij met een pistool in de ene en een handgranaat in de andere hand , de hoek van het schuurtje omkwam verschenen zes moffen waarvan hij hevig schrok.
De Duitsers schrokken waarschijnlijk nog erger en staken ijlings hun armen de lucht in. Vier hadden van tevoren hun wapens al weggeworpen, de anderen lieten hun geweer vallen. Ze waren, volop in hun vlucht, door de dreigende handgranaat op korte afstand, zo geschrokken, dat ze totaal de kluts kwijt waren.
Twee hadden nog een pistool aan de koppel, maar Gerrit durfde dit niet af te nemen, bang dat de anderen hier gebruik van zouden maken. Hij liet ze daarom vlug met het gezicht naar de weg gaan staan, liep zelf vlug achter hen, zodat de moffen hem niet meer konden zien, en commandeerde "laufen". In draf ging het de weg op.
Bij het Raadhuis kwamen de Engelse stoottroepen aan, die vlug de Duitsers ontwapenden en verder holde de optocht. Bij de oude school werden de zes meegenomen door enkele andere Tommies.
Gerrit liep weer met een vaartje terug en kwam net op tijd thuis, toen de eerste Engelsen achterom wilden gaan. Jan had hen reeds gewaarschuwd en samen gingen ze nu door de poort naar binnen. Allen zaten nu in de open schuilkelder achter het huis in plaats van onder de tafel. Eugene voelde een moment zijn gebroken knieschijf niet, toen hij de bevrijders met een luid "Cheerio" begroette.

De laatste minuten waren ook erg spannend geweest, want terwijl ze in de schuilkelder zaten hadden ze nog een ogenblik vijf moffen voor gezelschap gehad, die echter spoedig weer vertrokken en in Eugene geen Amerikaan herkend hadden.

Nu mochten Piet en Bert ook mee op pad. Ze deden hun P.A.N.-band om de arm en haalden wapens uit de opslagplaats en gingen mee de straat op.
Het was inmiddels reeds vijf uur of half zes geworden en niemand kon begrijpen dat het al zolang geduurd had. Met vieren sloten ze nu direct bij de voorste Engelse troepen aan. Bij Bert thuis werden nog vier moffen verrast, die zich heel gemoedelijk stonden te scheren. Ze hadden hun tegenstanders blijkbaar niet zo vroeg verwacht.
Een eind verder stond een Duitse mitrailleur opgesteld, op het pleintje bij de boterfabriek.
De fanatieke Duitser bleef roekeloos achter zijn wapen doorschieten, de ene band na de nadere, tot de tanks te dichtbij kwamen. De kogels op hem afgevuurd raakten m niet toen hij wegliep.
Midden in een weiland schoot hij gauw weer een halve band leeg. Toen trok hij vijftig meter verder naar de hoek van een heg en begon de andere helft van de band weg te

schieten. Bijna was deze opgebruikt, toen een kogel hem trof en hij voor dood bleef liggen. Het was maar goed dat niet allen zo fanatiek waren, anders had het nog lang kunnen duren.
Te ongeveer zes uur waren de Engelsen tot aan de laatste huizen van de kom van het dorp gevorderd. Het hele dorp door werd echter nog gevochten. In vele tuintjes, kippenhokken of onder maisschuurtjes kon men nog Duitsers aantreffen.
Overal ontstonden gevechten van man tegen man, al hadden de Duitsers veel van hun moreel verloren. Honderden Duitsers werden in looppas naar de verzamelplaats van de krijsgevangenen gebracht, die hiervoor op Landorp was ingericht. Daar de tanks niet verder meer oprukten spoedde Gerrit zich naar de commandant om hem te wijzen op de kritieke situatie waarin de Amerikanen op het Heieind verkeerden.
Terstond werden vijf tanks beschikbaar gesteld, waarmee ook Frans en Janus (Adriaan) op stap gingen. Met vol gas werd op het doel afgestormd dat ongeveer een kilometer verder lag en waar nog een honderdtal Duitsers genesteld waren.

Frans en Thijs waren voor de dag nog met een bericht van Gerrit naar Hapert gegaan en wilden juist rond twaalf uur weer naar huis terugkeren. Ze waren aan het overleggen hoe ze het beste de Duitse voorposten zouden kunnen passeren, want het had ’s morgens veel moeite gekost om er uit te komen. Ze stonden klaar om te gaan toen de eerste Engelse tanks aan kwamen rollen.
Direct sprongen zij erop en reden mee tot op een paar honderd meter van de voorste Duitse stellingen. Met een Engelse seiner kropen ze toen vooruit en wezen de juiste Duitse posities aan. De Engelsman stond in verbinding met enige mortieren, die direct in actie kwamen.
Twintig meter achter een ratelende Duitse mitrailleur kwam het eerste schot; de seiner gaf op hoever was mis geschoten en het tweede schot was reeds raak en wierp de mitrailleur met man en al, opzij.
Stuk voor stuk werden ook de andere moffen uit hun voorste stellingen verdreven. Tanks rolden weer vooruit en de hele zaak volgde.

Vuur van tankgeschut schoot een boerderij in brand, een eindje verderop een schuur, daarna nog een oude stal… De Duitsers vluchtten hals over kop. Met man en macht begonnen de Engelsen direct te blussen. Anderen trokken weer verder met de tanks, die kogelsproeiend vooruit kropen en hun geschutstorens telkens links en rechts lieten draaien. Frans en Thijs volgden, want bij de voorste troepen konden ze telkens nuttige aanwijzingen geven en ze wilden als eersten ’t hele dorp mee doortrekken….
Een tegenvaller was ’t toen ze zagen dat vanaf de Heuvel reeds andere tanks hen voor waren.

"Daar zullen Gerrit en Jan wel mee gekomen zijn " zei Frans en ze liepen vooruit om te kijken hoever de bevrijding reeds gevorderd was. Frans had evenals Gerrit ook een Amerikaan in huis en was ook wel wat ongerust of de Duitsers hem op het laatste ogenblik niet zouden gevonden hebben.
Ze renden vooruit en zagen Eugene voor het huis staan.
Hij voelde zich nu weer een vrij man en vertelde aan Frans dat Gerrit en Jan en ook Bert en Piet al vooruit waren. Terstond stormden ze weer verder en troffen de vier aan, juist toen ze een tank aan het beklimmen waren.
"Vlug riep Gerrit, dan kun je nog mee" en "Thijs ga jij met die mijnenvegers mee om te wijzen waar de Duitsers bij de oude toren, vanmorgen aan het graven waren."

Hoogeloon - Monument op het Heieind voor de Bevrijding op 21 september 1944

De tekst op deze gedenksteen luidt: 'Op 21 september 1944 werd Hoogeloon bevrijd.
Het plaatselijk verzet hield hier, met gevaar voor eigen leven, in de laatste oorlogsdagen, onder de grond een aantal Amerikaanse piloten verborgen. De bevoorrading en verzorging geschiedden vanuit de boerderijen op het Heieind. Hoogeloon, 21 september 1999'.

Op het Heieind waren na het vertrek van de drie jeeps nog een twintigtal Amerikanen achtergebleven. Behalve de twee ernstig gewonden waren er nog verschillende anderen die niet mee naar Son of Eindhoven waren gegaan, omdat het eigenlijk geen parachutisten waren… Het waren meest vliegerofficieren, marconisten of Amerikanen die er na het vertrek van de anderen nog bij waren gekomen.

Gewonden werden verzorgd door dokter Hubert Gehéniau uit Vessem en zuster Regina uit Hapert.

Het geweldige zendapparaat van 4.000 kg uit het zweeftoestel hadden ze niet durven gebruiken omdat de motor teveel lawaai maakte en de Duitsers te dikwijls in de buurt waren. Daar ze reeds de derde dag teveel bezoek kregen van burgers werd besloten om hen een paar honderd meter te verplaatsen, zodat niemand meer met hun ligging bekend was, uitgezonderd de leden van de ondergrondse en de boer die driemaal daags het eten bracht.

Elke morgen sjouwde Karel (Smulders) met een of twee melkkannen vol boterhammen naar het verborgen groepje en als sneeuw voor de zon verdween de hele voorraad in een minimum van tijd.
Voor de man met de kaakfractuur werd steeds een afzonderlijk keteltje pap klaar gemaakt. De mannen hadden een erg rustig leventje en wisten zich soms met hun tijd geen raad. Wel was er steeds een vierdubbele wacht uitgezet, maar dat is ook geen goed middel om de tijd te doden.

’s Woensdags werden ze opgescheept met een Duits krijgsgevangene, die door Piet en Frans werd gebracht . Ook werd voor een flink pak "Consi " gezorgd want de voorraad Camel en Chesterfield was uitgeput.

Van de bonnen die in Bladel waren gepikt was een reserve voorraadje aangelegd dat nu goed van pas kwam. Het was niet helemaal volgens hun smaak, maar het rookte toch. De 21e september begon voor hen heel rustig tot ongeveer negen uur het

gerammel van vrachtauto's en paarden wagens tot hen doordrong. Opeens kwam Karel (Smulders), vlug het wachtwoord roepend, bij hen aangelopen en meldde zo goed en zo kwaad als hij het verstaanbaar kon maken, dat er een grote groep Duitsers in aantocht was en dat ze zich daarom rustig moesten houden. Karel verdween weer direct. Ze hoorden de Duitsers vlakbij halt houden. Scherpe commando's klonken en het leek wel of de Duitsers hier hun tenten wilden opslaan.

De boerderij van Karel Smulders, volgens juff. Van Hoof.

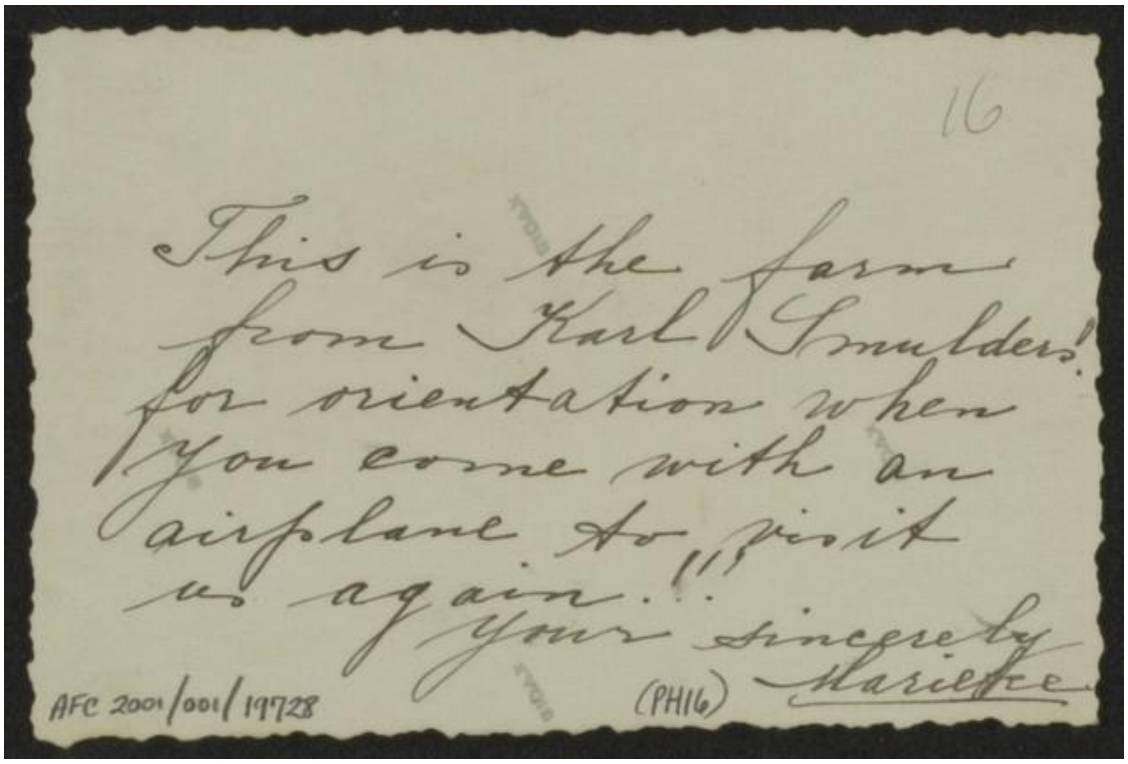

Foto van juf. Maria van Hoof.

De Amerikanen trokken ijlings een veertig meter terug, behalve de post die op de uitkijk bleef. Deze zag de Duitsers druk bezig met het opstellen van mortieren. Een Duitser kwam gevaarlijk dichtbij. Hij stond zelfs op nog geen vijf meter van het zendapparaat en kapte enkele takken van de groep struiken waarin het toestel verborgen was. Met de takken ging hij echter terstond terug naar zijn wagen om deze iets beter te camoufleren.

Karel was langs een omweg weer dichtbij huis gekomen en werd hier aangehouden door de moffen, die vroegen waar er een binnen weg naar Vessem was en wezen die op de kaart aan. Karel begon direct met veel ijver uit te leggen dat er vlakbij nog een veel betere weg naar Vessem was, maar de mof wilde de op de kaart aangegeven weg hebben. Karel praatte en redeneerde dat die weg nooit meer werd gebruikt en helemaal was dichtgegroeid, maar de mof gaf niet toe: hij moest de weg hebben die op de kaart stond aangegeven.
Hij liep de weg op en Karel er achteraan luid pratend om de Amerikanen te waarschuwen. Nu was de weg werkelijk slecht en Karel herhaalde maar steeds dat er een betere weg was. De mof was eindelijk overtuigd. De groep waar ze langs gekomen waren had geen kik gegeven. Ook de krijgsgevangen Duitser had het met een mes op de borst bijna niet gewaagd om adem te halen.

Negen uur lang zaten de mannen in uiterste spanning te wachten.
Negen uur lang een honderdtal Duitsers in de buurt, waarvan een tiental op geen zestig meter afstand bij hun geschut stonden opgesteld. De anderen waren iets verder bij de drie boerderijen van het Heieind en laadden hun gehele voorraad van de wagens, alsof ze hier nog dagen zouden blijven. Telefoonkabels werden uitgelegd naar Hoogeloon. Een post zat op een twintig meter hoge brandtoren op uitkijk.
Ordonnansen reden af en aan naar Hoogeloon. Vlak voor de middag hoorde Karel het schieten van mitrailleurs en ook zwaardere knallen klonken er tussendoor. Dat moest in het dorp zijn, verder kon dat niet zo hard klinken. Als ’t nu maar niet te lang duurde , de spanning werd ondragelijk. Eten hadden de Amerikanen die middag niet gehad.
De Duitsers werden steeds onrustiger en begonnen overal gaten te graven.
Voortdurend riepen ze tegen de uitkijkpost boven op de brandtoren.
Deze zag echter nog niets dan de dikke zwarte rookwolken van de in brand geschoten boerderijen. Toen kwamen troepen vluchtende Duitsers uit het dorp aangehold met gewonden en veel doden en ook met nieuws over de toestand in het dorp.

Zij verhaalden van massa’s tanks die niet tegen te houden waren, maar ze vertelden erbij dat de Engelsen waarschijnlijk vandaag niet verder zouden komen, daar het ongeveer al zes uur was en er in het dorp nog veel gevochten moest worden.

Nauwelijks was dit gezegd of boven op de brandtoren klonk een duivels geschreeuw van de uitkijkpost: "Panzer ... Panzer...! Ein, zwei, drei, vier, fünf. Reeds bij de derde tuimelde hij al het ware langs de ladders omlaag.
De Duitsers met de wagens wilden nog het een en ander opladen, maar bij het zien van hun vluchtende makker, klapten ze met hun zwepen over de angstige paarden en jakkerden al wat ze halen konden, weg en lieten alles achter: hun mortieren, hun voorraden, hun telefoon, papieren enz. Alles vluchtte weg. Geweren en pistolen werden weggesmeten, pantservuisten werden al direct achtergelaten. Alles hinderde bij hun verwarde vlucht… Daverend kwamen de tanks aangeraasd.

Karel vloog weer naar buiten toe hij geen Duitsers meer zag en rende naar het naderende lawaai. Voorop zag hij de bekende gezichten, bovenop de tank.
Als een triomfkreet werd het wachtwoord uitgeschreeuwd in de richting van de schuilplaats. Met gejuich kwamen de vrienden voor de dag en wisten niet hoe ze hun

vreugde het beste konden uiten. De reactie brak los naar urenlange en moordende spanning. Een kwartier was nodig om alles uit te leggen: hoe ze in spanning gezeten hadden toen de Duitser de takken boven hun zender weg kapte, hoe ze Karel tegen de Duitser hadden horen praten, vlakbij, op nog geen tien meter afstand.
Ze hadden gezien hoe de Duitsers hun mortieren opstelden. Daarna eindelijk het onverwachte en overhaaste wegtrekken van de Duitsers, het ratelend geluid van de naderende tanks, waarvan ze nog niet wisten of het Duits of Engels zou zijn, tot uiteindelijke de verlossende kreet kwam van het uitgegilde wachtwoord.

Aan het vertellen kwam geen eind. Telkens opnieuw moest hetzelfde nog eens herhaald worden; sigaretten werden gepresenteerd en eindelijk klom alles zo goed en zo kwaad als het ging op de tanks en begon de terugtocht naar Hoogeloon … een half uur later kwam een zeer flegmatieke Duitser nog even terug bij Karel, pakte zijn fiets, trok een telefoon van de muur en laadde rustig zijn bagagedrager vol en fietste daarna uiterst kalm en op zijn dooie gemak, weg. Het was het laatste restje van het Duitse leger, dat Karel als vrij man, uit Hoogeloon zag vertrekken …

De gehele groep was intussen in Hoogeloon bij elkaar gekomen en ieder kreeg zijn taak toegewezen. Ook werd de vroegere burgerwacht bij elkaar geroepen, die nu de naam "Hulppolitie" kreeg en van een armband werd voorzien. Zolang het nog licht was werd die dag nog materiaal verzameld dat de Duitsers hadden achtergelaten en dat wel wat al te gevaarlijk speelgoed voor de kinderen was. Massa’s geweren, pantservuisten, handgranaten en mitrailleurs werden nog diezelfde avond bij elkaar gebracht.

Vitrine van museum De Bewogen Jaren, Hooge Mierde, met wapens uit Hoogeloon.

Voortdurend kwamen nog burgers af, die Duitsers hadden ontdekt in een schuurtje of in de tuin, waar ze zich verstopt hadden om ’s nachts te kunnen vluchten. Vooral Jan en Frans die zulke werkjes graag opknapten werden er dan op uitgestuurd om de moffen te vangen. Soms moest de hulp van een Engelse patrouille worden ingeroepen om dit soort nieuwe onderduikers op te sporen.
Bijna middernacht kwam nog een boer bij het hoofdkwartier aangeklopt of hij Gerrit niet even kon spreken. Het bleek dat zijn vrouw niet kon slapen. Gerrit vroeg wat er dan aan mankeerde. De boer vertelde dat zijn vrouw ’s avonds wilde gaan melken, toen het al bijna donker was en toen ze bij de weg achter het huis aankwam zag ze dat de koeien met het lijk van een Duitser aan ’t trekken waren. Ze hadden de kleren Bijna helemaal van het lichaam gescheurd. Zijn vrouw was daar zo van geschrokken

dat ze niets deed dan gillen en ze wilde ’s avonds niet naar bed, voordat het lijk was opgeruimd. En wat moet daar nu mee gebeuren, vroeg de man. Opruimen natuurlijk zei Gerrit en ging met de boer mee; ook Bert stapte mee op en samen kwamen ze bij het weiland aan.
Bij de boer hadden ze een stallamp meegekregen en al spoedig vonden ze de gesneuvelde, die werkelijk zo goed als niets meer aan had. De koeien stonden er allen rond te kijken en werden weggejaagd.
Bert werd naar de boer gestuurd om een paar zakken te halen en Gerrit sleepte de gesneuvelde buiten het weiland en in een heg. Bert kwam met drie oude zakken die over de gesneuvelde Duitser werden heen gelegd, waarna beiden naar huis gingen; begraven zouden ze morgen wel doen.

Verslag van Gerrit Beex, vrijdag 22 september

De volgende dag 22 september vertrok Eugene ’s morgens vroeg. Hij was graag nog wat gebleven en de anderen vroegen herhaaldelijk of hij niet een paar dagen kon wachten, maar hij was er erg ongerust over dat zijn arm en knie niet goed aan elkaar zouden groeien en daarom wilde hij zo spoedig mogelijk naar een ziekenhuis.
Hij wilde liever niet levenslang invalide blijven. Er werden nog een paar foto’s gemaakt en daarna vertrok hij, door de hele groep nagewuifd.

Direct werd nu weer de hele groep aan ’t werk gezet. De veldwachter, een marechaussee en Piet moesten ieder een paard met wagen vorderen om het achtergelaten Duitse materiaal op te halen.
Enkele leden van de hulppolitie werden mee gestuurd om te helpen zoeken.
Bert ging mee om de pantservuisten en andere gevaarlijke wagens en projectielen op te halen, als de anderen er niet aan durfden te komen. Frans, Jan en Gerrit reden naar Casteren naar Bert en Theo, want de Engelsen waren ’s avonds te voren ook nog naar Casteren doorgestoten. Bert was niet thuis; hij was ’s morgens met de Engelse commandant in een gevechtswagentje meegereden. Deze had hem beloofd dat ze die zelfde dag nog over Netersel en Lage Mierde naar de grens zouden doorstoten en hij had aan Bert gevraagd of hij mee reed. Ze vertrokken ’s morgens bij het laatste huis op twee na in Casteren en waren ’s avonds gevorderd tot het laatste huis, dat 150 meter verder lag. De Duitsers hadden zich verschanst langs een riviertje, dat tweehonderd meter voorbij dit laatste huis lag en ze waren daar niet te verdrijven. Honderden mitrailleurs en tientallen mortieren hielden de Duitsers voortdurend omlaag, maar te verjagen waren ze niet.
Frans, Jan en Gerrit zagen wel dat hier niet veel te helpen was en gingen weer naar Hoogeloon terug, waar meer werk was. Het duurde dan nog drie dagen eer de moffen langs het riviertje verdreven waren en de Engelsen tot Netersel konden oprukken.

Ondertussen zou er echter nog veel gebeuren… Zodra de drie mannen thuis waren kwam een boer af, die een Duitse helm had zien liggen boven in de schuur. Gisterenavond had hij nog laat een paar bussels stro naar beneden gehaald en toen lag de helm er nog niet. Vanmorgen klom hij weer tegen de ladder op en hij had nog nauwelijks zijn hoofd over de rand gestoken of hij zag daar die Duitse helm liggen. Hij was zo vlug hij kon naar beneden geklommen en had het tegen de Engelsen gezegd, maar die deden net of ze hem niet verstonden
Maar hij dacht dat ze er niet tegenop durfden te klimmen, want er zat zeker een Duitser op. Jan en Gerrit gingen dadelijk mee. Van de Engelsen kregen ze een zaklamp en dadelijk klommen ze tegen de ladder op. Gerrit zag direct de hel, liggen, maar er was geen mof te zien. Hij kroop in het stro en doorzocht met Jan alle hoeken en kanten. Ze trokken overal het stro ondersteboven, maar er was geen mof te vinden. Alles werd zo grondig nagezocht dat er onmogelijk nog een Duitser kon zitten.

Ze gingen daarom weer de ladder af en zagen beneden enige Engelsen staan, die met open mond het resultaat stonden af te wachten. Thuis gekomen werd terstond een wachtlijst samengesteld voor de hulppolitie, die voortdurend met twee man patrouille moesten lopen en consignes meekregen om alle verdachte vreemdelingen aan te houden en verder alles te rapporteren wat van enig belang kon zijn.

Enige, reeds van tevoren gemaakte verordeningen, werden overal bekend gemaakt, o.a. betreffende het handhaven van de verduistering, het inleveren van gevonden wapens en hoe laat men ’s avonds op straat mocht zijn. Tot ongeveer vier uur was het zeer druk geweest, vooral omdat voortdurend nog burgers kwamen met het bericht dat er weer ergens Duitsers gezien waren. Om vijf uur kwam Dick, die naar Casteren wilde gaan en een paar honderd meter op weg was geweest, hijgend terug en riep dat de weg tussen Hoogeloon en Casteren onder hevig granaatvuur lag.

Iedereen had die knallen wel gehoord, maar gemeend dat het Engels geschut was. Geen tien minuten later kwamen de eerste vluchtelingen aan. Piet had ze op de Casterseweg aan zien komen en ze direct naar het hoofdkwartier gestuurd. Huilend en snikkend kwamen de mensen binnen. Er kwamen er nog veel meer, vertelden ze; waarschijnlijk zou heel Casteren komen. Ga hier maar binnen zei Gerrit. Piet kwam aanlopen dat er al weer vijftig op komst waren. Bert werd uitgestuurd om zo vlug mogelijk een tiental leden van de hulppolitie bij elkaar te roepen. Deze waren er ogenblikkelijk.

Gerrit had een huisnummer-register gepakt en stond de woningen aan te strepen waar plaats was en hoeveel vluchtelingen er konden worden ondergebracht.
Piet en Bert stonden op de hoek van de Casterseweg en zouden de vluchtelingen allemaal naar Gerrit sturen. Spoedig stond de hele groep voor de deur. Direct werd aan elke huisvader gevraagd hoe groot het gezin was.
"Acht man" O, ga dan maar naar huisnummer 162 en een lid van de hulppolitie bracht hen naar de aangewezen plaats. Zo ging het regelmatig verder. Sommigen hadden bijzondere wensen, bijvoorbeeld om bij familie te worden ondergebracht.
Hiermede werd zo veel mogelijk rekening gehouden.
Gerrit liet zijn werk al gauw over aan Frans die was komen helpen, want hij begon zich ernstig zorgen te maken over de voedselvoorziening. In de winkels was al dagenlang geen aanvoer geweest omdat het dorp totaal afgesloten was geweest en als nu het inwonertal verdubbelde zou er een ernstig tekort ontstaan.
Bij Driek Jacobs was een koe aangeschoten die dit waarschijnlijk niet zou overleven en zij werd daarom vlug naar de slachter gebracht, zodat ze nog diezelfde avond zou kunnen worden geslacht en het vlees zou de volgende morgen reeds in alle vroegte uitgedeeld kunnen worden.

Die avond kwamen er bijna 300 vluchtelingen aan, die allen op een goede plaats werden ondergebracht.
Tot laat in de nacht werden lijsten uitgewerkt, waar en hoeveel personen nog konden geplaatst worden. Verder werd een compleet distributie-apparaat in elkaar gezet. Daartoe liet Gerrit ’s avonds nog een tiental van de meest actieve mannen van het dorp bij elkaar komen en verdeelde de functies.
Twee werden aangewezen om eieren op te kopen. Zij moesten hiervoor een ontvangst bewijs afgeven en de eieren op een centraal punt bij elkaar brengen.
De eieren zouden waarschijnlijk wel op de vermeerderingsbedrijven verkrijgbaar zijn.
Twee anderen moesten het vlees over vijf verschillende wijken verdelen, naargelang het aantal vluchtelingen. Drie personen zorgden dat het brood op de centrale verdelingsplaats kwam en dat het over de vijf uitdeelposten werd verspreid in de juiste verhouding.

Ook voor melk werden twee personen aangewezen, evenals voor boter, die nog diezelfde avond gevorderd werd op de zuivelfabriek.

Zuivelfabriek Sint-Pancratius, Vessemseweg 1, Hoogeloon

Hiermee was de centrale verdelingspost compleet. Nu werd het dorp in vijf verschillende wijken verdeeld. Van elke wijk werd een lijst opgemaakt met het aantal vluchtelingen, welke lijst door de uitdeelposten secuur moest worden bijgehouden en elke avond moest worden ingeleverd bij de centrale uitdeelpost. Elk van de uitdeelposten bestond uit twee personen. Naargelang het aantal vluchtelingen dat op de lijst vermeld stond, ontvingen zij van de centrale eenheid de juiste hoeveelheid vlees, brood, eieren en melk. Toen Gerrit dit alles uitgelegd had kende ieder zijn taak tot in de puntjes.

P.A.N. HOOGELOON

HOOGELOON,25-9-'44

AAN DIRECTEUR DER STOOMZUIVELFABRIEK
TE EERSEL

M.

IN HOOGELOON ZIJN ONGEVEER DUIZEND VLUCHTELINGEN UIT CASTEREN, NETERSEL EN MIDDELBEERS.
KUNT U HIERVOOR S.V.P. 100 POND BOTER BESCHIKBAAR STELLEN?
DE FABRIEK HIER WERKT OP HET OOGENBLIK NIET, DUS IS HIER EEN GROOT TEKORT AAN BOTER.
HOOPEND DAT U AAN DIT VERZOEK KUNT VOLDOEN,

HOOGACHTEND,

COMMANDANT P.A.N.
HOOGELOON

G.BEEX

Getypt in HOOFDLETTERS op een beschadigde Remmington uit een neergestort vliegtuig.
De typemachine kon alleen nog maar hoofdletters typen, zoals in het verslag van Gerrit Beex.

Tinkcom en Curreri op vliegveld Membury, England

Joe Curreri, Membury, England

Dagboek van Harry Tinkcom, zondag 17 september

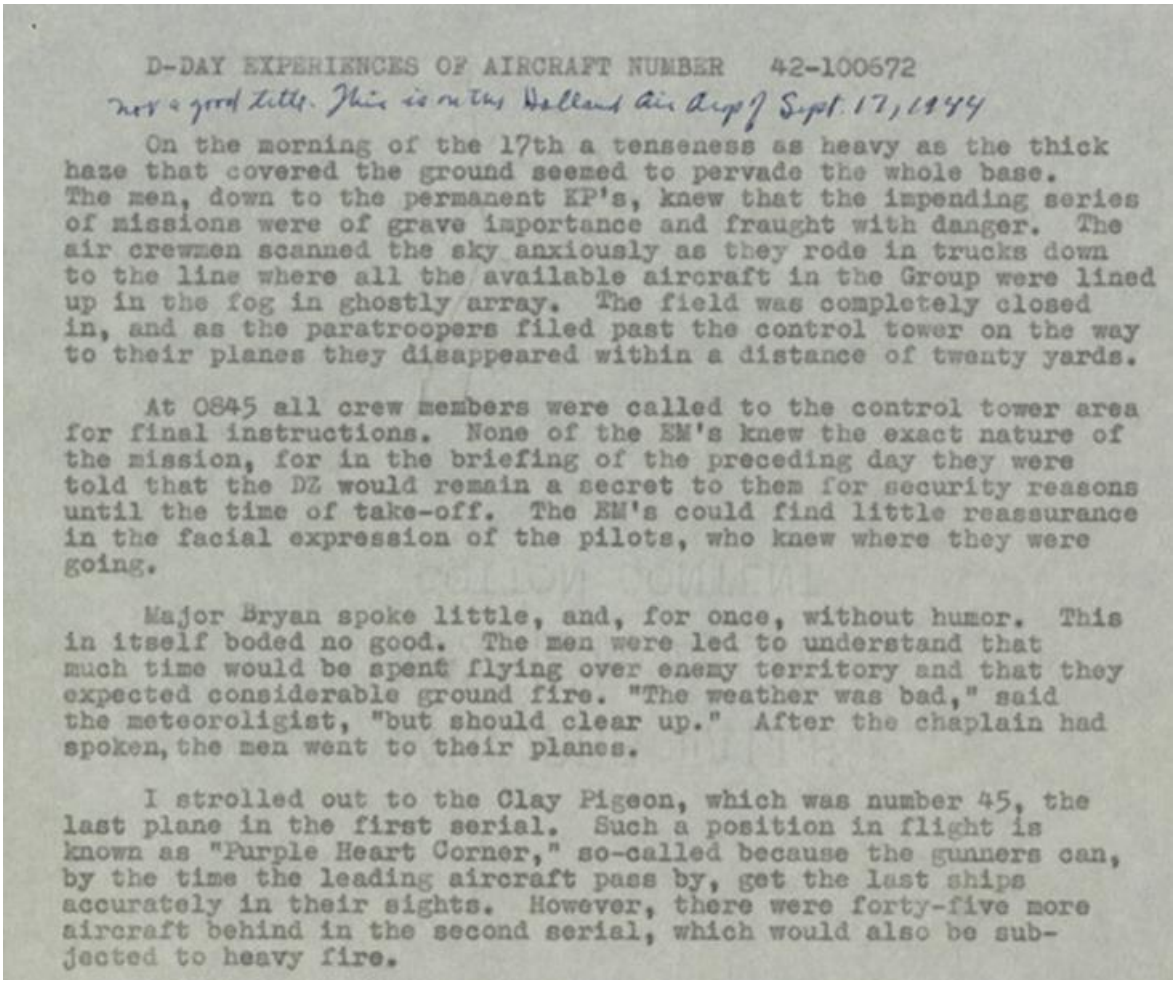

D-DAY EXPERIENCES OF AIRCRAFT NUMBER 42-100672

Not a good title. This is on the Holland Air Drop of Sept. 17, 1944

On the morning of the 17th a tenseness as heavy as the thick haze that covered the ground seemed to pervade the whole base. The men, down to the permanent KP's, knew that the impending series of missions were of grave importance and fraught with danger. The air crewmen scanned the sky anxiously as they rode in trucks down to the line where all the available aircraft in the Group were lined up in the fog in ghostly array. The field was completely closed in, and as the paratroopers filed past the control tower on the way to their planes they disappeared within a distance of twenty yards.

At 0845 all crew members were called to the control tower area for final instructions. None of the EM's knew the exact nature of the mission, for in the briefing of the preceding day they were told that the DZ would remain a secret to them for security reasons until the time of take-off. The EM's could find little reassurance in the facial expression of the pilots, who knew where they were going.

Major Bryan spoke little, and, for once, without humor. This in itself boded no good. The men were led to understand that much time would be spent flying over enemy territory and that they expected considerable ground fire. "The weather was bad," said the meteoroligist, "but should clear up." After the chaplain had spoken, the men went to their planes.

I strolled out to the Clay Pigeon, which was number 45, the last plane in the first serial. Such a position in flight is known as "Purple Heart Corner," so-called because the gunners can, by the time the leading aircraft pass by, get the last ships accurately in their sights. However, there were forty-five more aircraft behind in the second serial, which would also be subjected to heavy fire.

Om 08:45 werden de laatste instructies gegeven.
De bemanning van het C-47 Dakota transportvliegtuig, de Clay Pigeon, maakte zich gereed voor vertrek. Die ochtend zouden er 90 Dakota's opstijgen. Veel toestellen hadden paratroopers aan boord en trokken een zweefvliegtuig.

Ik deed mijn parachute om. Dat deed Lt. Sgt. Joe Curreri ook, maar de piloten droegen er geen. De paratroopers in de Pigeon zouden om 13:20 uur boven de Dropping Zone (Son) zijn. Wij vlogen op een hoogte van 1.500 feet (450 meter).

De paratroopers kregen het bevel "Stand up and hook up". Toen kwamen er twee FLAK (Flugabwehrkanone) ontploffingen gevaarlijk dichtbij.
Iets raakte de rechtervleugel met drie scherpe tikken. Een ontploffing onder de linker vleugel gooide het vliegtuig over haar stuurboord zijde.
Toen de piloot haar weer horizontaal had, realiseerde ik mij dat de deur van de cabine tamelijk heet was. Het was toen ongeveer 13:10 uur, tien minuten van de DZ.
Ik stond op en keek naar de twee piloten die kalm verder vlogen.
De granaat had de brandstoftank en brandstofleidingen geraakt en de besturingskabels en de twee motoren buiten werking gesteld. We verloren langzaam hoogte en piloot Brasesco had, met een grote tegenwoordigheid van geest, de automatische piloot ingeschakeld, die een aparte set besturingskabels had.

Hij stelde stelde de stand van het vliegtuig bij met de trim tabs op het dashboard. Als hij dat niet op het juiste moment had gedaan, dan was het vlieghtuig volledig onbestuurbaar geweest. Nu daalde het vliegtuig langzaam.

Ik opende de deur naar de passagiers cabine die vol rook en vlammen stond. Vlammen op de vloer en midscheeps. Een granaat had een groot gat in de romp geslagen, ongeveer zo groot als een wasteil.
De cabine was leeg op één paratrooper na en Joe, die tegen de paratrooper zei dat hij moest springen. Twee paratroopers waren gedood of gewond; zij waren naar buiten geduwd om te voorkomen dat de static line (het mechanisme dat de parachutes opent) niet meer funtioneert en ook om te voorkomen dat ze zouden verbranden. Een aantal paratroopers was gesprongen met brandende kleren.

Ik deed mijn FLAK-pak uit en liep naar de deur om te zien of het vliegtuig hoog genoeg vloog om te springen.
Toen ik naar buiten keek, riep de paratrooper: Wat gaan we doen ? Wacht tot ik de piloten heb gezien, zei ik. Ja, zei Joe. We liepen allebei naar de cockpit, maar door een muur van vuur, midscheeps en bij de cabinedeur, was het niet mogelijk om verder te lopen. De rook was verstikkend dik. Door de rook en vlammen konden we de piloten nauwelijks zien zitten. Ze vlogen rustig door. De co-piloot draaide zich om en riep dat we moesten springen.

Joe zei dat ik kon gaan springen. De paratrooperer sprong nu ook. Ik sprong ongeveer tegelijk met Joe. Later bleek ik gesprongen te zijn vanaf een hoogte van minder dan 400 feet (120 meter).

Ik verborg me snel. Toen hoorde ik krakende takken en iemand die riep "Hello, hello". Ik zag twee burgers en een priester rondlopen. Hello, hello, riep de priester, wij zijn vrienden, waar zijn jullie ? Ik stond op en de priester informeerde of ik gewond was. Mijn gezicht zat onder het bloed, ik zei dat ik oke was.
Zag u mij naar beneden komen ? Ja ik zag alles. Waren er nog meer parachutes ? Ja, ik zag er totaal drie. Weet u waar de mannen nu zijn ? Nee, maar eentje is er in die richting neergekomen en hij wees naar een open veld.
Wij liepen er naar toe en ik zag de naam van Joe op de parachutetas.

Drie burgers kwamen naar ons toe en riepen: De Duitsers komen er aan. De priester riep: snel, ga die kant op en verberg jein het bos, ik kom later met brood en water. Na ongeveer 15 minuten kwamen de priester en een kleine jongen met een emmer water, een emmer melk en een pot boter.
Ik zag 2 P-47’s cirkelen op de plaats waar de FLAK schutter was. Plotseling dook er een, schoot met zijn mitrailleur en liet een bom vallen. Maar de schutter ging door met het beschieten van C-47’s die terugkwamen van de DZ. Daarna dook de andere Thunderbolt, liet een bom vallen en het schieten hield op.

Kort daarna kwam de priester terug met een blonde jongeman die mij enthousiast een hand gaf. Wij bespraken de mogelijkheden om naar bevrijd gebied te gaan.
De route was van Casteren, naar Hapert, Weebosch, Luyksgestel en Grote Barrier.
De priester leerde mij vragen "waar is de weg naar ? (which is the way to the next location). Ik was neergekomen tussen Casteren en Hoogeloon.
De jongeman was tewerk gesteld in Duitsland en ontsnapt naar Nederland waar hij zich aangesloten had bij de P.A.N. Hij verbleef in Maastricht en hij had zijn ouders 17 maanden niet gezien.

Ik haalde mijn invasie kit tevoorschijn met kaarten, veertig dollar in Belgisch, Frans en Nederlands geld, een kompas en een klein ijzerzaagje. De priester vond de kit "tres fantastiques". Ik zou burgerkleren krijgen en de jongeman zou mij naar Maastricht brengen. Maastricht zei hij, was onlangs bevrijd en van daar uit kon ik naar Engeland komen.
Terwijl we aan het praten waren kwamen er twee partizanen aan met de paratrooper die met Joe en mij, gesprongen had. Zijn gezicht was verwond. Ik strooide sulfonamide poeder in de wond.

Eerste hulp doosjes bevatten 5 gram sulfa

Van iedere partizaan die ik zag probeerde ik informatie te krijgen over de andere bemanningsleden, speciaal over de piloten die niet uit het vliegtuig hadden kunnen springen. Maar er waren veel vliegtuigen neergestort - de priester telde 11 brandende C-47's - zodat er geen informatie was over één speciaal vliegtuig. Een partizaan gaf mij een .45 automatic colt pistool, dat hij bij een vliegtuig had gevonden.

Terwijl we daar stonden kwam er een partizaan die aanbood om de paratrooper uit Baltimore en mij, naar andere Amerikanen te brengen die een schuilplaats in de bossen hadden. De partizaan stond erop om het Garand geweer van de paratrooper te dragen. "Vele jaren had ik er geen, zei hij, eens een soldaat, nu weer soldaat, want de partizanen komen spoedig in actie". Gelukkig had de paratrooper de kogels verwijderd.

Wij liepen verder en kwamen bij een neergestorte C-47. Ik keek nog eens goed en zag dat het de Clay Pigeon was, althans het verticale staartstuk met de "O" van Oboe en het laatste cijfer van het serienummer. Ik liep verdrietig verder.

Ongeveer een kwart mijl (400 meter) van de Clay Pigeon, stopte de partizaan bij de rand van een bos en floot twee keer. Er kwam een antwoord en een andere partizaan verscheen. Hij leidde ons over een pad langs drie glider infantrymen die het pad met een B.A.R. bewaakten. Spoedig kwamen we bij 3 jeeps en ongeveer 20 andere soldaten. Hun sleepboten (C-47 's) waren vernietigd en de piloten hadden de zweeftoestellen veilg aan de grond gebracht.

Mij werd verteld dat er verderop twee Luitenants verderop in het bos waren. Ik liep er naar toe en herkende Lt. Joseph P. Andrews, de co-piloot.
"Hoe gaat het, Lt.?" Vroeg ik. Andrews deed zijn ogen open en staarde me met groot

ongeloof, bijna angstig, aan. "Finn! Finn? Hoe kon je uit het vliegtuig komen." "Ja, het is gelukt, sir." "Maar het was een hel, hé Brass"
Brassesco, met wijd opengesperde ogen, deed zijn hand omhoog en lachte naar me. Ik ben vreselijk blij je te zien !"
"Ik wist dat Joe sprong" zei Andrews, "maar ik dacht dat je op de radiopositie was gebleven. Er was zoveel rook in het vliegtuig dat ik niet veel kon zien".
Joe en ik sprongen uit het vliegtuig , sir, maak ik heb hem nog niet kunnen vinden. Ik weet zeker dat hij ergens opduikt.

Het overleven van de luitenants was een wonder, want zij konden niet uit het vliegtuig springen. Het vliegtuig was een blazing inferno, toen het de grond raakte.
Brassesco had zware snij- en brandwonden in zijn gezicht en handen.
Zijn linker been was zwart en blauw van de kneuzingen. Hij had een gebroken been.
Andrews had een van zijn voeten gebroken, zware kneuzingen, snij- en brandwonden in zijn gezicht. Hij had ook een stuk van een voortand verloren.

Dit is hun verhaal:

Toen de granaat ontplofte bij het vliegtuig ontplofte met grote een kracht, wisten de piloten dat zijn zwaar gewond waren. Het vliegtuig kon niet meer bestuurd worden, maar met een bijzondere tegenwoordigheid van geest, schakelde Brassesco de automatische piloot in. Die heeft een eigen besturingsysteem, los van de andere leidingen. Het was verbazingwekkend dat het vliegtuig op koers kwam en langzaam hoogte begon te verliezen. it gaf de paratroopers de gelegenheid om te springen en ik kon naar de vrachtdeur lopen.

De benzineleidingen waren gebroken door de kracht van de explosie, want beide motoren vielen uit. De propellors begonnen met hun sucidale draaien, want de vlammen van de hoofdtank en de linker tank begonnen zich door de romp van het vliegtuig te verpreiden. Het neus van het vliegtuig begon plotseling naar beneden te wijzen. Op dat moment sprongen Joe en ik en de paratrooper uit het vliegtuig.
Het vliegtuig brandde toen zo hevig dat druppels gesmolten aluminium op mijn overall spatten en er kleine gaatjes in kwamen.

Op haar laatste duik, vloog de Pigeon straight and true, on a gentle glide into a long and level field. Ze zweefde door een hooimijt met 150 mph (240 km/uur), raakte een hek, ground looped en kwam tot stilstand en brak in tweeën. Bij de ground loop werd Lt. Andrews over een afstand van ca. 25 feet (7 meter) weg geslingerd. Het hek had kennelijk de cockpit zodanig geraakt, dat hij eruit kon vliegen zonder tegen de zijkant verpletterd te worden.

Brassesco echter, zat vast in zijn stoel. Hoe hij uit het vliegtuig kwam met zijn gebroken been, schijnt niemand te weten. Gelukkig ontplofte het vliegtuig niet en voordat de vlammen hem bereikten had hij zich los kunnen maken en viel hij op de grond. Hij werd weggedragen door een aantal burgers.

Spoedig kwam er een dokter die Brassesco’s gebroken been zette en zijn wonden verbond. Andrews werd naar een nabij gelegen huis gebracht en kreeg burgerkleren en klompen. Later werden ze naar het bos gedragen waar ik ze vond.

De luitenants kwamen onder de zorg van de glider infantrymen en Andrews trok zijn uniform weer aan.

Na geluisterd te hebben naar hun miraculeuze ontsnapping uit het vliegtuig - Brassesco was er zeker van dat God daarin bemiddeld had – liep ik naar de Airborne jeeps en kwam een burger en twee partizanen tegen.

Het bleek Joe te zijn. Hij was geland in een knollenveld en burgers hadden hem meegenomen naar een schuilkelder. Hij had zich omgekleed en zou die nacht ontsnappen, maar toen de partizanen zich realiseerden dat er al een groep Amerikanen in het bos was, hadden ze hem naar de hoofdgroep gebracht.

De glider infantrymen waren goed bewapend en hadden spullen. Zonder op hun eigen comfort te letten gaven ze dekens aan de luitenants en deden alles om het voor hun comfortabel te maken. Die nacht regende het onophoudelijk.

Ik luisterde de hele nacht naar zware geweren en de explosie van bommen in de verte. De partizanen vertelden dat het Britse wapens waren.

Dagboek van Harry Tinkcom, maandag 18 september

Partizanen kwamen vertellen dat er drie gepantserde voertuigen met Duitsers in Hoogeloon stonden, die Amerikanen gingen zoeken.

De ca. 20 glidermen begonnen onmiddellijk voorbereidingen te treffen om de Duitsers te verjagen. Ze hadden een bazooka, een Browning Automtic Rifle, een .50 kaliber machinegeweer, Thompson pistoolmitrailleurs, M1 (Garand) karabijnen, een mandje handgranaten en verscheidenen pakjes T.N.T. (trotyl).

Ik gaf de .45 van de partizaan terug aan Brassesco, die de eigenaar was. Ik vulde mijn zakken met handgranaten en maakte met een gliderman kleine T.N.T. bommetjes die je onder een gepantserd voertuig kon gooien.

Een dokter en verpleegster kwamen de gewonden verzorgen. Gelukkig ging het beter met het gebroken been van Brassesco. Zijn voet was warm en gevoelig. Zijn conditie, zei de dokter, was "ver goot".

Voor de middag vertelden de partizanen dat de Duitsers waren vertrokken.
Een gewonde Amerikaanse luitenant was ondergebracht in een van de huizen van het dorp. De Duitsers hadden hem niet gevonden.
Hoewel er slechts 4 granaten voor de bazooka waren, waren de mannen ervaren en vastberaden, zodat de Duitsers een warm onthaal zouden hebben gehad.

Die middag kwamen verscheidene partizanen met gedetailleerde kaarten en plannen. De groep zou het bos in jeeps kunnen verlaten en zich aansluiten bij een grotere strijdmacht die een brug bewaakte. Er moest 1 hoofdweg worden overgestoken die gecontoleerd werd door de Duitsers. Dat was een kort en gevaarlijk moment, maar het was te doen. Nadat alle onderdelen van het plan besproken waren, gingen de soldaten rustig op weg naar de brug, vergezeld door twee enthousiaste partizanen.

Joe, ik zelf en S/Sgt. Bela Benko uit Detroit, Michigan, zouden achterblijven om voor de luitenants te zorgen. Benko, een crew chief, was uit zijn vliegtuig gesprongen nadat de cockpit was geraakt, waarbij kolonel Lear van de 437th groep (die gliders sleepte) was gedood. Wij hadden geen wapens en hadden niets kunnen doen bij de brug. Toen de glidermen vertrokken waren, leken de bossen erg verlaten.

Verscheidenen partizanen hadden de bossen doorzocht. Zij waren allemaal vriendelijk en een aangenaam gezelschap. De taal was een probleem, maar het was duidelijk dat zij moedig waren en vastberaden om de Duitsers te verslaan. Ze waren al een tijd actief en velen waren gestorven voor hun geliefde vaderland. "De afgelopen vier jaar" zei een van hen, "had hun verzetsorganisatie meer dan 300 (?) man per maand verloren". Als je gepakt werd door de Duitsers, werd je gedood. Als je hulp gaf aan piloten en betrapt werd, werd je onmiddellijk geëxecuteerd. Hoewel iedereen zich hiervan bewust was, voerden zij hun werk op bewonderingswaardige manier uit.

Een van hen (Adriaan Goossens) verdient speciale aandacht vanwege zijn hulp aan de kleine groep die achterbleef. Hij werkte onvermoeibaar en opgewekt om ons te bevrijden uit onze benarde positie. Hij nam grote risico's en lachte altijd om "de stomme Duitsers"

Die ochtend hield een Duitser hem aan, terwijl hij op zijn fiets zat.
"Ik moet die fiets hebben", zei de Duitser.
"Ik stop dit in de band", terwijl hij een pin liet zien.
Die Duitser reed weg en sssssssss; de Duitser vloekte en ik lachte en plakte de band toen de Duitser weg was. Die truc paste hij al jaren toe.
We zullen hem Paul noemen. Voor de oorlog was hij onderwijzer. Toen de Duitsers Nederland binnen waren gevallen, werd hij student, volgde wat lessen en nam deel aan het verzet. Vier jaar had hij gewerkt in de organisantie van de partizanen en hij was nooit opgepakt.

Zoals hij zei: "the Germans believed him to be a partisan, but they didn't know him to be one".
Als zijn documenten en persoonsbewijzen waren vervalst. Hij was heel trots op het document dat maakte dat hij na acht uur 's avonds, de spertijd, op straat mocht zijn. Terwijl hij de documenten liet zien zei hij heel vrolijk "non vrai".
"Ik ben een grote vervalsing" zei hij "en een grote leugenaar, maar alleen tegen de Duitsers".

Hij was klein en fijn gebouwd. Zijn kenmerken waren een tamelijk grote neus en een paar schitterende, bruine ogen. Hij was heel actief, had veel energie en zat zelden stil. Hij was overal in geïnteresseerd. Niets ontsnapte aan zijn aandacht.
Zij kennis van het Engels was beperkt, maar hij sprak uitstekend Frans. In die taal spraken Joe en ik met hem.

Nadat de glidermen om 16:00 uur waren vertrokken, zei Paul (Goossens) dat hij een betere schuilplaats wist, een die minder snel door de Duitsers ontdekt zou worden. Hij vertrok en kwam snel terug in een kleine auto die hij verborgen had weten te houden voor de Duitsers. De eerste die vervoerd werd was Lt. Brassesco. Drie ritten werden gemaakt over verlaten weggetjes, omdat de mannen in uniform waren.
De ritten werden gemaakt vlakbij de Duitsers, in het dorp, dat op een halve mijl ligt.

De nieuwe schuilplaats lag in een bosperceel op het land van een bevriende boer, naast een weg. Er was een grote voorraad stro en een groot dekzeil. Ik was wat ongerust vanwege de nabijheid van de weg, maar Paul was er zeker van dat als we stil bleven, de Duitsers ons niet zouden vinden.

Juist toen wij ons klaarmaakten om te gaan slapen, kwamen er twee partizanen met 7 Amerikanen aan. Een glider piloot, drie glidermen, een radio-operator, een crew chief en een paratrooper.

De flight officer was Thomas P. Hartz van 11 Bell Ave, Pittsburgh 5, Pa.

De glider infantrymen waren:
Pvt. John H. Kessel, 18961 Pennington Drive, Detroit, Michigan
Sgt. Mike Lewis, 12126 Charest St., Detroit, Michigan
Cpl. Artie Kitterman, 1332 So. 9th St., Noblesville, Indiana

De radio operator was B/Sgt Delbert R. Dunham
De crew chief was T/Sgt Gerald H. Pitt, Route 2 Box 3, Miami 33, Florida
Paratrooper Pvt. Lucian Hopkins, 1315 Michigan Ave. Hammond, Indiana

Deze mannen waren gevonden door partizanen die hen naar de schuilplaats brachten om makkelijker contact te houden.

Die nacht sliepen de mannen goed, terwijl grote kanonnen bulderden in de verte. Af en toe klonken machinegeweren en geweerschoten, daarna was alles stil.

Heieind, 19 september 1944

Vooraan: Artie Kitterman, Bela Benko, Joe Currerie, Harry Tinkcom, Mike Lewis.
Staand: Thomas Hartz, Adriaan Goossens, Lucian Hopkins, pater Fried van der Looij, Gerald Pitt.

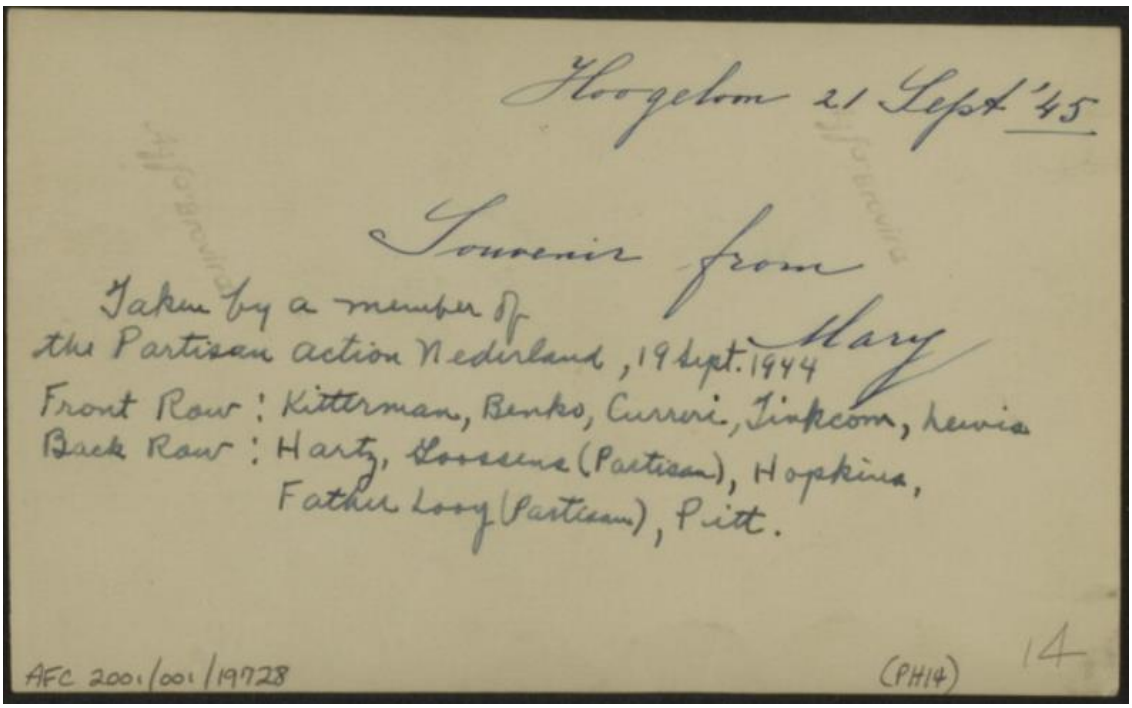

Met op de achterkant een tekst van juffrouw Maria van Hoof aan Harry Tinkcom.

Staand: Hartz, Goossens, Smulders, Pitt, Geknield: Kitterman, ? , Curreri
Liberation route

Adriaan Goossens (armband met KP P A N), pater Fried van der Looij, Karel Smulders.

Dagboek van Harry Tinkcom, dinsdag 19 september

De hele dag klonken machinegeweer en geweer schoten en mortieren. Ze kwamen dichter bij de schuilplaats. Het put-put-put geluid van Duitse machinegeweren klonk niet verder dan een halve mijl weg.
Het vuren zei Paul, die ons twee keer per dag bezocht, was het resultaat van terugtrekkende Duitsers en oprukkende Engelse patrouilles. Paul had de Engelsen verteld van de geïsoleerde Amerikanen. Zij zouden zo spoedig mogelijk worden ontzet, werd hem verteld.

De boer, die door Paul "le Paysan" werd genoemd, kwam die dag met voedsel, pap en boterhammen met ham en thee. Wij konden hem niet overhalen om geld te accepteren voor deze dienstverlening. Uiteindelijk, in een mix van Duits en Engels, overtuigde ik hem om wat geld aan te nemen als een souvenir. Ik kreeg 3 ½ gulden voor een bankbiljet van 25 gulden. De boer protesteerde, maak ik drong op deze ruil aan met het voorstel dat de boer iets zou kopen voor de verjaardag van zijn vrouw. De zilveren guldens had de boer begraven, vanaf het begin van de Duitse bezetting.

Die middag vlogen veel C-47's met zweefvliegtuigen, over. Ze zagen er zo hulpeloos uit in de lucht; alle Duitsers in de omgeving schoten erop met groot enthousiasme. Het vuur kwam van alle kanten, hetgeen aantoonde dat wij (12 mannen) volledig omsingeld waren.

Kort nadat de Dakota's voorbij kwamen, cirkelden verscheidene Thunderbolts en twee Mustangs boven het dorp. Maar nu bleven de Duitsers zo stil als muizen.
Ze schoten nooit op op verkennings of jachtvliegtuigen, maar wanneer de grote Dakota's, zo groot als de Empire State building, over vlogen, werd er hysterisch geschoten. Op hun terugreis scheerden verscheidene vliegtuigen niet meer dan 10 feet (3 meter) boven de boomtoppen.

Die nacht kwam Paul met het verontrustende nieuws dat meer dan 100 Duitsers zich ingegraven hadden in de bossen tussen de schuilplaats en het dorp.
Hij vermoedde dat ze zich terugtrokken en hun positie wilden verdedigen.

Die nacht regende het onophoudelijk.

Dagboek van Harry Tinkcom, woensdag 20 september

Op woensdag waren er al rond de 300 Duitsers in het dorp en de omgeving. Ze verzamelden zich daar om hun terugtocht te dekken. De huizen in het dorp en de bossen vormden een goede omgeving om de opmars van de Engelsen te vertragen of om in een tegenaanval te gaan.

Het was nu noodzakelijk dat de mannen zich schuil hielden en stil waren.
Terwijl we daar zaten en naar de grond of hemel keken, hoorden we een geluid uit het nabije veld. Tot onze stomme verbazing zagen we drie partizanen aankomen met een zwaar beladen kruiwagen. Er lagen headsets, tuning coils, dekens en K-rations (rantsoenen) in.

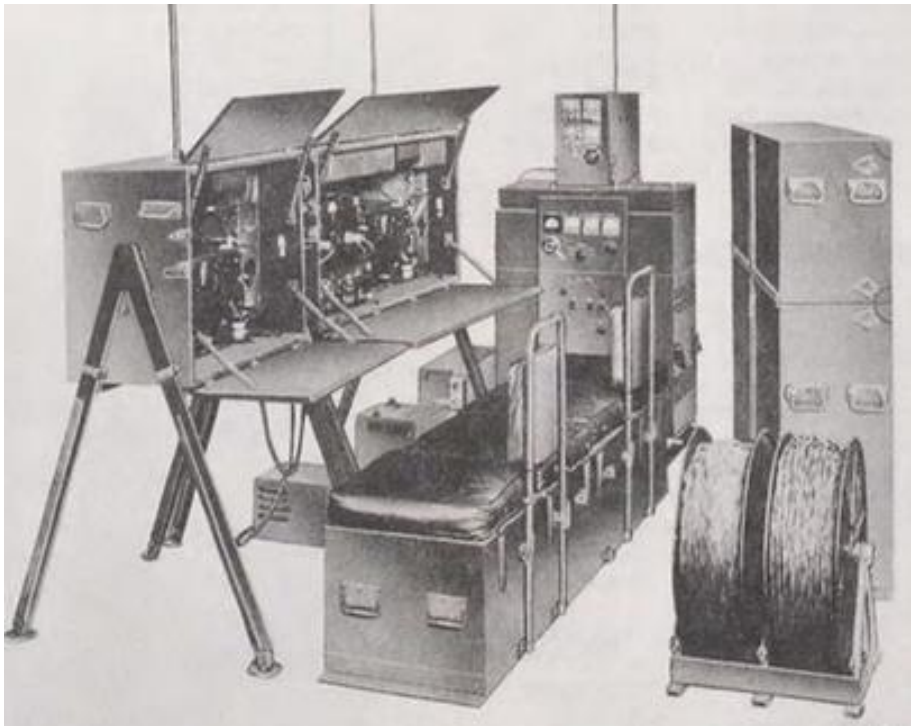

De glidermen hadden een grote 499 radio (een zend- en ontvangapparaat op wielen) meegenomen in een van de zweefvliegtuigen.

De radio was veel groter dan een karretje uit de mijnen. De radio was verborgen door de partizanen kort na de landing van het vliegtuig.
Zij dachten dat we hem nodig hadden en hadden wat onderdelen meegenomen. Niemand wilde de radio en ik vroeg een van de glidermen of hij het duidelijk wilde maken dat wij de radio niet nodig hadden en dat het het beste was om de radio daar te laten waar hij was.

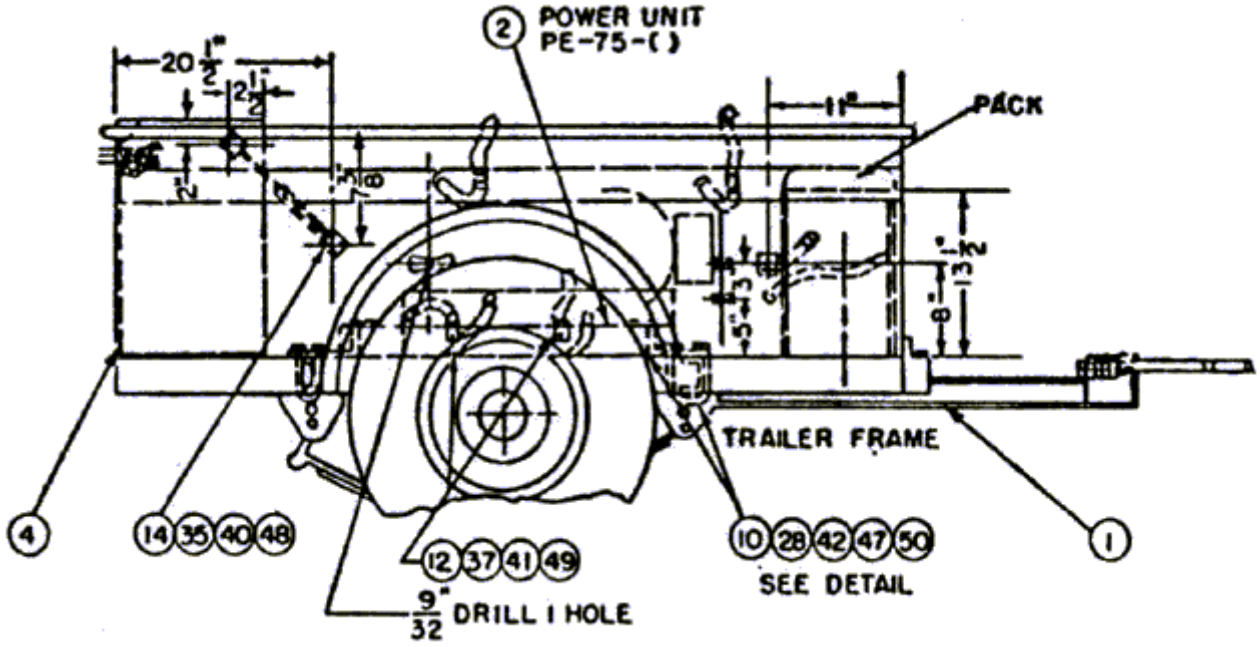

Radio set SCR-499

Tot onze ontsteltenis zagen we die middag partizanen over de velden aankomen met een paard en wagen. Achter de wagen hing de grote, mobiele radio. De situatie was gevaarlijk en toch ook lachwekkend. We bewonderden de durf van de drie mannen die door de Duitse linies heen, de radio brachten. Als ze bij het apparaat gezien zouden worden, betekende dat hun dood.
Maar omdat de radio nu in het open veld stond, konden we alleen maar de partizanen bedanken en het apparaat in het bos slepen en het camoufleren. Het was een benauwd moment want twee uur eerder had de man die op wacht stond drie Duitsers gezien die het veld overstaken met een rol telefoondraad, nog geen honderd yards (90 meter). Toen de radio was verborgen, slaakte iedereen een zucht van verlichting.

Terug in ons kleine gebied stelde ik iedereen voor om een schuttersputje te graven, want het was mogelijk dat de Engelsen vroeg of laat over de hoofdweg zouden komen door het dorp waar de Duitsers zich verschanst hadden. Als de strijd losbrandde leek het logisch dat de Engelsen zouden uitwaaieren over de flanken om de Duitsers te omsingelen en zodoende de weg zouden afsluiten aan beide kanten van het dorp.
Als de Duitsers van twee kanten werden aangevallen, moesten ze zich verspreiden om uitroeiïng te voorkomen. En hun verspreiding, concludeerde ik, zou zijn in onze richting, door de bescherming van de bossen.
Daarom was het absoluut noodzakelijk dat iedereen zich ingroef en de schuttersputjes zo goed mogelijk verborg. Er zou niet alleen gevaar komen van kogels en mortiergranaten maar geallieerde vliegtuigen konden ons als Duitsers beschouwen en de bossen bombarderen.

Bovendien, als de Duitsers zich door ons gebied terugtrokken, konden we met onze zes geweren proberen hen te verdrijven en zo het leven van de luitenants te redden.

Toen niemand iets zei bij het einde van mijn speech, stond ik op en zei dat ik een schuttersputje voor Brasessco ging graven. Het duurde niet lang voor ik een diep gat had gemaakt in de zachte en zanderige aarde. Toen ik klaar was groef Joe er een voor mij en zichzelf. Iemand anders groef een gat voor Lt. Andrews. Alles bij elkaar werden er vijf gaten gegraven.

Afgesproken werd dat als er Duitsers langs zouden komen, er niet geschoten zou worden tenzij dat absoluut noodzakelijk was. De bedoeling was de luitenants te verbergen en beschermen. Door de omstandigheden konden wij niet vechten of weglopen. Niemand mocht "trigger happy" worden.

Die nacht brachten de partizanen een Duitse gevangene. Op de vraag of wij die wilde bewaken zeiden wij ja, alhoewel hij waarschijnlijk overlast ging veroorzaken.
Toen de gevangene Amerikaanse uniformen zag, dacht hij dat hij gedood zou worden. Dat hadden zijn officieren hem verteld. Toen de partizanen vertrokken, smeekte de gevangene voor zijn leven met tranen in zijn ogen, hoewel niemand van ons dreigende gebaren naar hem maakte.

Dagboek van Harry Tinkcom, donderdag 21 september

De volgende ochtend fouilleerde de flight officer en ik de gevangene zorgvuldiger en vonden wij een groot zakmes en nagelvijltje. Die stak ik in mijn zak.
Ik bedacht dat het het beste was om de gevangene te boeien, voor het geval onze positie te precair werd. Als er een luchtaanval zou komen, zou de gevangene in de verwarring veel onheil kunnen veroorzaken.
Toen ik hem naderde met parachutekoord hief de gevangene zijn handen in de lucht. "Nein, nein" zei hij. Maar omdat er wat granaten vlakbij kwamen, bond ik de handen van de gevangene.
T/Sgt Pitt had aangeboden de gevangene te bewakenen en hield hem onder schot met zijn karabijn. Hij zat op ca. 6 feet (2 meter) van de gevangene.
Wijzend naar Pitt knielde ik neer naast de gevagene en zei "Nun, magst du ein wort und du bist tot".
"Ja, ja", verklaarde de gevangene "Ich verstehen. Ich sage nicht".
Ik voelde mij enigszins beschaamd over deze melodramatische aktie. Sommige mannen vonden het niet nodig om de Kraut te binden.
Met het weinige Duits dat ik sprak, hoorde ik dat de gevangene de oorlog beu was en in één stuk naar zijn vrouw, een opera zangeres in Duitsland, wilde terugkeren.
Hitler, zei hij, was "sehr schlecht" voor alle goede Duitsers.

Kort nadat de boer met thee en boterhammen was gekomen, kwam er een jongen door de bossen aangerend, die wijzend naar het dorp, buiten adem schreeuwde "de Duitsers komen er aan." Daarna verdween hij.

Haastig droegen Joe en ik Lt. Brassesco naar zijn schuttersputje en stopte hem in met stro, regenjassen en dekens. Lt. Andrews, verwond aan twee benen, slaagde erin zelf zijn putje te bereiken. Zij die geen putje hadden, namen uitkijkposities in.
De gevangene werd onder schot gehouden.

Kort daarna brak er hevig vuur uit in de richting van het dorp. Vanuit de richting van het vuur was het duidelijk dat de Duitsers in een halve cirkel rond hen waren in het zuiden. Na ongeveer een uur nam het vuren af. Tot ca. 13:00 uur werd er bij vlagen gevuurd. De gevangene werd los gemaakt, kreeg te eten en kreeg een sigaret. Daarna werd hij weer geboeid door Joe.

Om 13:30 uur klonk er een vreselijk kabaal in het dorp en in de bossen beneden de Amerikanen. Klaarblijkelijk was de strijd begonnen. Granaten van 25 pond vlogen over onze hoofden. Ze klonken als treinen in de verte. De granaten kwamen uit het noord-oosten, hetgeen er op wees dat de Britten hun kanonnen in nieuwe posities hadden opgesteld.
Mortier granaten ontploften dichtbij, een enkele kogel floot door het bos of ketste af met een nijdig gejank. Tenslotte kreeg de strijd een zeker geluidpatroon. En Duits machinegeweer begon met put-put-putting. Daarna hoorde je drie doffe knallen en het machinegeweer hield op. Ik veronderstel dat de knallen door Brits mortiervuur veroorzaakt werden. Het leek erop dat de Britten de machinegeweren een voor een aan het opruimen waren.

Terwijl wij in de schuttersputjes zaten hoorde ik een licht geruis uit de richting van de weg. Ik zag een Duitse luitenant op de fiets voorbij komen, op niet verder dan 20 feet. Zijn veldgrijs uniform leek groen in de zon.

"Hey, Joe", fluisterde ik "daar gaat een Duitser!"
"Hey", zei Joe, "waarschijnlijk een partizaan."
"Kijk zelf eens", vroeg ik.
Tegen die tijd was de luitenant afgestapt en Joe keek voorzichtig in zijn richting.
"Jeez gouta" mompelde hij en ging zo ver mogelijk in zijn putje zitten.
Dat deed ik ook.

Die Duitser, zei ik, is aan het kijken naar een vluchtroute voor zijn mannen. Hij zou moeten worden gedood voordat hij terug kan gaan en zijn mannen meebrengt.
Maar als we hem neerschieten maken we onze positie bekend. Bovendien hadden beidden niets om mee te schieten. Ze hoopten dat geen van de andere mannen zou gaan schieten. Had hun gevangene de officier gezien ? Alles wat ze konden doen, was wachten.

De Duitser fietste terug naar het dorp. Zou hij met zijn mannen terugkomen ?
Die vraag werd snel beantwoord. Binnen een half uur hoorde we wagens op de weg en zagen we er zes aankomen, met ca 30 Duitse soldaten.
Zij kwamen aanrijden en stopten tegenover ons, maakten een haakse bocht op de weg en stopten weer. Het ergste wat er zou kunnen gebeuren, gebeurde nu.
De Duitsers stelden een machinegeweer op in de hoek van het bos, precies tegenover ons. Gedurende meer dan een uur liepen er Duitsers in de bocht van de weg en in het bos, soms zo dichtbij dat er bladeren op sommigen van ons vielen.

Toen ik stemmen met een keelklank hoorde op zo'n 15 feet (5 meter), fluisterde ik naar Joe, " Ze hebben ons te pakken". Joe knikte, "Yeah, hier komen we niet vandaan".
Zouden de terugtrekkende Duitsers de moeite nemen ons krijgsgevangen te maken ?
Krijgsgevangenen zouden hen hinderen. Het was twijfelachtig. Maar we konden alleen maar wachten en wachten. Af en toe moest ik aan onze krijgsgevangene denken.
Zou hij naar zijn kamaraden schreeuwen ? Tot dusver had hij zich niet verroerd.
Pitt hield hem met zijn karabijn onder schot en als hij een geluid zou maken was de eerste kogel voor hem.

Toen gebeurde er iets onverwachts. Er veranderde iets bij de mannen met het machinegeweer. Het werd opgepakt en sommige wagens draaiden om en reden terug in de richting waarin ze gekomen waren. Vanuit onze positie konden Joe noch ik zien of alle wagens wegreden. Wij waren er zeker van dat enkele Duitsers waren achtergebleven.

Maar het bos aan de overkant van de weg bleef onheilspellend rustig. Van ons werd absolute stilte gevraagd. Terwijl we wachten op elk geluid van de plaats waar de Duitsers zich hadden verzameld, bespraken Joe en ik de situatie.
We waren het er over eens dat onze schuilplaats te gevaarlijk was geworden en dat de Duitsers die de plek verkend hadden, ongetwijfeld zich hierlangs zouden terugtrekken of ingraven, als ze onder druk gezet werden door de Britten die met hun mortieren en 25 ponders dichterbij kwamen.

Als de vijand besloot hen in te sluiten, hetgeen nu waarschijnlijk leek, dan zouden de slecht bewapende mannen (met 6 geweren) niet alleen hen moeten verslaan, maar ook Brits granaatvuur moeten ondergaan. In plaats van aan de rand van de strijd te zijn, zouden we er middenin zitten.
Kortom, onze lange periode van schuilen was verrassend succesvol tot dusverre, maar kwam nu toch tot een climax.
Voor mannen zonder verwondigen was de oplossing eenvoudig. Zij konden naar een dikke haag sluipen, weg van de gevarenzone. Dat werd echter niet overwogen want dan zouden de weerloze luitenants in handen van de vijand vallen.
Het probleem was nu om de officieren veilig uit het bos te krijgen, voordat de Duitsers terugkwamen. Als er wachten waren achtergebleven langs de weg, zouden die uitgeschakeld moeten worden, zodat de officieren over een open ruimte tussen het kamp en de haag, gedragen konden worden. Als er geschoten moest worden, zou het niet opvallen in de algemene kabaal zuidelijk van hen, tenzij er Duitsers binnen enkele meters afstand waren.

Een ruwe schets volstaat om de aard van het nabije terrein te laten zien en om de problemen duidelijk te maken en ook de gekozen oplossingen.
De <u>schets</u> waar ik naar verwijs, tekende ik in mijn oorspronkelijke dagboek.

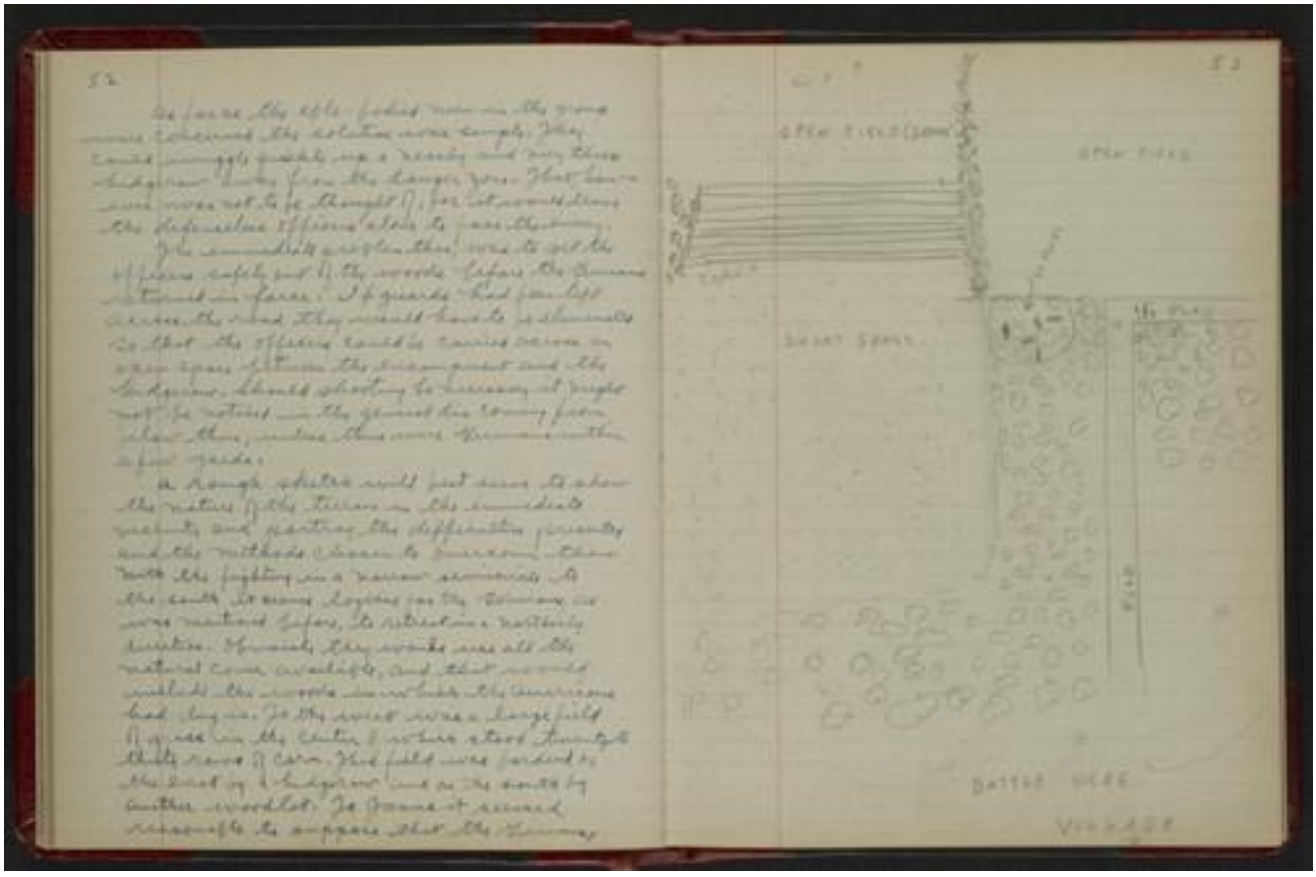

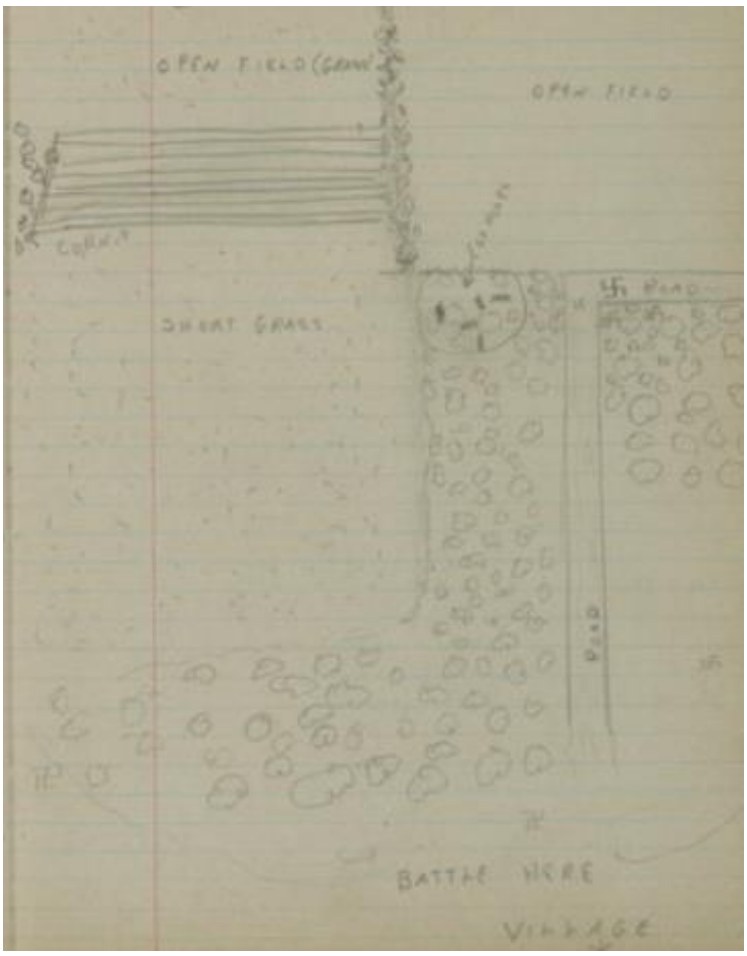
OPEN FIELD (CORN)
OPEN FIELD
CORN
SHORT GRASS
ROAD
BATTLE HERE
VILLAGE

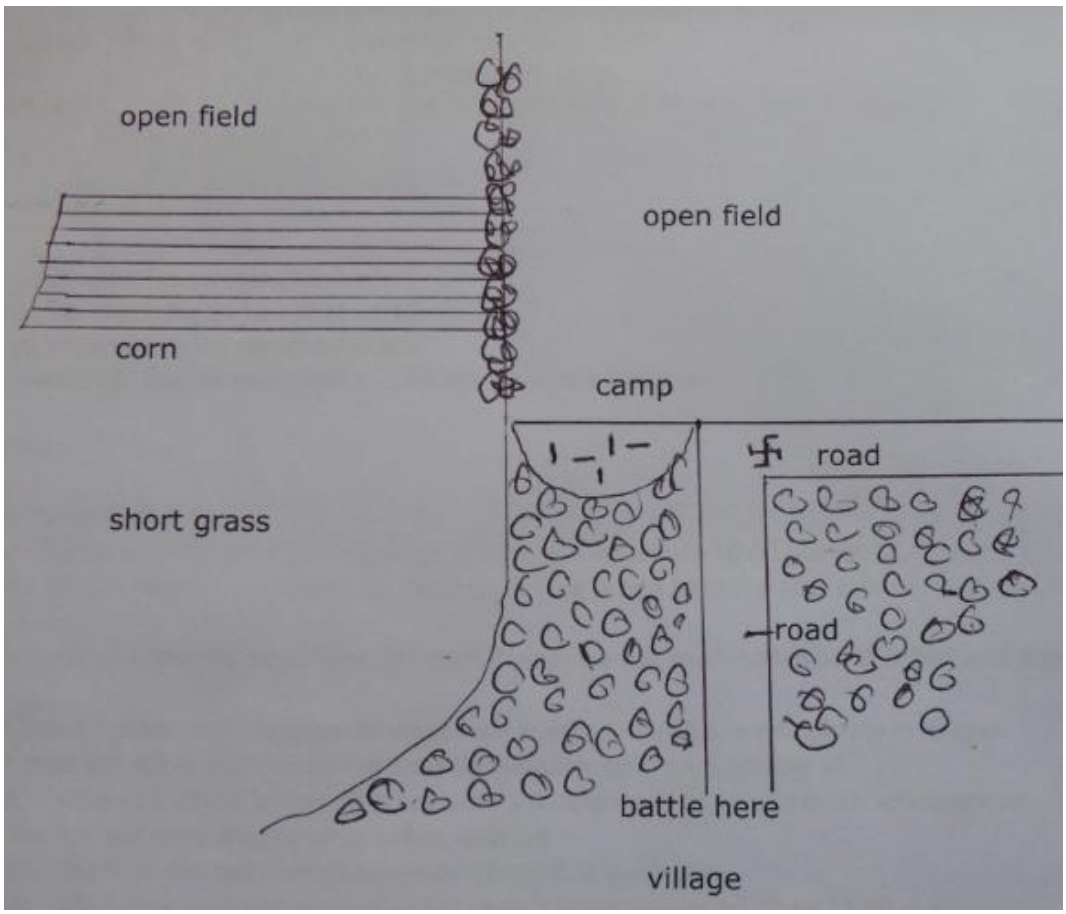
open field
open field
corn
camp
road
short grass
road
battle here
village

Als je vecht in een kleine halve cirkel naar het zuiden, is het meest logische dat de Duitsers zich in noordelijke richting terugtrekken. Zij zouden dan natuurlijk alle mogelijke dekking gebruiken, inclusief het bos waar wij ons ingegraven hadden.
In westelijke richting lag een groot grasveld, waarin in het midden 20 tot 30 rijen koren stonden. Dit veld grensde in het oosten aan de haag en in het zuiden aan een ander bosperceel.

Het leek waarschijnlijk dat, als de Duitsers in noordelijke richting gedwongen werden, ze zouden vermijden het grote open veld over te steken.
Daarom was het niet verstandig om de gewonde mannen ’s nachts naar het korenveld te dragen en weer in te graven.
Met alle mannen verschanst, konden ze de open ruimtes rond hun schuilplaats coveren. Wetende dat de haag met achterdocht bekeken zou worden door zowel de Duitsers als de Britten, leek het raadzaam om verder het korenveld in te gaan. Het doel was om de luitenants uit de vuurlinie te houden en een verrassing te voorkomen.

Nadat besloten was de schuilplaats te verlaten was de vraag: zijn er Duitsers achtergebleven aan de overkant van de weg ? We stelden die vraag fluisterend aan de mannen in de nabije schuttersputjes, maar niemand wist het.
De tijd ging snel voorbij en de Duitsers konden iedere minuut terugkomen, daarom was verder uitstel uit den boze. Joe en ik sprongen uit ons gat en tilden Brassesco uit zijn schuilplek en droegen hem zo voorzichtig mogelijk naar de haag.
We verwachten geweervuur maar er vlogen geen kogels over. Brassesco was zo goed verborgen geweest dat hij zich niet bewust was van de nabijheid van de vijand. Misschien dacht hij dat de stemmen van Nederlanders waren.

Toen Lt. Andrews geholpen was naar de haag te gaan en alle mannen verzameld waren, lagen we rustig het terrein te bekijken, voordat we het korenveld in gingen.
Juist op dat moment was er een wild geklauter ten zuiden van ons en hoorden we stemmen in het bos dat we zojuist verlaten hadden. Iedereen dacht dat het de Duitsers waren. Ik nam een handgranaat uit mijn zak.
Maar de mannen die naar ons toe kwamen waren geen Duitsers. Het waren partizanen, onder leiding van Paul, die tranen van vreugde in zijn ogen had.
Hij gaf later toe dat hij huilde toen hij de lege schuttersputjes zag.

"de Britten komen er aan!" schreeuwde hij. Van toen af aan werd hij vaak Paul Revere genoemd. Een dag eerder had hij beloofd dat hij in de eerste tank zou zitten.
"Waar zijn de Britten ?" vroeg ik. Dit was wat voorbarig. Ik was net uitgesproken of de kogels vlogen door de bosjes. Iedereen liet zich snel op de grond vallen. Wat is hier aan de hand, vroeg ik Joe. Er gaat iets mis.

Mijn twijfel was snel verdwenen. Er rammelde wat, verder het bos in en toen verscheen er een aantal Britse Bren Gun Carriers met nonchalante maar waakzame Tommies. De Britten waren gekomen en ze waren van harte welkom.

Binnen een paar minuten zaten de luitenants in een draagstoel en was de mobiele radio achter de carrier gehaakt en reden we naar het dorp.
Toen ik de carrier in ging overhandigde een van de Tommies mij een appel. "Je hebt de laatste tijd niet veel te eten gehad, of wel ? De appels smaken goed". Ik bedankte hem en begon de appels te eten.
Granaten ontploften aan beide kanten toen we het bos uit reden en op een lichte helling zaten veel soldaten in gehurkte positie. Leden van de 63e Welsh fusiliers, ze zwaaiden toen we voorbij kwamen. Ze lagen op de helling achter ieder beschikbaar dekking, klaar om het bos in te gaan.

Overigens vertelde Paul, wiens echte naam Adriaan Goossens was, mij later in Londen op V-J dag (14 augustus), dat vijf minuten nadat we uit de Duitse linies waren gehaald, de Duitsers onze schuttersputjes in gingen. Het was op het nippertje.

Het dorp Hoogeloon in Noord-Brabant was bevrijd. De dorpelingen stonden in rijen op straat en riepen en zwaaiden naar de verfomfraaide en smerige Amerikanen, die zich 5 dagen niet hadden gewasen en geschoren. Toen de Bren Gun Carrier stopte kwam er een burger aan met een fles champagne, die hij verborgen had voor de Duitsers. Een slok was bijna teveel voor mijn lege maag. We schudden handen en werden op de schouders geklopt terwijl we naar de Britse commandopost liepen. Overal waren tekenen van de strijd te zien: kapotte ruiten, gevels met kogelgaten en bloed op de bestrating.

Bij de veldkeuken, in een stenen gebouw, drongen verscheidene soldaten die nog niet hadden gegeten, erop aan dat wij hun mess kits gebruikten en naar het begin van de wachtrij liepen. Na het eten wasten wij ons in een huis waar een Duitser was omgekomen door een granaat. De vrouw des huizes glimlachte over het incident en wees met grote tevredenheid op een grote vlek bloed op haar tapijt.
De Duitser had een binnenplaats onder schot gehouden met een machinegeweer.
Een Tommy sloop langs de muur en toen hij bij een raam kwam, zei mevrouw ons: "Liet hij zachtjes een granaat in de nek van de Kraut vallen".
Er was een hels kabaal en ik keek in de kamer en zag weer een goede Duitser.
Er lagen doffe rode vlekken op de vloer van de beschadigde kamer.

Die avond, terwijl Britse artsen zich bekommerden over de luitenants, gingen Joe en ik naar het huis van Paul. Nadat we kennis gemaakt hadden met zijn vader, moeder en zuster, dronken we wijn en aten we koekjes.
Paul, een man met veel vaardigheden, speelde Nederlandse liedjes op het familie orgel. Joe "nocked out some Boogie Woogie".

Die nacht sliepen we op stro in de zeer gerieflijke dorpsschool. We waren te moe om aan dekens te denken, maar die nacht kwamen enkele Engelse soldaten ons toedekken.

Dagboek van Harry Tinkcom, vrijdag 22 september

In de ochtend werden wij in een truck naar Eindhoven gebracht. Paul volgde ons in zijn auto. Wij namen daar afscheid van hem. De Britten dachten dat we het beste naar Brussel konden liften. We hadden weinig moeite om een lift te krijgen.
We reisden via Mol, Geel, Westerlo en Mechelen over wegen vol met militaire voertuigen die naar het front reden.
Om 18:00 uur bereikten we Brussel, waar wij een kamer kregen in het Cosmopolite hotel.

Dagboek van Harry Tinkcom, zaterdag 23 september

De volgende dag werd ons op het stadhuis verteld dat wij niet naar Engeland konden gaan per vliegtuig vanuit Brussel, maar dat we het beste de trein naar Diest van 17:00 uur konden nemen. En vanuit Diest naar Engeland vliegen.
Die middag ontmoette Pitt een luitenant van zijn squadron die de volgende ochtend naar Engeland ging. Wij besloten met hem terug te vliegen en op zondag 24 september 1944 landden we in Engeland.

Harry Tinkcom:

Niet alles is vastgelegd in mijn dagboek, maar het meeste wel. Er blijven nog enkele mysteries over. Bijvoorbeeld: ik heb nooit de identiteit kunnen vaststellen van het verkoolde lichaam dat achter bleef in het wrak van de Clay Pigeon.
Ik veronderstel dat het een paratrooper was die, nadat hij uit het vliegtuig was geslingerd door de kracht van de ontploffende granaat, verstrikt was in zijn koord aan de buitenkant van het toestel. Hij is ten onrechte begraven als zijnde Joe Curreri.
Later begreep ik van Marie van Hoof, de half zuster van Adriaan Goossens, dat de Nederlander die je uit het toestel trok, een medaille ontving van de Nederlandse regering voor zijn heldendaad.
Toen ik het verhaal in mijn dagboek schreef begreep ik niet hoe je het had kunnen redden, met al je gebroken botten.

Het dagboek zegt niets over de Duitse krijgsgevangene. Wij droegen hem over aan de Britten en toen we Hoogeloon verlieten, zagen we hem staan in een rij met andere gevangenen. Hij zwaaide naar ons en leek blij te zijn dat de oorlog over was.
Ik heb nog steeds zijn zakmes en ik heb ook nog mijn vliegtenue. Er zitten brandplekken en stukjes aluminium op. Toen ik uit het vliegtuig sprong, vlogen druppels gesmolten metaal van de brandende vleugel aan de kant van de deur. Gelukkig vlogen mijn kleren toen niet in brand.
Ik betreur het vaak dat ik de ring van het trekkoord van mijn parachute, niet bewaard heb, maar op die wilde dag in september dacht ik aan andere dingen dan souvenirs.

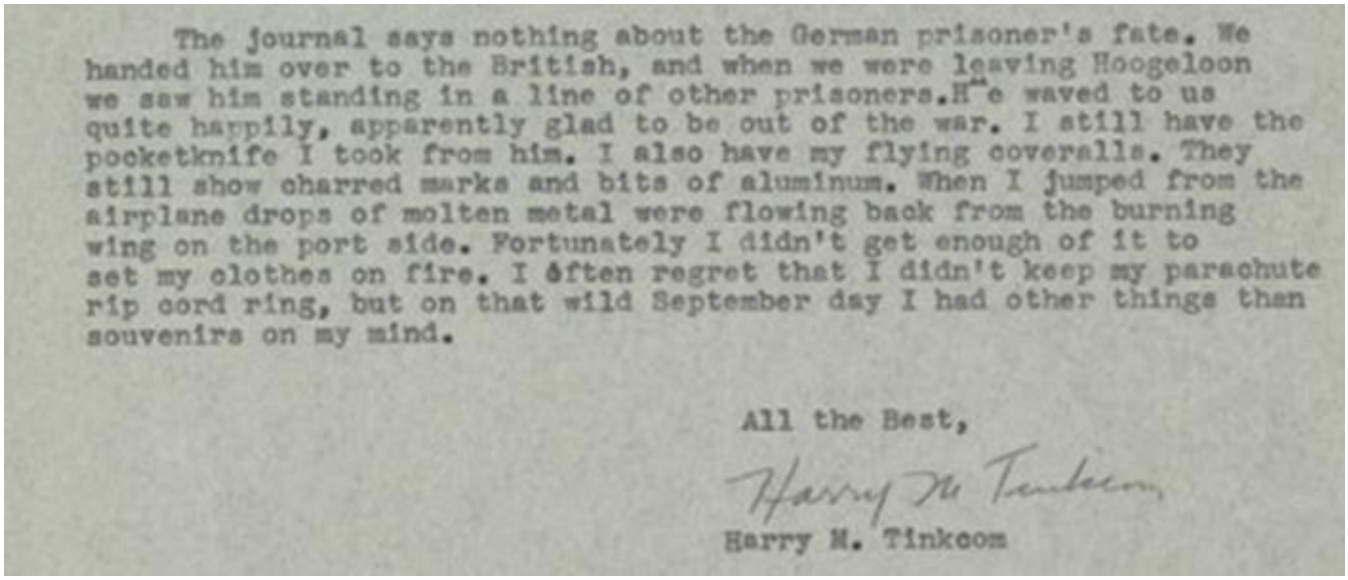

The journal says nothing about the German prisoner's fate. We handed him over to the British, and when we were leaving Hoogeloon we saw him standing in a line of other prisoners. He waved to us quite happily, apparently glad to be out of the war. I still have the pocketknife I took from him. I also have my flying coveralls. They still show charred marks and bits of aluminum. When I jumped from the airplane drops of molten metal were flowing back from the burning wing on the port side. Fortunately I didn't get enough of it to set my clothes on fire. I often regret that I didn't keep my parachute rip cord ring, but on that wild September day I had other things than souvenirs on my mind.

All the Best,

Harry M. Tinkcom

Harry Tinkcom met een Thompson pistoolmitrailleur. Zijn naam staat onder de "D".
Die van Joseph Andrews onder het raampje.

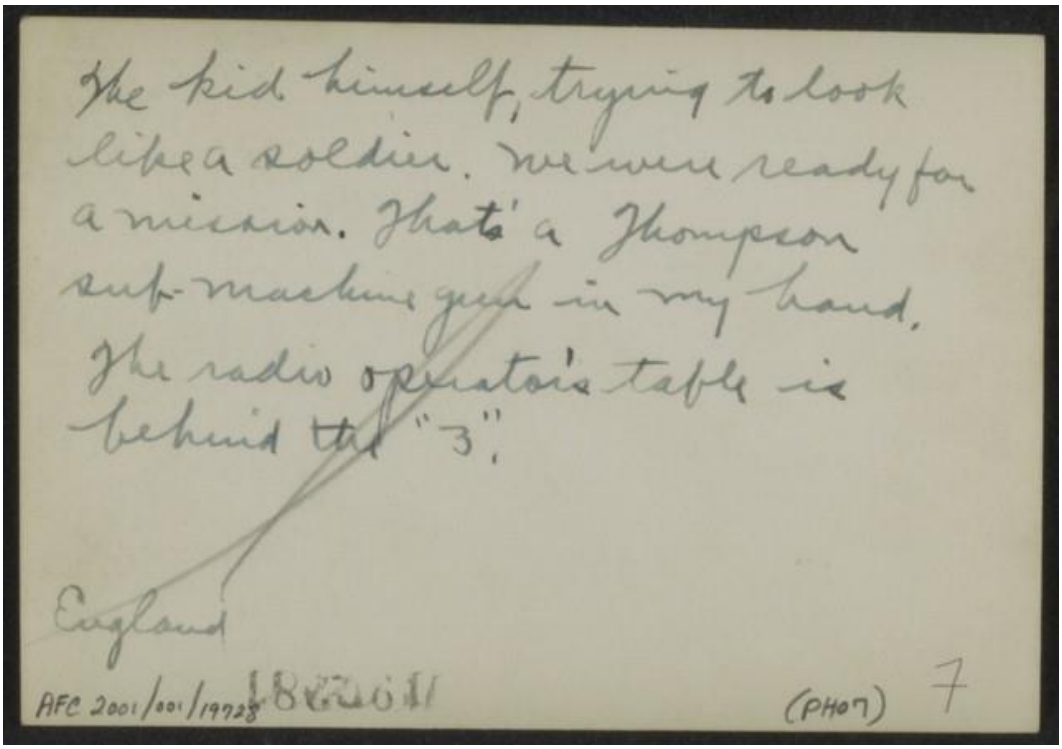

Tenue van een piloot.

Joe Curreri en Harry Tinkcom bij de staart van een Duits vliegtuig. Holland

Neergestorte glider, zweefvliegtuig. Holland.

Curreri and Tinkcom, Philadelphia, Pennsylvania, 1971

Adriaan Goossens uit Hoogeloon was in de Tweede Wereldoorlog actief in het gewapende verzet in de Kempen. Na vijfenveertig jaar besloot hij zijn verhaal te vertellen over september 1944 toen hij betrokken was bij een aanslag op een Duitse munitietrein in Tilburg en een groot aandeel had in de bevrijding van het dorp Hoogeloon en een aantal op het gehucht Heieind verborgen Amerikanen. Jan Buylinckx, streekarchivaris van de Bommelerwaard en afkomstig uit Hoogeloon, zette dat verhaal op papier en vulde het aan met interessante details uit andere bronnen.

De timmerwerkplaats van Sjaak Adriaansen (Den Hollander) op de hoek van de Hoef en de Hoofdstraat. Vanaf hier vertrokken op 21 september 1944 de brenguncarriers om de Amerikanen op het Heieind te gaan bevrijden.

Op de voorzijde van de omslag:
De boerderij van Kees Koolen op het Heieind. De foto werd, waarschijnlijk in een van de laatste oorlogsjaren, gemaakt vanaf de brandtoren.

MEESTERLIJK VERZET

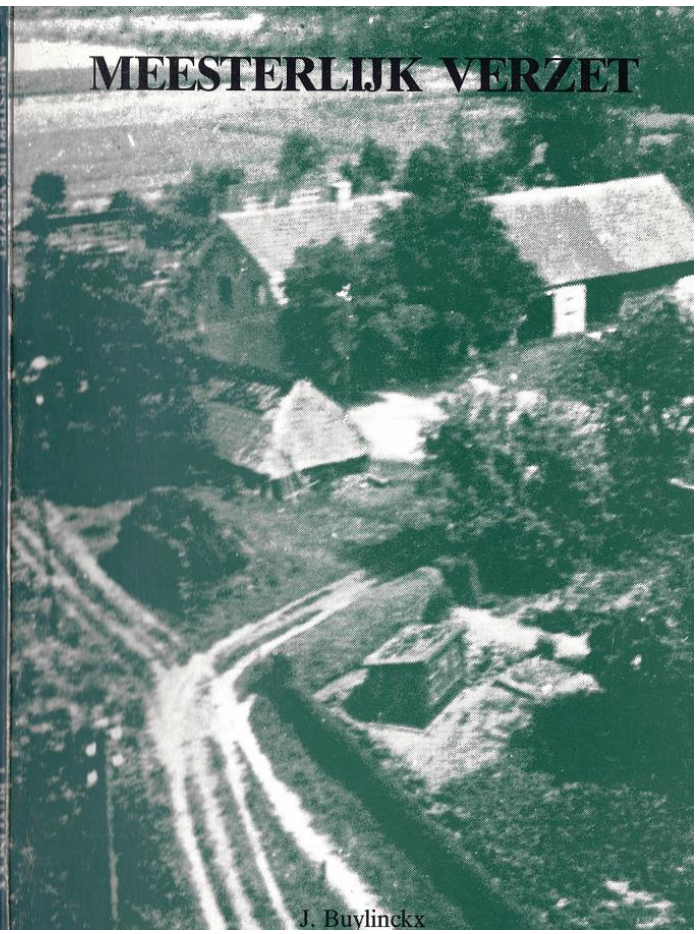

MEESTERLIJK VERZET

J. BUYLINCKX

J. Buylinckx

Meesterlijk Verzet, zondag 17 september

Die zondag, 17 september 1944, kon echter nog niemand vermoeden hoe het zou eindigen. Vanuit Zuid-Engeland vertrok een enorm transport manschappen en materieel. Er stegen ongeveer vijfduizend jachtvliegtuigen, bommenwerpers en transportvliegtuigen op en meer dan tweeduizend zweefvliegtuigen (gliders). Vele mensen in België en Zuid-Nederland waren verheugd toen zij de grote aantallen vliegtuigen over zagen komen; het einde van de oorlog leek in zicht. Een gedeelte van die luchtvloot zou de markt ('Market') echter nooit bereiken. Een formatie Amerikaanse vliegtuigen vloog in het begin van de middag vanuit de richting Antwerpen, over Bladel. Tussen Bladel en Hulsel stond Duits afweergeschut, dat verschillende vliegtuigen uit de lucht haalde.

Juffrouw M.C. van Hoof, halfzuster van Adriaan Goossens en onderwijzeres in Hoogeloon, zag 's middags rond half twee ook de brandende vliegtuigen naar beneden komen en parachutisten wiens parachute vlam had gevat. Aan de noordoost kant van het dorp kwamen enkele zweefvliegtuigen naar beneden. Ze waren gelost door geraakte transportvliegtuigen waaraan ze met een kabel bevestigd waren. De gliders zweefden dan nog enkele kilometers door en probeerden een geschikt landingsterrein te vinden. In Hoogeloon landden zweefvliegtuigen van, in de omgeving van Bladel, Netersel en Casteren neergeschoten vliegtuigen.

Onmiddellijk fietste juffrouw Van Hoof in de richting waar ze de gliders naar beneden zag komen. Op den Heuvel, juist over de stroom, achter de boerderijen van Van den Heuvel en Van Beers, stond in een aardappelveld een glider. Er was niemand te zien en ze riep "Be not afraid, I come to help you! I am your friend" (Wees niet bang, ik kom jullie helpen! Ik ben je vriend).

Een Amerikaan, later bleek het luitenant Thomas P. Hartz te zijn, kwam daarop uit een greppel gekropen. Het bleek dat in de buurt van de Heikant drie gliders met manschappen en materieel - waaronder drie jeeps - waren geland. De Amerikanen verzamelden zich op de Heikant, als hun leider trad Rudolph J. Brabec (Brabec, Rudolph, 101st Airborne Division) op.

In haar beste school-Engels probeerde de juffrouw de Amerikanen informatie te geven en haalde ze over om niet, zoals ze van plan waren, in het wilde weg te vertrekken om te proberen hun oorspronkelijke bestemming Son alsnog te bereiken, maar te wachten op haar broer. Het zou voor de Amerikanen, die het gebied niet kenden, een veel te groot risico zijn geweest met zoveel Duitsers in de buurt om zo maar op eigen houtje en zonder nadere informatie te vertrekken. De juffrouw rekende er op dat haar broer snel zou komen.

Goossens zag die middag ook parachutisten en vliegtuigen naar beneden komen in de richting van het Heieind en ging op zijn fiets naar de Akkerstraat. Ongeveer halverwege Van Mol en het Heieind was een parachutist neergekomen. 'Where are the Boche?' (waar zijn de Moffen?), was de eerste vraag die hij de mister stelde. De mister maakte hem duidelijk dat er geen Moffen waren en zei hem te blijven wachten in een eikenwal langs de kant van de weg (eigendom van Jan van der Aa uit Casteren) tot hij hem op zou komen halen. Daarop reed hij terug naar het dorp.

In de buurt van het Valensplein kwam hij Marie van Heyst (van de Heuvelseweg) tegen die hem zei: "Mister ge moet gauw naor den Heikant komme want 'r zèn Amerikanen geland". Toen hij op de Heikant aankwam was de grote vraag natuurlijk: waar moeten we met die Amerikanen naar toe? Ze bevonden zich op een betrekkelijk

open terrein en de Duitsers konden elk moment op komen dagen. Een snelle beslissing werd genomen en met ongeveer twintig personen in drie jeeps reed de groep onder leiding van Goossens, die met een geweer in de hand op de motorkap van de eerste jeep zat, binnendoor van den Heuvel naar de boerderij van Van Heyst op Hoogcasteren en vandaar via de Hoef en de Akkerstraat naar het Heieind, helemaal aan de andere kant van het dorp.

Goossens nam die route en ging niet via de Groenstraat, om onderweg de parachutist op te kunnen halen. De bossen op het Heieind boden een betere schuilgelegenheid dan de open velden op de Heikant. De groep streek neer ongeveer vierhonderd meter ten noorden van de brandtoren, in het bos aan de westkant van wat toen de Westelbeersedijk genoemd werd maar nu Ir. Mettropweg. Later werd vernomen dat het geluk op deze risicovolle tocht een handje had geholpen: juist toen ze het kruispunt bij de boterfabriek ('t Stoom van Loon') gepasseerd waren, was er een Duitse patrouille voorbij gekomen, die vanuit Hoogeloon naar Vessem trok.

Bij het neerstorten, in het gebied Bladel, Netersel, Casteren en Hoogeloon, van de geraakte vliegtuigen vielen veel doden, zowel onder de burgerbevolking als onder de Amerikaanse militairen. De parachutisten in de transportvliegtuigen probeerden, als zij zagen dat het toestel was geraakt, snel nog te springen. Niet altijd op tijd, zodat de lucht een vreselijk aanblik bood van brandende parachutes met daaraan ten dode opgeschreven mannen. Op het kerkhof in Hoogeloon hebben een tijdlang nog vier Amerikanen begraven gelegen; ze waren afkomstig uit een vliegtuig dat in de Wagenbroek naar beneden was gekomen. Het waren Jacob Faasse, William B. Williams, Nick Pehote en John E. Burke. Piet Waterschoot, die geholpen heeft bij het begraven, weet zich nog te herinneren dat de lichamen van de Amerikanen deerlijk verminkt waren. Ze werden begraven in een grote glaskist, die bij Sjaak Adriaansen werd gehaald. Na korte tijd zijn de stoffelijke resten van de Amerikanen overgebracht naar het oorlogskerkhof in Margraten en later vandaar weer naar de Verenigde Staten.

De Kleiduif
Joe Curreri uit het Amerikaanse Philadelphia heeft later zijn verhaal over die aangrijpende septemberdagen vele malen verteld en beschreven in Amerikaanse tijdschriften. Hij zat zondag 17 september in een van de vliegtuigen. Hij was crew-chief van een Dakota transportvliegtuig, met als bestemming Nijmegen. Het toestel had hij "Clay Pigeon" gedoopt, wat in het Nederlands "Kleiduif" betekent. Die naam bleek maar al te toepasselijk want als een kleiduif werd het vliegtuig, met aan boord vier bemanningsleden en achttien parachutisten, geraakt door de Duitsers. Al snel stond het hele vliegtuig in brand. De piloot probeerde het toestel zo lang mogelijk op koers te houden om de parachutisten de gelegenheid te geven om nog te springen. Lucian Hopkins, een van de parachutisten, vertelde later dat zeventien van hen pech hadden gehad. Ze landden toevallig in de buurt van een groep Duitsers. Negen van hen werden gevangen genomen en zes gedood. Een paratrooper, Moses Lopez, was in de lucht vrij ernstig geraakt door de Duitsers, maar wist zich te verschuilen en werd niet opgepakt. Later werd hij verpleegd in de boerderij van Fons van der Heijden in Netersel. Alleen Hopkins zelf had ongedeerd weten te ontkomen.

Uit het boek Hell's Highway blijkt dat de laatste (achttiende) parachutist George D. Doxzen, samen met Curreri en de radiotechnicus Harry Tinckom, iets later was gesprongen dan zijn collega's. Curreri landde in open veld en werd door Casterse mensen opgevangen en verborgen.

Harry Tinkcom, in het dagelijks leven professor in de geschiedenis aan de universiteit van Philadelphia, was geland in de takken van een boom en had enkele snijwonden in

zijn gezicht. Hij kwam in contact met pater Gijsbers, die hem naar de groep Amerikanen op het Heieind bracht. Doxzen, die eveneens een snee in zijn gezicht had opgelopen, veroorzaakt door de hendel van zijn parachute toen hij op een prikkeldraad landde, werd daar ook naar toe gebracht. Wonderwel hadden de piloot Guido Brassesco en de co-piloot Joseph P. Andrews de ramp ook overleefd. Ze waren door de zeer snel reagerende Tinus Smetsers uit Casteren met veel gevaar gered uit het brandende vliegtuig, dat was neergestort tussen Casteren en het Heieind. Beiden waren tamelijk zwaar gewond. Ze werden naar de boerderij van Karel Smulders gebracht en daar verborgen in het kippenhok.

Marinus (Tinus) Smetsers uit Casteren. Hij was het die op 17 september het eerst bij het brandende neergestorte vliegtuig de Clay Pigeon was (Kleiduif) en de beide zwaargewonde piloten Guido Brassesco en Joe Andrews, met gevaar voor eigen leven, uit het wrak haalde. Hij ontving daarvoor de Amerikaanse onderscheiding de "Medal of Freedom".

Deze foto van juffrouw van Hoof bij het staartstuk van het op 17 september neergestorte vliegtuig de Clay Pigeon werd gemaakt in oktober 1944, juist op het moment dat een ijzerhandelaar uit Tilburg het materiaal op kwam halen. Boven op het staartstuk zit een zoon van de ijzerhandelaar.

Hoogeloon-Casteren is ca. 2.5 km.

1 Drie zweefvliegtuigen landden bij de buurtschap Heikant.
2 Verborgen parachutist werd hier 17 september opgehaald.
3 Van de Heikant, via Hoog Casteren en de Hoef over de Akkerstraat naar 1e schuilplaats op het Heieind, links van de ir. Mettropweg.
4 Tweede schuilplaats, rechts van de ir. Mettropweg.
5 Hier werd Adriaans door enkele Duitsers voor gek verklaard.
6 Vuurlinie van Duitsers op 21 september, einde Breestraat.
7 Punt waar Adriaans met Britten had afgesproken.
8 De wei van Fons van Heijst naar Marie Swaans, waar Duitse krijgsgevangenen werden samengebracht.
9 Maalderij van Domien Rademakers waar gewonden werden verzorgd.
10 Plaats waar de Engelse soldaat Eddy Jones werd doodgeschoten.
11 Verzamelplaats bij de werkplaats van Sjaak Adriaansen.
12 Het punt waar de brenguncarriers stopten en Adriaans ging kijken of de Amerikanen nog aanwezig waren.
13 Positie van de Duitse FLAK.
14 Fons van der Heijden, Hoef B31, Netersel.

Meesterlijk verzet, maandag 18 september

Uiteraard moest er ook in het levensonderhoud van de groep worden voorzien. Van die risicovolle taak kweten zich met toewijding vanaf 17 september tot en met 21 september, de bewoners van het Heieind. In die tijd bestond het gehucht het Heieind slechts uit drie boerderijen, die werden bewoond door de gezinnen van Karel Smulders, Kees Koolen en Harrie Gooskens en een aantal knechts en onderduikers.

Bij toerbeurt kookten de families Koolen en Smulders voor de Amerikanen. Meestal werden de spullen naar de schuilplaats gebracht verborgen in een melkbus voor op de transportfiets of met de 'hittenkar'.

In zulke melkbussen werd de melk van de koeien verzameld. De boeren gebruikten de bussen in september 1944 ook om voedsel te smokkelen

Het wegbrengen gebeurde meestal door Frans van Riel, onderduiker bij Karel Smulders. Maar ook anderen, zoals Karel Smulders en Harrie van den Borne, knecht bij Kees Koolen, gingen wel eens op pad met eten en drinken. Alle toenmalige bewoners van het Heieind hebben veel geriskeerd voor de goede zaak.

In de schuur bij de boerderij van Harry Gooskens waren Duitsers ingekwartierd. Zij gebruikten de nabij gelegen brandtoren als uitkijkpost

Meesterlijk verzet, dinsdag 19 september

Een nieuwe schuilplaats

De her en der verspreid geraakte Amerikanen werden zoveel mogelijk opgespoord en naar de verzamelplaats op het Heieind gebracht. Het leek wel alsof iedereen plotseling wist dat daar de Amerikanen naar toe moesten. Hoe dat zo snel bekend werd is voor Goossens altijd een raadsel gebleven. Veel mensen uit Casteren (waaronder pater Gijsbers en zijn broer Joan) en Hoogeloon hebben zich enorm ingezet om de Amerikanen te helpen. Ook de familie Van der Heijden uit Netersel bracht een aantal parachutisten naar het Heieind. Het was een mooi staaltje van saamhorigheid. Veel mensen zetten zich belangeloos in voor het goede doel. In totaal waren er op de ochtend van dinsdag 19 september in het genoemde bos ongeveer vijfentwintig Amerikanen bijeengebracht. Ze waren allemaal lid van het 82e of 101e Airborne Division.

Die morgen, 19 september, vertrok het grootste gedeelte van de groep (waaronder Brabec en Doxzen) richting Son en Eindhoven om alsnog te proberen de opdracht in het kader van de operatie Market Garden uit te voeren. Met hulp van de ondergrondse, die vooraf alle kruisingen verkende, en via een zorgvuldig uitgestippelde route van allerlei kleine landweggetjes, slaagden zij er in hun doel te bereiken. De gewonde piloten, die nog bij Smulders waren, konden uiteraard niet meegenomen worden. Enkele bemanningsleden van de vliegtuigen, die oorspronkelijk niet tot de gevechtstroepen behoorden, bleven achter om de gewonden bij te staan.

Omdat Goossens, zoals later bleek zeer terecht, veronderstelde dat de Duitsers, indien ze terug moesten trekken, door het bos zouden komen waar de Amerikanen tot op dat moment verbleven, zocht hij een veiliger schuilplaats voor de overgebleven groep. Hij vond die aan de zuid-oost kant van de Westelbeersedijk (Ir. Mettropweg). De holen en gaten waarin de Amerikanen hebben gelegen zijn daar nog steeds te zien en te bereiken via een zandpad vanaf de Groenstraat.

Naar die plaats werden ook de twee gewonde piloten gebracht. Hun verblijf op de boerderij van Karel Smulders was gevaarlijk en niet langer verantwoord, mede omdat veel mensen in Hoogeloon en Casteren er van wisten en naar de gewonden kwamen informeren. Pater Gijsbers uit Casteren bracht die dag, 19 september, ook Joe Curreri naar het Heieind. Daar was het voor Curreri een grote verrassing dat niet alleen Tinckom, maar ook Brassesco en Andrews nog leefden. Op de avond van 19 september werd de groep Amerikanen weer groter doordat er een aantal bemanningsleden en parachutisten, die eerst elders verborgen waren gehouden of waarmee nu pas contact was gemaakt, naar de nieuwe schuilplaats werden gebracht.

De gewonden werden er verzorgd door dokter Gehéniau uit Vessem en de ziekenzuster Regina (Johanna Maria van Tilburg). Brassesco had gebroken benen, snij- en brandwonden. Over de aard van de verwondingen van Andrews was minder met zekerheid te achterhalen. Hij was zeer afwezig, heeft gedurende zijn hele verblijf op het Heieind plat gelegen, kon zich nauwelijks bewegen en sprak niet.

Dokter Hubert Gehéniau werd geboren in Amsterdam op 7 november 1907 en overleed op 14 mei 1978 in Vessem. Hij was gehuwd met Hetty Lasance. Als arts was hij in Vessem gevestigd, maar hij trad ook op als huisarts in Hoogeloon. Hij verzorgde in september 1944 de gewonde Amerikaanse piloot en co-piloot van de Clay Pigeon, die verborgen waren op het Heieind. Hij verzorgde ook Eugene Blumberg, ondergedoken bij Beex, Hoofdstraat 65 en Thomas Wegman, ondergedoken bij v.d. Wildenberg, Hoofdstraat 70, Hoogeloon.
De foto is van juli 1943. Na de oorlog ontving dokter Gehéniau enkele dankbetuigingen van de geallieerden voor de door hem verleende hulp aan de Amerikaanse airmen.

Johanna Maria van Tilburg, geboren op 17 september 1906, kreeg de kloosternaam Regina toen zij intrad in de orde van Onze Lieve Vrouw van het Heilig Hart te Tilburg. Zij was van 1939 tot 1946 gediplomeerd verpleegster (ziekenzuster) in Hapert. Ook zij heeft de piloten Brassesco en Andrews op het Heieind bezocht en verpleegd. De foto van zuster Regina en haar vader is gemaakt op de dag van haar professie en de andere foto is in 1939 in Hapert genomen. We zien daarop zuster Regina zoals veel mensen zich haar nog herinneren: met de fiets op weg om zieken te bezoeken. Later verbleef zuster Regina in het klooster van haar orde aan de Bredaseweg in Tilburg.

De Duitse koerier

Inmiddels was er in Netersel iets tragisch gebeurd. Fons van der Heijden, die voor het verzet werkte en onderduikers hielp, had daar van de leiding van de overvalgroep de opdracht gekregen om een koerier met geheime instructies, die op 19 september rond vijf uur vanuit Casteren door Netersel zou komen, gevangen te nemen. Fons klaarde dat karwei met een zekere Van Dooren uit Tilburg, die bij hem verbleef als onderduiker. Zoals afgesproken werd de koerier naar een leegstaande stal vlak bij de brug over de Beerze tussen Netersel en Casteren gebracht waar de ondergrondse hem 's avonds om negen uur op zou komen halen. Een zoon van Fons en een onderduiker bewaakten hem, maar wachtten tevergeefs op de mensen van de ondergrondse. Om elf uur was er nog niemand op komen dagen. De onderduiker besloot dekens te gaan halen. Het was al na middernacht toen hij op het opkamerraam aan de voor kant van het huis van Fons van der Heijden klopte. Hij wist niet dat er juist die avond veel Duitsers in Netersel waren gekomen, die bivakkeerden in een boomgaard tegenover dat huis. Fons van der Heijden stond op en gaf de benodigde spullen mee. 's-Morgens was de koerier nog niet opgehaald. Die ochtend stonden wel de Duitsers bij Fons van der Heijden op de stoep. Wellicht waren zij die nacht gealarmeerd door het kloppen op het opkamerraam. Ze doorzochten het hele huis en vonden in de bakoven het daar verborgen uniform van een gewonde Amerikaanse parachutist, die zelf op de schelft boven het varkenshok verscholen zat. Het was de al genoemde Moses Lopez, een van de parachutisten van de 'Clay Pigeon'. Ondanks zijn gevangenneming heeft hij de oorlog overleefd. Om de levens van anderen te sparen nam Fons van der Heijden alle schuld op zich. Hij werd zonder enige vorm van proces door de Duitsers dood-geschoten. Misschien had Fons van der Heijden nog geleefd als de leiding van de ondergrondse wat meer moed en verantwoordelijkheidsgevoel had gehad en de afspraak over het ophalen van de Duitser was nagekomen.

Meesterlijk verzet, woensdag 20 september

Op zoek naar de Britten

Het was Goossens wel duidelijk dat de gewonden niet lang op het Heieind konden blijven. Het front lag toen nog bij het Kempisch Kanaal in België. Om de gewonden, Brassesco en Andrews, zover door bezet gebied te vervoeren, was onmogelijk.
Hij besloot zelf naar de Britten toe te gaan om te praten over een oplossing. Terwijl de Amerikanen een andere schuilplaats kregen, ging hij per fiets in de richting van de Belgische grens en slaagde er in om met een Britse eenheid in contact te komen tussen Luyksgestel en Lommel. Nadat hij de toezegging had gekregen dat de Britten te hulp zouden komen, vertrok de mister weer naar Hoogeloon. Op woensdag 20 september was de staf van de Britten in Eersel. De voormalige landbouwschool aan de Nieuwstraat deed dienst als hoofdkwartier. Hij ging er 's-morgens naar toe om te praten over het plan om de Amerikanen te ontzetten. Er werd definitief afgesproken dat de Britten de volgende dag met tanks door zouden stoten naar het Heieind in Hoogeloon. 's Avonds zou hij terugkomen om de details te bespreken. Omdat hij Frans in die tijd beter beheerste dan Engels, schreef hij een briefje in het Frans met de mededeling dat de Britten de volgende dag met tanks door zouden stoten. Dat briefje werd door Jan Gooskens van de houthandel naar het Heieind gebracht en overhandigd aan Joe Curreri, die Frans sprak.

De gekke mister

Op woensdagmiddag 20 september Goossens ook zelf nog naar de Amerikanen op het Heieind. De gewonde Brassesco vroeg hem om pijnstillers te halen en dokter

Gehéniau te vragen of hij nog even kon komen. Toen hij met zijn fiets vanaf het zandpad, dat van de Zwarte Berg naar de Vessemseweg loopt, in de richting Vessem draaide passeerde hij enkele Duitse soldaten, die zich daar hadden ingegraven.
Ze vroegen hem waar hij naar toe ging: 'Wohin fahren Sie?'.
Het antwoord luidde 'Ich krank, Doctor, Vessem'. Daarna deed hij alsof hij door wilde fietsen, maar trapte met opzet half naast de pedalen en liet zich bijna omvallen. De Duitsers schaterden het uit van het lachen en een van hen riep: 'Du bist krank, du bist verrückt mein Freund' (Je bent ziek, je bent gek, vriend).
Hij deed net alsof hij hen niet helemaal begreep. Hij stapte weer wat onhandig op zijn fiets en reed door. Even verderop kwam hij weer een groepje Duitsers tegen, die hem hetzelfde vroegen en die hij ook om de tuin wist te leiden door te doen alsof hij onnozel was. Bij het voormalige woonwagenkamp, precies op de grens van de gemeenten Hoogeloon en Vessem, zat een derde Duitse post. Doorgaan had weinig zin; de dokter zou er toch niet meer door kunnen komen, zeker niet zonder argwaan te wekken of gevolgd te worden. In de verte hoorde Goossens een schot, hij draaide om en zei tegen de Duitsers: 'Es ist zu gefährlich, aber Morgen komme ich wieder zurück' (Het is te gevaarlijk, maar morgen kom ik terug). Bij de eerste post werd hij met gejuich begroet: 'Da ist er wieder! Wie gehts?' (Daar is ie weer! Hoe gaat het?). Zij kregen ook als antwoord: 'Jetzt ist es zu gefährlich, aber Morgen komme ich zurück'. Die belofte heeft hij gehouden, en hoe!

Hij kwam op woensdag 20 september in de achternamiddag bij mister Louwers in Casteren aan op het moment dat zijn collega's daar spraken over wat er met de koerier moest gebeuren. Hij merkte dat ze van plan waren om de Duitser te liquideren en maakte zich zeer boos en sprak krachtige taal om de Duitser het leven te kunnen redden. Hij dreigde zelfs hen allemaal dood te schieten indien ze de Duitser ombrachten. Door ze te overtroeven slaagde hij er in te bedingen dat hij de Duitser onder zijn hoede zou nemen. Maar waar moest hij met die Duitser naar toe? Een mogelijkheid om hem naar de Britten te brengen en over te dragen als krijgsgevangene zag hij niet. De enige oplossing was om hem geboeid tussen de Amerikanen op het Heieind te plaatsen, die hem dag en nacht moesten bewaken. Hij ging naar Hoogeloon en vroeg Piet Waterschoot en Frans van de Wildenberg de Duitser in Casteren op te halen en naar het Heieind te brengen. Zij deden dit vroeg in de avond. De mister zag de Duitser daar pas de volgende morgen. Die was doodsbang en wist niet wat hem boven het hoofd hing. Hij was operazanger van beroep en vader van vijf kinderen. Zo snel mogelijk naar huis, dat was zijn enige wens. Goossens maakte hem heel duidelijk wat voor risico er vanwege hem werd genomen en wat de gevolgen voor de verborgen Amerikanen en het verzet zouden kunnen zijn als hij ontsnapte. Hij garandeerde hem op zijn woord van eer zijn leven en de Duitser vertrouwde op hem en beloofde niet te proberen te ontsnappen. De Amerikanen waren nu niet bepaald blij dat ze op de Duitser moesten letten en waren bang dat hij hen zou kunnen verraden.

Overal Duitsers

Op de avond van de twintigste september ging hij weer naar Eersel waar de opdrachten voor de volgende dag nog eens precies werden doorgenomen. Gelukkig sprak een van de Britten ook Zuid-Afrikaans zodat er weinig problemen waren met het goed begrijpen van elkaar. Hij had een kaart bij zich waarop hij alle strategische punten duidelijk had aangegeven zodat de Britten zich goed konden voorbereiden op de bevrijding van de Amerikanen. Goossens heeft nog wel even overwogen of de gewonde Amerikanen niet naar Eersel gebracht konden worden, maar, nog afgezien van de vraag of de gezondheidstoestand van Brassesco en Andrews het toe zouden laten, waren er te weinig vrijwilligers te vinden voor dit gevaarlijke karwei en ook

ontbrak het aan voldoende wapens om een dergelijke tocht te kunnen ondernemen. Bovendien hadden de Britten toegezegd met tanks door te zullen stoten en dat was een veel veiliger oplossing. Het was al laat die woensdagavond toen hij met de laatste instructies vanuit Eersel naar Hoogeloon vertrok.

Deze en de volgende foto's van de Amerikanen op het Heieind zijn gemaakt op woensdagmiddag 20 september met het fototoestel van Thea Adriaansen. Op deze foto ziet u de twee gewonden Guido Brassesco (rechts) en Joseph (Joe) Andrews en links Joe Curreri.

Staand: Hartz, Goossens, Smulders, Pitt. Geknield: Kitterman, ? , Curreri

Op deze foto ontbreekt Tinkcom maar staat wet Karel Smulders, een van de bewoners van het Heieind die zorgden voor het levensonderhoud van de Amerikanen.

Adriaan Goossens, pater v. d. Looij en Karel Smulders. De mister draagt een witte armband met de letters PAN (Partizanenactie Nederland) en toont een pistool. Karel Smulders draagt een Amerikaans geweer. Pater van de Looij kijkt vol ontzag naar zoveel "vuurkracht".

Gewonde piloten met enkele lotgenoten.

Meesterlijk verzet, donderdag 21 september

De volgende ochtend stroomde Hoogeloon geheel onverwachts vol met enkele honderden Duitsers. Goossens die de opdracht had om alle gegevens die hij nog te pakken kon krijgen over de Duitse posities, soorten en hoeveelheden wapens, aantal manschappen en dergelijke te noteren en nog voor de beslissende aanval door te spelen aan de Engelsen, had zijn handen daar nu meer dan vol aan. Gelukkig kreeg hij veel hulp van dorpsgenoten, vooral van juffrouw Van Hoof. De Britten waren speciaal geïnteresseerd in de Duitse pantservuisten (Pantzerfausten). Zij hadden voor deze krachtige wapens angst en wilden zo exact mogelijke informatie over aantallen en plaatsen waar ze berustten. De Duitse posities werden ingetekend op de stafkaart die Goossens de avond daarvoor meegekregen had.

Afgesproken was dat hij de Britten zou ontmoeten op Landorp tussen Bekkers en Piet Swaanen om hen de laatste informatie te overhandigen. Zeker nu de situatie zo plotseling was veranderd met al die Duitsers in het dorp, was dit van levensbelang. De op weinig weerstand rekenende Britten zouden anders onvoorbereid recht in de handen van de Duitsers lopen. Met die laatste, belangrijke gegevens is Goossens te voet vertrokken naar de afgesproken plaats. Voordat hij ging had hij het voorgevoel dat het schuilkeldertje van zijn ouders niet voldoende beschermd was. In grote haast gooide hij er aan de buitenkant nog wat hout, stenen en rommel tegen aan. In zijn zondagse blauwe pak liep hij in de richting van Landorp. Hij had een boodschappentas onder de linkerarm geklemd met daarin twee handgranaten. In zijn linker binnenzak had hij een groot Amerikaans legerpistool dat hij geruild had met een van de Amerikaanse onderduikers tegen zijn eigen kleinere pistool, dat hij als verzetsman meestal bij zich had. Rond zijn ene onderbeen had hij het zo belangrijke kaartmateriaal gewikkeld en om het andere een witte lap en zijn armband met daarop de letters PAN (Partizanenactie Nederland).

Bij Bleys (nu café Van Huijkelom) haalde hij de onderwijzeres Nellie Goossens in, die op Landorp woonde en op weg was naar huis. Met haar liep hij verder. Zij had geen enkel idee van zijn levensgevaarlijke missie en vroeg hem nog of hij boodschappen ging doen, waarop hij antwoordde dat hij 'eier ging haolen'. Bij houthandel Gooskens begon de drukte. In het eerste gedeelte van de Breestraat hadden de Duitsers strategische posities ingenomen. Om te proberen door al die Duitsers te komen zonder aangehouden te worden, paste de mister de truck toe die hij de dag daarvoor al succesvol had gebruikt. Hij onderging weer een gedaanteverwisseling, nu precies op de plaats waar net na de bocht rechts eens het boerderijtje van zijn voorouders had gestaan, maar waar op dat moment een gebouw stond waarin rechts de kruidenierswinkel van Gooskens was en links een opslagplaats voor de houthandel. Hij deed alsof hij kreupel was en trok een raar gezicht waardoor het leek alsof hij niet goed bij zijn verstand was. Daarnaast had hij het geluk dat de aanwezigheid van Nellie Goossens hem voor de Duitsers veel minder verdacht maakte.
Nellie keek wel even raar toen Adriaan zo vreemd deed, maar ze zei er niets van. Ze heeft tot op de dag van vandaag waarschijnlijk niet geweten wat voor gevaar zij daar liepen. Achteraf bezien vindt hij dat hij de nietsvermoedende Nellie Goossens nooit in een dergelijk levensgevaarlijk spel had mogen betrekken. Zonder haar zou hij er echter waarschijnlijk niet doorgekomen zijn.

Nellie Goossens werd op 6 april 1910 in Hoogeloon geboren. Na haar studie voor onderwijzeres stond ze achtereenvolgens in Raamsdonksveer, Loon op Zand, Vessem en Hapert voor de klas. Nu ze gepensioneerd is doet ze in Hoogeloon veel sociaal werk. Tot voor kort was ze voorzitster van de Bejaardenbond, een functie die ze jaren lang heeft vervuld. Met de hulp van Nellie Goossens slaagde meester Goossens er in om op de dag van de bevrijding door de Duitse linie heen te komen op weg naar de Britten met de laatste informatie. De foto dateert uit 1932.

Goossens moest zijn rol spelen over een afstand van ongeveer 250 meter, van de bocht bij Gooskens tot aan de kuil bij Meulenbroeks, halverwege de Breestraat. Daar hadden de Duitsers hun eerste vuurlinie geplaatst. De spanning was op de gezichten van de Duitsers te lezen. Ze waren op de hoogte van de komst van de Britten en hadden dus ook wel andere dingen aan hun hoofd dan te letten op een kreupele, wat achterlijke man, die samen met zijn vrouw op weg naar huis leek te zijn. Goossens

kreeg ruimschoots de gelegenheid om hun positie tot in de details op te nemen. Het was misschien wel het meest kritieke moment uit de hele 'operatie Hoogeloon'. Drika Waterschoot had hem blijkbaar al afgeschreven. Zij stond achter het raam van haar woonkamer ('in den draai bij Gooskens') en zag hem voorbij strompelen. Zij had een vermoeden waar hij mee bezig was omdat haar zoon Piet, beter bekend als Piet den Bakker, af en toe ook hand- en spandiensten verleende aan het verzet. Doelend op de kreupele merkte zij toen op: 'Dat zal wel zijn laatste gang zijn'.

Vanuit dit huis in de bocht bij de houthandel van Gooskens zag Drika Waterschoot-Goudsmits de meester in het gezelschap van Nellie Goossens de Britten tegemoet gaan.

Goossens was kalm en niet bang alhoewel hij wist dat, indien ze hem zouden pakken, zijn leven niets meer waard was. Hij had slechts twee handgranaten en een pistool, maar wat kon hij anders doen dan zich tot het uiterste verdedigen als de nood aan de man kwam? Ze zouden hem en Nellie Goossens ongetwijfeld ter plaatse hebben doodgeschoten en de Britten waren in een hinderlaag gevallen met alle vreselijke gevolgen van dien. De strijd zou waarschijnlijk veel mensenlevens hebben gekost, ook van burgers, en het dorp zou misschien grotendeels plat zijn gegaan. Mogelijk hadden ons nu dan nog twee straatnaambordjes in het herbouwde Hoogeloon herinnerd aan de heldhaftige dood van Adriaan Goossens en zijn verre familielid Nellie Goossens. Adriaan viel niet uit zijn rol en de Duitsers hadden niet in de gaten wat voor belangrijke spion daar door hun linie ging. Halfweg de Breestraat bij Meulenbroeks, eenmaal het gevaarlijkste punt gepasseerd zijnde, ging hij steeds beter en vlugger lopen. Hij hield er rekening mee dat hij nog steeds in de rug kon worden geschoten en had zich voorgenomen om bij het eerste geluid van een schot zich te laten vallen, naar de kant van de weg te rollen en te zien in hoeverre hij nog weg kon komen. Nellie Goossens liep niet verder mee, maar verdween bij Nol Huijgevoort achter de boerderij. Een schot bleef uit en bij Castelijns (De Singer) sprong hij achter de gevel uit het zicht van de Duitsers achter hem. Hij haalde de witte lap te voorschijn en zwaaide daarmee naar de Engelsen, die hij nu kon zien omdat zal genaderd waren tot het afgesproken punt, even voorbij de boerderij van Swaanen (bij de vier lindebomen aan de linkerkant van de weg, die er nu nog staan) en hem van daaruit ook konden zien. Hij slaagde er in hen duidelijk te maken dat ze terug moesten blijven. Kees Swaanen weet zich nog te herinneren dat de Britten daar al ongeveer een half uur hadden staan wachten. De situatie was op dat moment kritiek. De voorste verkenners van de Britten konden de eerste Duitsers, in de buitenkant van de bocht waar nu de familie Brok woont, zien. Het geschut van de Duitsers stond daar echter meer in de binnenbocht opgesteld zodat dat voor de Britten net niet zichtbaar was. Met een boog, om uit het schootsveld te blijven, liep de mister naar de ontmoetingsplaats. Liggend op de grond werden de kaarten bestudeerd. Instructies werden gegeven en de groepen opgesteld. De Duitse posities in het dorp waren geconcentreerd bij de houthandel, in de buurt van de oude toren en op de Hoef.

De aanval op het dorp

Om half twee begon de aanval, die werd uitgevoerd door twee onderdelen van de 53e Welsh Divisie. Op Landorp was aanwezig het 53e Reconnaissance Regiment (de 'Reccees') onder leiding van majoor Goldsmid. Dit regiment stond met behulp van radioapparatuur in verbinding met de 'D-company van de 1/5 battalion Welch Regiment', dat, waarschijnlijk komende van Steensel, via de Heikant en den Heuvel Hoogeloon binnentrok. Een gedeelte van de Reccees ging, vanuit hun uitgangspositie bij Swaanen, met een omtrekkende beweging rechtsom het dorp binnen en viel de Duitsers bij de houthandel van achteren aan. De D-compagnie viel bij de oude toren en op de Hoef de Duitsers met een omtrekkende beweging eveneens in de rug aan. De Duitsers werden volkomen verrast en overrompeld door de Britse troepen. De weerstand was niet groot. Een aantal Duitsers probeerde stand te houden, maar de meesten gaven zich over, probeerden zich te verbergen of vluchtten in paniek. Er was voor hen slechts één richting om te ontsnappen en dat was de niet door de Britten afgeschermde noord-westkant van het dorp, in de richting van Casteren en Netersel. Maar de verwarring was te groot om ook maar van een enigszins georganiseerde terugtocht te kunnen spreken.

Volgens het boek 'Welch Spearhead' over de geschiedenis van de 'Reccees' werden er bij de 'masterly attack' op het dorp onder leiding van majoor Goldsmid tweehonderd Duitsers gevangen genomen en maar liefst zestig gedood of gewond. ('Masterly Attack betekent heel toepasselijk 'meesterlijke aanval'. De meester was ze immers zeer behulpzaam geweest). De aanval zou, zo wordt in het boek vermeld, gemakkelijk zijn geweest. De Duitsers zouden zich, mede door overreding door de inwoners maar al te graag gevangen hebben willen laten nemen. In het ongepubliceerde verslag dat David Morgan, een officier van de D-compagnie van het 1/5 Bataljon Welch Regiment, in januari 1945 in krijgsgevangenschap schreef over hetgeen hij tot dan toe had meegemaakt in de oorlog, noteerde hij dat er in Hoogeloon ongeveer 150 Duitsers aanwezig waren waarvan er circa 30 gedood werden. De overige 120, waaronder gewonden, zouden krijgsgevangen zijn gemaakt. Ook hij maakt er melding van dat de tegenstand in het dorp minimaal was. De Duitsers waren volgens hem door en door gedemoraliseerd. Als je deze armzalige voorbeelden van het 'meesterlijke ras' had gezien, zou je het Duitse verzet geen maand meer hebben gegeven! De opgave van de aantallen doden, gewonden en krijgsgevangenen is in de beide genoemde bronnen verschillend. Het aantal van 60 doden en gewonden lijkt wat overdreven, zelfs 30 schijnt aan de hoge kant. Alhoewel het na vijfenveertig jaar onmogelijk is geworden om uit de verwarde informatie het precieze aantal Duitse doden te reconstrueren, is er op basis van verklaringen van mensen uit Hoogeloon toch geen reden om te veronderstellen dat er meer dan ongeveer 10 à 15 doden waren. Een Duitser werd gedood door een handgranaat in de winkel bij de maalderij van Coppens, waar hij zat te telefoneren en niet onmiddellijk gehoor gaf aan het bevel om zich over te geven. Een Duitser werd doodgeschoten in de tuin bij het huis van de hoofdonderwijzer Rijken (aan de Hoofdstraat waar nu de heer Van den Borne woont). Ook bij de tuin van Kolsters vlakbij de hoek Hoofdstraat Casterseweg sneuvelde een Duitser. In de buurt van de Hoef werden enkele Duitsers gedood en langs de Akkerstraat hebben ook nog enkele dagen een paar omgekomen Duitsers begraven gelegen. (Na de bevrijding bleven hier en daar enkele Duitsers hardnekkig tegenstand bieden. Zo werd er in ieder geval op de Hoef achter de boerderij van Van Beers nog een Duitser gedood door de Britten).

Over het aantal gewonden is in het dorp veel minder bekend. Zowel de Duitse als de Britse gewonden werden naar de maalderij van Domien Rademakers aan de Hoofdstraat (waar nu Hoeks woont) gebracht. Daar werden ze verbonden en kregen

ze de meest noodzakelijke behandeling. Daarna werden ze zo snel mogelijk vervoerd naar (nood)hospitalen verder weg van het front. Pottenkijkers uit het dorp konden de Britten daar niet bij gebruiken.

Veel Duitsers hadden zich toen ze de Britten aan zagen komen verborgen. Meerderen werden er onder het hout bij de houthandel vandaan gehaald. De wei van Fons van Heyst bij Marie Swaans-Van Gerwen werd de verzamelplaats van krijgsgevangenen. Toen ze daar zo stonden, doodsbang voor de Britten, die hun op een brute manier ontwapenden en hun papieren afpakten, verscheurden of vertrapten, voelden sommige inwoners van Hoogeloon geen afschuw of haat, maar enkel medelijden.

Er waren echter ook mensen die hun gram kwamen halen en riepen: 'Moete nauw nog nù Fahrad hebbe?' of zelfs urineerden in de richting van de Duitsers. Hoeveel krijgsgevangenen er waren is nu niet meer exact te zeggen. De twee vermelde Britse bronnen zijn, zoals reeds gezegd, niet gelijkluidend voor wat betreft het aantal doden en krijgsgevangenen. De verklaringen uit het dorp over het aantal krijgsgevangenen lijken er op te wijzen dat er toch wel ongeveer 150 Duitsers werden afgevoerd. Er is niet geprobeerd om na te gaan of er nog Duitse bronnen waren over de strijd in Hoogeloon. Het is opvallend dat de 'Reccees' en de D-compagnie er wederzijds geen melding van maken dat ook een ander onderdeel dan het hunne bij de bevrijding van Hoogeloon betrokken is geweest.

Sjef Bolte maakte op 21 september deze eerste foto’s van Britten die betrokken waren bij de bevrijding van Hoogeloon. Ze zijn genomen voor het huis van Pluyms in de bocht bij het oude schooltje (Valensplein). Enkele Britten boven op een gepantserde wagen.

Juffrouw van Hoof maakt kennis met de Britten.

Een gedeelte van de familie Bolte, juffrouw van Hoof en Fried der Kinderen (die bij de ouders van juffrouw van Hoof in de schuilkelder had gezeten) bij de Britten.

De gehele familie Bolte, moeder Hanneke Goossens en juffrouw van Hoof samen op de foto.

Een van de bevrijders vroeg de baby, Jan Bolte, even te mogen vasthouden; hij had thuis ook zo`n kleine.

Bij het huis van Kelders werden melk en sterappels uitgedeeld aan de bevrijders.

De eigenlijke bevrijdingsactie had maar ongeveer een half uur geduurd. De meeste inwoners verbleven in die angstige momenten in hun schuilkelders. Eenmaal voorzichtig te voorschijn gekomen werden de bevrijders enthousiast begroet. De Britten hadden bij de hele actie niet één man verloren en ook onder de inwoners van Hoogeloon waren geen slachtoffers gevallen. Het dorp was praktisch onbeschadigd. Alleen de boerderij van Van Gorp, die stond in de Hoofdstraat ongeveer op de plaats waar nu garage De Wit is gevestigd, kreeg een granaat op het rieten dak en brandde af. De mister, die mee was getrokken met de Britten die de aanval op de Duitsers in de omgeving van de houthandel uitvoerden, klom op de al eerder genoemde winkel van Gooskens om een beginnend brandje, veroorzaakt door een granaat, met een emmer water te blussen. Hij slaagde daarin, maar verloor daarna zijn evenwicht. Gelukkig viel hij niet helemaal naar beneden, maar bleef nog net met zijn zondagse broek aan een spijker hangen. Alweer had hij geluk, net als zijn ouders in het nog zo kort voor de aanval versterkt schuilkeldertje: een granaatscherf sloeg er door de dekenkist en een andere scherf doodde het konijn in zijn hok, maar zelf bleven ze ongedeerd.

In doodsangst

De Amerikanen op het Heieind hadden het in die paar dagen na hun groepering op het Heieind niet gemakkelijk gehad. Weliswaar kwamen zij aan eten en drinken niets te kort en was er enige medische verzorging voor de gewonden, maar de communicatie met de mensen van de ondergrondse verliep door taalproblemen vaak toch wel stroef. Dat was er ook de oorzaak van dat, nadat een van de bemanningsleden van een glider geïnformeerd had naar een grote radiowagen op twee wielen, die in zijn glider had gezeten, enkele mensen, waarschijnlijk uit Casteren, abusievelijk meenden te begrijpen dat de Amerikanen die radiowagen, die uit de glider was gehaald en verborgen, wilden hebben. Met alle risico's van dien, zeker nu er steeds meer Duitsers in de omgeving van Hoogeloon kwamen te liggen, brachten enkele mensen, tot grote schrik van de Amerikanen, die radiotrailer door het open veld naar de schuilplaats. De Amerikanen konden niets met de wagen beginnen, integendeel het was levensgevaarlijk om die daar te laten staan. Met man en macht trokken ze de wagen het bos in en camoufleerden hem.

De Amerikanen hadden gaten gegraven waar de gewonden in konden worden gelegd; sommigen hadden voor zichzelf een schuttersput gegraven en anderen hadden een schuilplaats uitgekozen voor als de Duitsers in de buurt kwamen. Ze beschikten slechts over enkele wapens en handgranaten. Op woensdagmiddag 20 september werden er enkele foto's gemaakt bij de schuilplaats van de Amerikanen. Daartoe bracht Goossens het fototoestel mee van Thea Adriaansen. Op dat moment verbleven er tien Amerikanen op het Heieind. Tegen de avond kwam daar, zoals reeds beschreven, de gevangen Duitser bij. Of er op die woensdag nog meer Amerikanen zijn gebracht is niet helemaal duidelijk.

Indien we afgaan op de publicatie in het boek Hell's Highway komen we tot twaalf namen van Amerikanen die er bij de bevrijding op 21 september aanwezig zouden zijn geweest en niet tien zoals op de foto's van 20 september. Naast de gewonden, Guido Brassesco en Joseph P. Andrews, waren er in ieder geval Joe Curreri, Harry Tinkcom, Thomas P. Hartz, Bela Benko (die toen hij uit een brandend vliegtuig moest springen een parachute greep, geen tijd meer had om die om te doen, maar zich toch vast wist te houden aan het tuig en met enig stunt- en vliegwerk veilig beneden kwam), Mike Lewis en John H. Kessel. Daarnaast moeten er in ieder geval nog twee van de volgende vier Amerikanen zijn geweest: Gerard H. Pitt, Artie Kitterman, Lucian Hopkins en D.R. Dunham.
Gedeeltelijk bestond de groep uit bemanningsleden van vliegtuigen die niet bij de gevechtstroepen waren ingedeeld en op 19 september mede waren achtergebleven om de gewonden te bewaken. Voor de rest waren het mensen die pas nadat de overige Amerikanen op 19 september waren vertrokken naar het Heieind werden gebracht.

Toen op 21 september om half twee de strijd om Hoogeloon begon, hoorden ook de Amerikanen het vuur, maar wisten uiteraard niet hoe de strijd verliep. Tijdens die gevechten fietste een Duitse officier over een zandpad vlak bij de schuilplaats. De Amerikanen legden de gewonden in de eerder gegraven gaten en camoufleerden hen. De rest zocht dekking in de schuttersputjes of op eerder afgesproken plaatsen in het bos. Na rondgekeken te hebben verdween de Duitser weer. Binnen een half uur kwamen er ongeveer dertig Duitsers opdagen in enkele vrachtwagens. Ze zetten niet ver van de schuilplaats een mitrailleur neer. Soms kwamen ze zo dicht bij de schuilplaats dat ze bijna op een van de Amerikanen trapten. Die stonden inmiddels werkelijk doodsangsten uit. Stel je voor, Duitsers met een machinegeweer op korte afstand terwijl Curreri de geboeide Duitse koerier een mes op de keel zette om hem

het zwijgen op te leggen bij het minste gerucht dat hij zou maken. Na enige tijd vertrokken de Duitsers weer. De Amerikanen besloten dat het te gevaarlijk was geworden om daar te blijven en verscholen zich in een nabij gelegen houtwal. Daarachter lag een korenveld waarin ze zich als het nodig was nog konden verstoppen.

Op naar het Heieind

Bij de werkplaats van Sjaak Adriaansen (in Hoogeloon beter bekend als Sjaak den Hollander) werd een kleine groep geformeerd die de Amerikanen op het Heieind moest gaan bevrijden. Goossens wachtte er op de tanks waarmee doorgestoten zou worden naar het Heieind. In plaats daarvan kwamen er echter enkele platte gepantserde open wagens op rupsbanden aanrollen (Bren Gun Carriers).
Ze behoorden tot de reeds genoemde D-compagnie en stonden onder bevel van een zekere J.J. Morgan. Hij vond het wat al te nonchalant dat de Britten geen tanks lieten aanrukken en zelfs geen gebruik maakten van de bij de bevrijding van het dorp ingezette gepantserde wagens op luchtbanden, die tenminste van boven gesloten waren en voorzien van geschutkoepels.

Hij had op dat moment weinig vertrouwen in een goede afloop van de onderneming. Hem werd een geweer in de handen gedrukt en hij kreeg de twijfelachtige eer om vooraan in het eerste karretje plaats te mogen nemen, zodat hij de weg kon wijzen naar de Amerikanen in hun benarde positie.

Pas veel later heeft hij bedacht dat de Britten misschien deze wagentjes, die nauwelijks beschutting boden, inzetten, omdat de gewonden er beter mee vervoerd konden worden. Het welgemeende 'Good luck' waarmee hij vertrok beurde hem niet echt op. Weer zou het geluk echter een handje helpen. De carriers vertrokken met ongeveer twintig man richting Heieind via de (huidige) Groenstraat). Een Brit reed op een motor voor hen uit. Goossens vond het maar roekeloos en was bang dat hij van zijn motor afgeschoten zou worden.

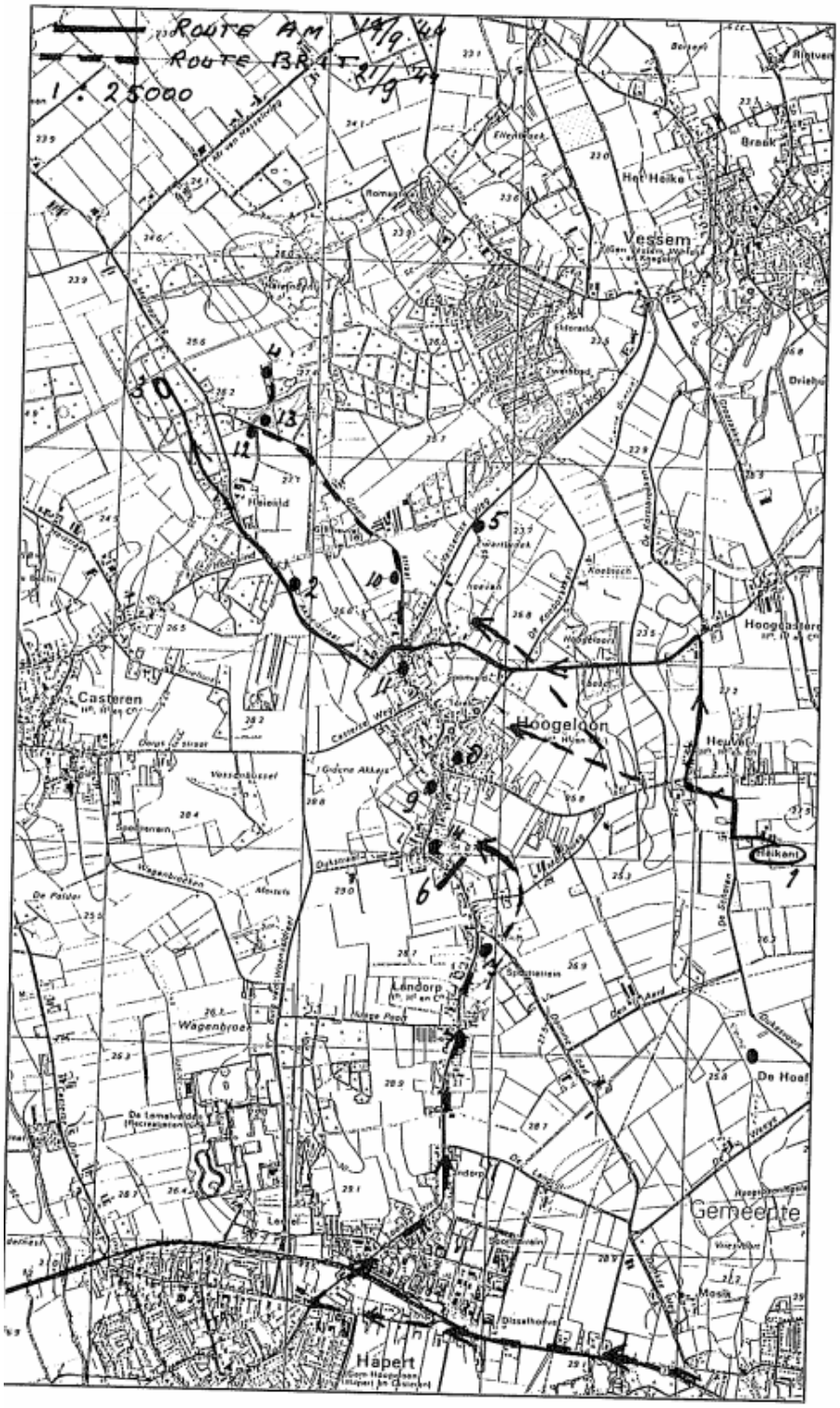

Een fragment uit een topografische kaart waarop met een ononderbroken lijn de route is aangegeven die de mister op 17 september 1944 met de Amerikanen nam van de Heikant via Hoogcasteren, de Hoef en de Akkerstraat naar het Heieind.
Daarnaast is met stippellijnen de aanval van de Britten en de route naar de schuilplaats van de Amerikanen aangegeven. Op de kaart is nog het, nu niet meer bestaande, zandweggetje te zien dat liep van de Groenstraat (bij punt 4) naar de boerderijen op het Heieind. Het is goed om te bedenken dat verschillende wegen in Hoogeloon in die tijd nog geen namen hadden. De Hoofdstraat heette gewoon 'De Straat', De naam Breestraat bestond niet: vanaf de houthandel van Gooskens werd de weg Landrop genoemd. Ook namen als Akkerstraat en Groenstraat zijn van na de oorlog. In het verhaal zijn voor de duidelijkheid toch steeds de huidige namen gebruikt.

1. De buurtschap de Heikant in de omgeving waarvan drie zweefvliegtuigen landden.
2. Plaats waar Goossens op 17 september tijdelijk een Amerikaanse parachutist verborg, die opgehaald werd tijdens de tocht van de Heikant naar het Heieind.
3. De eerste schuilplaats, links van de Ir. Mettropweg, waar de mister de Amerikanen vanaf de Heikant naar toe bracht.
4. De tweede schuilplaats rechts van de Ir. Mettropweg.
5. De plaats waar de mister op woensdag 20 september door enkele Duitse soldaten voor gek werd verklaard.
6. De eerste vuurlinie van de Duitsers op 21 september op het einde van de Breestraat.
7. Het punt waar de mister met de Britten had afgesproken.
8. De wei van Fons van Heyst naar Marie Swaans waar de Duitse krijgsgevangenen werden samengebracht.
9. De maalderij van Domien Rademakers waar de gewonden werden verzorgd.
10. De plaats waar de Engelse soldaat Eddy Jones werd doodgeschoten.
11. De verzamelplaats bij de werkplaats van Sjaak Adriaansen.
12. Het punt waar de brenguncarriers stopten en de mister ging kijken of de Amerikanen nog aanwezig waren.
13. De positie van de Duitse Flieger Abwehr Kanone (FLAK).

De stoomzuivelfabriek in Hoogeloon (‘t Stoom van Loon) werd in 1916 in gebruik genomen. Momenteel wordt her fraaie pand bewoond door twee gezinnen Goossens.
De drie jeeps die op 17 september van de Heikant naar het Heieind reden moesten het kruispunt bij deze fabriek passeren.

Op 21 september vertrokken de brenguncarriers vanaf de werkplaats van Sjaak Adriaansen op de hoek van de Hoef en de Hoofdstraat, tegenover de boterfabriek, om de Amerikanen te gaan bevrijden.

De Duitsers die op het gehucht het Heieind lagen wisten waarschijnlijk niet wat er zich in het dorp precies had afgespeeld en met hoeveel man de Britten waren. Ze waren zeer verward, onzeker en zenuwachtig. Toen de Brenguncarriers werden opgemerkt vanaf de brandtoren op het Heieind, die de Duitsers als uitkijktoren gebruikten, hoorde Harrie Gooskens hoe een van de Duitsers op de toren hardop meetelde: 'Eins, zwei, drei, vier, fünf". De bewoners van het Heieind zagen hoe de Duitsers daarna in paniek raakten. Uiteraard konden de Duitsers niet weten dat de Britten niet van plan waren hun richting in te komen, maar de Amerikanen op wilden halen. Ze hielden het voor gezien en vluchtten met achterlating van een gedeelte van hun wapens in paniek het bos in, juist in de richting van de plek waar de Amerikanen gelegen hadden voordat Goossens ze verplaatste naar de andere zijde van de Westelbeersedijk (Ir. Mettropweg). Veel bewoners van het Heieind zeggen nu nog niet te begrijpen hoe die Duitsers op de brandtoren zo snel naar beneden konden komen. Sommigen veronderstellen dat ze vijf treden tegelijk namen, anderen dat ze zich gewoon naar beneden lieten glijden. Als ze hun zenuwen iets langer in bedwang hadden kunnen houden en wat langer gekeken hadden, zouden ze gezien hebben dat er niet meer dan die vijf carriers waren met daarop in totaal ongeveer twintig man. De zaak zou dan voor de Engelsen en hun gids wel eens heel slecht afgelopen kunnen zijn!

Kees Koolen herinnert zich dat hij uit enkele van de achtergelaten geweren de grendel haalde en die weggooide, zodat de geweren niet meer gebruikt zouden kunnen worden door de Duitsers als ze terug kwamen. Later had hij spijt de geweren niet helemaal verstopt te hebben. Harrie Van den Borne en Harrie Vromans, respectievelijk knecht en onderduiker bij Kees Koolen, liepen in een eerste opwelling in de richting van de carriers. Zij zagen Goossens voor in de eerste carrier zitten. Ongeveer halverwege realiseerden zij zich dat ze in de vuurlinie liepen indien het tot een vuurgevecht kwam tussen de Duitsers en de Britten en keerden terug naar het Heieind.

Op de plaats waar de Groenstraat (toen nog een zandweg zonder naam) gekruist werd door het zandpad, dat links rechtstreeks naar de boerderijen op het Heieind liep (dit gedeelte is nu verdwenen) en rechts naar de omgeving van de schuilplaats van de Amerikanen, stopte de karavaan. De Britten waren nu ongeveer driehonderd meter van de plek waar de Amerikanen zich schuil hielden. Goossens ging als eerste kijken of de Amerikanen er nog waren. Vrijwel direct nadat hij rechts het zandpad in was gelopen zag hij rechts een Flieger Abwehr Kanone (FLAK) staan, die de Duitsers daar onbeheerd hadden achtergelaten. Hij begon het ergste te vrezen voor 'zijn' onderduikers. Met een pistool in de ene hand en een handgranaat in de andere ging hij naar de schuilplaats, roepende :'The British are coming, the British are coming, you are saved. Hij liep langs de rand van het bos waar de Amerikanen moesten liggen. Links van hem was een open veld. Op ongeveer vijftig meter van de schuilplaats gekomen werd hij fel beschoten door een Duitser met een mitrailleur vanuit de richting van de Westelbeersedijk (Ir. Mettropweg). Alhoewel de kogels om zijn oren floten werd hij niet geraakt en liep hij door tot hij de lege holen zag waar de Amerikanen hadden gelegen. Op dat moment dacht hij dat alles verloren was.

De Amerikanen die zich, zoals reeds beschreven, iets verder hadden teruggetrokken in een houtwal, durfden zich door het vuur, dat voor de mister bedoeld was, niet te laten zien. Op het moment dat het vuur wat afnam zag de mister verderop het hoofd van Joe Curreri door de struiken. Ze hadden hem gezien en horen roepen 'The British are coming, the British are coming'. De historicus Harry Tinckom dacht er op dat moment aan dat het exact dezelfde woorden waren als Paul Revere -een begrip en symbool van de vrijheidsstrijd voor alle Amerikanen- riep ten tijde van de Amerikaanse Vrijheidsoorlog in de achttiende eeuw. Direct na zijn behouden aankomst in Londen

heeft Tinkcom zijn belevenissen op papier gezet. Hij vermeldde daarin dat na die tijd Goossens vaak 'Paul Revere' werd genoemd.

Goossens was opgelucht dat de Amerikanen blijkbaar niet ontdekt waren door de Duitsers. Alhoewel hij alleen het hoofd van Curreri had gezien, nam hij aan dat de anderen daar ook aanwezig waren. Zonder verder contact met hen te hebben liep hij terug om de carriers op te halen. Inmiddels was het schieten met de mitrailleur opgehouden. De Britten hadden, toen ze het vuur hoorden, twee carriers vooruit gestuurd en die hadden de man met de mitrailleur voor eeuwig het zwijgen opgelegd. De gewonden, de overige Amerikanen en de gevangen genomen Duitser werden opgehaald en iedereen reed weer in de carriers terug naar het dorp. Iedereen, behalve Goossens.

De Overvalgroep had een auto, met daarop platen bevestigd met de letters PAN (Partizanen Actie Nederland), verscholen bij Kees Koolen in de schuur onder het stro (In afwachting van betere tijden stond daar ook de motorfiets van vroedvrouw Verstappen, om te voorkomen dat de Duitsers die zouden vorderen). Die auto was van H.A. van den Bruggen, die tot in 1942 hoofdonderwijzer in Hoogeloon was. Leden van het verzet hadden hem uit de garage achter de lagere school gehaald, aangezien ze dachten dat de Duitsers hem vroeg of laat toch zouden vinden en in beslag nemen. Ze verborgen de auto bij Kees Koolen en bevestigden er de platen op. Die auto wilde Goossens nog even ophalen. Toen hij met die auto in de richting van het dorp reed, achter de carriers aan, werd hij in de buurt van de kruising van het pad naar het Heieind en de Groenstraat nog van achteren beschoten. Weer werd hij niet geraakt, alhoewel er een kogel door de kofferruimte van de auto vloog. Hij stopte en schoot zijn geweer leeg in de richting vanwaar de schoten kwamen. Daarna is hij doorgereden naar het dorp. Achteraf bleek het een gelukkige gedachte om die auto nog even op te halen. De Duitsers waren namelijk niet ver gevlucht en keerden vrijwel direct nadat ze merkten dat de Britten niet verder trokken, (tijdelijk) terug naar de boerderijen en de brandtoren op het Heieind. Goossens werd er bijna het slachtoffer van. Indien de Duitsers die auto hadden gevonden bij Kees Koolen zou het met de bewoners van het Heieind niet best zijn afgelopen. Goossens kwam dus wat later aan in Hoogeloon dan de carriers. De gevangen genomen Duitser, die hij het leven gered had, was toen vermoedelijk al weggevoerd. Zijn naam is niet bekend en na de oorlog heeft hij nooit meer iets van zich laten horen. Indien hij nog leeft moet hij de tachtigjarige leeftijd nu ruimschoots gepasseerd zijn. Zowel Brassesco als Andrews zijn later hersteld van hun verwondingen. Daarmee was ook het tweede deel van de operatie succesvol afgerond, voor een groot deel alweer dankzij Goossens.

Erkenning

Na de oorlog kreeg de Adriaan Goossens zowel van de Amerikaanse als de Engelse autoriteiten hoge onderscheidingen voor hulp in oorlogssituatie verleend aan hun troepen. In 1983 kreeg hij ook het Nederlandse Verzetsherdenkingskruis. Bij de verlening van de Amerikaanse onderscheiding "Medal of Freedom" door Dwight D. Eisenhower namens de president van Amerika, werd onder andere gesteld dat hij 'zeer moedig vocht voor de vrijheid door hulp van uitzonderlijk belang te verlenen aan de Amerikaanse en Britse strijdkrachten'.

Ook de Engelsen en de Amerikanen waarmee hij in de oorlog te maken had, waren onder de indruk van zijn inzet en prestaties. Zij hebben dat meerdere malen uitdrukkelijk schriftelijk verklaard en gepubliceerd. Zo schreef George Koskimaki in zijn boek 'Hell's Highway' op basis van getuigenissen van Amerikanen die hier van 17 tot 21 september verbleven:

"The leader of te partisans in that sector, Adrian Goossens, a quiet young student, had an amazing amount of military information at his fintertips and he new the territory als well as he knew his own back yard'. Oftewel in het Nederlands: 'De leider van de partizanen in die sector, Adriaan Goossens, een rustige jonge student, had een verbazingwekkende hoeveelheid militaire informatie paraat en hij kende het gebied even goed als zijn eigen achtertuin'.
Ook David Morgan heeft het er in zijn dagboek in het kader van het verbergen, verzorgen en bevrijden van de Amerikanen op het Heieind over dat de ondergrondse hier opmerkelijk goed georganiseerd was ("The underground seemed remarkably well organised in this part of the world').

Nawoord en verantwoording

Van stoottroepen tot land- en tuinbouwtechniek
Na de actie in Hoogeloon heeft Goossens zich in Eindhoven opgegeven voor de stoottroepen, een onderdeel van de Binnenlandse Strijdkrachten. Hij werd ingedeeld bij de 1e sectie van de le compagnie Brabant. Daarbij werd ook Janus Beex ingedeeld, de enige inwoner van Hoogeloon die zich ook opgaf. De stoottroepers werden vrijwel direct ingezet aan het front in het Land van Maas en Waal.

Eind 1944 verbleven de stoottroepers in Wamel in het Land van Maas en WaaL Op deze foto staat Adriaan Goossens onderaan in het midden. Bovenaan in het midden Janus Beex en rechts Toon Groenen uit Steensel, de man die samen met de meester de munitietrein in Tilburg had opgeblazen. De groep was ondergebracht in het huis op de achtergrond. De ruiten waren daar uit geslagen toen een vliegende born insloeg in café De Gouden Leeuw aan de overkant van de straat.

Goossens was in die tijd onder andere verbindingsman tussen de Canadezen, de Nederlanders en de Engelsen, en reed voor dat werk op een zware Harley Davidson motor rond. Toen de strijd in Europa ten einde liep tekende hij bij voor de Expeditionary Forces die ingezet zouden worden tegen Japan. Hij had zich voorgenomen niet naar huis te gaan voordat de Duitsers en Japanners overal verslagen waren. Hij moest eerst naar Engeland voor een speciale opleiding waar hij onder andere vliegen leerde. Aangezien hij voor de oorlog al aan zweefvliegen deed, kostte hem dat weinig moeite. Terwijl hij nog in Engeland verbleef kwam het einde van de oorlog. Na enkele maanden studie aan de universiteit van Birmingham keerde hij in februari 1946 terug naar Nederland. Na een korte tijd gestudeerd te hebben aan de Landbouw Hogeschool in Wageningen is hij jarenlang met veel succes werkzaam

geweest in het land en tuinbouwonderwijs. Als leraar was hij verbonden aan de Middelbare Landbouwschool in Didam. In het begin van de jaren zestig werkte hij daarnaast in opdracht van het ministerie ongeveer vier jaar mee aan de opbouw van het technische onderwijs voor alle land- en tuinbouwscholen in Nederland. Daarmee maakte hij naam in Nederland op zijn vakgebied. Hij accepteerde vervolgens een baan als leraar techniek aan de Hogere Landbouwschool en de Hogere Tuinbouwschool in Den Bosch. Na zijn pensionering is hij in Eersel gaan wonen. In het dichtbij gelegen Hoogeloon voelt hij zich thuis en komt er nog bijna iedere dag.

Stoot troepers poseren in het Land van Maas en Waal eind 1944 bij een tank. Onderaan rechts Adriaan Goossens. Bovenaan derde van links Janus Beex.

Waarom in het verzet?

Hij begon aan het verzetswerk om een paar redenen. Hij was een ondernemende, sportieve, jonge man, die van motorrijden en zweefvliegen hield; het verlangen naar avontuur speelde dus een belangrijke rol naast zijn wil om het onrecht te bestrijden. Een andere belangrijke reden was dat hij weg wilde als onderwijzer aan de katholieke school in Hoogeloon. Ook toen al kon hij zich helemaal niet vinden in het beleid van de Kerk. Hij vond het een ongeloofwaardig instituut, waarvan hij geen lid wenste te zijn. Zijn opvattingen daarover leidden er toe dat hij de kinderen de leerstellingen van de Katholieke Kerk ook niet eigen wilde maken en er voor paste om ze dingen te vertellen waar hij zelf niet in kon geloven. Het aanbod om voor het verzet te gaan werken, kwam hem dus zeer gelegen. Overigens wil dat niet zeggen dat hij niet gelovig is. Hij gelooft wel degelijk in hogere machten, zonder die nader te kunnen en willen definiëren. Hij voelt zich gestuurd en gebruikt voor de goede zaak. Naar zijn gevoel heeft hij tijdens zijn verzetswerk zo vaak "geluk gehad" dat het geen toeval kan zijn.

Waarom niet eerder dit verhaal?

Diverse malen werd hem gevraagd om zijn oorlogservaringen te vertellen en op papier te zetten. Nooit heeft hij dat gedaan tot in 1985, toen hij op verzoek in het kort verslag deed van de bevrijding van Hoogeloon. Het werd in april 1985 gepubliceerd in De Kempenaer. In deze brochure wordt dat onderwerp veel uitgebreider behandeld. Eind 1989 schreef hij, weer op verzoek, een artikel over de munitietrein in Tilburg. Het werd geplaatst in de Tilburgse Koerier van 26 oktober 1989. Verbeterd en aangevuld is dat verhaal verwerkt in deze brochure. In grote lijnen was er wel iets bekend van beide gebeurtenissen, maar alleen Goossens kende een aantal belangrijke details.

Hij heeft zo lang gewacht met het vertellen van zijn belevenissen om een aantal redenen. Na de bevrijding heeft hij vele jaren buiten Hoogeloon gewoond en gewerkt. Hij heeft weinig tijd gehad om zich nog met de oorlogsjaren bezig te houden door zijn drukke baan en het bijhouden van de ontwikkelingen op zijn vakgebied. Hij heeft zich bovendien nooit willen beroepen op het feit dat hij in de oorlog zijn leven op het spel heeft gezet ter wille van de goede zaak. Hij achtte het ook niet erg kies om gebeurtenissen te beschrijven waarin hij zelf een hoofdrol speelde. Verder waren er minder prettige ervaringen uit de oorlogstijd die hem weerhielden om een boekje open te doen. Dat hij problemen had met de wijze waarop het verzet was georganiseerd en de leiding te werk ging, werd al beschreven. Naar zijn mening speelde in het verzet eigenbelang een grote rol. In die dagen werd er vrijwel niet naar herkomst gevraagd. Iedereen die zich voor het verzet meldde werd met open armen ontvangen, omdat het aanbod zeer gering was.

Goossens vindt dat er bij gebrek aan deskundige leiding ook heel wat gevaarlijke situaties zijn ontstaan. Hij sluit zich volledig aan bij de mening die Jan van der Heijden uit Netersel verwoordt in zijn boek "Hij zal de koekoek niet meer horen roepen" als hij stelt: "Het ontbrak de leiding van het ondergrondse verzet aan moed en verantwoordelijkheid". Volgens hem waren diezelfde "leiders" er direct na de oorlog wel als de kippen bij om de eer van het werk op te eisen in de hoop en de verwachting om er een mooi baantje aan over te houden.

Waar hij zich ook aan stoorde was, dat er -ook in Hoogeloon en omgeving- direct na de bevrijding blijkbaar van alle kanten "verzetsstrijders" opdoemden. Personen met heroïsche verhalen, uitgedost met een groot Amerikaans pistool op de broek; lieden waarvan eerder nooit enige medewerking was ondervonden. Misschien was dat ook een van de redenen waarom de mister in het verleden door sommige mensen in het dorp ook niet bepaald gestimuleerd werd om zijn verhaal op te schijven.

Dat alles heeft zijn enthousiasme danig bekoeld en hem gedwongen tot terug-houdendheid. Hij heeft ook lang getwijfeld of het wel verstandig was om nu met dit verhaal, waarin hij zelf een hoofdrol speelt, te komen. Slechts na lang aandringen, met name van de zijde van mej. M.C. van Hoof, en in het besef dat de informatie anders voorgoed verloren zou gaan, heeft hij de knoop doorgehakt. Maar al met al zijn er nu zelfs nog redenen genoeg voor hem om na het verschijnen van deze brochure weer terug te treden, of zoals hij het zelf uitdrukt "onder te duiken".

Was er waardering voor het werk?

Waardering voor zijn verzetswerk heeft Goossens, zoals reeds beschreven, ondervonden van de Amerikaanse, Engelse en - alhoewel vrij laat - ook van de Nederlandse regering. Het geeft hem veel voldoening dat mede door zijn toedoen de

bevrijding van Hoogeloon zo goed is verlopen en dat de Amerikanen op het Heieind behouden bleven. Hij is trots op zijn hoge onderscheidingen, maar heeft er nooit enige ophef over gemaakt. Weinigen in Hoogeloon wisten tot op heden dat hij gedecoreerd is. Nooit heeft hij na de oorlog gebruik willen maken van zijn verzetsverleden om een voorkeursbehandeling te krijgen, op wat voor gebied dan ook, of om er enig ander voordeel mee te behalen. Ook nu hebben juffrouw Van Hoof en hij bepaald dat de opbrengst van dit boekje ten goede moet komen aan de Ziekendiensten van Hoogeloon en Casteren.

De bevolking van Hoogeloon heeft nooit openlijk blijk gegeven van waardering voor zijn werk, maar dat kwam ook omdat de mensen de details niet kenden. Er is altijd een waas van geheimzinnigheid omheen blijven hangen.
Zelfs zijn halfzuster, juffrouw Van Hoof, was niet van alles op de hoogte. Toch voelt hij met de inwoners van Hoogeloon een band. Ergens leeft de wetenschap, dat hij iets heel bijzonders voor het dorp heeft gedaan. Van het gemeentebestuur had hij wel wat meer waardering verwacht; zeker nadat hij in 1985 in het kort het verhaal van de bevrijding van Hoogeloon op schrift stelde had hij gehoopt dat men bij hem gekomen zou zijn om het hele verhaal te horen. Nooit heeft hij van die zijde een woord van dank uit horen spreken; het bleef bij een uitnodiging voor de plechtigheden op 4 en 5 mei 1985. Hij weet, welhaast als geen ander, dat waardering per definitie niet gebonden is aan uiterlijk vertoon, maar naarmate hij ouder wordt beginnen sommige dingen toch aan hem te knagen. Het stoort hem dat in Hoogeloon niet wat meer aan dacht wordt geschonken aan de herdenking van de bevrijding en dat bij die herdenking wordt uitgegaan van 5 mei 1945 en niet van de correcte datum 21 september 1944. Bovendien zou hij graag gezien hebben dat er niet alleen ter ere van Eddy Jones, maar ook ter nagedachtenis van Jan Goossens en Jan Balduk een bronzen plaquette op het Valensplein zou zijn aangebracht.

Zou hij er weer aan beginnen?

De vraag of hij zich weer in het verzet zou storten als de situatie er om vroeg, beantwoordt hij volmondig met "ja". Hij heeft het zijn hele leven als een hem door hogere machten gegeven opdracht gezien om te vechten tegen onrecht en de "kleine" vrouw en man te helpen en te beschermen. Nu, in zijn vijfenzeventigste levensjaar, "verzet" hij zich nog steeds tegen wat hij ziet als misstanden (vooral binnen de Katholieke Kerk). Vriend of vijand, tegenstander of medestander, kunnen hem onmogelijk een wat rustiger leven misgunnen, maar hij kan niet anders.

Over de samenstelling van deze brochure

Oorspronkelijk was het de bedoeling deze brochure uitsluitend samen te stellen op basis van de aantekeningen en verhalen van Adriaan Goossens, aangevuld met gegevens verkregen van juffrouw M.C. van Hoof. Al werkende bleek het nodig te zijn hier en daar aanvullend onderzoek te verrichten en andere mensen naar hun ervaringen te vragen. Dat leverde, soms geheel onverwacht weer nieuwe informatie op, die, voor zover mogelijk, ook is verwerkt. Het zijn echter toch voornamelijk de belevenissen van de mister die beschreven worden; het is voor het overgrote deel zijn verhaal, zijn beleving van de werkelijkheid. Daarbij worden details over de bevrijding van Hoogeloon weergegeven, die alleen hij kende en die dus nog nooit eerder gepubliceerd zijn. Het was in het bestek van de totstandkoming van deze brochure niet mogelijk om alle gegevens zo uitputtend mogelijk te controleren aan de hand van alle literatuur en (buitenlandse) archieven. Ook het oordeel van Goossens over andere mensen tijdens de oorlog en zijn beoordeling van bepaalde situaties is niet voorgelegd aan alle nog levende andere betrokkenen. Achter in deze brochure is een lijst

opgenomen van geraadpleegde werken. Het bleek dat veel informatie uit die publicaties afzonderlijk niet erg begrijpelijk was en vragen opriep (vooral de dagen en tijden waarop bepaalde zaken plaatsvonden worden door elkaar gehaald). Met het verhaal van Goossens vielen vaak als het ware de stukjes van de puzzel op de goede plaats. Ook andersom gebeurde dat; door informatie uit die publicaties werd een groot gedeelte van het verhaal van de Goossens bevestigd en kon het in de goede context worden geplaatst.

Gezien het voorafgaande en de titel van deze brochure, zal het wel duidelijk zijn dat de samensteller uitdrukkelijk niet de pretentie heeft dat met deze brochure de gehele geschiedenis van Hoogeloon in de Tweede Wereldoorlog is geschreven. Door verder onderzoek of uitgaande van de belevenissen van andere personen zou er nog veel aan toe gevoegd kunnen worden, met name over het dorp in de periode tussen de bezetting in mei 1940 en de bevrijding in september 1944. Dat was in het bestek van deze publicatie niet mogelijk. Ook ten aanzien van de resultaten van de aanslag op de munitietrein in Tilburg zou door verder onderzoek in de archieven van de spoorwegen en in Duitse bronnen wellicht nog meer duidelijkheid verkregen kunnen worden.

Een bijzonder woord van dank komt de heer Luc van Gent uit Den Bosch toe, aan wiens kennis en speurzin de identificatie van de Britse onderdelen, die betrokken waren bij de bevrijding van Hoogeloon, te danken is. Hij zet zijn speurtocht naar gegevens over de bevrijding van Hoogeloon nog voort.
De vele (oud)-inwoners van Hoogeloon die informatie verschaften en foto’s ter beschikking stelden worden daarvoor hartelijk bedankt. Bijzonder waardevol waren de gegevens verstrekt door de heren K. Smulders, P. Waterschoot, C. Swaanen, H. van den Borne en K. Koolen. Ook de heren J. van der Heijden te Netersel, J. Peeters te Diessen en A. Mutsaers te Tilburg, worden bedankt voor de informatie die zij gaven. Verder wordt dank gebracht aan de heren G. Kobes en R. Peeters, medewerkers van het Gemeentearchief Tilburg, en A. de Beer, die een onderzoek instelt naar Tilburg in de Tweede Wereldoorlog. Zij verstrekten veel informatie en enkele afbeeldingen in het kader van het onderzoek naar de aanslag op de munitietrein in Tilburg.

De samensteller beseft dat geschiedschrijving die voor een niet onaanzienlijk deel is gebaseerd op mondelinge overlevering grote beperkingen kent. De tijd vertekent alle herinneringen. Vrij exact opgegeven details blijken bij langer doorvragen toch niet meer zo duidelijk of blijken afkomstig van ‘horen zeggen’. Hoe zeer de aangrijpende gebeurtenissen van de oorlog ook in het geheugen van de mensen gegrift staan, het is onvermijdelijk dat over alles de waas komt te liggen van het "na-oorlogse" oordeel. Het valt ook niet mee om je eigen tijd, laat staan een zo roerige en verwarde als de Tweede Wereldoorlog, te overzien. Desalniettemin is het zeker de moeite waard om vijfenveertigjaar na de oorlog kennis te nemen van de bijzondere getuigenis van A. Goossens en eens stil te staan bij de waarden waarvoor hij en vele anderen zich in de oorlog actief en met gevaar voor eigen leven hebben ingezet. De samensteller weet dat A. Goossens zijn werk in de oorlog niet ziet als iets heldhaftigs, zich er nooit op voor heeft laten staan en er tot voor kort zelfs altijd over heeft gezwegen. Hoe het de lezer zal vergaan is moeilijk te voorspellen, maar hem schoten tijdens het werk aan deze brochure desondanks toch regelmatig de woorden uit het lied "Helden" van Herman van Veen te binnen:

Getuigen zijn zelden helden,
echte helden getuigen zelden.

GEBRUIKTE LITERATUUR (Meesterlijk Verzet)

- Borne, L. van den, Het Valensplein met herinneringen aan het verleden, in: Drie dorpen een gemeente. Een bijdrage tot de geschiedenis van Hoogeloon, Hapert en Casteren, Hapert 1987, p.189-195. (op pagina 194 wordt de onthulling van de bronzen plaquette ter nagedachtenis aan Eddy Jones beschreven).
- Curreri, J. (Heeft als freelance journalist na de oorlog meerdere malen zijn verhaal als 'crew-chief' van de 'Clay Pigeon' en de bevrijding van de groep Amerikanen op het Heieind gepubliceerd in Amerikaanse tijdschriften. Die artikelen zijn niet erg betrouwbaar en gegevens daaruit zijn alleen verwerkt voor zover ze minstens door één andere bron werden bevestigd. De meest recente artikelen van Curreri zijn:
- Journey to disaster, in: Modern Maturity, augustus-september 1983, p.26-28.
- A Christmas reunion 40 years later, in: Veterans of foreign wars magazine, nr. 72, december 1984, p.24-25.
- 40 Years tot reach 'A bridge too far', in: Italian Tribune News, 23 mei 1985, p. 11.
- Air attack to disaster, in: New Breed, nr 35, januari 1988, p.40-43,62,64.
- Gent, Luc van, Oktober 1944. Den Bosch bevochten en bevrijd, 's-Hertogenbosch 1989. (Op p. 81 is een recente foto te zien van David Morgan van wiens dagboekaantekeningen over de bevrijding van Hoogeloon gebruik is gemaakt. Achter in dit boek wordt een duidelijk overzicht gegeven van de organisatie van de 53e Welsh Divisie).
- Goossens, A., Opblazen Duitse munitietrein in september'44, in: De Tilburgse Koerier, donderdag 26 oktober 1989. (Dit verhaal is verbeterd en aangevuld verwerkt in deze brochure).
- Grote Gebod, het Gedenkboek van het verzet in LO en LKP, 2 delen, Kampen 1979, 2e druk. (In deel 1 wordt op p. 584-586 gesproken over bet werk van de KP-Sander (= Dirks), de samenwerking tussen deze groep en de PAN en de spoorwegsabotage.
De pagina's 459 e.v. van deel 2 zijn gewijd aan de spoorwegsabotage-actie. Op pagina 462 is een foto opgenomen van hoe met behulp van trotyl spoorrails werden opgeblazen).
- Heijden, J. van der, Hij zal de koekoek niet meer horen roepen. Verhalen uit de Kempen, Hapert 1988. (Vooral pagina 133-138, waar het verhaal van de Duitse koerier wordt beschreven tot aan 20 september).
- History of the Welch Regiment, 191 9-1 951, The, Cardiff 1952.
- Hoogeloon "toevallig" bevrijd, in: De Kempenaer, april 1985. (Grotendeels gebaseerd op gegevens verstrekt door A. Goossens. De data zijn er wat door elkaar gehaald).
- Hurkmans, M.J.C., Hoogeloon zoals het vroeger was, Retie 1978. (Tussen de foto's 72 en 72a is een gedeelte opgenomen uit het Memoriale Parochiae van Hoogeloon, waarin de meidagen van 1940 worden beschreven).
- Kemp, P.K. en J. Graves, The Red Dragon. The story of the Royal Welch Fusiliers, 1919-1945, Aldershot 1960.
- Koskimaki, G.E., Hell's highway. Chronicle of the 101e Airborne Division in the Holland campaign, september - november 1944, z.pl. 1989). (Hoofdstuk 19, getiteld "Behind enemy lines" (p. 323- 332), bevat een vrij uitgebreid verslag van de belevenissen van de Amerikanen die op 17 september in de omgeving neerkwamen. Alhoewel hier en daar data worden verwisseld, sluit het verhaal goed aan bij dat van A. Goossens).
- Magry, K., Operatie Market Garden, september. De bevrijding van Eindhoven, Eindhoven z.j. (Er is met name gebruik gemaakt van p. 15-18 over de organisatie van het LO en de PAN).
- Ryan, C, Een brug te ver. Operatie 'Market-Garden' september 1944, Bussum 1979 (15e druk).
- Welch Spearhead. A history ofthe 53rd Reconnaissance Regiment 1941-1946, Solingen-Ohligs 1946. (In hoofdstuk XV, 'Entry into Holland', wordt op p. 85-86 melding gemaakt van de aanval onder leiding van majoor Goldsmid op Hoogeloon).

Heijden van der	Franciscus Alphonsus	M	hoofd	29 jan 1896
Hoof van	Wilhelmina Anna	V	vrouw	26 juli 1895
idem	Maria Antonia	V	dochter	21 April 1923
Heijden van der	Johannes Antonius	M	Zoon	geregd.

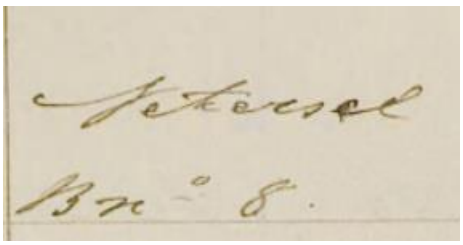

In 1988 schrijft Jan van der Heijden het boek "Hij zal de koekoek niet meer horen roepen".

"Mijn moeder heeft bijna een jaar lang tweemaal de tafel moeten dekken, omdat we geen tafel hadden die groot genoeg was voor zoveel mensen".
In januari 1944 helpt Fons drie Franse krijgsgevangenen de grens over naar Brussel. Dat gaat via het dorp Ravels en met 3 fietsen. Piet Gielens, jachtopziener van het landgoed De Utrecht, heeft Fons doorgegeven waar hij het beste de grens met België over kan gaan. In Brussel stappen de drie Fransen als kolenstoker op de trein naar Frankrijk. Twee dagen later komen ze thuis.

Van mei 1942 tot september 1944 bakt moeder Mina met Sjef vijf ovens brood per week voor gegijzelden in het kamp Sint-Michielsgestel. De Tilburgse wolfabrikant levert coupons textiel, die geruild worden tegen bakgraan, eigen gekarnde boter en koolzaadolie. Van Dooren zorgt ook voor het vervoer van de broden. CCD ambtenaar Willems uit Tilburg gaf door wanneer, welke route naar Sint Michielsgestel veilig was.

In mei 1944 kregen wij de eerste Engelse piloot. Zijn vliegtuig was neergeschoten tussen Vessem en Middelbeers, bij het gehucht "de Donk". Mijn zus vond hem. Hij is drie weken bij ons geweest in een leegstaand kippenhok. Als tijdverdrijf schilde hij aardappelen en pelde hij bonen. Fons bracht hem naar België. Bij Brussel werd hij gearresteerd.

Jan Verhoeven uit Bladel had twee piloten in een stal in het veld verborgen. Hun vliegtuig was in de omgeving van het Kroonven neergeschoten. Piet Schoofs uit Bladel hield de wacht bij twee Amerikaanse piloten. Deze piloten kwamen uiteindelijk allemaal in het bevrijde Frankrijk aan.

Zondag, 17 september, 13:30 uur.

Het zag zwart van de vliegtuigen. Bij wijze van spreken. "De slag om Arnhem" of "Market Garden" was begonnen. Honderden DC-3 transportvliegtuigen (Dakota's) kwamen in een onafzienbare groep overvliegen. Aan iedere DC-3 was met een kabel een zweefvliegtuig bevestigd. Ze vlogen maar een paar honderd meter hoog.
Deze vliegtuigen en zweefvliegtuigen (gliders) zaten vol met paratroepen, jeeps, zendapparatuur, wapens en munitie. We zagen ze komen. We klommen op de nok van het dak. Ze bleven overvliegen. Er scheen geen einde aan te komen. Maar vanuit een maisveld in Bladel werd door de Duitsers de een na de andere in brand geschoten en neergehaald. Het aangeschoten vliegtuig loste de glider die dan kilometers verder een landingsplaats zocht.

Parachutisten sprongen uit brandende vliegtuigen. Sommigen werden hangend aan de parachute beschoten door de Duitsers. Zoals Moses de Lopez die later bij ons kwam. Een neerstortende DC-3 doodde met zijn val vier mensen uit het nabij gelegen "Bladels Bosch". Mijn zus, die daar toen was, zag het neerstortende vliegtuig boven de boerderij aankomen en trok de boerin opzij. Ze ontsnapten ternauwernood aan de dood. Haar twee zonen, een dochter en de buurman, vonden de dood.
Allemaal van het gezin Spliethof en de buurman Kok. Toen ik bij het brandende vliegtuig kwam, zag ik de verkoolde resten van een man in streepjespak. Ik vond het vreemd dat die soldaten in burger gekleed waren. Totdat ik het streepjes motief herkende. Het was buurman Kok, die onder het vliegtuig terecht was gekomen.
De stof was bij ons omgeruild tegen bakgraan.

Mijn vader had drie parachutisten gevonden. Hij had ze naar een hutje gebracht in het bosje bij de rivier de Beerse, waar ik het laatste halfjaar ’s nachts geslapen had. In de Casterse heide was een glider geland. Daarin bevonden zich, naast de bemanning, een jeep en zendapparatuur. De soldaten van deze glider hadden zich in een dicht dennenbos bij het "Heieind" een weg geband naar het midden van het bos. Op de vier hoeken werd het bos door schutters in schuttersputjes bewaakt.

Sjef Roijmans uit Bladel kwam aan mijn vader zeggen dat hij een piloot bij hem in huis had. Of die kon worden opgehaald. Mijn jongere broer Wim zou dat doen.
Sjef had de man over zijn uniform een overall aan laten trekken en onder het hooi op de schelft verborgen. Mijn broer vervoerde hem met een transportfiets (waar een zitplaats boven het voorwiel is). Hij zou de piloot naar het bos "Heieind" brengen.

"Hot zei de piloot tegen mijn broer. Hij was kletsnat van het zweet doordat hij met zijn uniform en een overall onder het hooi verstopt was geweest. "Nee" zei mijn broer, " we moeten hier links". ("Hot" was het commando om een paars naar rechts te sturen).

Op een kleine afstand van het bosje werd mijn broer in het Engels toegeroepen te blijven staan, waarop de piloot van de fiets sprong. Toen de parachutisten zagen dat mijn broer niet was gewapend en een collega van hen bij hem had, mocht hij doorgaan. Hij is daar midden in het bos hartelijk ontvangen. Er werd hem thee en chocolade aangeboden.

Maandag 18 september

De drie parachutisten in het hutje bij de Beerse, hebben een onderduiker en ik, in de nacht naar dat bos gebracht. Ik herinner me nog hun lenigheid en manier van lopen. Geruisloos, zonder op dode takken te trappen, liepen ze door het dennenbos. Alle drie heb ik ze door het water van de rivier gedragen. Deze soldaten in het "Heieind", ongeveer vijftien in getal, wilden met z’n allen met één jeep naar het toen al bevrijde Eindhoven rijden. Ze beschikten, volgens hun mening, over te weinig geweren en munitie om door de Duitse linie heen te komen.

Met een neef ben ik die dag, tegen de avond, in Lage-Mierde een mitrailleur met munitie per fiets gaan ophalen. Deze lag, goed verpakt, bij Van der Jagt op de Hooge Mierdseweg in een boomgaard begraven. De mitrailleur en munitie zouden we naar het bos bij het "Heieind" brengen. In de schemering zagen we bij een viersprong van zandwegen Duitse soldaten staan. Het wapen en de munitie verstopten we onder stro om het de volgende dag verder te brengen.

In die nacht zijn alle soldaten uit het bos nabij het Heieind met één jeep naar het bevrijde Eindhoven gereden. Er was geen schot gelost.

Dinsdag 19 september

De leiding van de ondergrondse gaf opdracht aan mijn vader om een koerier met geheime instructies gevangen te nemen. Hij zou rond vijf uur vanuit richting Casteren door Netersel komen. Vader moest hem ontwapenen en zijn papieren afnemen.
De fabrikant, Van Dooren, ging met mijn vader mee om hem op te wachten.
Ze hielden hem staande. Van Dooren sprak hem in vloeiend Duits toe. Of hij mee wou gaan. De oorlog zou dan voor hem zijn gedaan. Er zou hem niets overkomen als hij meeging. Hij zou aan de Engelse soldaten worden overgeleverd die al in Hapert bij café "de Kuil" waren en zo zou hij krijgsgevangene worden.

Hotel/café De Kuil met bioscoop en dancing aan de Provincialeweg (later Oude Provincialeweg) in Hapert omstreeks 1960.

De koerier wilde daar niet van weten. Van Dooren trachtte hem te overtuigen dat Duitsland de oorlog al verloren had. Toen pakte mijn vader met een ruk de koerier zijn geweer van zijn schouder. De man moest naar een stenen stal worden gebracht in een weiland waar hij nog die avond om negen uur zou worden opgehaald om hem aan de Engelsen over te leveren. Mijn broer Wim zou hem naar die leegstaande stal brengen. Hij nam een schop en een overall mee. De enige bewapening van mijn broer was een Engelse handgranaat. Op het land achter ons huis moest de koerier een kuil graven, zijn uniform uitdoen en de kuil dichtgooien. In overall gekleed bracht mijn broer hem naar de leegstaande stal. De leiding van het ondergronds verzet had laten weten dat de staldeur open zou zijn. Daar zouden zij zorg voor dragen. De deur bleek echter nog met een hangslot gesloten. Gelukkig had mijn vader er een onderduiker van een paar huizen verder naar toegestuurd. Hij kon mijn broer bijstand verlenen als er moeilijkheden kwamen. Ze bevolen de koerier tegen de deur op de grond te gaan zitten. Eindelijk was het negen uur. Maar van de ondergrondse kwam niemand opdagen.

De avond van dinsdag 19 september stroomde Netersel vol met Duitsers.
Ze bivakkeerden in een boomgaard tegenover ons huis. Bij ons in de slaapkamer lag Moses de Lopez. Een Amerikaanse parachutist. Hij was pas twee dagen bij ons.
De Leest uit Bladel was mijn vader komen vragen om de man op te komen halen.
Hangend aan zijn parachute was hij door Duitse soldaten in de lucht beschoten.
De kogel veroorzaakte een grote wond in zijn rug. De Leest had hem in een eikenbos gevonden, war hij zich had verscholen. Met paard en wagen, onder een hoop gemaaide klaver, hadden wij hem opgehaald. Dokter Zijlmans verpleegde hem bij ons toen de Duitsers de boomgaard gereed gingen maken om daar de nacht door te brengen. In allerijl werd Moses de Lopez van de slaapkamer naar de schelft boven de varkensstal verhuisd. Hij was onafscheidelijk van zijn geweer. In de slaapkamer hield hij het geweer onder een deken bij zich. Nu moest het ook mee naar de schelft boven het varkenshok. Hij had het ook niet willen afstaan aan een parachutist die zijn geweer was kwijtgeraakt. De parachutist moest zonder geweer naar het bos in het "Heieind".

Mijn broer en de onderduiker bewaakten nog steeds de Duitse koerier. Het was ondertussen elf uur geworden. Het werd mistig en koud in de septembernacht.
De onderduiker besloot dekens te gaan halen bij ons thuis. Na twaalf uur klopte hij aan bij het opkamerraam aan de voorkant van ons huis. Hij wist niet dat Duitse soldaten tegenover ons huis in de boomgaard waren gelegerd. Door kloppen en roepen maakte hij mijn vader wakker. Hij vroeg om dekens en een vijl om het hangslot door te vijlen. Mijn vader stond op en gaf de benodigde spullen aan de onderduiker mee.

Woensdag 20 september

Om vier uur in de morgen gingen een andere onderduiker en ik de bewakers van de koerier aflossen. Mijn broer had ik gezegd dat hij geruisloos aan de achterkant binnen moest gaan en geen licht ontsteken in verband met de bivakkerende Duitsers. De koerier zat op wat stro achter in de stal. Hij was erg emotioneel; hij was bang dat wij een einde aan zijn leven zouden maken. Wij stelden hem gerust: als hij zich maar kalm hield.
Hij was een operazanger, zei hij en praatte steeds over zijn vrouw en vijf kinderen.
Om acht uur in de morgen was hij nog niet opgehaald. Het ontbrak de leiding van het ondergrondse verzet aan moed en verantwoordelijkheid. Dat ze de afspraak, om de koerier ’s avonds om 9 uur op te halen, uit schrik niet waren nagekomen, kostte, zonder dat ze het beseften, mijn vader het leven !

Bebouwing aan De Hoeve in Netersel; foto van briefkaart; 1938; Rechts café-winkel-boerderij van Van Himbergen

In de vroege morgen van 20 september werden mijn moeder, broer Piet, mijn zusje Marietje en zes onderduikers weggevoerd naar café Van Himbergen tegenover de kerk. Waarschijnlijk waren de Duitsers gealarmeerd door het nachtelijk geklop op het opkamerraam. De Duitse soldaten zochten het hele huis af. Ze vonden het uniform van Moses de Lopez, in de bakoven. Mijn vader, die naar de kerk was, wachtten ze thuis op. Ze namen hem mee naar het café.
Gezien de dreiging dat allen zouden worden doodgeschoten, heeft mijn vader alles op zich genomen en gezegd dat de anderen van niets wisten wat dat uniform betrof.
Zonder vorm van proces werd hem gezegd dat hij voor twee Duitsers uit moest lopen.
De pastoor heeft hem, midden op de keiweg, de laatste sacramenten toegediend.
Voor de Duitsers uitstappend heeft hij nog "Vaarwel Sjef" gezegd tegen zijn broer die hij daar tegenkwam. Hij moest een maisveld inlopen. Twee schoten in de rug maakten een einde aan het leven van mijn vader.

Uit het dagboek van Loek Veeger

Op 21 februari 1944 kwam ik als onderduiker bij Fons v.d. Heijden in Netersel terecht.

Ernest Holmes

Onze eerste kennismaking met de Engelsen was op 23 mei 1944. Op 6 km van Netersel werd de nacht daarvoor een Engelse bommenwerper neergeschoten. De piloot van dit vliegtuig zwierf de gehele nacht door de velden in zuidelijke richting en werd om zes uur 's morgens gevonden door Netje v.d. Heijden, toen ze de koeien ging melken. Ze had onmiddellijk in de gaten dat het een Engelsman was en beduidde hem te wachten tot ze terugkwam. Willie Hazenbos en ik sliepen toen in een kippenhok en werden die morgen extra vroeg geroepen. Met een bonzend hart gingen we met Fonske de velden in en zagen hem al spoedig voor ons. Eindelijk dan was onze wens vervuld. De kennismaking was erg hartelijk. We hadden te doen met Ernest Holmes uit Durham on Tyne. Terwijl we naar huis liepen, vertelde hij over de wonderbaarlijke manier waarop hij aan de dood ontsnapt was. Hoe zijn toestel in brand vloog en hij met al zijn kracht het vliegtuig niet meer omhoog kon houden. Met een ruk werd hij plotseling door de voorruit geslingerd en bleef tegen de buitenwand van de cabine hangen aan de banden waarmee hij aan de stuurstoel vast zat. Na enkele seconden maakte het toestel weer een geweldige zwaai en werd hij losgeslingerd, het luchtruim in. Hij was eerst erg versuft, maar kon nog juist bijtijds zijn parachute opentrekken. Aan zijn vliegershelm had hij zijn leven te danken. Zijn lip was erg gezwollen, maar dat was dan ook het enige letsel dat hij had opgelopen. Geen sterveling had gemerkt dat we een gast hadden en we waakten er wel voor dat niemand uit het dorp iets te weten kwam. De Duitsers zochten de gehele omgeving van Vessem af maar kwamen niet in Netersel. Van 23 mei tot 8 juni verbleef Ernest bij ons. Achter het huis maakten we een hok bewoonbaar voor hem en zorgden voor alle mogelijke afleiding. 's Avonds maakten Willie en ik wandelingen met hem door de velden, waarbij Ernest ons vertelde over de sterren en allerlei luchtvaartkundige bijzonderheden. Eenmaal gingen we 's nachts zwemmen. Overdag hadden we menig interessant gesprek. Hij bleek zeer ontwikkeld en had zijn eigen opinie over allerlei problemen.
Fonske zat intussen ook niet stil. Via Jan Verhoeven uit Bladel was hij in contact gekomen met een ondergrondse organisatie. Reeds de 4e dag kwam er iemand over het geval praten. Zeer teleurstellend voor Ernest was het bericht dat er al sinds twee maanden geen enkele Engelsman meer door hen weggebracht werd. Fons liet het er niet bij zitten en we begonnen zelf een plan uit te werken om Holmes naar Spanje te brengen. Na 14 dagen kregen we contact met Baks, een marechaussee uit Esbeek, die er van overtuigd was dat met hun organisatie nog wel gewerkt werd. Dit bleek waar te zijn en twee dagen later werd Ernest door hem afgehaald om de tocht naar Engeland aan te vangen. Van deze dagen af werden wij ingeschakeld in de landelijke afdeling van een ondergrondse organisatie, die zorgde voor het repatriëren van geallieerde vliegeniers en parachutisten.

Vat benzine

Een aardig voorval speelde zich nog bij ons af in de tijd van de invasie in Frankrijk, toen een tankgroep in Netersel werd ingekwartierd ter hergroepering. Zodra de tanks aangekomen waren moesten ze hals over kop vertrekken. De morgen hierna wist heel het dorp dat ze een vat benzine hadden vergeten. Geen mens die het durfde weghalen. Het vat lag in de grond gegraven. Slechts een klein stukje stak er bovenuit. Bij de familie v.d. Heijden stond direct vast: "Het vat staat vanavond bij ons in de schuur! Wat Willie en Loek ervan dachten? "Wel, natuurlijk halen!" Er werd besloten het vat thuis leeg te pompen en met water gevuld terug te leggen. Zodra het 12 uur

was, gingen Willie, Jan en Wim v.d. Heijden en ik aan de slag. Sjef v.d. Heijden hield de wacht op de weg. Het was een goede vangst: 200 liter benzine, maar een ontzettende sjouw. Het draagbaar, dat voor de gelegenheid getimmerd was, kreunde en wij niet minder. Om 6 uur 's morgens ging Jan nog terug om onze sporen uit te wissen. Niemand bemerkte de verandering en enige dagen later nam de marechaussee het vat in beslag, omdat hij vreesde dat de moffen zich op het dorp zouden wreken wanneer het gestolen zou worden. Toen de marechaussee op verlof was, verscheen er iemand die papieren liet zien, waarop vermeld stond dat hij gerechtigd was de benzine op te laden voor het vliegveld. Willie en ik kwamen avonds pas thuis en uit de beschrijving bleek dat de man met de papieren een ons bekend persoon was, nl. de slager uit Deurne De volgende dag hoorden we van zijn verloofde dat ze wel wist waarom de moffen dat vat benzine achtergelaten hadden. Willie keek erg verbaasd en toen verklapte ze ons dat haar a.s. man het vat gehaald had en bemerkt had dat er water in zat. Ze hadden er een stok ingestoken en geprobeerd deze aan te steken. Alleen het bovenste randje bleek te branden. Sabotage!!

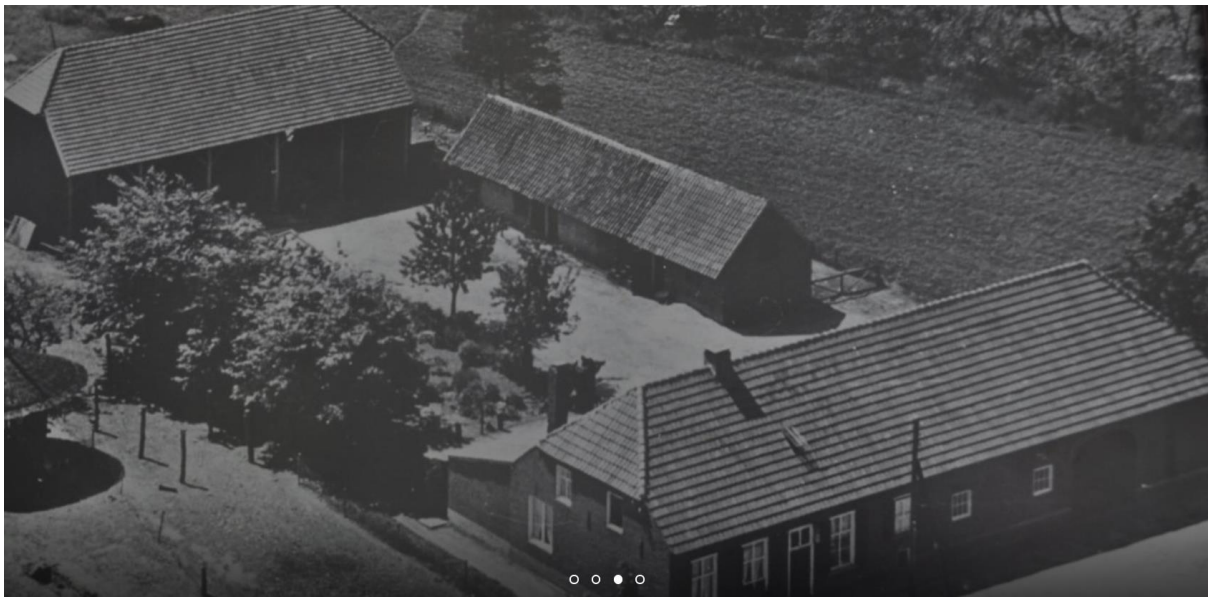

Boerderij fam. van der Heijden

De zomer van 1944 in Netersel was uniek. Onze primitieve slaapplaats was een ware lusthof. Ze lag verscholen onder de brede bloesemtakken van appel- en perebomen en als het niet de vrolijke stem van Netje was, dan toch waren het de vriendelijke vogelgeluiden die ons 's morgensvroeg uit bed riepen. Omdat we beiden examen moesten doen, hadden wij een vast program. We studeerden hard en om fit te blijven maakten we dagelijks na het middageten een wandeling van 'n uur. Om 4 uur deden we nog wat atletiek. Willie had nl. een discus, speer en kogel. Zo volgde de ene dag op de andere, tot wij samen naar Amsterdam gingen, waar Willie zijn schriftelijk lichamelijke opvoeding moest maken en ik tentamen anatomie. Het was een gevaarlijke onderneming vonden wij, maar moeder v.d. Heijden was er zeker van dat het goed zou aflopen. Ze bleek gelijk te hebben en na een week waren we weer goed en wel op onze basis teruggekeerd. De zomer verliep nu verder zonder incidenten. We leefden in een vrolijke sfeer en een gezellige opgewekte omgeving. Alles liep vanzelf. Fons en Mina (z'n vrouw) waren voor ons een geweldige steun. Nooit hadden we ook maar de geringste moeilijkheden. Steeds raadden zij onze gedachten en Fons zorgde vooral met zijn gevoel voor humor en zijn grappen, altijd voor opgewektheid, als die ooit dreigde te verslappen. Ook de kinderen hadden stuk voor stuk gevoel voor humor. Willie en ik waren soms het slachtoffer van hun geestige ideeën.

BHIC: Op 9 augustus 1944 kwam om 10.15 uur bij De Witte Bergen een B-17G van het 452BG/731BS neer, zoals gezegd vlakbij de plek waar Frans Beks en zijn broer dennenappels aan het verzamelen waren.

Farris en Blanford

Op 8 augustus 1944 werd 's morgens een Amerikaans vliegtuig omlaag gehaald bij Oerle. Piet Schoofs uit Bladel, die het van dichtbij meemaakte, zag kans om twee parachutisten in veiligheid te brengen in een verlaten hut ten noorden van Hapert. Hij stelde Jan Verhoeven hiervan in kennis. Jan reed onmiddellijk naar ons en vroeg of wij de beide mannen verder wilden helpen. We besloten ze nog diezelfde nacht op te halen. In het kippenhok-slaapvertrek maakte Netje twee extra bedden op en ook de andere voorbereidingen werden getroffen. Om elf uur stopten we onze zakken vol appels en gingen met drieën op stap. Het was een wandeling van anderhalf uur en Fonske vertelde ons prachtige verhalen uit zijn jeugd, toen hij verloofd was met Mina. In de hut vonden we Piet Schoofs met de twee Amerikanen. Het waren William P. Farris uit Kansas City, Missouri en George Blanford uit Carlisle, Indiana. De eerste was navigator, de tweede bombardeur. William, als burger bankemployé, was nog een jonge ongehuwde kerel. Hij vond het in het geheel niet onprettig om afgeschoten te worden en zat er helemaal niet over in wat er met zijn kameraden gebeurd was. Kortom een zeer onverschillige Amerikaan. George was leraar van beroep en wel in de fysica. Hij was zeer ontwikkeld en had zich als vrijwilliger opgegeven vanwege het avontuur. Het was treffend hoe ze uitgerust waren in hun elektrisch verwarmde kleding. We spraken niet veel en vingen de terugtocht aan. Fons ging voorop. Het ging nu door akkers en weilanden, over sloten en heggen, over en onder prikkeldraad. Midden in de nacht bereikten we ons veilige huis. Beide gasten hadden een stijve rug van hun parachutesprong. Voordat ze naar bed gingen, moesten ze echter eerst nog kennismaken met de onvervalste Hollandse koffietafel. Om kort te gaan: tot 14 augustus waren ze onze gasten. Vooral George bezorgde ons prettige uren door zijn vlotte verhalen over Amerikaanse toestanden en gewoonten. De moffen zochten ditmaal intensief naar de parachutisten. Wij werden echter vanuit Bladel op de hoogte gehouden en gewaarschuwd per telefoon. Een middag moesten we in de bossen doorbrengen tot het gevaar geweken was.

Kort voor hun vertrek moest ikzelf Netersel verlaten om examen te gaan doen. Alles verliep goed en eind augustus kwam ik als clandestien kandidaat in Netersel terug. Intussen was daar de zwager van Willie, Tuur Eijsbouts, als onderduiker bijgekomen. Van hem hoorde ik het treurige geval van burgemeester Wijnen (Asten), Willies a.s. schoonvader. Deze was door de Duitsers vermoord en hetzelfde lot was Tuur beschoren. De moffen hadden zich echter vergist en een bakker met dezelfde naam meegenomen in zijn plaats. In het vervolg sliepen we dus weer met zijn drieën in het kippenhok. Niet lang echter, want toen 8 september Breda bevrijd zou zijn, pakten Willie en Tuur hun koffers en trachtten thuis te komen, hetgeen nog juist gelukte. Lang bleef ik niet alleen. Enkele dagen later kwamen H. v. Dooren (industrieel) uit Tilburg met zijn zoon Harry, Rob v. Schaik en Clé Jeltens, omdat ze vreesden in Tilburg opgepakt te worden.

17 september 1944

De gebeurtenissen die nu plaatsvonden, volgden in razend tempo elkaar op. Het begon 17 september toen Netje, als door een bijzondere bescherming, aan de dood ontsnapte. Eerst echter nog iets anders. Het weer was schitterend die zondag en reeds vroeg in de middag werden we getroffen door een imposant schouwspel. Grote groepen transportvliegtuigen vlogen laag over Netersel noord-oostwaarts. In een

minimum van tijd zaten we allemaal op de nok van het dak en zagen aan de horizon nog vele groepen vliegtuigen opdoemen. Plotseling begon luchtafweergeschut met zes vuurmonden, gestationeerd in Bladel, het vuur te openen. Twaalf vliegtuigen werden er boven ons dorpje in brand geschoten, voordat Spitfires het stuk geschut vernield hadden. Het eerste slachtoffer was een DC III. Veertien parachutes openden zich één voor één. De laatste drie hadden amper tijd zich te ontplooien, zo dicht was het toestel de grond genaderd. Eén parachute weigerde: de man viel een meter diep in het zand. Wij begrepen dat er werk voor ons was en verspreidden ons in verschillende richtingen. Uit alle macht lopend vond ik spoedig de rode parachute, maar was niet de eerste: onze Jan was er het eerste bij geweest. Het toeval wilde dat hij juist in die buurt rondwandelde. Aan de rode parachute had alleen maar een gereedschappenvest gehangen, zodat we zeer teleurgesteld waren. Enkele jongens uit Casteren, die spoedig na Jan aankwamen, meenden dat Jan, die de parachute droeg, de Engelsman was en begonnen Engels te praten en handjes te geven. Jan liet het zich wel gevallen, gaf te kennen dat hij alleen wenste te zijn en verdween met zijn kostbare last in de bosjes. Wim had zich intussen bij ons gevoegd en gezamenlijk gingen we op zoek naar de volgende parachute, hopend dat we er de Engels man zouden aantreffen.
Op dat moment zagen we een tweede toestel brandend op ons af komen. Het zwenkte echter bijtijds af en viel tegen een boerderij aan. Wij snelden er heen om te redden wat er te redden viel. Nog voor we de boerderij bereikten, vlogen 5 vliegtuigen met brandende motoren over ons hoofd. Een ervan steeg plotseling steil omhoog, om de glider die er achter hing gelegenheid te geven zich los te maken. Daarna dook hij spiraalsgewijs naar beneden, recht op ons af. Terwijl wij het toestel angstig zagen naderen, verscheen opeens Netje, die gesticulerend op ons toe kwam rennen. Zij was lijkbleek en kon geen woord uitbrengen. We hadden geen tijd iets te vragen en dachten allen dat ons laatste uur geslagen was. Snelden wij links, dan zwenkte het vliegtuig naar links, renden we terug, dan draaide ook het brullende toestel met ons mee. Een tijd van enige seconden leek wel vijf minuten. Knetterend kwakte het neer op 50 meter afstand. Een hete gloed streek langs ons heen. Het was duidelijk dat onze hulp allereerst op de boerderij noodzakelijk was. Waren er misschien gewonden en wat was er van de bemanning over? Reeds lekten de vlammen aan de schuur deuren. Wat was er echter met Netje gebeurd, waarom liep zij doodsbleek te huilen? We zouden het spoedig weten. Terwijl onze jongens met de boer de schuurdeuren nat hielden, inspecteerde ik het vliegtuig.

Dakota C-47A, 13:00uur, Picadilly Filly, Bladel, Neterselseweg, nr. 42-100801, TCG 437, Squadron 83.

De cabine was een vuurgloed, die geen levend wezen kon naderen. Bij het huis lag een dode man, de kleren geheel van het lichaam. Iets verder een hand, verder een arm en een stuk hoofdhuid. Aanvankelijk hield ik het voor de verongelukte bemanning. Intussen was het gevaar voor het huis geweken en spoedden we ons naar het tweede vliegtuig. De hitte en lichtkogelexplosies waren zo geweldig, dat we slechts de staart konden bereiken. Naast de romp lagen de brandende lijken van 5 bemanningsleden. Ze lagen op hun rug, benen en armen allen op dezelfde wijze in kromme krampachtige houding. Netje kwam mij terugroepen, want er waren op de boerderij 4 mensen zoek. Met de zoon des huizes onderzocht ik nogmaals de menselijke overblijfselen. De zoon herkende zijn ene broer aan de bretels, de andere aan zijn zondagse vest, waarvan een paar flarden over waren. Onder het puin van het schuurtje dat vernield was, lag een derde zoon en de enige dochter van de boer. Intussen was de boer zelf gekomen en herkende haast waanzinnig van droefheid zijn kinderen. Nu beseften wij aan welk ongeluk Netje ontkomen was. Toen het vliegtuig op het huis aanvloog, stond Netje met de 4 anderen te praten en vroeg hen of ze geen parachutisten gezien hadden. Terwijl het vliegtuig reeds zijn doodsschaduw over

hun uitspreidde, sprong Netje met enkele passen om de hoek van het huis en bleef gespaard; de 4 anderen liepen de andere kant op en werden verpletterd. We verlieten de plaats in gedrukte stemming en vonden Fonske niet veraf.

Dakota C-47 A, Lage Mierde (bij Wellenseind), nr. 43-16034, Troop Carrier Group 434, Squadron 72.

Dunham, Pitt

Hij meende dat hij in een nabijgelegen bosje een parachute had zien dalen en we zouden er even heen lopen. En als om ons vermoeden te bevestigen, viel er een schot en steeg een lichtkogel uit het bosje omhoog. We vonden geen Amerikaan, maar Jan. Die was al vooruit gegaan en had het rokende pistool, dat hij daar gevonden had, nog in de hand. We besloten om thuis koffie te gaan drinken. Piet Gielens, de boswachter van 'De Utrecht', zat hier op ons te wachten. Hij had twee vliegeniers gevonden en verstopt, maar wist niet wat er mee aan te vangen. Wij wisten het best en zouden ze naar Netersel brengen, waar we in de Elst een pracht hut gebouwd hadden, speciaal voor onderduikers. Fonske, v. Dooren en ik stapten dus op de fiets en reden met Piet mee naar 'De Utrecht'. We troffen hen aan in de beste condities.
De parachutesprong hadden ze goed doorstaan en we konden dus direct op pad gaan. We hadden te doen met G.H. Pitt uit Miami - Florida, die navigator was en D.R. Dunham uit Endicot-New York. Deze was marconist. Ze hadden op hun terugweg nog met drieën in het toestel gezeten, maar de piloot was te laat gesprongen. Ook zij waren bijna te pletter gevallen. Pitt stond nl. voor de open deur maar durfde niet te springen, omdat hij de ring van zijn parachute niet kon vinden. Dunham stond achter hem en zag de grond angstwekkend snel naderen. Zoek die ring onderweg maar, had hij toen gezegd en duwde hem het toestel uit, waarna hij zelf ook sprong. Gelukkig vond George bijtijds de ring die zijn parachute opende. We wilden nu snel naar huis fietsen met hen achterop. De weg bleek echter te slecht en daarom reden Fons en v. Dooren met de fietsen vooruit.
Ik zou met de 2 Amerikanen dwars door de hei en de bossen ongezien naar het dorp wandelen. Inderdaad belandden onze vrienden ongezien in de hut. De nacht verliep rustig. Geen mof te zien en prachtig weer.

18 september 1944

Dakota C-47A 13:00 Clay Pigeon, Even ten noorden van Casteren, nr. 42-100672, Troop Carrier Group 436, Squadron 82.

Hopkins, Lopez

Reeds vroeg kwam een oude bekende uit Bladel naar ons toe om raad. Bij Küper zat nl. een parachutist. Fons ging er met de fiets op af en sprak af om hem die avond te komen halen. Terwijl Fonske weg was, kwam De Leest uit het Bladels Bosch mij halen. Toen hij die morgen zijn koeien ging melken, riep iemand hem vanuit de bosjes. Naderbij gekomen vond hij een gewonde parachutist. Met enige verbandmiddelen volgde ik De Leest. Goed verscholen in dicht kreupelhout zat Lopez, want dat was zijn naam, een sigaret te roken. Hij voelde zich niet slecht, vertelde hij en had op goed geluk een snelverband op zijn rug gelegd. Nog aan de parachute hangend was een kogel door zijn rug geschoten. Twee rijksdaalders grote gaten vond ik onder zijn linker schouderblad. Het was gelukkig slechts een vleeswond, die echter sterk gezwollen was. Ik verzorgde snel zijn wonden en liet een boodschap naar de dokter brengen. Deze Amerikaan was een van de 14 die wij het eerste omlaag hadden zien springen. Hij was van Spaanse grootouders. Zijn vrouw was net die dag jarig en hij liet haar

foto en die van zijn dochtertje zien. We spraken nog lang samen totdat Fons kwam. We spraken af dat Jan om 5 uur met een platte wagen zou komen. Bij De Leest zouden we klaver opladen en hierin de gewonde verbergen. Intussen zaten wij nog even in het nauw. Op korte afstand van ons bosje klonken nl. twee schoten. We vermoedden dat het moffen waren. Lopez legde ik daarom in een sloot, verstopte vervolgens alles uit mijn zakken dat verdacht kon zijn en ging voorzichtig op onderzoek uit. Ik zag echter niemand en ook de dochter van De Leest, die met de fiets een eindje rondgereden had, vond niets verdachts. Ik ging dus weer naar de gewonde en trof deze aan, zittend met het geweer in de aanslag en een handgranaat in de vuist. Niet lang daarna verscheen Jan met de kar. Ongehinderd reden we over de weg Netersel binnen. Lopez vertelde nog dat hij neergekomen was in een weide, waarin een mof met zijn machinegeweer zo heftig op de vliegtuigen schoot dat hij hem niet zag. Kruipend van de pijn had hij het bosje bereikt en zich zo goed verstopt dat de Duitsers, die het gehele bosje doorkruisten, hem niet vonden. De hele nacht was hij daar gebleven en had voortreffelijk geslapen. We legde Lopez in de achterkamer te bed met schone burgerkleren.

Fons vertelde dat de Amerikaan die hij 's morgens bezocht had Lucian Hopkins heette. Lopez kende hem en was van dezelfde groep als Hopkins. Hij wilde hem graag spreken Daarom brachten wij Hopkins nog dezelfde avond bij hem. Onze plannen waren nu zo: Hopkins, Pitt en Dunham zouden we met de ondergrondse beweging de P.A.N. (waar we zelf ook lid van geworden waren en Fonske plaatselijk hoofd), per auto naar Son brengen waar de parachutisten de dag te voren geland waren. Die nacht dus werden de drie Amerikanen door Jan en nog een van ons weggebracht naar Casteren. Hier nam de P.A.N. ze over en bracht hen veilig door de linies.

19 september

De volgende morgen kwam dokter Zijlmans naar de gewonde kijken en gaf enkele aanwijzingen. 's Middags stopte een generaal voor het huis en daar er in de voorkamer niemand aanwezig was, liep hij door en kwam bij Lopez binnen, waar wij juist met drieën zaten te bomen. Ieder bleef gelukkig doodkalm en de generaal werd naar de telefoon gebracht, waarvan de kabel inmiddels reeds was doorgesneden.

Diezelfde middag gingen Jan en zijn neef vanwege de P.A.N. naar Lage Mierde om een mitrailleur te halen. Eigenlijk zou onze groep wapens uit een vliegtuig gekregen hebben. Hiertoe hadden onze jongens 4 maal in de hei gelegen met seinlampen. De eerste keer was het vliegtuig wel overgevlogen, maar had niets uitgeworpen. Toen door de radio voor de tweede maal het afgesproken sein gehoord werd, moest wederom de wacht betrokken worden. Deze keer kwam er echter niets. De volgende tweemaal werd wel een vliegtuig gehoord, maar dit kon vanwege het weer de plek niet vinden.
Terwijl zij dus de mitrailleur haalden, speelden zich in Netersel nog iets anders af.

Twee ondergrondse 'strijders'?! kwamen bij Fons aangehijgd. Ze vertelden hem dat er een Duitse koerier onderweg was en dat Fons die man moest ontwapenen, want het was hier zijn terrein. Fons liet zich hiertoe overhalen, omdat ook v. Dooren het goed vond om dit te doen. Fons meende dat het geen kwaad kon, omdat de Engelsen toch die avond binnen zouden vallen (ze waren al in Hapert). De mof zag het hopeloze van zijn toestand in en gat zich over. Enkele jongens met handgranaten brachten hem in de buurt naar een hut. Terwijl zij achter het huis het land inging kwamen een paar honderd moffen het dorp de andere kant binnen. Om die reden maakten we op een strozolder boven de varkensstallen een bed klaar voor onze gewonde. Hij lag daar goed verscholen. In het dorp werden de moffen overal ingekwartierd. Ons huis lieten

ze met rust. Het kippenhok echter, waar we met vieren in sliepen, namen ze in beslag. Daarom zouden wij in huis in de voorkamer slapen. Onbewust van de verschrikkelijke dag die zou volgen, gingen we vrolijk naar bed. Fons gaf allen die rond hem stonden bij het welterusten zeggen een hand en zei lachend: "De laatste avond voor de bevrijding krijgen jullie een hand van me" en zo dachten allen: "Morgen de Engelsen in Netersel."

20 september

Met vieren hadden we die nacht in de voorkamer geslapen. Harry v. Dooren was eerder opgestaan om de bewakers van de krijgsgevangene af te lossen, die eigenlijk al gehaald had moeten zijn. Clé was iets vroeger opgestaan dan Rob v. Schaik en ik en was de straat opgewandeld. Voor het huis werd hij aangehouden door een Duitse soldaat, die hem vroeg van wie het kippenhok was tegenover ons huis. Clé zei: "Van ons". Hierop liet de soldaat een zwemvest zien dat hij in het kippenhok gevonden had. Clé werd meegenomen naar de officier die in het café bij de kerk zat.

Meneer v. Dooren vertelde later dat hij reeds om 6 uur Duitsers rond ons huis had gezien. Hij had toen gevraagd wat ze zochten en ze antwoordden: "Hout". Ze zullen echter wel iets meer gevonden hebben dan hout, want toen Fons uit de kerk kwam, hielden ze hem aan en brachten hem naar het café. Intussen vielen er ca. 10 man ons huis binnen. Aan de voordeur hield er een Pietje het pistool op de borst en vroeg of er Engelsen in huis waren. Pietje zei: "Neen! Ik weet nergens van." Ze namen hem toen ook mee.

Rob en mij vonden ze nog in bed en ze vloekten en tierden dat we eruit moesten. Direct zochten ze de kasten na en doorsnuffelden alles. De twee beslapen bedden vonden ze verdacht. Het éne was van Clé, maar het andere zeker van een Engelsman. Ze moesten ons persoonsbewijs zien en vroegen of we evacué's waren. Terwijl wij ons aankleedden, doorzochten de moffen het hele huis en de bijgebouwen, maar vonden gelukkig de gewonde niet.

Toen ik aangekleed naar buiten stapte, wenkte Mina me vanuit het bakhuis. Ik ging naar binnen en sloot de deur achter me. Mina had net het pak van de gewonde Engelsman in de oven verstopt, want ze wist niet waar het anders te laten. Ze vertelde toen dat Fons gepakt was en Pietje ook.

Netje en Sjef waren naar oom Jan gegaan. Marietje ook. Jan was met de mitrailleur weg en Wim was bij de krijgsgevangene. Ik trachtte moeder gerust te stellen wat betreft Fons, want de gewonde was niet gevonden en er viel dus niets te bewijzen. Al de spullen die ze in de buurt van ons huis gevonden hadden, waren uit de neergestorte vliegtuigen gehaald. Zolang ze getrouwd was, vertelde moeder, had ze geen snoep of fruit gegeten op vrijdag en dinsdag ter ere van de H. Antonius. En Hij zal me nooit aandoen dat ze Fons meenemen, voegde ze er huilend aan toe. Intussen waren de moffen verdwenen en hadden ook Rob en v. Dooren meegenomen. Mina en mij lieten ze met rust. Van dat ogenblik maakte ik gebruik om naar de buren te gaan.

Moeder bleef in huis en werd een minuut later gehaald door een mof. Wederom met het pistool dreigend, vroeg hij Mina naar de Engelsen. Ze ontkende iets van Engelsen te weten. Hij nam haar toen mee maar ze werd na 5 minuten weer vrijgelaten.

Terwijl dit zich afspeelde op de boerderij, was Fons voor de officier geleid. Deze vroeg hem of hij Engelsen geholpen had en waar deze zich bevonden. Toen Fonske ontkende, gaf de officier hem nog een half uur tijd om te bekennen en daarna zou hij

doorgeschoten worden. Fonske schijnt slechts even gedacht te hebben en bekende toen 3 Amerikanen geholpen te hebben.

Pietje was hierbij tegenwoordig, ook toen Fons zijn doodvonnis vernam. De pastoor werd even bij hem toegelaten, daarna werd hij door enkele soldaten weggeleid. Bij het pakhuis van de boerenbond lieten ze Fons vooruitlopen, schoten hem door rug en hoofd en lieten hem op de plaats liggen. Vlak voor het knallen der schoten ontmoette Fons zijn oudste broer. Hij had hem vurig aangekeken en gezegd: "Hou je goed Sjef, tot ziens!"

Nog onbewust van het gebeurde was ik van huis gegaan om de kinderen van de toestand op de hoogte te brengen. Rob haalde me in en vertelde dat de moffen hem meteen hadden losgelaten om Harry te zoeken, anders zouden ze niet geloven dat op het 4e bed geen Engelsman geslapen had.

We zagen, toen we samen terugliepen, Pietje lopen. Deze liep heftig te snikken en zei dat ze vader wilden doodschieten. Ik trachtte hem tot bedaren te brengen, omdat ik niet wist dat hij het vonnis zelf gehoord had. Ik liet hem naar zijn tante gaan en liep zelf de Zandstraat in. Intussen waren de schoten gevallen. Zelfs Jan, die in Casteren was, had ze gehoord en ofschoon hij van niets wist, dacht hij toch plotseling dat ze zijn vader doodschoten. Hij was vreselijk snel naar huis gefietst en had daar toen inderdaad het treurige nieuws moeten vernemen. Netje was op het moment van het schieten in de Zandstraat. Ook zij voelde dat de schoten voor haar vader bedoeld moesten zijn en rende naar de plaats des onheils. Zij is de enige geweest van het gezin, die haar vader heeft zien liggen. Voorover geslagen was hij, het hoofd op de arm rustend. Sprakeloos van droefheid en geheel van streek was ze weggelopen van die vreselijke plek. Huilend en niet wetend waarheen te gaan, zo kwam ik haar tegen. Bij elke boerderij stond iedereen buiten. Netje wilde weg uit het dorp. Ik bracht haar naar Piet Gielens. Oom Sjef ging naar Mina en de andere kinderen.

We waren nog maar net bij Gielens of oom Jan kwam ons weer halen. Hij vertelde dat verder allen losgelaten waren en dat de moffen iedereen nu met rust lieten. In het dorp terug, zagen we nog net meneer v. Dooren met Rob, Clé en Harry. Zij vertrokken snel het dorp uit. Ik besloot bij de familie te blijven en ging Mina opzoeken die met de kinderen bij haar zuster was. Ze waren daar allen bij elkaar gekomen, ook Jan en Wim. Jan vocht ontzettend om meester van zichzelf te blijven en beet zich op de lippen om zijn tranen te bedwingen. De familie kwam om de rozenkrans te bidden.

Hierna gingen Netje en ik naar het huis terug om alles op te ruimen en de blinden te sluiten Piet ging ook mee en hield een oogje in het zeil, terwijl ik Lopez opzocht. Deze wist niet wat er allemaal precies gebeurd was, maar vermoedde reeds het ergste. Hij zag het netelige van zijn positie in en beloofde rustig te zijn en zijn hoest in te houden. Ik gaf hem voldoende eten voor 24 uur en moest hem toen alleen achterlaten.

Intussen had Netje de zaak opgeruimd en de moffen uit de kamers geloodst die reeds van alles gestolen hadden. Na de middag keerden we nog eens naar de boerderij terug om etenswaren te halen en zagen dat de zuster van het Wit-Gele Kruis het stoffelijk overschot van Fonske opgebaard had. De pastoor was nu ook met Mina komen praten en ze wilde graag even haar man gaan zien. Ik moest mee en arm in arm gingen we erheen. Het was een zware gang voor haar. Fonske lag in een groot bed, een spierwit verband om hoofd en arm. Het zal me steeds bijblijven wat Mina tegen Fons en mij zei in die paar minuten. Het was zo aandoenlijk, dat ook mij de tranen in de ogen stonden. Nu besefte ik pas goed wat hij voor haar betekende en wat

ontzettend gelukkig zij steeds samen geweest waren.

Na enige tijd gingen we weer terug. Het was te gevaarlijk om langer daar te blijven. Werd Lopez gevonden terwijl er iemand van ons in huis was dan zouden er nog meer slachtoffers vallen.
We begaven ons weer naar oom Jan Walen. Moeder ging naar binnen. De kinderen en ik gingen achter het huis in de zon zitten. We spraken wat met elkaar en keken naar de Engelse vliegtuigen in de lucht. Plotseling kwam er iemand het erf op. "Maak dat jullie weg bent, ze hebben de gewonde gevonden." We verspreidden ons in alle richtingen en verzamelden weer bij tante Sjo v. Hoof. Hier hoorden we na een kwartier dat een Duitser Mina weer ondervraagd had. Mina zei dat ze nergens van wist en dat haar man alles alleen had beredderd. Ze lieten haar toen verder met rust, maar begonnen naar Netje en mij te zoeken en te vragen. Op de boerderij stalen ze alles en wat ze niet konden meenemen, sloegen ze kapot of slingerden het buiten.

Het werd ons nu te warm onder de voeten en we gingen diezelfde avond nog naar familie in Middelbeers. Moeder bleef bij haar broer en zou bericht sturen, wanneer alles weer veilig was. Wij hoopten dat dit nog vóór de begrafenis zou zijn. Donderdag kwam Wim van tante Sjo (v. Hoof) echter vertellen dat we niet naar huis mochten, omdat er nog steeds naar ons gezocht werd. De moffen groeven zich in de grond bij Netersel in en het zag er naar uit dat er heftig gevochten zou worden. De begrafenis zou zaterdag zijn. Die dag was er echter helemaal geen kans meer om terug te gaan, want in Netersel vielen granaten. Daarom waren alleen de pastoor en Mina bij de begrafenis aanwezig.

L. Veeger

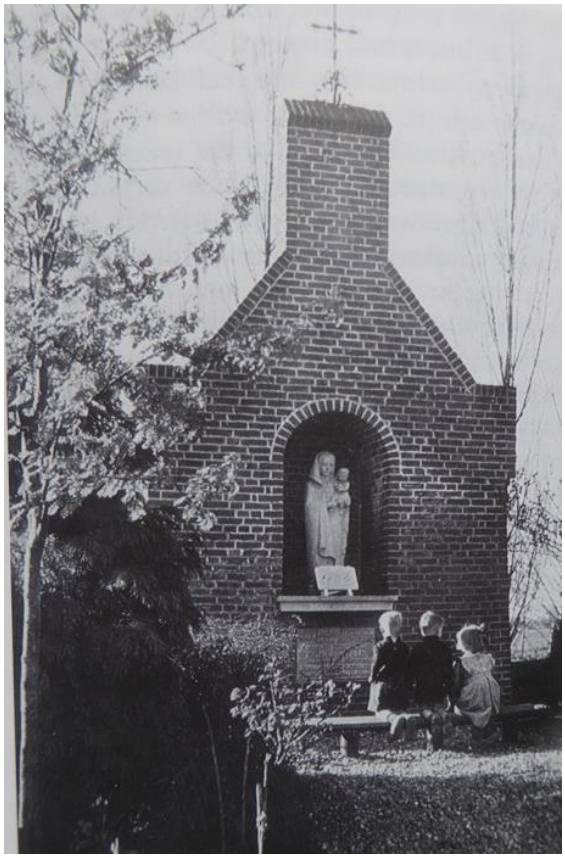
Kapel Netersel. Op deze plaats is Fons v.d. Heijden gefusilleerd.

Stukgeschoten kerk Netersel

Huis rechts op de foto is het post- en telegraafkantoor + winkel en boerderij van v.d. Heijden.

Verder schrijft Loek Veeger in het boek Oorlogsherinneringen, Bladel, Netersel:

Fons bracht Pitt, Dunham en Hopkins in de nacht van 18 op 19 september naar Casteren.

Maandag 18 september vernamen we van Kupper uit Bladel, dat er nog een Amerikaanse parachutist bij hem in de schuur was, waar hij geen raad mee wist. Fons ging er heen en bracht hem mee naar huis. Het was: Lucian Hopkins, 1315 Michigan avenue, Hammond Ind.

20 September werd 's morgens het huis doorzocht. De Amerikaan werd nog niet gevonden, want hij lag op een zolder boven de varkensstallen. Om 5 uur 's avonds werd hij gevonden. Wat er verder met hem gebeurde is onbekend. Waarschijnlijk is hij naar een ziekenhuis vervoerd.

In Netersel werd ook een afdeling van de P.A.N. opgericht. Hiervan werd Fons de leider. Gedurende de tijd dat deze groep werkzaam was, gingen Fons en enkele zoons mee om een lading wapens op te vangen die per vliegtuig uitgeworpen werd. Eveneens stelde Fons paard en wagen beschikbaar om deze wapens te vervoeren. In deze organisatie deden vooral de zonen van Fons veel goed werk. Fons ontwapende de 19e september nog een Duitser die twee dagen later als krijgsgevangene weg werd gebracht.

Woensdag 20 september werd Fons om 8 uur 's morgens door enkele Duitsers op straat aangehouden en meegevoerd. Tegelijkertijd werd Piet, zijn jongste zoon, weggevoerd. Beiden naar het café van J. v. Himbergen. Hier ondervroegen de Duitsers Fons. Indien hij niet binnen een half uur toegaf dat hij Engelsen in huis had gehad, zouden ze hem doodschieten. Zij vertelden hem alle spullen ervan gevonden te hebben De toestand was nu zo dat de gewonde Amerikaan bij Fons verborgen was en de andere drie de avond van tevoren vertrokken waren. Intussen waren ook H. v. Dooren Sr., Clé Jeltens, Rob v. Schaik en de vrouw van Fons door de Duitsers meegenomen. Misschien dat Fons dacht dat alles verraden was en de Duitsers alles gevonden had den. Wat ook de reden was, hij bekende dat hij drie Amerikanen had geholpen en weggebracht. Na deze bekentenis werd Fons door enkele Duitsers weggeleid. Bij een akker aan de rand van het dorp gekomen werd hem bevolen voor hen uit te gaan. Enige tientallen meters van de weg schoten ze hem in de rug, lieten hem liggen en verdwenen. Alle anderen werden hierna vrijgelaten. Het vonnis werd geveld door een luitenant die zich als Swanenberg uitgaf. Verder was er bij de groep Duitsers een Nederlander, waarschijnlijk een S.K.K.-man.

Nu het hele gezin het huis verlaten had, begonnen de Duitsers pas goed hun woede te koelen. Ze stalen de gehele inboedel (kleren en huisraad, kostbaarheden enz.). De dagen die volgden brachten veel leed over Netersel. Ook het huis van Fons v.d. Heijden werd zwaar getroffen. Twee granaten sloegen door het dak en explodeerden op zolder. Het dak en de vloer werden erg beschadigd. Een granaat sloeg de staldeuren weg en een stuk muur. Twee andere werden door de muren in de achterbouw geschoten en vernielden heel de bijkeuken. Twee dagen regen over de ruïne deed de rest. Zo vonden we 4 oktober het huis terug.

Na de schandelijke daad, nestelde zich een groep moffen in het huis en begonnen direct te snuffelen en te stelen wat van hun gading was We zagen nog kans om de dekens in veiligheid te brengen. 'Middags om 5 uur vonden de Duitsers de gewonde Lopez. Onmiddellijk gingen ze weer naar de vrouw van Fons. Deze wist volgens haar zeggen van niets en schoof alles op haar vermoorde man. Ze lieten haar toen met

rust, maar zochten nog naar de dochter van Fons en naar mij. Omdat ze vermoedden dat wij de Amerikaan verpleegd hadden.
De zes kinderen van de familie zagen nog kans naar Middelbeers te vluchten.
De vrouw van Fons bleef bij haar broer in Netersel.

Zoals vermeld had Fons van der Heijden voortdurend contact met de heren Van Dooren, Enneking e.a. Tilburgse fabrikanten. Hoofdzakelijk in verband met de jacht en met zaken. Zij nodigden hem uit brood te bakken voor de gijzelaars in Vught.
De benodigdheden zou hij van hun krijgen. Meer dan twee jaar lang heeft de familie van der Heijden hier voor gezorgd.
Behalve dit stuurden zij van hun eigen voorraad geregeld voedsel naar mevrouw Eras voor haar man Mr. Eras van de generale staf, die in krijgsgevangenschap verkeerde.

December 1944

L.M. Veeger

In uw godvruchtige gebeden wordt aanbevolen de ziel van zaliger

Franciscus Alphonsus v. d. Heijden,

echtgenoot van

WILHELMINA ANNA VAN HOOF,

geboren te Netersel 30 Januari 1896
overleden aldaar 20 September 1944.

Met diepen rouw staan moeder en kinderen rondom de lijkbaar van hun dierbaren vader, wiens tragische dood familie en parochie in algeheele verslagenheid brengt.

In ons aller geest flitst de heilzame gedachte: O dood, wat zijt gij wreed in uw plotseling aangrijpen.

Dierbare echtgenoote, beste kinderen plotseling ben ik van U gescheiden: moge O. L. Heer U sterken, om het zware offer in onderwerping aan zijn H. Wil te dragen.

Dierbare familie, vrienden en bekenden die nu of later van mijn dood zult hooren, bidt voor mij en voor mijn vrouw en kinderen.

Eerwaarde Heerbroer, wees mij in uw H. Misoffer indachtig.

Voor mijn sterven heb ik nog kunnen verklaren, dat ik voor mijn geweten gerust ben.

Hoe zalig is de dood der rechtvaardigen.

Heer, geef hem de eeuwige rust; en het eeuwige licht verlichte hem.

Dat hij ruste in vrede.

Typ. P. M. Huijbregts, Middelbeers.

Reconstructie

Dakota's en gliders vliegen naar Son.

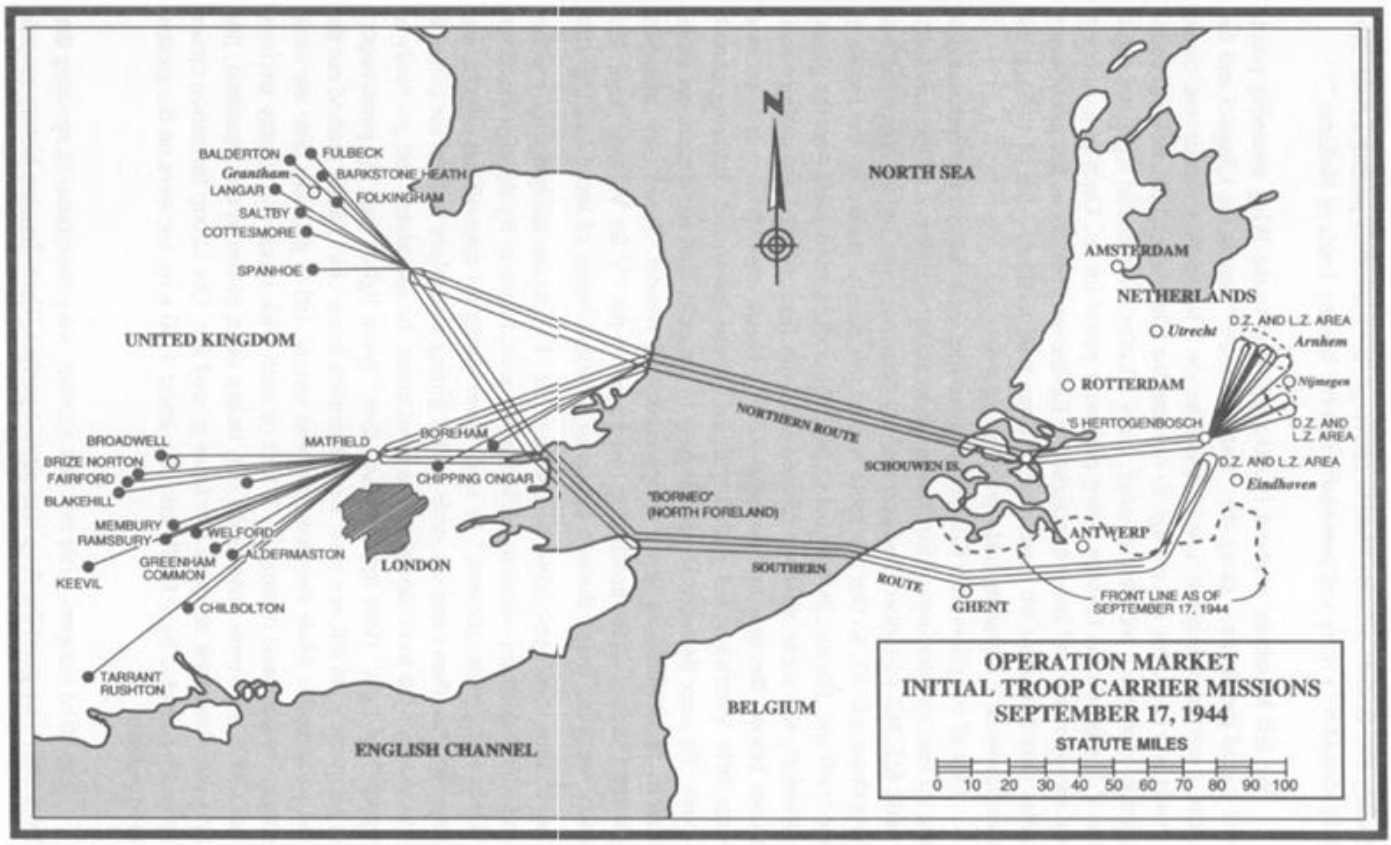

Foto's uit: Green Light!: A Troop Carrier Squadron's War From Normandy to the Rhine

Op zondag 17 september 1944 gaat operatie Market Garden van start.
Vanuit meer dan 20 vliegvelden in Engeland vertrekken honderden Dakota's met Amerikaanse parachutisten (paratroopers). Veel vliegtuigen trekken een zweefvliegtuig. Deze gliders zitten vol met jeeps, munitie, kleine kanonnen, voorraden en ander materieel en de bijbehorende manschappen.

Van de 101e Airborne Divisie gaan Dakota's van de 436e Transport Carrier Group en het 82e Troop Carrier Squadron vanaf vliegveld Membury op weg naar Son.

De parachutisten behoren tot het 506e Parachute Infantry Regiment, dat wordt geleid door kolonel Robert Sink.

De taak van het 506e P.I.R. is, de brug over het Wilhelminakanaal in Son en de bruggen in Eindhoven over de Dommel te bezetten, zodat de Britten vanuit België over Valkenswaard, Aalst en Eindhoven naar Son en verder richting Arnhem, kunnen oprukken.

Totaal 424 Dakota's met parachutisten en 70 Dakota's met een glider, gaan zondag 17 september richting Best, Son, St. Oedenrode en Veghel.

Bij Son is een landingszone voor de gliders en ook twee droppingzones voor de parachutisten.

Het doel is de bruggen over de Aa, de Zuid-Willemsvaart, de Dommel en het Wilhelminakanaal te bezetten.

Het 506e Parachute Infantry Regiment landt bij Son, het 502e bij St. Oedenrode en het 501e bij Veghel. Het zijn 3 regimenten van de 101e Airborne divisie.

Op de heenweg vliegen de toestellen op ca. 450 meter en op de terugweg op 900 meter. Tussen Lommel en Arendonk komen ze de grens over.

We volgen het vertrek uit Membury en de aankomst in Eindhoven.

Een briefing vanaf de controletoren op het vliegveld Membury aan de hand van kaarten, waarop de te volgen route naar en van Eindhoven staat.

Aandachtig luisterende piloten en vliegtuigbemanningen.

Paratroopers maken zich gereed voor de vlucht…

… en gaan aan boord van de Douglas C-47 Skytrain
In dit geval waarschijnlijk de 2100551 van piloot Edward Voisika.

Bill Westcott’s remarkable photo of an Eindhoven drop, taken from his co-pilot’s seat.

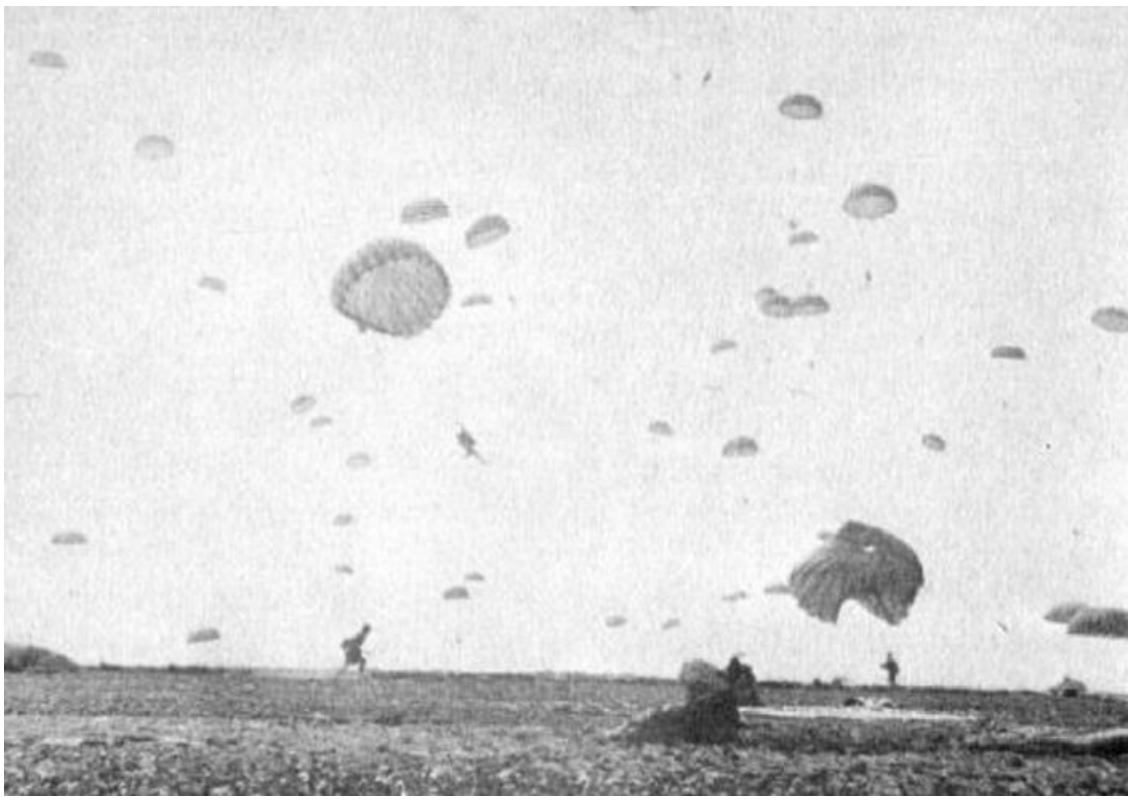

Parachutisten landen bij Son.

Richard Farnsworth en "Bull" Ryman in Eindhoven

De Clay Pigeon en andere vliegtuigbemanningen.

Een foto van Douglas C-47's van de 436e Troop Carrier Group en CG-4A Waco gliders op vliegveld Membury in september 1944.

De Dakota's vliegen laag en traag. Op 450 meter hoogte met een snelheid van 200 à 300 km per uur. De Dakota's en zweefvliegtuigen zijn een makkelijke prooi voor Duitse FLAK granaten.

88 mm FLAK

Wij volgen de Clay Pigeon, de Kleiduif, op zijn tocht naar Son.

De bemanning van de Dakota 42-100672 bestaat uit:

1st Lt. G.R. Brassesco piloot
2nd Lt. Joseph Andrews copiloot
Sgt. Joe Curreri crew chief
S/Sgt. Harry Tinkcom radio-operator

Er zijn 18 parachutisten aan boord.

Het is een toestel van de 436e Troop Carrier Group en het 82e Squadron.

De 436e Troop Carrier Group was gestationeerd op Membury tussen maart 1944 en februari 1945

Na de briefing, om 8:45 uur, vertrekt het toestel van Membury.

De Dakota vliegt op een hoogte van 450 meter en wordt 10 minuten van de droppingzone, rond 13:10 uur geraakt wordt door FLAK.

"Toen de granaat ontplofte bij het vliegtuig ontplofte met grote een kracht, wisten de piloten dat ze zwaar gewond waren. Het vliegtuig kon niet meer bestuurd worden, maar met een bijzondere tegenwoordigheid van geest, schakelde Brassesco de automatische piloot in. Die heeft een eigen besturing systeem, los van de andere leidingen. Het was verbazingwekkend dat het vliegtuig op koers kwam en langzaam hoogte begon te verliezen. Dit gaf de paratroopers de gelegenheid om te springen. lopen.
De benzineleidingen waren gebroken door de kracht van de explosie, want beide motoren vielen uit. De vlammen van de hoofdtank en de linker tank begonnen zich door de romp van het vliegtuig te verspreiden. Het neus van het vliegtuig begon plotseling naar beneden te wijzen.
Op haar laatste duik, vloog de Pigeon straight and true, on a gentle glide into a long and level field. Ze zweefde door een hooimijt met ca. 240 km per uur, raakte een hek, kwam tot stilstand en brak in tweeën. Lt. Andrews werd over een afstand van ca. 7 meter weg geslingerd. Het hek had kennelijk de cockpit zodanig geraakt, dat hij eruit kon vliegen zonder tegen de zijkant verpletterd te worden.
Brassesco echter, zat vast in zijn stoel. Hoe hij uit het vliegtuig kwam met zijn gebroken been, weet nieman. Gelukkig ontplofte het vliegtuig niet en voordat de

vlammen hem bereikten had hij zich los kunnen maken en viel hij op de grond. Hij werd weggedragen door een aantal burgers".

Het toestel kwam brandend naar beneden kwam even ten noorden van Casteren. De bemanning overleefde de crash.

Joe Curreri over de parachutisten:
"het middendeel van de romp stond in lichterlaaie. De paratroopers duwden en elleboogden zich als een panikerende kudde schapen in wilde chaos een weg naar de open deur. Een voor een zag ik ze springen. Door de vaste kabels gingen hun parachutes snel open. Maar de vlammen die achter uit het vliegtuig sloegen, reikten naar hen als een enorme, vurige hand en ik zag met afgrijzen hoe hun parachutes als een fakkel in de hens gingen."

Zes parachutisten kwamen om het leven, 9 werden er krijgsgevangen gemaakt en 3 mannen ontkwamen aan de Duitsers.

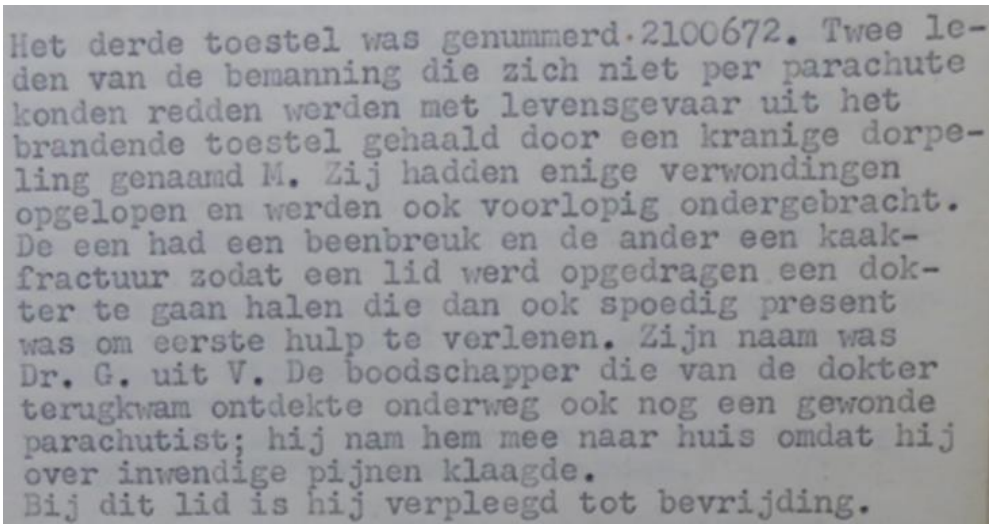
Het derde toestel was genummerd 2100672. Twee leden van de bemanning die zich niet per parachute konden redden werden met levensgevaar uit het brandende toestel gehaald door een kranige dorpeling genaamd M. Zij hadden enige verwondingen opgelopen en werden ook voorlopig ondergebracht. De een had een beenbreuk en de ander een kaakfractuur zodat een lid werd opgedragen een dokter te gaan halen die dan ook spoedig present was om eerste hulp te verlenen. Zijn naam was Dr. G. uit V. De boodschapper die van de dokter terugkwam ontdekte onderweg ook nog een gewonde parachutist; hij nam hem mee naar huis omdat hij over inwendige pijnen klaagde.
Bij dit lid is hij verpleegd tot bevrijding.

P.A.N Archief

De piloot Guido Brassesco en co-piloot Joseph Andrews worden door Tinus Smetsers uit Casteren uit het wrak gehaald. Ze zijn zwaar gewond. Frans van den Wildenberg gaat dokter Ghéniau uit Vessem halen. Die verzorgt de gewonde piloten.

The plane on the ground was most likely the *Clay Pigeon*. T/Sgt. Tinkcom describes the jump and its sequel: "The parachute static cords were attached to the static line, all equipment given a last inspection, and the men were ready to jump on signal. It was only a minute or so after that when puff balls of flak began to appear in the sky around the aircraft ahead—inoffensive looking little puffs, but each burst carried destruction to any plane that received a hit in a vulnerable spot.

"Then something hit our right wing with three sharp spats which I, from the sound, recognized as bullets. Two flak bursts came dangerously close. Then came a terrific explosion under the left wing that threw the aircraft to the side, out of formation. When the pilot had her back on even keel, I realized that the flight cabin had suddenly become quite hot. The feeling was similar to that experienced when one walks from cold air into a warm, heated room."

While conversing with a bomber pilot several weeks earlier, 1Lt. Guido Brassesco, the pilot of *Clay Pigeon*, learned that those pilots made use of the automatic pilot on bombing runs and, sensing he might experience difficulties on a paratroop drop mission, had been making the preliminary adjustments a few minutes before the flak started. "What are you doing?" asked co-pilot Joe P. Andrews. "I explained that I was making some adjustments in case it became necessary" said Lt. Brassesco. "A few minutes later the plane was hit amidships, cutting the control cables and puncturing the gas tanks. Both engines were dead and the plane was sinking fast. During those few minutes, I switched to the settings and the plane made its own flight adjustments, angle of descent, wing flaps, etc. Visibility was bad in the plane due to smoke and flame."

T/Sgt. Tinkcom continued his story: "It was then approximately 1310, just ten minutes from DZ time. I stood up and looked inquiringly at the pilots who were calmly flying ahead. The shell had broken some of the main control cables, burst the left auxiliary tank and fuel lines and stopped both engines. Brassesco, with great presence of mind, had shifted to automatic pilot. Had he not done that at the right moment, it is likely that the craft would have gone completely out of control. Instead, it maintained a slow descent on a true course, permitting the men in the main cabin to get out.

"I opened the door into the passenger cabin to find it full of smoke and flames. Flames were licking up at the main bulkhead and at midship. There was a large hole, about the size of a bass drum, in the left side of the fuselage.

"I saw at a glance that the cabin was empty except for one paratrooper and Joe Curreri, who had already told the trooper to jump. Two of his companions had been killed, or so badly wounded as to be helpless. They had been taken out by the others to prevent fouling of the static lines and also to keep them from burning. Had the two men been alive at the time it is almost certain that they would have died in the plane before reaching the ground, so rapidly were the flames spreading. Several of the men had jumped with their clothing on fire.

"While unsnapping my flak suit, I jumped over the two rows of flame and walked back to the cargo door to see if the plane was high enough off the ground to permit a safe jump. The earth seemed dangerously close."

PFC George D. Doxzen was the last paratrooper on board the *Clay Pigeon*. He wrote: "When the aircraft was over Belgium, 1Lt. Tom Seibel had us 'Stand up and hook up', which we did in a very orderly, well disciplined, manner. We then took a heading toward the drop zone. We were only minutes from the DZ when a burst of flak hit our aircraft under my feet, causing me to fall to the seat. When the flak burst hit, Lt. Seibel was struck in the chest. The rest of the stick exited the aircraft as though it was a routine jump. As they were going out, they played out my static line. In fact, Cpl. Harvey White asked me if I was 'okay.' I nodded yes and he went on his way.

"I decided then and there I was quitting the war. I even imagined what it would be like when the plane hit the ground with me in it. I was not going to jump."

Tinkcom and Curreri were undecided what to do. They wanted to see what the pilots were going to do.

Tinkcom related, "Currari and I both started to walk to the cockpit but the walls of fire amidships and at the bulkhead had now leaped so high that it was impossible for us to go forward. Choking in the acrid smoke, we were forced to turn back. Through that blazing inferno, we could barely see the pilots who were still sitting in their seats, trying to keep the plane steady. Then the co-pilot, Joe Andrews, turned around and shouted and waved the three men out.

"As I took off my flak helmet, fearing the shock of the opening parachute would break my neck, Joe said, 'Go ahead!'

"'O.K.' I said, as I stepped toward the door. The paratrooper who had been hesitating now decided to jump, too. Both he and I left the plane at almost the same time. As he leaped, my right arm hooked around the trooper's static line and I went out sidewise, out and back, instead of out and down. I was just barely conscious of the horizontal stabilizer passing close to my face when I pulled the ripcord."

PFC Doxzen remembered: "The plane was on fire. I could not see the cockpit for smoke and the crew chief was yelling at me to jump. The radio operator of the plane yelled, 'What do we do?' The pilot yelled 'Jump!' As the radio operator jumped, he caught his arm on my played-out static line and would have hit the plane if I hadn't jumped as an automatic reflex."

As the plane settled toward earth on its automatic pilot settings, pilots Brassesco and Andrews struggled with their flak jackets. Lt. Brassesco added: "It was too late to jump. As the plane plowed through trees and underbrush and farmers fences at two hundred miles per hour, Lt. Andrews had opened a side window and was part way out when the plane came to an abrupt halt. This threw Andrews out of the window and clear of the plane. With both legs fractured, I managed to crawl through a window and dropped clear of the flaming inferno. I dragged myself, using my hands and arms, to get away from the heat."

Radio operator Tinkcom, crew chief S/Sgt. Curreri and paratrooper Doxzen survived their parachute jumps. Brassesco and Andrews were found by the Dutch underground a short time later and were moved to a place of hiding. They were joined later by occupants of several gliders which were forced down when the tow planes were hit by the same battery of anti-aircraft guns and crashed.[11]

De bemanning van de Clay Pigeon heeft geluk gehad.

Ik volg de bemanningsleden (niet de parachutisten) van 19 Dakota's die zijn neergestort rond Hoogeloon en over de grens bij Bladel, in België.
Totaal vonden 47 bemanningsleden de dood en konden er 39 overleven.

Als niet-piloot of co-piloot had je een kans van 50% om een crash te overleven.
Van de 19 piloten zijn er 15 overleden, dat is bijna 80%.
Van de co-piloten overleden er 11, dat is bijna 60%.

Er overleden nogal wat piloten omdat ze bleven doorvliegen om hun parachutisten en bemanning de gelegenheid te geven, uit het vliegtuig te springen.
Zonder werkende motoren verloor een Dakota snel hoogte.
Vaak vlogen ze te laag om nog te kunnen springen, als de piloot al bij de deuropening kon komen. Menig vliegtuig raakte dan de grond, terwijl de piloten nog in de cockpit zaten.

piloot dood	co-piloot dood	overig dood	totaal dood	totaal levend
			0	4
1	1		2	2
1	1	2	4	1
1		1	2	3
1		1	2	4
1	1	2	4	0
1		1	2	3
1	1	2	4	0
1	1	2	4	0
1	1	3	5	0
1	1	2	4	1
			0	5
1	1		2	2
			0	5
1	1	2	4	0
			0	4
1		1	2	2
1	1		2	3
1	1	2	4	0
15	11	21	47	39

Parachutisten kwamen om, omdat hun parachute vlam vatte of niet open ging.
Ook werden zijn in de lucht beschoten door Duitse soldaten.

Deze Dakota raakte in een open veld de enige (kapotte) Duitse tank die er stond.
De bemanning was bijtijds uit het toestel gesprongen.

Welke Dakota stort waar neer ?

datum				
	Hoogeloon	Son	Elders NL	België
17-9	9	5	12	5
18-9			20	
19-9		2	8	7
20-9			2	
21-9		1	17	
22-9				
23-9			9	
	9	8	68	12

In Nederland zijn vanaf 17 september 1944 totaal 85 Douglas C-47 (Dakota) vliegtuigen neergestort.

In België 12 toestellen, waarvan 1 in Vitrival en 1 in Brugge en 10 in de grensstreek.

Op 17 september gaat het om 9 toestellen rond Hoogeloon, 5 in Son, 12 elders in Nederland en 5 in België.

De volgende 19 Dakota's storten neer rond Hoogeloon en in de grensstreek op 17 en 19 september 1944.

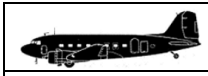	Waar neergestort	TCG	TCS	Piloot	nr. op kaart
17-9-1944					
42-100672	Casteren	436	82	Guido Brassesco	1
43-16034	Lage Mierde	434	72	Keith Bertken	2
42-108884	Bladel	437	86	Ralph Lehr	3
42-100648	Vessem	437	85	William Yeager	4
43-16033	Oostelbeers	434	72	Donald Pahlow	5
42-100801	Bladel	437	83	Charles Gilmore	6
43-15302	Wagenbroek	437	84	William Williams	7
43-15098	Reusel	442	306	John Corsetti	8
42-100676	Luyksgestel	437	84	Calvin Gifford	9
42-100981	Retie	440	95	Eugene Shauvin	a
42-93803	Mol	434	73	Harold Wendling.	b
42-100874	Geel, Larum	442	306	Thomas Mills	c
42-24111	Retie	435	76	Wilbur Parsons	d
19-9-1944					
42-100551	Postel	436	81	Edward Vosika	e
42-100770	Retie	438	89	Carl Allen Cary	f
42-108837	Retie	442	303	Edwin Wilkins	g
42-24127	Kasterlee	435	76	John Hesketh	h
42-92842	Retie	61	53	David Proctor	i
42-100879	Rhoode	435	75	Ronnie Alexoff	j

Nummer van het vliegtuig, TCG= Troop Carrier Group, TCS= Troop Carrier Squadron,

Bronnen

http://www.harringtonmuseum.org.uk/wp-content/uploads/2016/11/Aircraft-lost-on-Allied-Forces-Special-Duty-Operations.pdf

https://www.bhic.nl/ontdekken/verhalen/rondom-operatie-market-garden

http://www.soerensezand.nl/verliesregister-1944.pdf

http://ww2f.com/threads/new-book-about-us-c-47-losses-in-operation-market-garden.37890/

https://aviation-safety.net/database/types/Douglas-DC-3/losses/11

Er komen 19 Dakota's neer in de Kempen op 17 en 19 september.

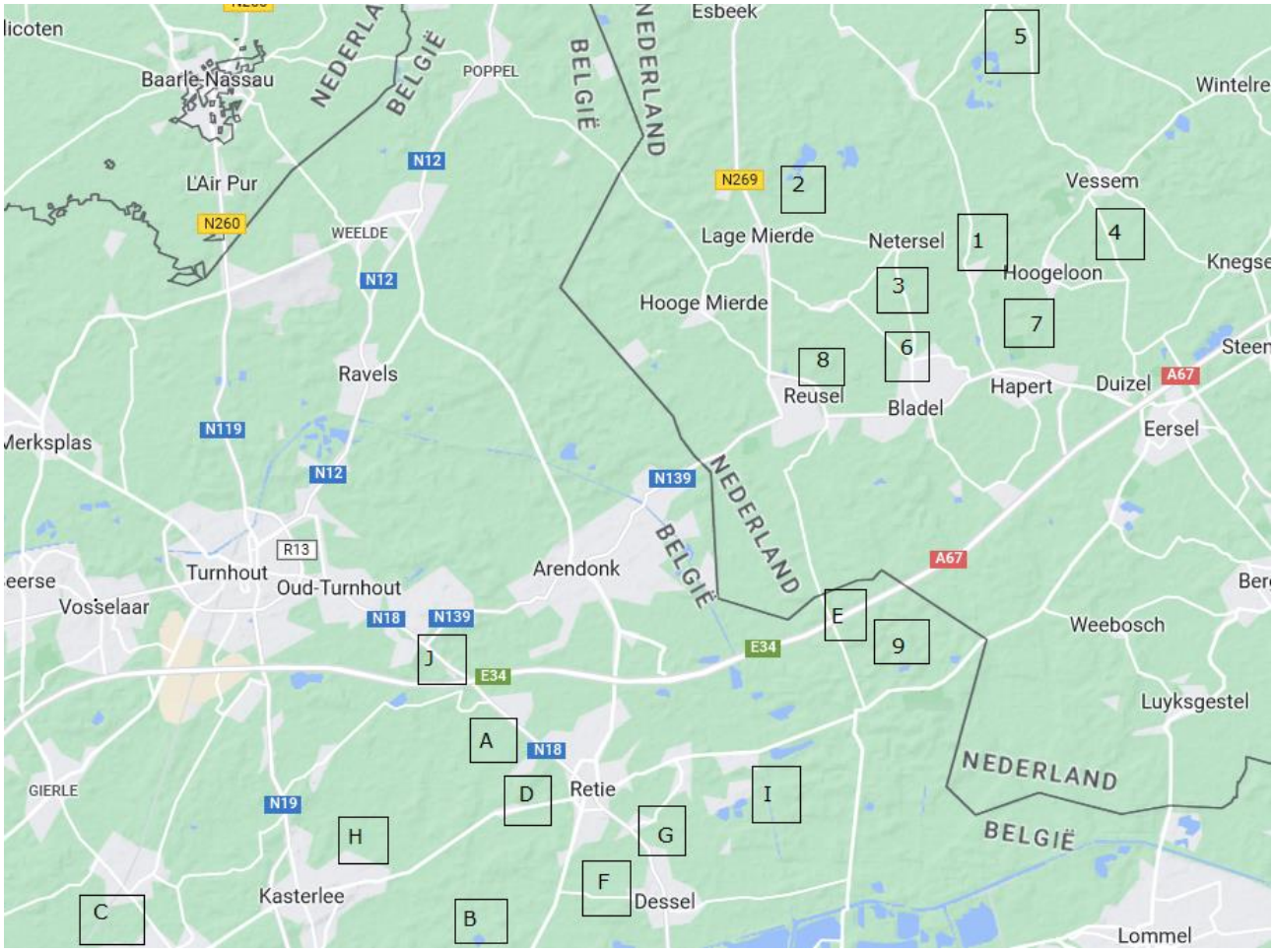

Belgische Kempen

a Retie, Kortijnen
b Mol, Castelsebaan
c Larum, Geel
d West van Nijnsel
e 5 km noord van Postel
f Retie, Boseind
g Retie
h Kastelree
i Retie, Vlierdreef
J Kapel van Rhoode, Oud-Turnhout

Nederlandse Kempen

1 Even ten noorden van Casteren
2 Wellenseind Lage Mierde
3 Tussen de Neterselseweg en het Bladels Bosch
4 Grootakker, Vessem, achter de kerk
5 Oostelbeers, de Maneschijn
6 Bladel, Neterselseweg
7 De Wagenbroeken, tussen Casteren en Hoogeloon
8 Reusel, bij het Buspad
9 Luyksgestel

Op 17 september worden er negen Dakota’s neergeschoten in de omgeving van Hoogeloon. Tussen Bladel en Hulsel staat Duits luchtafweergeschut.

Slechts 17 bemanningsleden overleven de crash, 24 bemanningsleden komen om het leven.

	gedood	overleven
1		Guido Brasesco, Joseph Andrews, Joe Curreri, Harry Tinkcom
2	2	Delbert Dunham, Gerald Pitt
3	4	Bela Benko
4	2	James Quin, Eugene Blumberg, Thomas Wegman
5	2	Baker, Domitrovich, Ellis, Hoge
6	4	-
7	4	-
8	2	Edward Hunter, Rene Zumhagen, John Duffy
9	4	-
	24	17

Van vliegtuig nr. 1 is bekend dat 12 parachutisten overleven en er 6 omkomen. Negen parachutisten worden krijgsgevangen gemaakt en 3 ontkomen er: George Doxzen, Moses Lopez en Lucian Hopkins.

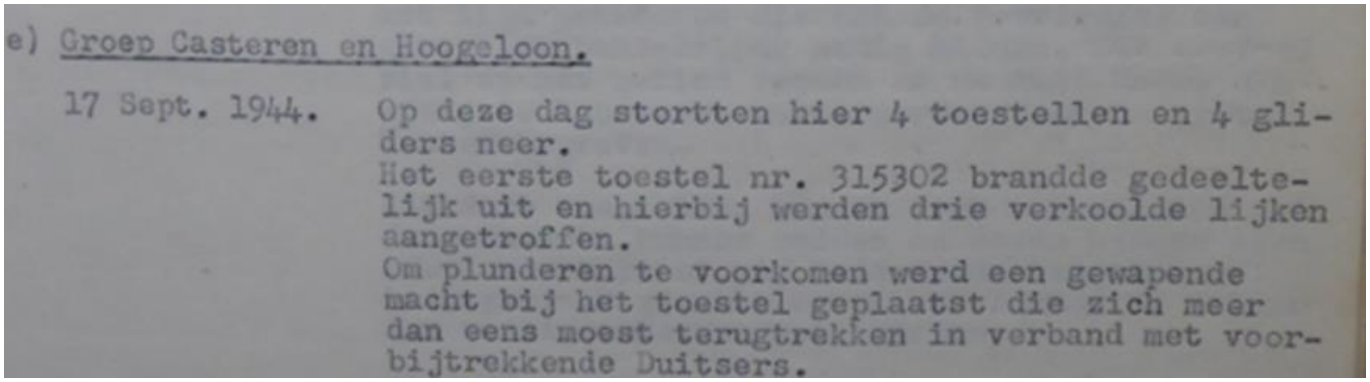

e) Groep Casteren en Hoogeloon.

17 Sept. 1944. Op deze dag stortten hier 4 toestellen en 4 gliders neer.
Het eerste toestel nr. 315302 brandde gedeeltelijk uit en hierbij werden drie verkoolde lijken aangetroffen.
Om plunderen te voorkomen werd een gewapende macht bij het toestel geplaatst die zich meer dan eens moest terugtrekken in verband met voorbijtrekkende Duitsers.

P.A.N. archief

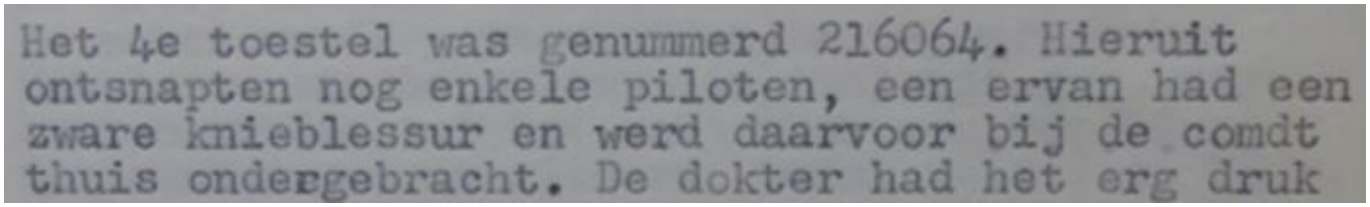

Het 4e toestel was genummerd 216064. Hieruit ontsnapten nog enkele piloten, een ervan had een zware knieblessur en werd daarvoor bij de comdt thuis ondergebracht. De dokter had het erg druk

P.A.N archief over Eugene Blumberg die naar fam. Beex gaat

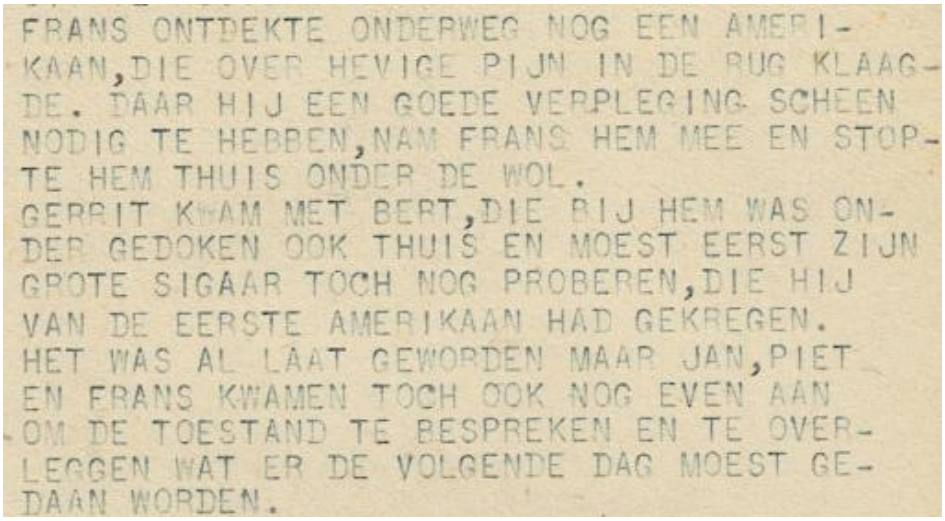

FRANS ONTDEKTE ONDERWEG NOG EEN AMERI-
KAAN,DIE OVER HEVIGE PIJN IN DE RUG KLAAG-
DE. DAAR HIJ EEN GOEDE VERPLEGING SCHEEN
NODIG TE HEBBEN,NAM FRANS HEM MEE EN STOP-
TE HEM THUIS ONDER DE WOL.
GERRIT KWAM MET BERT,DIE BIJ HEM WAS ON-
DER GEDOKEN OOK THUIS EN MOEST EERST ZIJN
GROTE SIGAAR TOCH NOG PROBEREN,DIE HIJ
VAN DE EERSTE AMERIKAAN HAD GEKREGEN.
HET WAS AL LAAT GEWORDEN MAAR JAN,PIET
EN FRANS KWAMEN TOCH OOK NOG EVEN AAN
OM DE TOESTAND TE BESPREKEN EN TE OVER-
LEGGEN WAT ER DE VOLGENDE DAG MOEST GE-
DAAN WORDEN.

Frans van de Wildenberg neemt Thomas Wegman mee naar huis.

Kamp op het Heieind

Het is zondag 17 september 1944. Rond 13:00 uur worden er 9 Dakota's neergeschoten boven Hoogeloon. De bevolking loopt uit om de vliegtuigbemanningen te helpen.

Tinus Smetsers haalt piloot Guido Brassesco uit de cockpit van de Clay Pigeon .
De Dakota was even ten noorden van Casteren neergekomen.
Samen met Gerrit Beex en Bert Louwers brengt hij de piloot en de co-piloot Joseph Andrews, die 7 meter uit de cockpit was geslingerd, in veiligheid.
Beide piloten zijn zwaar gewond. Dokter Gehéniau uit Vessem wordt gevraagd te komen.

Bij de Heikant in Hoogeloon landen enkele zweefvliegtuigen. Juffrouw van Hoof ziet daar Thomas P Hartz en Rudolph J Brabec van de 101e Airborne Divisie.
Er ontstaat een groep Amerikanen van ca. 18 man met drie jeeps.
De Heikant is een open veld, zij kunnen daar niet blijven.
Gerrit Beex, Bert Louwers, Adriaan Goossens en Jan Gooskens besluiten in overleg met de Amerikanen, ze 1 of 2 dagen te verbergen op het Heieind. Ze vergezellen de Amerikanen naar het Heieind. De drie jeeps rijden over de Heuvel en Hoogcasteren om Hoogeloon heen, naar het noorden.

Bijna op het Heieind nemen ze Joe Curreri van de Clay Pigeon mee, die door Adriaan Goossens was verborgen. Iets verder pikken ze Brassesco en Andrews op. Beiden waren al geholpen door dokter Gehéniau.

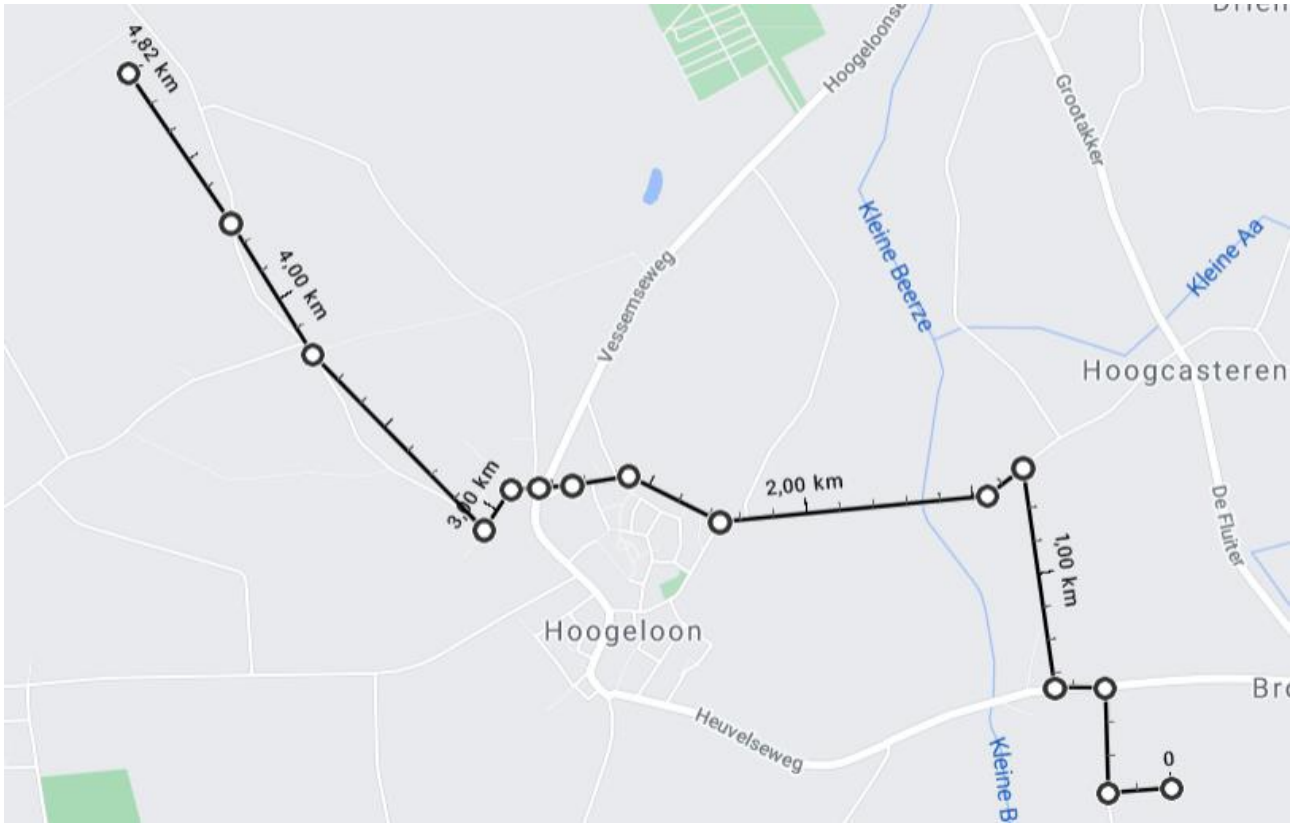

De jeeps reden ca. 5 km van de Heikant naar het Heieind.
Over zandwegen en door akkers en velden.

Ook nu liggen er nog veel akkers, velden en bospercelen.

Harry Tinkcom van de Clay Pigeon wordt opgepikt door pater Kees Gijsbers.
Twee partizanen komen aanlopen met George Doxzen, paratrooper uit de Clay Pigeon.
Ze lopen ca. 400 meter voorbij de Clay Pigeon naar het Heieind. Daar is het kamp.
De hele bemanning van de Clay Pigeon is nu op het Heieind.

’s Avond brengen de partizanen nog een bezoek aan het kamp. Er wordt een wachtwoord afgesproken. Op de vier hoeken van het kamp neemt een wachtpost plaats.

Ook wordt die avond nog een groot zend- en ontvangapparaat uit een glider weggesleept met een paard. Het apparaat staat op wielen en weegt ca. 4.000 kg.

Op de Grootakker, bij Vessem is een Dakota neergestort. De co-piloot Eugene Blumberg wordt bij Beex op de Hoofdstraat 65 ondergebracht. De navigator Tom Wegman bij Frans van de Wildenberg, Hoofdstraat 70. Beide Amerikanen zijn gewond.

Bij de Wagenbroeken, tussen Casteren en Hoogeloon, is een Dakota neergestort.
De vier bemanningsleden komen om.

’s Nachts brengen Bert Louwers en Theo Dirks nog 3 Amerikanen vanuit Bladel, naar het kamp.

Bela Benko is de enige overlevende van de Dakota die is neergestort tussen de Neterseseweg en het Bladels Bosch. Hij wordt van Sjef Roijmans door Wim van der Heijden naar het Heieind gebracht. Hij is daar midden in het bos hartelijk ontvangen. Er werd hem thee en chocolade aangeboden.

Naar schatting zijn er nu ca. 20 Amerikanen in het kamp.

Maandag 18 september
Eten wordt geleverd aan het kamp vanuit drie boerderijen op het Heieind.
Door Karel Smulders (en zijn onderduiker Frans van Riel), Harrie Gooskens en Kees Koolen (en zijn knecht Harrie van den Borne).

Paul Lasance en wachtmeester Slagboom en van den Bliek uit Wintelre halen uit het verzamelkamp in Hoogeloon om ca. 1 uur in de middag 15 Amerikanen op. Ze worden via Vessem naar Wintelre gebracht. De hoofdweg werd hierbij afgezet, door onze jongens onder leiding van J. Joosten. J.C. Aarts brengt ze van Wintelre naar Veldhoven. Waar ze zich aansluiten bij het 2e leger.

Er blijven 5 man achter in het kamp: Joe Curreri, Harry Tinkcom, Guido Brassesco, Joseph Andrews en Bela Benko. Brassesco en Andrews zijn gewond en kunnen niet mee naar bevrijd gebied. De anderen zorgen voor hen.

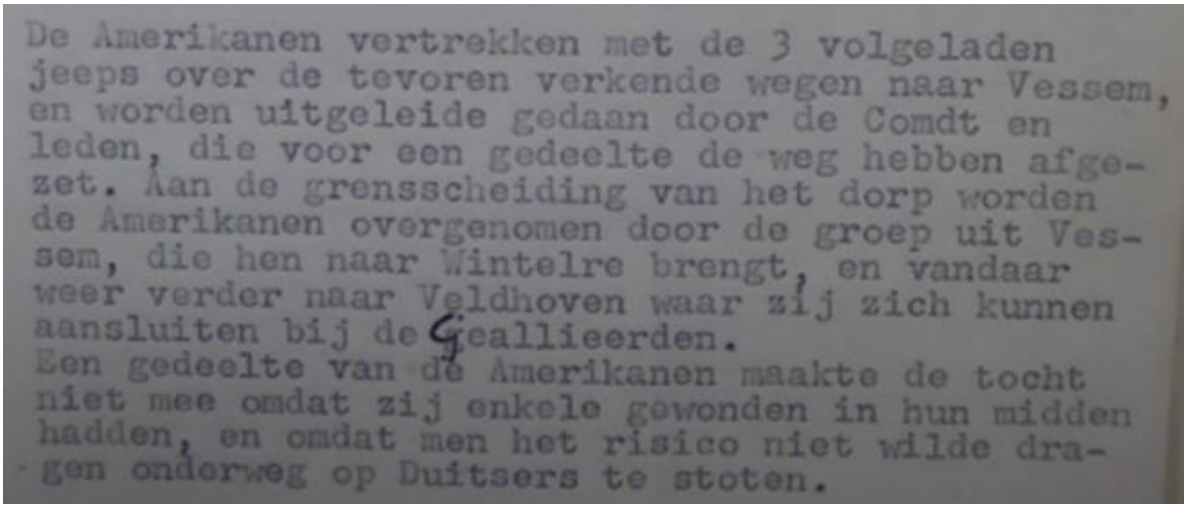
De Amerikanen vertrekken met de 3 volgeladen jeeps over de tevoren verkende wegen naar Vessem, en worden uitgeleide gedaan door de Comdt en leden, die voor een gedeelte de weg hebben afgezet. Aan de grensscheiding van het dorp worden de Amerikanen overgenomen door de groep uit Vessem, die hen naar Wintelre brengt, en vandaar weer verder naar Veldhoven waar zij zich kunnen aansluiten bij de Geallieerden.
Een gedeelte van de Amerikanen maakte de tocht niet mee omdat zij enkele gewonden in hun midden hadden, en omdat men het risico niet wilde dragen onderweg op Duitsers te stoten.

P.A.N. archief

Adriaan Goossens kent een betere schuilplaats. Die ligt aan een zandpad naar de Groenstraat. Met drie autoritten brengt hij de mannen daar naartoe.

Heieind. Rechtsaf de Groenstraat, rechtdoor de ir. Mettropweg. Het eerste kamp was iets verder rechtdoor en dan links van de ir. Mettropweg. Het tweede kamp lag aan een zandpad vanaf de Groenstraat, rechts van de ir. Mettropweg.

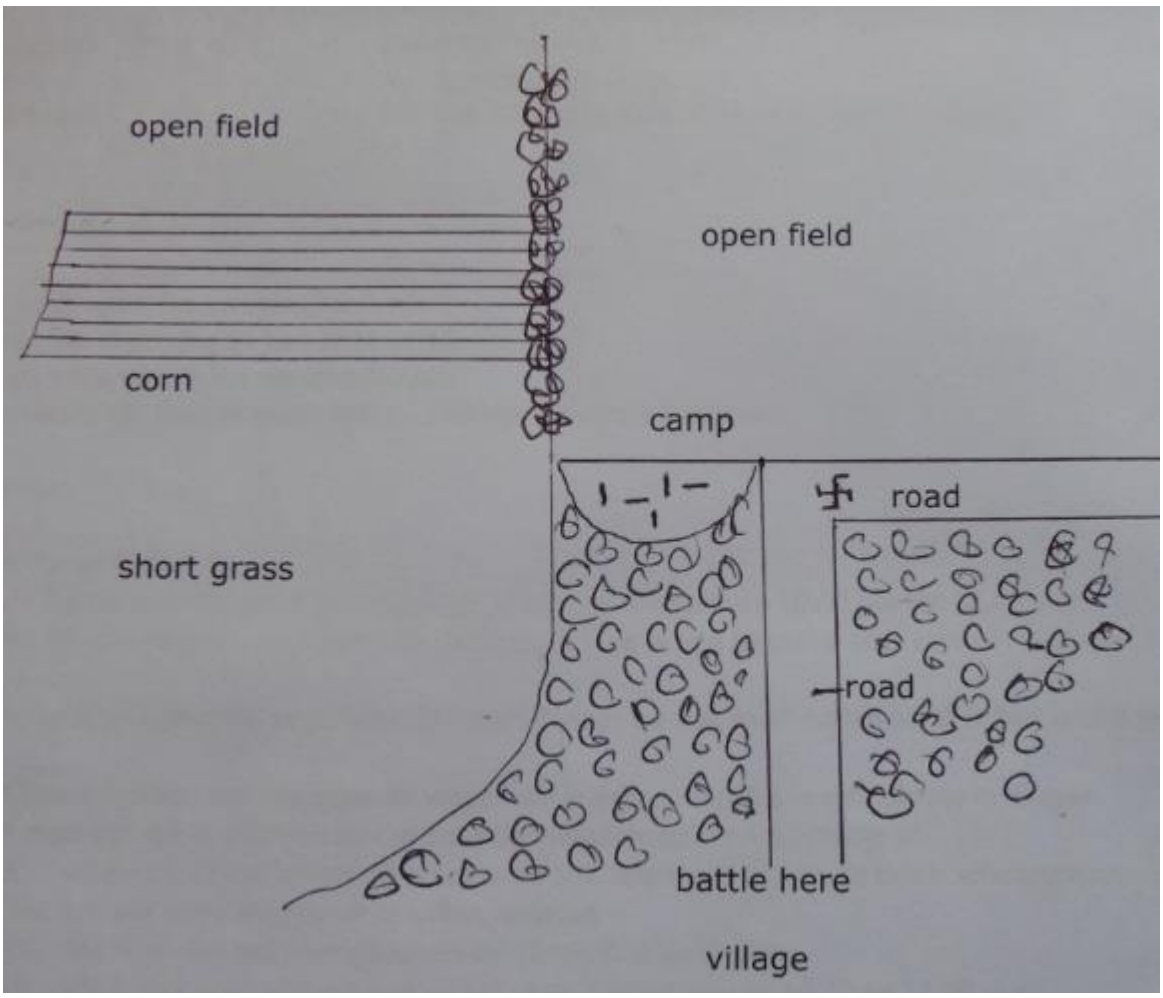

Positie van het tweede kamp. Een tekening van Harry Tinkcom.
Het zandpad vanaf de Groenstraat is de "--road".

Tinkcom, op Heieind2 komen twee partizanen met 7 Amerikanen aan :

Drie glider-mannen:
Pvt. John H. Kessel, Detroit, Mi
Sgt. Mike Lewis, Detroit, Mi
Cpl. Artie Kitterman, Noblesville, Indiana

B/Sgt. Delbert Dunham, Radio-operator
T/Sgt. Gerald Pitt, Miami, Fl, Crew Chief
Dunham en Pitt zijn de overlevenden van een Dakota die is neergestort bij Wellenseind, Lage Mierde.

Gliderpiloot F/O Thomas P. Hartz, Pittsburgh, Pa. Komt neer bij Heikant.

Paratrooper uit de Clay Pigeon Pvt. Lucian Hopkins, Hammond, Indiana.

Dunham, Pitt en Hopkins worden naar Fons van der Heijden gebracht.

Guido Brassesco

Joe Andrews

Joe Curreri

Harry Tinkcom

Lucian Hopkins

Mike Lewis

Artie Kitterman

John Kessel

Gerald Pitt

Delbert Dunham

Bela Benko

Thomas Hartz

Deze 12 mannen verblijven op Heieind2.

Foto 1

Foto 2

Deze mannen staan op de foto's van het kamp op het Heieind. Het moeten gliderman Pvt. John H. Kessel en radio operator, B/Sgt. Delbert R. Dunham zijn.
Foto 1 is zeer waarschijnlijk van Delbert Dunham omdat hij met Gerald Pitt op de foto staat. Dunham en Pitt sprongen uit de Dakota die bij Lage Mierde werd neergeschoten. Zij kwamen bij Fons van der Heijden terecht en werden samen met Lucian Hopkins, vanuit Casteren naar het Heieind gebracht. Gliderman John Kessel zit naast gliderman Artie Kitterman op een foto.

Goossens zegt in de nacht van 19 september: er zijn 100 Duitsers in de buurt. Woensdag 20 september gaat Adriaan Goossens gaat naar het Heieind. Brassesco vraagt pijnstillers en om bezoek van dokter Gehéniau. Jan Gooskens brengt een briefje in het Frans naar Curreri op het Heieind. "Morgen komen de Britten". Goossens en Frans van de Wildenberg rijden donderdag 21 september met Britse Bren Gun Carriers mee naar het Heieind. De Duitsers zijn gevlucht. De 12 Amerikanen worden naar het bevrijde Hoogeloon gebracht.

Nawoord

Pilotenhulp
Zoals hierboven beschreven zou de pilotenhulp kunnen hebben plaatsgevonden. Maar dat is niet zeker. De verschillende bronnen spreken elkaar tegen. Bijvoorbeeld:

B=Beex, T= Tinkcom, MV=Meesterlijk Verzet, BHIC= Brabants Historisch Informatie Centrum

 Guido Brasesco	B T MV **19-9**	**17-9**	Tinus Smetsers haalt Joe uit het wrak. Gerrit en Bert dragen hem naar de bosrand. Dokter was bezig met kaakfractuur. Joe wordt **op jeep geladen** en naar Heiend gebracht. Een van zijn voeten gebroken, snij- en brandwonden in gezicht, zware kneuzingen, stuk voortand verloren. Is 7 meter weggeslingerd. Wordt **naar een huis** gebracht, krijgt burgerkleren en klompen. Later wordt hij naar **het Heieind gedragen** en trekt hij zijn uniform weer aan. Bij Karel Smulders **verborgen in het kippenhok**. Die dag is hij daar nog, hij wordt **naar het Heieind gebracht**.

De hele bemanning van de Clay Pigeon ziet elkaar 17-9 op het Heieind.

 Joe Andrews	B T MV	**17-9** **19-9**	Tinus Smetsers haalt Joe uit het wrak. Gerrit en Bert dragen hem naar de bosrand. **Het gebroken been** van de ander **(Andrews)** is reeds gezet. **Op jeep naar Heieind gebracht**. **Gebroken been (Brassesco)**, snij- en brandwonden in gezicht en handen. **Weggedragen** door aantal burgers. Dokter **zette been** en verbond wonden. Bij Karel Smulders **verborgen in het kippenhok**. Die dag is hij daar nog, hij wordt **naar het Heieind gebracht**.

Tinkcom: Been van Brassesco is gebroken. Beex: Been van Andrews is gebroken.

 Joe Curreri	B T MV **19-9** BHIC	**17-9** **17-9**	Adriaan zou piloot verbergen. Bijna op het Heieind wordt hij **op een jeep geladen**. Adriaan had hem een uur eerder daar verstopt. Joe kwam Heieind binnen **gewandeld met 2 partizanen**. Hij had burger kleren aan. Een parachutist is bij de Akkerstraat neergekomen. Adriaan verbergt hem in een eikenwal en haalt hem later op met jeep. (is de versie van Beex) Curreri landt in open veld. Wordt door Casterse mensen verborgen. **Pater Gijsbers brengt hem naar het Heieind**. Hij werd opgevangen door pater Kees Gijsbers en **verborgen in Casteren en later overgedragen** aan Adriaan Goossens, die een grote groep verzameld had.

Conclusie
Het is niet meer goed mogelijk om vast te stellen hoe de Amerikanen in het kamp op het Heieind gekomen zijn en wanneer en door wie ze precies geholpen zijn.
De situatie was chaotisch en vele verzetsmensen en burgers hebben op 17 september vliegtuigbemanningen en paratroopers geholpen.

Oorlogsherinneringen Bladel Netersel negentien40 negentien45.
Bladel 1994, bladzijden 224.
Auteurs: W. Hendriks, R. Kuijs-Croonen, N.A.J.C. van Limpt, H. Schenning en Th. Verheijen-Vernooij.
Uitgave van de Heemkunde Kring Pladella Villa Bladel en Netersel onder redactie van werkgroep WO II.

Uit dit boek wordt duidelijk:

Op 17 september 1944 stort een Dakota C-47 A, nr. 43-16034, neer in Lage Mierde bij Wellenseind. Dat is niet ver van het landgoed De Utrecht.
Delbert R. Dunham, radiotelegrafist en Gerald H. Pitt, crew chief, springen bijtijds uit het vliegtuig en overleven de val.
Boswachter Piet Gielens vangt ze op en licht Fons van der Heijden in.
Fons gaat met zijn onderduikers Henri van Dooren en Loek Veeger naar Gielens.
Loek Veeger wandelt met Dunham en Pitt naar Netersel, waar ze worden ondergebracht in de hut in de Elst.
Fons en v. Dooren keren terug op de fiets. Vanwege de slechte wegen konden de piloten niet op de fiets naar Netersel worden gebracht.

Op 18 september wordt Lucian Hopkins, paratrooper uit de Clay Pigeon, opgevangen door Kupper. Die waarschuwt Fons. Hopkins wordt naar Netersel gebracht.

Op 18 september komt Moses Lopez, paratrooper uit de Clay Pigeon, neer bij De Leest. Jan van der Heijden haalt hem op met paard en wagen. Hij wordt onder de klaver verstopt. Lopez is beschoten terwijl hij aan zijn parachute hing, heeft een wond in zijn rug en kan niet op een andere manier naar Netersel gebracht worden.
Bij Fons wordt hij in de achterkamer op bed gelegd. Dokter Zijlmans zal hem de volgende dag bezoeken.

In de nacht van 18 september worden Hopkins, Pitt en Dunham door Jan van der Heijden en een onderduiker naar Casteren gebracht.
Bert Louwers en Theo Dirks brengen die nacht de mannen naar het kamp op het Heieind in Hoogeloon.

Gerrit Beex: "Vlak voor ze er waren bedachten ze echter dat ze het wachtwoord niet kenden en dan zou het gevaarlijk zijn om de wachtposten te naderen. Ze gingen daarom eerst bij de landbouwer (Karel Smulders) aan die ’s morgens het eten naar de groep Amerikanen moest brengen en deze zou ze tot ’s morgens in de schuur laten slapen en dan meenemen als hij het eten ging brengen".

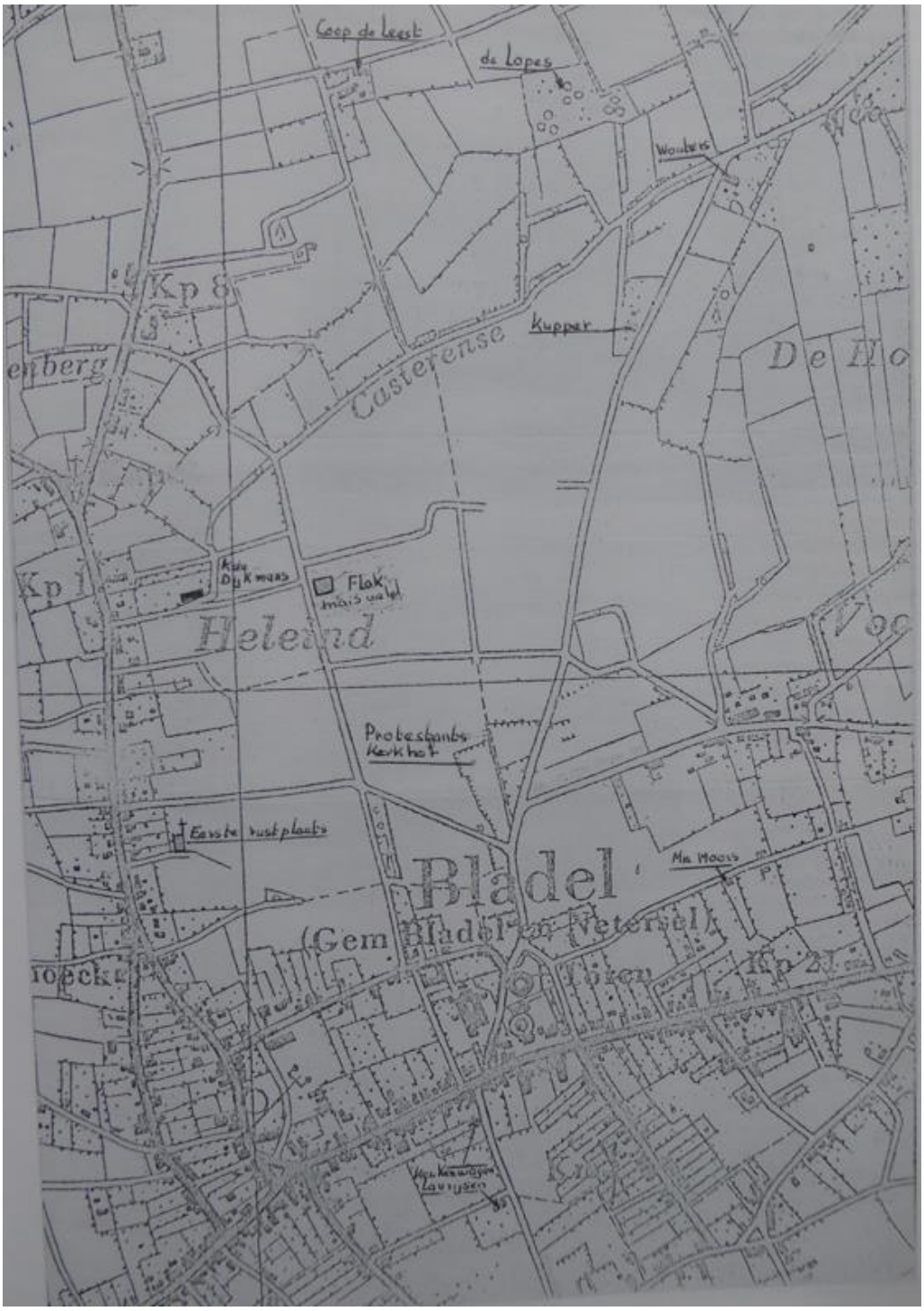

de Leest
Lopez

Wouters

Kupper
Hopkins

FLAK in maisveld

Protestants kerkhof

Bela Benko

Sjef Roijmans uit Bladel kwam aan mijn vader zeggen dat hij een piloot bij hem in huis had. Of die kon worden opgehaald. Mijn jongere broer Wim (van der Heijden) zou dat doen. Sjef had

de man over zijn uniform een overall aan laten trekken en onder het hooi op de schelft verborgen. Mijn broer vervoerde hem met een transportfiets (waar een zitplaats boven het voorwiel is). Hij zou de piloot naar het bos "Heieind" brengen. "Hot zei de piloot tegen mijn broer. Hij was kletsnat van het zweet doordat hij met zijn uniform en een overall onder het hooi verstopt was geweest. "Nee" zei mijn broer, " we moeten hier links". ("Hot" was het commando om een paars naar rechts te sturen).

Hoeveel mannen waren er in het kamp?

Hoeveel mannen waren er op Heieind1, wanneer vertrekt er een groep, wanneer werd Heieind2 ingericht en hoeveel man waren daar.

bron	Heieind1	man	wanneer groep weg	wanneer Heieind2	man
Beex	3 jeeps Clay Pigeon Bert en Theo brengen 3 man	18 5 3	20 september 18 man in 3 jeeps vertrekken; ca. 20 man blijven achter.	De 3e dag: 19 september	
		26			ca.20
Tinkcom	3 jeeps Clay Pigeon	20 5	18 september 16:00 uur	18 september Clay Pigeon-Doxzen Bela Benko Groep van 7 (1)	 4 1 7
		25			12
Meesterlijk Verzet	17 september 3 jeeps ca. 18 man Thomas Hartz Rudolph Babec Clay Pigeon	18 1 1 5	19 september Grootste deel vertrekt.	19 september Zie Tinkcom	
		25			12
Jan vd Heijden	17 september Wim brengt piloot van Roijmans: Bela Benko 19 september Moses de Lopez naar Fons (2)		18 september Die nacht gaan 18 soldaten in 1 jeep naar Eindhoven	18 september Jan + onderduiker brengen 3 man (1)	
Boek: Vessem-Wintelre-Knegsel, mei 40 - sept. 44			18 september 15 man 13:00 uur		
P.A.N.	17-9 Tegen de avond 25 man in het kamp. 18-9 ca. 30 man		19 september In 3 jeeps vertrekken 15 á 20 man. Assistentie van G.S en L.vd B, A en N, Van Loon	19 september 's Nachts (17-9) werden nog drie Amerikaanse piloten die uit Bladel waren gekomen, door Bert en Theo uit Casteren naar het Heieind gebracht. (1)	
		25-30			

Bemanning Clay Pigeon: Brassesco, Andrews, Curreri, Tinkcom en Doxzen.

Tinkcom beweert dat er 18-9 een groep van 7 mannen naar Heieind 2 wordt gebracht: John Kessel, Mike Lewis, Artie Kitterman, Delbert Dunham, Gerald Pitt, Lucian Hopkins en

Thomas Hartz (3).

(1)
Is er een groep van 7, zoals Tinkcom beweert, die het Heieind binnen komt wandelen? Waarschijnlijk niet.
Lucian Hopkins (paratrooper Clay Pigeon) wordt opgehaald bij Kupper in Bladel.
Dunham en Pitt worden opgehaald bij Piet Gielen, boswachter van de Utrecht.
Deze 3 mannen verblijven bij Fons van der Heijden in Netersel. Ze worden 18-9 naar Casteren gebracht door Jan van der Heijden en een onderduiker. Waarschijnlijk zijn ze door Bert Louwers en Theo Dirks die avond van Casteren naar het Heieind gebracht via Karel Smulders: "Vlak voor ze er waren bedachten ze echter dat ze het wachtwoord niet kenden en dan zou het gevaarlijk zijn om de wachtposten te naderen. Ze gingen daarom eerst bij de landbouwer aan die ’s morgens het eten naar de groep Amerikanen moest brengen en deze zou ze tot ’s morgens in de schuur laten slapen en dan meenemen als hij het eten ging brengen".

(2)
Moses de Lopez
Paratrooper uit de Clay Pigeon. Komt niet in het Heieind maar is bij Fons van der Heijden: De Leest uit het Bladels Bosch komt ons hulp vragen voor een gewonde parachutist, de Amerikaan Moses Lopez. Deze wordt eerst verzorgd door Loek Veeger (onderduiker bij Fons van der Heijden). Hij wordt ‘s middags op een platte wagen met rode klaver naar huis gereden, waar hij verpleegd wordt. Hij heeft een ongevaarlijke schotwond in de rug. Op 19 september komt de dokter bij Lopez en wordt de behandeling besproken.

(3)
Juffrouw van Hoof ziet Thomas Hartz op 17-9 uit een greppel klimmen (Meesterlijk Verzet). Thomas is gliderpiloot van een van de drie gliders die bij de Heikant landde. Het ligt dan voor de hand dat hij in een van de drie jeeps op naar het Heieind is gereden. Volgens Tinkcom kwam Hartz op 18-9 aan in het Heieind.

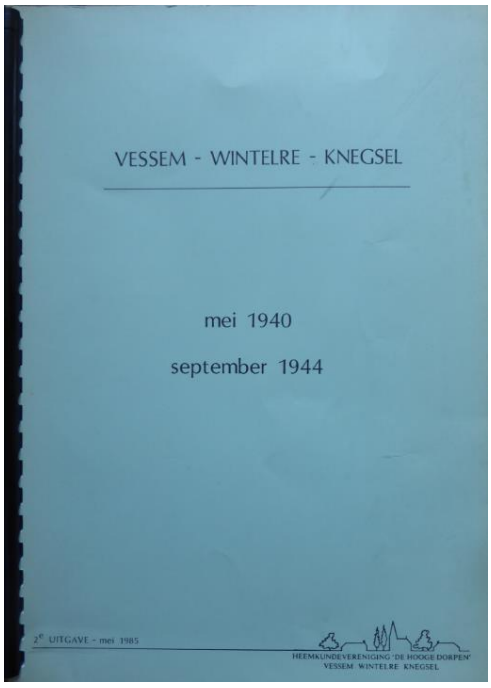

Uitgever: Heemkundevereniging De Hooge Dorpen , 2e uitgave, mei 1985, 60 pagina’s

Paul Lasance (1916), hoofd van de G.O.I.W. te Vessem schrijft op 12 juli 1945 een artikel over het verzet, in het boekje van de heemkundevereniging De Hooge Dorpen "Vessem - Wintelre – Knegsel, mei 1940, september 1944".
Het is een "rapport over gebeurtenissen, verband houdende met Engelsche en Amerikaansche piloten gedurende de bezettingsjaren". Daarin lees ik:

"18 september 1944
Door ondergetekende en wachtmeester Slagboom en van den Bliek uit Wintelre werden uit een verzamelkamp in Hoogeloon om ca. 1 uur in de middag 15 Amerikanen gehaald en via Vessem naar Wintelre gebracht. De hoofdweg werd hierbij afgezet. Door onze jongens onder leiding van J. Joosten. Vanaf Wintelre gebracht door Aarts en Noordijk, de wachtmeester. (was er niet bij; voetnoot van J.C. Aarts). Naar Veldhoven en aangesloten bij het 2e leger".

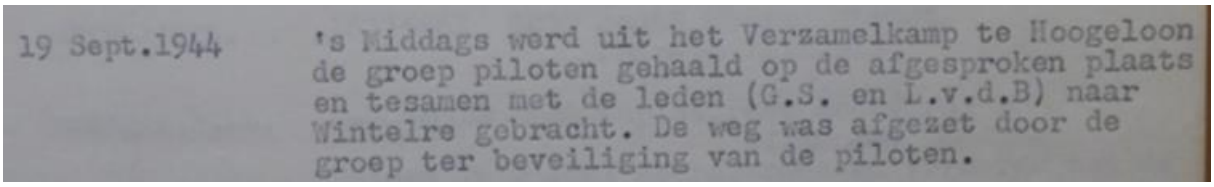
19 Sept.1944 's Middags werd uit het Verzamelkamp te Hoogeloon de groep piloten gehaald op de afgesproken plaats en tesamen met de leden (G.S. en L.v.d.B) naar Wintelre gebracht. De weg was afgezet door de groep ter beveiliging van de piloten.

P.A.N. archief

In het artikel "De bevrijding van Wintelre", door A. van Loon en W. van Loon, staat: "Maandag 18 september. ’s Middags komen er nog 15 Amerikanen uit Vessem aan. Deze kwamen uit een verzamelkamp in Hoogeloon en werden naar Veldhoven gebracht".

Waarschijnlijk waren er ca. 25 man in Heieind1. Op 18 september vertrekken 15 man vertrekken op 18 september via Vessem naar Wintelre en Veldhoven.
Die dag wordt Heieind2 in gebruik genomen. Op Heieind 2 verblijven 12 man :
Guido Brassesco, Joe Andrews, Joe Curreri, Harry Tinkcom, Lucian Hopkins, Mike Lewis, Artie Kitterman, John Kessel, Gerald Pitt, Delbert Dunham, Bela Benko en Thomas Hartz.

De 15 Amerikanen uit het Heieind die naar Wintelre kwamen, zijn niet de enigen:

Er vertrekken nog 12 Amerikanen uit Wintelre

Rietven, Kuilenhoek

Paul Lasance schrijft :

"Om ca. 4 uur op 17 september 1944 landde een glider zonder trekker achter het Rietven op de Kuilenhurk in een dennenbos in Vessem Noord. De 4 inzittenden zijn door onze hulp in veiligheid gebracht. In de nacht heeft ondergetekende (Paul Lasance) deze 4 plus jeep naar Wintelre gebracht. Hier werden ze de andere dag door enkele verkenningswagens van het 2e leger opgehaald. Een van de namen was Wright. Alle 4 waren Amerikanen".

A en W van Loon schrijven :
"Een glider stortte neer achter het Rietven op de Kuilenhurk in Vessem. Vier inzittenden van dit landingstoestel zijn ’s zondagsnachts door een Vessemenaar naar Wintelre gebracht. Ze verstopten zich in de bossen tussen Vessem en Wintelre".

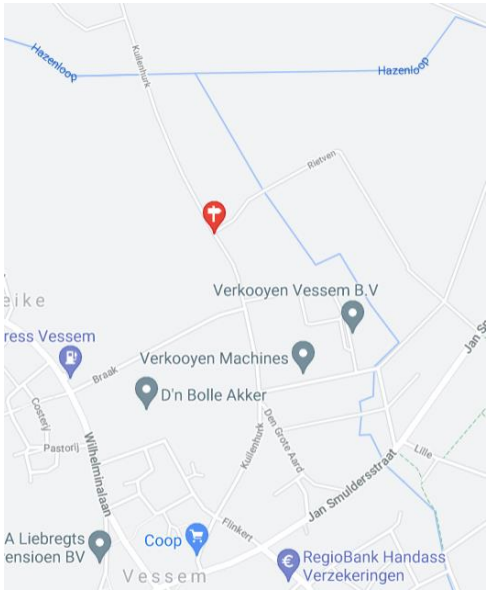

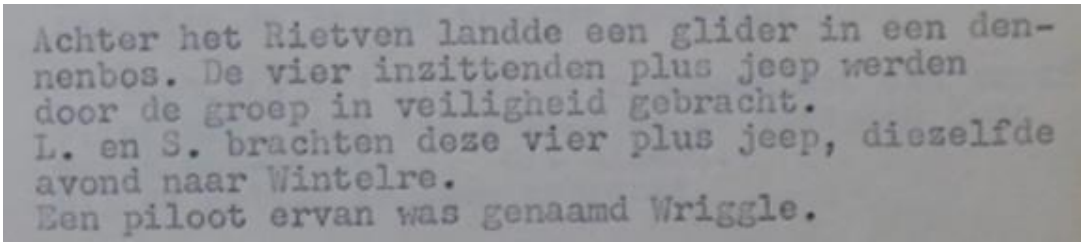

Achter het Rietven landde een glider in een dennenbos. De vier inzittenden plus jeep werden door de groep in veiligheid gebracht.
L. en S. brachten deze vier plus jeep, diezelfde avond naar Wintelre.
Een piloot ervan was genaamd Wriggle.

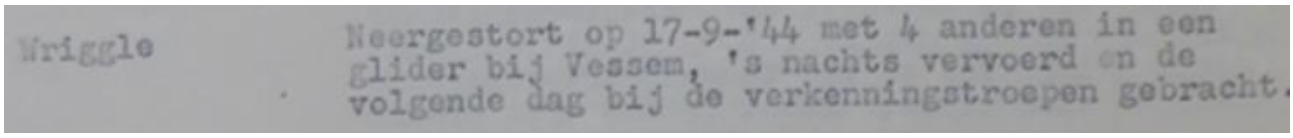

Wriggle Neergestort op 17-9-'44 met 4 anderen in een glider bij Vessem, 's nachts vervoerd en de volgende dag bij de verkenningstroepen gebracht.

P.A.N. archief

A en W van Loon schrijven :

17 september 1944

"Een andere glider maakt een noodlanding in de Hut.
Het bijbehorende vliegtuig kwam neer op Kreiel

De 4 inzittenden van de C-47 sloten zich aan bij de vier van de glider. Deze laatsten hadden ook een jeep bij zich. Gezamenlijk reden ze een stuk de Oirschotse heide in. Een inwoner van Wintelre, die dit ter ore kwam, en wat Engels sprak, besloot om hun zijn diensten als gids aan te bieden. Na amper een half uur in de heide te hebben gestaan reden de acht Amerikanen met hun gids richting Wintelre. Aanvankelijk was het de bedoeling om richting Son te gaan, naar de rest van de 101e divisie, maar omdat dit te riskant werd gevonden, besloot men om aansluiting te zoeken met het Tweede Britse Leger.
Via de Groenstraat, Kerkheide en Zandoerle kwamen ze op 't Zittard terecht. De gids liet hen hier achter met de bedoeling ze 's morgens verder te brengen".

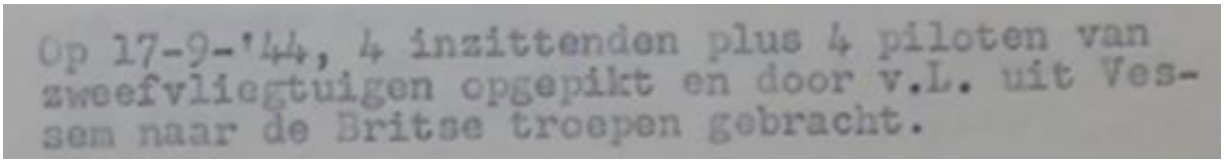
Op 17-9-'44, 4 inzittenden plus 4 piloten van zweefvliegtuigen opgepikt en door v.L. uit Vessem naar de Britse troepen gebracht.

P.A.N. Archief

18 september 1944

"Om ongeveer 10:00 uur komt een tank met vier strijdwagentjes vanuit Oerle in Wintelre binnenrijden. Dit is een afdeling van de Britse Household Cavalry onder leiding van Palmer. Bij deze afdeling waren naar zeer grote waarschijnlijkheid ook de acht Amerikanen die daags tevoren in Wintelre waren neergekomen en naar Oerle gebracht".

Lieutenant Michael Palmer was in de ochtend van 18 september, met zijn No. 5 Troop, 2nd Household Cavalry, vertrokken om een weg om de blokkade bij Aalst te vinden. Hij vertrok in westelijke richting om een brug over de Dommel te vinden. De brug vond hij uiteindelijk tussen Waalre en Meerveldhoven, de Onze-Lieve-Vrouwenbrug. In Meerveldhoven kwam hij een jeep met acht parachutisten van de 101st Airborne Division tegen.

Met hun reed hij verder naar Veldhoven, om vervolgens verder te rijden naar Oerle. Met Palmer reed ook een Amerikaanse sergeant mee die direct contact kon leggen met zijn collega's. Dit lukte dan ook in Oerle om 11:15 uur. In Wintelre vond het gezelschap wederom een jeep, dit keer met vier parachutisten. Even later gaven de Britten een positie door tussen Wintelre en het kanaal, onderweg naar Acht. Ze wisten vermoedelijk bij de Oirschotsedijk een brug over het Beatrixkanaal te vinden. Rond 12:00 uur meldde de Britten zich weer, ze zijn nu bij de spoorwegovergang voor Acht, de huidige Mispelhoefstraat. Hier wordt rond half één het eerste contact met de Amerikanen gemaakt. De radioboodschap die werd verzonden naar het XXX Corps was *"de staljongens hebben contact gemaakt met de geveerde vrienden"*.
Rond 12:45 uur wisten de Britten de CP van het 506th Parachute Infantry Regiment te bereiken in Vlokhoven. Hier werden de Britten meteen ingezet om het 3rd battalion te gaan ondersteunen in Eindhoven. Captain Balding, die met Palmer was meegereden in een Humber scout car kon zo de precieze benodigdheden voor de te bouwen brug bij Son doorgeven aan de kolonne die op dat moment nog ten zuiden van Eindhoven waren.

"Dezelfde morgen (18-9) kwamen er ook twee Amerikanen te voet aan bij de boerderij van Hoppenbrouwers, De Nachtegaal. Dit waren twee van de vier die de vorige dag bij het Rietven waren neergekomen en de nacht in de bossen hadden doorgebracht. De soldaten verstopten zich in het hooi toen de kolonne Duitsers langskwam. De gids, die de dag ervoor de Amerikanen uit de Oirschotse Heide had gehaald werd gewaarschuwd. Samen met een andere man uit Wintelreging hij met de twee Amerikanen naar de plaats waar de andere twee zich met hun jeep hadden verstopt. Dit was ongeveer 100 meter achter de tegenwoordige gemeenteschuur. Intussen wist heel Wintelre dat ze er zaten. Plotseling stopte er een tank vlakbij hun schuilplaats en men kon niet zien of het vriend of vijand was. Ten einde raad pakten de gidsen hun fiets en reden rustig richting Vessem. De Amerikanen, die zich goed hadden verstopt, bleven achter. Na iedere bocht keerden de gidsen stil terug om te zien wat de tank van plan was. Opeens zagen ze dat het Britten waren. Marechaussee Noordijk zat voorop. Het was Palmer met zijn Household Cavalry. De vier Amerikanen werden tevoorschijn gehaald en de gehele groep, met nu opgepikte Amerikanen, reed via Bijsterveld naar Eindhoven.

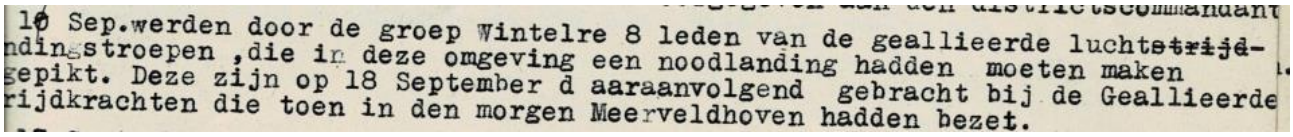
16 Sep. werden door de groep Wintelre 8 leden van de geallieerde luchtstrijd-
ndingstroepen, die in deze omgeving een noodlanding hadden moeten maken
gepikt. Deze zijn op 18 September d aaraanvolgend gebracht bij de Geallieerde
rijdkrachten die toen in den morgen Meerveldhoven hadden bezet.

Paul Lasance schrijft :
"17 september 1944. Zweefvliegtuig geland bij van den Bliek. De 4 inzittenden plus jeep en 4 piloten uit de verbrande trekker door van Loon weggebracht in de richting van Zeelst en daar nog gezien. En in de richting Veldhoven vertrokken, vermoedelijk bij 2de leger aangekomen".

Behalve de ca. 15 Amerikanen van het Heieind gaan er nog 12 andere Amerikanen via Wintelre naar Eindhoven.

Karel Margry schrijft in "De bevrijding van Eindhoven" over de rit van Palmer:

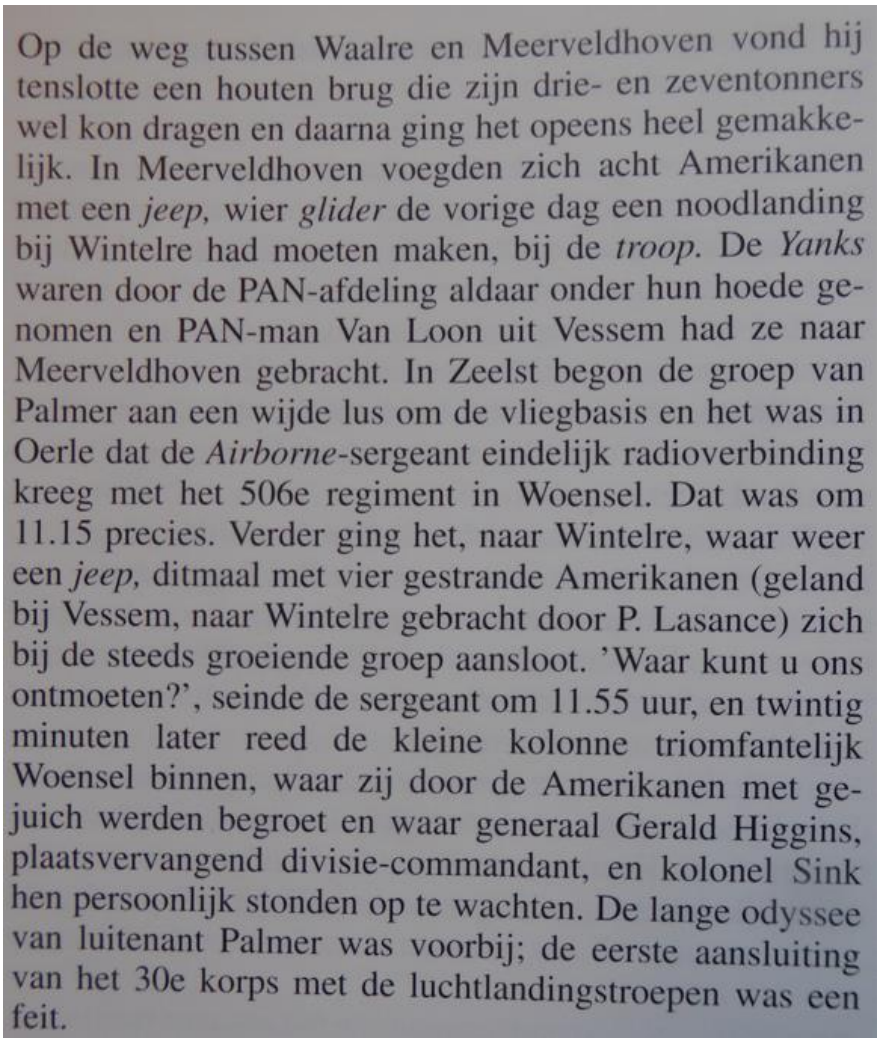

Op de weg tussen Waalre en Meerveldhoven vond hij tenslotte een houten brug die zijn drie- en zeventonners wel kon dragen en daarna ging het opeens heel gemakkelijk. In Meerveldhoven voegden zich acht Amerikanen met een *jeep*, wier *glider* de vorige dag een noodlanding bij Wintelre had moeten maken, bij de *troop*. De *Yanks* waren door de PAN-afdeling aldaar onder hun hoede genomen en PAN-man Van Loon uit Vessem had ze naar Meerveldhoven gebracht. In Zeelst begon de groep van Palmer aan een wijde lus om de vliegbasis en het was in Oerle dat de *Airborne*-sergeant eindelijk radioverbinding kreeg met het 506e regiment in Woensel. Dat was om 11.15 precies. Verder ging het, naar Wintelre, waar weer een *jeep*, ditmaal met vier gestrande Amerikanen (geland bij Vessem, naar Wintelre gebracht door P. Lasance) zich bij de steeds groeiende groep aansloot. 'Waar kunt u ons ontmoeten?', seinde de sergeant om 11.55 uur, en twintig minuten later reed de kleine kolonne triomfantelijk Woensel binnen, waar zij door de Amerikanen met gejuich werden begroet en waar generaal Gerald Higgins, plaatsvervangend divisie-commandant, en kolonel Sink hen persoonlijk stonden op te wachten. De lange odyssee van luitenant Palmer was voorbij; de eerste aansluiting van het 30e korps met de luchtlandingstroepen was een feit.

De route van Palmer:

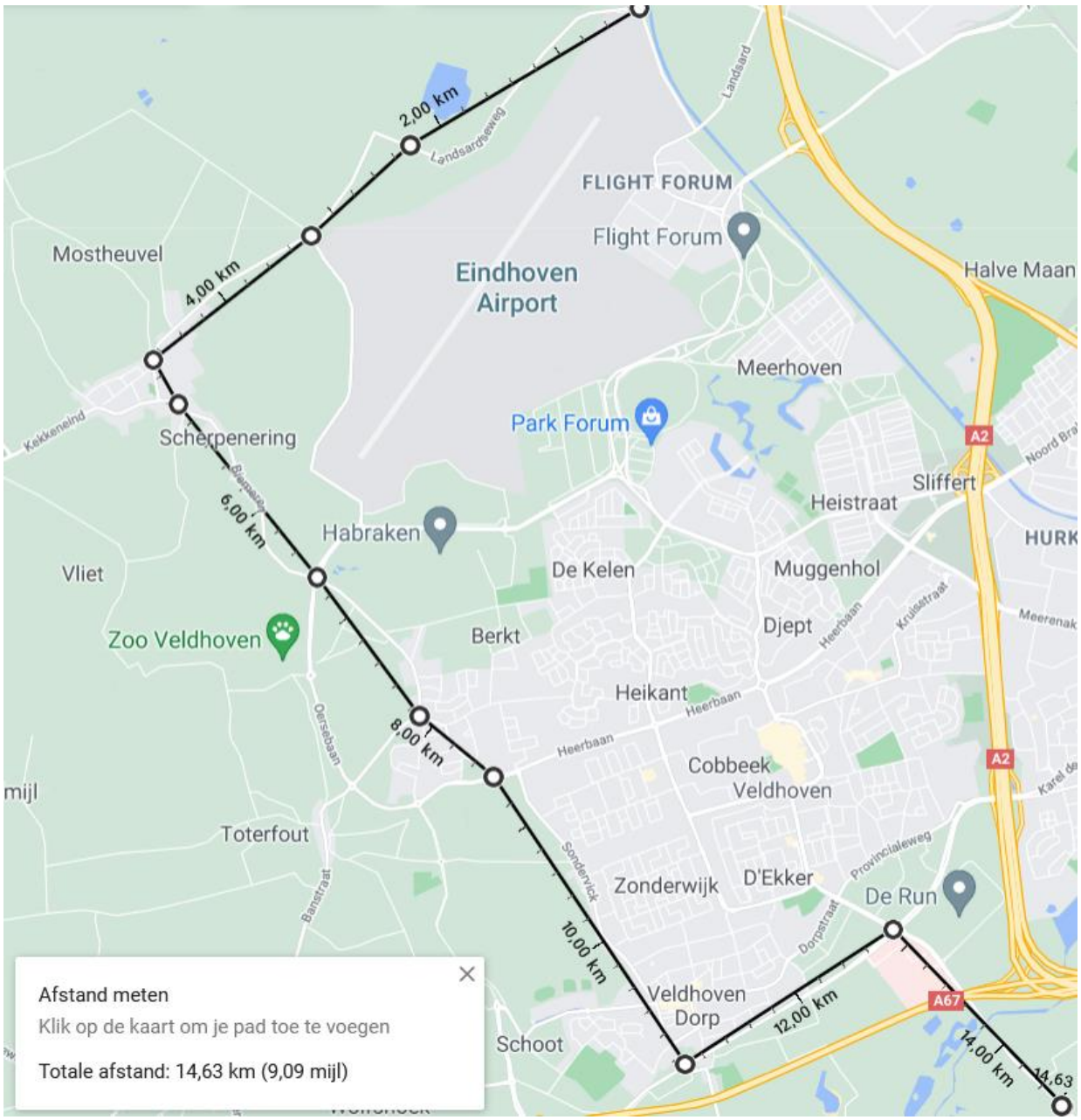

Waalre-10:30 uur Onze Lieve Vrouwedijk brug over de Dommel-Meerveldhoven-Veldhoven-Oerle 11:15 uur-Wintelre-Bijsterveld-om vliegveld heen-Landsardseweg-Oirschotsedijk.

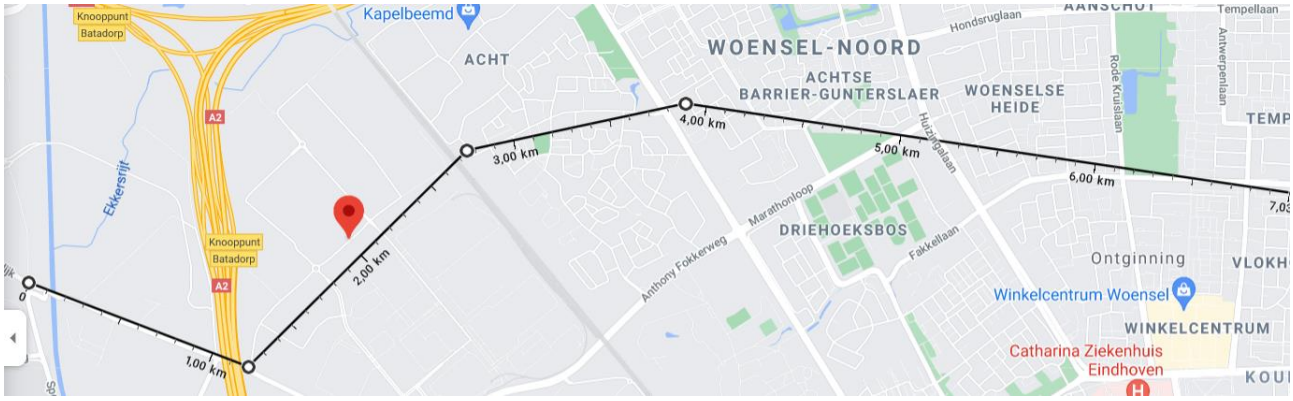

Oirschotsedijk-brug Beatrix kanaal-12:00 uur Mispelhoefstraat (spoorwegovergang Acht)-Boschdijk over-12:45 uur Vlokhoven.

Vlokhoven, 18-9-1944, 12:45 uur, Palmer ontmoet Amerikaanse parachutisten van het 506e P.I.R.

Is Fons van der Heijden doodgeschoten wegens nalatigheid van het verzet ?

Samenvatting boek van Jan van der Heijden, 1988.
Opdracht van ondergrondse: Fons van de Heijden en Van Dooren moeten een koerier ontwapenen, die aan Engelsen (waren al in Hapert) zou worden overgeleverd. Koerier wilde zich niet overgeven. Fons pakt zijn geweer af. Zoon Wim (1925) bracht Duitser naar stenen stal met hangslot. Wim van der Heijden had alleen een handgranaat. Duitser zou om 21:00 uur opgehaald worden om hem aan de Engelsen over te leveren. Een onderduiker komt naar Wim. Het wordt kil. Onderduiker gaat dekens en een vijl voor het hangslot halen. Klopt aan bij boerderij en roept Fons. Die geeft dekens en vijl mee. Duitsers liggen in boomgaard bij boerderij.
Om 04:00 uur gaan andere onderduiker en ik, Wim aflossen. Om 08:00 uur was de Duitser nog niet opgehaald.
In de vroege ochtend van 20 september worden Moeder, Pietje (1930) en Marietje (1931) en 6 onderduikers weggevoerd naar café van Jan van Himbergen.
Waarschijnlijk waren Duitsers gealarmeerd door nachtelijk geklop op opkamerraam. Ze vonden het uniform van de Amerikaan Moses Lopez in de bakoven. De Amerikaan zelf, vonden ze nog niet. Fons was naar de kerk. Duitsers wachtten hem thuis op en namen hem mee naar het café.
"Gezien de dreiging dat allen zouden worden doodgeschoten, heeft mijn vader alles op zich genomen en gezegd dat de anderen niets wisten wat dat uniform betrof".
Fons wordt doodgeschoten, nadat de pastoor de laatste sacramenten heeft toegediend en hij zijn broer Sjef, vaarwel heeft gezegd.

"Het ontbrak de leiding van het ondergrondse verzet aan moed en verantwoordelijkheid. Dat ze de afspraak, om de koerier ’s avonds om 9 uur op te halen, uit schrik niet waren nagekomen, kostte, zonder dat ze het beseften, mijn vader het leven!"

Twee schoten in september. Artikel in Eindhovens Dagblad van 2-5-1987 van Ed van de Kerkhof.
Dit artikel komt overeen met het verhaal van Jan van der Heijden. Behalve: Fons doet het licht aan als de onderduiker dekens komt halen. "Duitsers zien verdachte dingen gebeuren rondom de boerderij. Die zien in het holst van de nacht, licht en schaduwen die rondsluipen. De andere morgen wordt er huiszoeking gedaan. Alle Van der Heijdens en 7 onderduikers worden gearresteerd".

Meesterlijk verzet, 1990, Jan Buylinckx, Adriaan Goossens
Hun verhaal komt overeen met dat van Jan van der Heijden.
"Misschien had Fons nog geleefd als de leiding van de ondergrondse wat meer moed en verantwoordelijkheidsgevoel had gehad en de afspraak over het ophalen van de Duitser was nagekomen".

Uit het dagboek van Loek Veeger, onderduiker bij Fons, december 1944, in "Oorlogsherinneringen, Bladel, Netersel, 1940, 1945".
In dit verhaal geeft de koerier zich vrijwillig over. Enkele jongens met handgranaten brachten hem naar een hut. De Duitsers nemen het kippenhok in beslag, waar vier onderduikers in sliepen (Loek Veeger, Rob van Schaik, Harry van Dooren, Clé Jeltens). Die slapen nu met z’n vieren in de voorkamer.
Op 20 september is Harry van Dooren eerder opgestaan om de bewakers af te lossen. De gevangene had al afgehaald moeten zijn. Huub van Dooren vertelt later dat er rond 6:00 uur Duitsers rondliepen die, desgevraagd, "hout" zochten. Op een vraag van een Duitser van wie het kippenhok is, antwoord Clé Jeltens: "van ons". De Duitser heeft er een zwemvest in gevonden. Clé wordt meegenomen naar het café van Van Himbergen. Mina vertelde Loek dat ze het pak van Moses Lopez in de oven had

verstopt.
Duitsers doen met ca. 10 man een huiszoeking. Rob en ik lagen nog in bed.
De Duitsers vonden de andere twee beslapen bedden verdacht. Het ene was van Clé, maar het andere zeker van een Engelsman.
Pietje (1930), Rob van Schaik en Huub van Dooren worden meegenomen. Fons ook, toen hij uit de kerk kwam. Hij krijgt een half uur om te bekennen dat hij Engelsen geholpen heeft en te zeggen waar die waren. Fons bekent 3 Amerikanen geholpen te hebben; Pietje was daar bij. Fons wordt doodgeschoten bij het pakhuis van de boerenbond. Fons had zijn broer nog wat kunnen zeggen. Rob moet Harry zoeken, anders geloven de Duitsers niet dat op het 4e bed in de voorkamer, geen Engelsman had geslapen. Jan was met de mitrailleur weg, Wim was bij de krijgsgevangene en Netje en Sjef bij oom Jan.

De boerderij van Fons van der Heijden

Een krijgsgevangene en de dood van de commandant van de groep in Netersel, Verslag Gerrit Beex, 1945.

Te Casteren was midden september een onofficiële vergadering van de commandanten van de verzetsbeweging in de Kempen. Druk besproken werd de manier om aan wapens te komen, zoals die bij sommige afdelingen met succes was toegepast, nl. het ontwapenen van alleen rondlopende Duitsers, die zich van het ene dorp naar het andere begaven.
Fons, de commandant van groep Netersel en zijn zoon, kregen al aanstonds een prachtkans, toen ze halfweg tussen Casteren en Netersel een mof tegenkwamen.
Ze staken hun hand op en de Duitser stapte van zijn fiets. Hij keek meer dan verbaasd, toen hem plotseling een revolver onder de neus werd geduwd, maar hij stak gewillig zijn handjes omhoog. Zijn geweer werd van zijn schouder genomen en ook een paar handgranaten, die met touwtjes aan elkaar gebonden om zijn hals hingen, gingen in betere handen over.
Vlak in de buurt, een eindje van de weg af stond een schuurtje van "Fried Snor" uit Casteren en daar werd de gevangene heen gebracht. Fons reed met de buitgemaakte fiets vlug naar Casteren terug, vertelde wat er was voorgevallen en vroeg meteen om

een wacht om de krijgsgevangene te bewaken. Uit Hoogeloon werd direct twee man gevraagd om dit werk op te knappen, wat echter met verschillende moeilijkheden gepaard ging. In ieder geval werd het een heel eindje over middernacht voordat de Duitser verder kon getransporteerd worden naar een kippenhok, dat midden in een wildernis, tussen Casteren en Westelbeers was gelegen.
Frans van den Wildenberg uit Hoogeloon en een marechaussee zouden dit opknappen, maar op hun weg naar Casteren stieten ze midden in de bossen op een troep Duitsers die onmiddellijk begonnen te vuren. Frans en de marechaussee konden echter ongedeerd ontkomen en kwamen naar Hoogeloon terug. De marechaussee, die pas getrouwd was en nog maar kort lid van onze groep, mocht waarschijnlijk van zijn vrouw niet meer terug en hij werd daarom vervangen door Piet Waterschoot die nu met Frans meeging. Het was ongeveer drie uur toen ze bij het schuurtje van "Fried Snor" aankwamen. In Casteren was Bert ook meegegaan. Met drieën werd nu de Duitser vervoerd. Het gevaarlijkste punt was ongeveer bij het laatste huis van Casteren, waar ze dwars over de weg moesten. Twee dagen later werd de krijgsgevangene overgebracht naar een groep Amerikanen in Hoogeloon, die daar op 17 september waren neergeschoten en waar ze nu met veertig man bij elkaar waren gekomen. Ze hadden betere tijd om de gevangene te bewaken als wij.
Toch heeft deze hele affaire een zeer droevig einde gehad voor de groep te Netersel. De gevangen genomen Duitser werd daar vermist, toen hij de volgende dag nog steeds niet was teruggekomen. Diezelfde dag waren ook te Netersel een paar van de neergeschoten piloten aangekomen en een was bij de commandant ondergebracht. Men had hem een ander pak aangetrokken, maar zijn uniform niet goed genoeg verstopt. Bij een huiszoeking werd dit uniform gevonden en daarna ook de Amerikaan, die als krijgsgevangene werd weggevoerd. Fons zelf werd door de moffen meegenomen en in het veld gedreven. Hij moest voor de Duitsers uit lopen tot hij bij een maisveld wad gekomen. Hier knalden plotseling enkele schoten en de commandant viel, dodelijk in de rug getroffen neer. Niemand en waarschijnlijk ook hij zelf niet, had verwacht dat de Duitsers zo streng zouden optreden en op zo’n laffe manier hun tegenstanders zouden vermoorden.

"Dinsdag de 19e ’s avonds ging Frans en de marechaussee naar Casteren om te krijgsgevangene te bewaken. Daarna Frans en Piet. De 20e brachten Frans en Piet de krijgsgevangene naar het Heieind".

Marie van der Heijden

5-1-2020, Marie van der Heijden vertelt dat haar broer Pietje, die bij het verhoor was, zei: "Papa heeft alles op zich genomen. Hij zei dat hij alles wat er verkeerd was, gedaan had".

Verhalen uit de Kempen:

“In september 1944 voelden wij het einde van de oorlog naderen. Vader was op zaterdag 19 september al naar de Engelsen geweest die Hapert bevrijd hadden, maar toch zat het hem niet lekker. Die avond hebben we een beraad gehad met alle gezinsleden en onderduikers die nog bij ons waren. “Als er iets met een van ons gebeurt, moet iedereen de boerderij verlaten en zijn eigen weg kiezen,” zei hij. “En jij Marie, jij weet wel ergens een sloot of schuttersputje te vinden om je te verstoppen.”
Het was een vreemde nacht. Vader zijn woorden dreunden na en het gaf stof tot nadenken. Wat bedoelde hij er precies mee, was het echt zo gevaarlijk?
Zondag de 20-ste mocht ik uitslapen, terwijl de anderen naar de kerk gingen. Ik hoorde gestommel en aan de stemmen hoorde ik dat Duitsers de boerderij binnen kwamen. Ik durfde me niet te bewegen, ze zochten in alle ruimtes, tot onder de bedden. Ik sloop stilletjes via een doorgang naar de stal en wachtte tot ze weg waren. Net op het moment dat ik het veld in wou lopen, kwam moeder in haar eentje eraan. ‘Ze hebben onze pap meegenomen toen we de kerk uitkwamen,’ vertelde ze. En wat nu? vroeg ik. Moeder zei niets, maar pakte me in een omhelzing beet. Toen hoorden we een schot en toen nog een. Daarna was het stil. ‘Nu schieten ze hem dood,’ zei moeder zachtjes.”
Wat moeder, naar later bleek al langer gevreesd had, gebeurde. Marie, toen twaalf jaar, was zich dat risico niet zo bewust geweest, zegt ze er later over.
“Vader werd verhoord en nam meteen alle schuld op zich,” zegt ze. “Hij wilde absoluut niet dat anderen er voor op moesten draaien en dat er nog meer slachtoffers vielen”.

Er staat:
Zondagochtend 20-9-1944 wordt de boerderij doorzocht. Marie mocht uitslapen, de anderen gingen naar de kerk. Moeder: ze hebben onze pap meegenomen toen we uit de kerk kwamen.

Conclusie

Jan van der Heijden, Adriaan Goossens, Ed van de Kerkhof beweren dat Fons van der Heijden (misschien) nog had geleefd als het verzet de afspraak om de gevangene om 21:00 uur op te halen, was nagekomen. De Duitsers in de boomgaard bij de boerderij waren dan niet ’s nachts gealarmeerd. Is dat zo ?

In de eerste drie verhalen gaat het om nachtelijk geklop op het opkamerraam en een lamp die aangaat. Vervolgens wordt een huiszoeking gedaan, waarbij een uniform in de oven wordt gevonden.

Gerrit Beex: "de Duitser wordt vermist (door wie?), bij een huiszoeking worden het uniform en de Amerikaan gevonden". Lopez wordt echter pas ’s middags gevonden.

Het verhaal van de onderduiker, Loek Veeger: de huiszoeking vindt plaats omdat de Duitsers een zwemvest in het kippenhok vinden. Veeger vermeldt in zijn dagboek niet dat er een overall in de oven wordt gevonden bij de huiszoeking. Wel dat de Duitsers het vierde, beslapen bed in de voorkamer, dat van Harry van Dooren, verdacht vinden.
Veeger meldt dat Fons gearresteerd werd en dat **intussen** ca. 10 man het huis binnenvielen. Fons wordt niet gearresteerd n.a.v. de resultaten van die huiszoeking.

Het verhaal van Veeger is het meest geloofwaardige. Hij was de enige getuige van de gebeurtenissen en heeft herinneringen in december vastgelegd.

"In café van Himbergen ondervroegen de Duitsers hem. Indien hij niet binnen een half uur toegaf dat hij Engelsen in huis had gehad, zouden ze hem doodschieten. Ze vertelden hem alle spullen ervan gevonden te hebben".

De Duitsers hadden hooguit vermoedens dat de familie van der Heijden betrokken was bij "pilotenhulp". Ze hadden geen bewijzen, d.w.z. ze troffen geen piloten aan.
Lopez werd om ca. 17:00 uur gevonden. Fons is ’s ochtends doodgeschoten.

Fons heeft waarschijnlijk bekend dat hij (en hij alleen) betrokken was bij pilotenhulp, hoewel de Amerikaan, die hij verborg, nog niet was gevonden, maar dat kon hij niet weten.

De volgorde is dus niet: nachtelijk geklop, lamp aan; huiszoeking; overall wordt gevonden; Fons wordt gearresteerd.

De bewering van Jan van der Heijden, Adriaan Goossens en Ed van de Kerkhof – dat Fons (mogelijk) nog geleefd had als de gevangene om 21:00 uur zou zijn opgehaald – lijkt mij niet juist.

Adriaan Goossens, Theo Dirks en de andere partizanen.

Meesterlijk verzet
"Toen de geallieerden in september 1944 in deze streek kwamen en de P.A.N werkelijk voluit in actie diende te komen, kwam de zaak, volgens de mister, hier nauwelijks van de grond. De leider van de overvalgroep, Theo Dirks uit Eindhoven, verbleef in de oorlog met zijn gezin gedurende langere tijd in het huis van meester Louwers in Casteren. Hij was een zwijgzaam man. De andere leden van de groep hadden weinig zicht op zijn activiteiten. De mister heeft niet veel waardering voor zijn werk. Volgens hem zijn verschillende van de door Dirks geplande acties slecht verlopen. In de meest kritieke fase, vanaf 17 september 1944, toen het er echt op aan kwam, trad hij (Dirks) niet adequaat op en vertrok al snel - evenals de rest van de groep - naar Eindhoven, zodat de mister er vrijwel alleen voor stond".

Han Nieman:

Slecht verlopen acties?

In april 1944 ging het mis bij de voorbereiding van een overval op het distributie-kantoor in Eindhoven. Er was waarschijnlijk verraad in het spel. Theo Dirks (1918) woonde op de Schouwbroekscheweg 65 in Eindhoven, maar moest onderduiken in Casteren, bij Bert Louwers.
We weten niet veel van Theo Dirks. Wel dat hij op 10 mei 1940 de verst vooruit-geschoven post bij een grote brug in Limburg, vlak bij de grens, commandeerde. Dat hij na de oorlog beroepsmilitair werd en dat hij samen met Jacques Hermans de KP Sander leidde. Die knokploeg heeft een aantal succesvolle acties uitgevoerd, waarvan de overval op het distributiekantoor van Bladel in juni 1944 zeer geslaagd was. De overval op het gemeentehuis in Eersel in maart 1944 mislukte.
Theo Dirks heeft samen met Jacques Hermans een verslag geschreven over de activiteiten van de knokploeg Sander en over de P.A.N.

In het verslag van de KP Sander/P.A.N. staat:

17 September en de volgende dagen
Openlijk verzet in Eindhoven en omstreken. In de Kempen waren ongeveer 15 geallieerde transportvliegtuigen neergeschoten, 50 geallieerde parachutisten werden door een deel van de K.P. Sander in veiligheid gebracht. Krijgsgevangenen werden gemaakt, van het gebombardeerde vliegveld werden wapens gehaald. Bij het trachten buit te maken van alleen-lopende Duitsers werden op 12 september door provocatie twee P.A.N. leden, G. den Braber en K. Linders, neergeschoten. Alle Duitse stellingen werden onder onze leiding geobserveerd. In samenwerking met de Spoorwegen kon een trein met Philipsmateriaal geladen, enige tijd onderduiken. Een groep van tien wist op 17 september de nog in het station brandstichtende Duitsers te verjagen, om dit voor verdere vernieling te bewaren. Door krachtdadig ingrijpen werd voorkomen dat onze gehele voorraad munitie door 5 landwachters en 2 agenten, in beslag werd genomen.
18 September
Door een groep werd gevochten op de Geldropseweg, Hoogstraat en Hertogstraat en de Burgt. In de Hoogstraat werden krijgsgevangenen gemaakt. 5 Op de Leenderheide hadden zich Duitsers opgesteld voorzien van automatische wapens, ongeveer 60 man. Door twintig man van de P.A.N. werden deze omsingeld en na een hevig vuurgevecht, gevolgd door een aanval met handgranaten, vlogen de Duitsers in wilde vlucht weg. Het gevecht werd voortgezet in een volgend bos, van waaruit een hevig vuur onze mensen tegenkwam. P. van Riel en H. Luyks sneuvelden hier, een werd zwaar gewond en een vermist. De Duitsers lieten vier doden achter. De volgende dag werd de aanval voortgezet in opdracht van de Engelse Commandant in samenwerking met Engelse tanks.

Een andere groep kwam in de richting Son in contact met de geallieerde parachutisten. Een boerderij werd ontzet. Een onzer viel hier tijdelijk in Duitse handen. Een andere groep kreeg contact met de Duitsers in de omgeving van Wintelre, waarbij krijgsgevangenen werden gemaakt en een flinke buit in onze handen viel.
19 September
In de buitengemeenten hield men zich bezig met het verstrekken van gegevens over de Duitse stellingen, aan de geallieerden. Ook door het Hoofdkwartier P.A.N. waardoor uitvoerige gegevens verstrekt werden over de laatste veranderingen aan de Peelstelling. Intocht der geallieerden.
20 September
In de Kloosterdreef werden na gevechten krijgsgevangenen gemaakt. Een 30 man sterke groep met overvalwagen leverde in Wintelre slag met de Duitsers, waarbij mortiervuur van de vijand werd ontvangen. De Duitsers trokken terug met achterlating van materiaal en krijgsgevangenen. Hevige gevechten werden geleverd in de buurt van Nuenen. Naar Best werden verschillende patrouilles uitgezonden. *Bij gevechten in de buitengemeenten sneuvelden H. Freericks en W. Flipse.* Verschillende K.P. leden en leden van de P.A.N. gingen als gidsen op verzoek van de geallieerden mee. *Bij Netersel werd Fons v.d. Heyden door de Duitsers aangehouden. Die vroegen hem of hij een parachutist in huis had. Hij had inderdaad een gewoonde parachutist in huis en kon niet ontkennen. In de middag werd hij gefusilleerd*. Bij koeriersdiensten werd in Oirschot, Ben Vlemmings doodgeschoten, toen hij trachtte met een Rotterdamse line-crosser door de linie heen te breken. Door de P.A.N. welke reeds in mei 1944 plm. 300 leden telde, werd in belangrijke mate praktisch alleen met de L.B.D. opruimingswerk verricht na het bombardement van Eindhoven.

Dat Goossens er vanaf 17 september 1944 alleen voor stond is niet juist.
Wel was hij het die het meeste contact onderhield met de Amerikanen, samen met de boeren op het Heieind. Beex schrijft op 18 september (Janus = Adriaan Goossens):

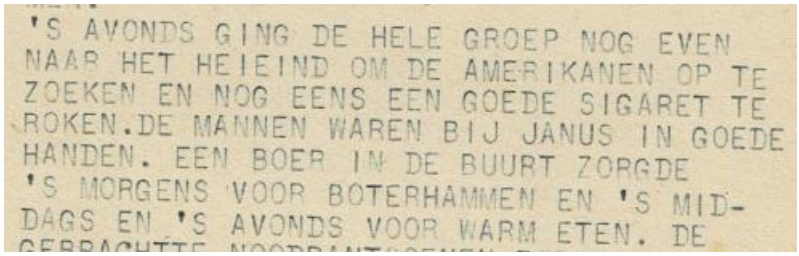
'S AVONDS GING DE HELE GROEP NOG EVEN
NAAR HET HEIEIND OM DE AMERIKANEN OP TE
ZOEKEN EN NOG EENS EEN GOEDE SIGARET TE
ROKEN.DE MANNEN WAREN BIJ JANUS IN GOEDE
HANDEN. EEN BOER IN DE BUURT ZORGDE
'S MORGENS VOOR BOTERHAMMEN EN 'S MID-
DAGS EN 'S AVONDS VOOR WARM ETEN. DE

Op 19 september gaat Frans van de Wildenberg naar de Amerikanen. Jan en Bert brengen noodrantsoenen en sigaretten op 20 september. Verder waren de partizanen in Hoogeloon en Casteren druk bezig.
Beex vat het als volgt samen:

"Hoogeloon en Casteren:
20 Amerikaanse piloten twee dagen verborgen gehouden en daarna door de Duitse linies naar de Engelsen gebracht; 18 andere Amerikanen verborgen gehouden tot de Engelsen in Hoogeloon waren.
Zeven Amerikanen en vier Duitsers begraven. Geheel de bevolking van Casteren en Netersel en een groot gedeelte van Westelbeers, Middelbeers en Bladel, gedurende een tot twee weken van voedsel en onderdak voorzien. Zieken en ouden van dagen uit Neterselhelpen evacueren. Gesneuvelde burgers begraven. 30 verdachte personen aangehouden, waarvan 10 na verhoor werden losgelaten en 11 naar Eindhoven werden doorgestuurd. Door de groep werden 19 krijgsgevangenen gemaakt, van wie 3 voor de bevrijding, 6 tijdens de intocht van de Engelsen en 10 met of zonder hulp van Engelse patrouilles gedurende de eerste dagen na de bevrijding. Een noodbrug geslagen om het militair verkeer door te laten".

De "rest van de groep" vertrok niet naar Eindhoven.

Theo Dirks heeft in de nacht van 18 september nog 3 piloten naar het kamp op het Heieind gebracht, samen met Bert Louwers. Op 18 september is Eindhoven bevrijd. Op 19 september was Theo Dirks nog niet vertrokken uit Casteren, want toen kreeg hij bezoek van een "P.A.N.-overvalwagen" met mannen uit Eindhoven.
Theo Dirks was zelfs op 28 september nog (of weer) in Casteren/Hoogeloon.

Wel was Janus Beex vanaf begin september bij de KP Sander uit Eindhoven.

Conclusie

"Toen de geallieerden in september 1944 in deze streek kwamen en de P.A.N werkelijk voluit in actie diende te komen, kwam de zaak, volgens de mister, hier nauwelijks van de grond".

Er is door de ondergrondse van Hoogeloon en Casteren, voor en na 17 september heel veel goed werk verricht.

"De mister heeft niet veel waardering voor zijn werk. Volgens hem zijn verschillende van de door Dirks geplande acties slecht verlopen".

Theo Dirks was een van de leiders van de P.A.N en leider van de KP Sander.
Mede onder zijn leiding zijn een aantal succesvolle verzetsacties uitgevoerd.

"In de meest kritieke fase, vanaf 17 september 1944, toen het er echt op aan kwam, trad hij (Dirks) niet adequaat op en vertrok al snel - evenals de rest van de groep - naar Eindhoven, zodat de mister er vrijwel alleen voor stond".

Het staat niet vast wanneer Dirks naar Eindhoven vertrok. Hij was in elk geval op 28 september nog (weer) in Casteren:
"Omdat Theo en Bert toch naar Bladel wilden gaan om contact met de groep aldaar op te nemen, zou Gerrit tegelijk naar Hapert bij de plaatselijke bureauhouder even aanlopen om te informeren of deze voor gist kon zorgen".

Van de "rest van de groep" is Janus Beex de enige die vanaf begin september tot na de bevrijding niet in Hoogeloon was.

Het gevoel van "er vrijwel alleen voor staan", geldt mogelijk voor het contact met de Amerikanen op het Heieind. Adriaan Goossens had verreweg het meeste contact met hen, hetgeen ook blijkt uit het dagboek van Tinkcom. Goossens kwam twee per dag in het kamp. Na de bevrijding van Hoogeloon werden kwamen Tinkcom en Curreri bij Goossens thuis. Hij heeft ze naar Eindhoven begeleid en daar afscheid genomen.
Bij "Janus" waren ze inderdaad in goede handen, zoals Beex schrijft.

Meer contact tussen de andere partizanen en de Amerikanen op het Heieind was niet nodig, lijkt mij. De andere partizanen wisten dat de Amerikanen bij Goossens in goede handen waren, zodat zij zich konden richten op andere belangrijke zaken.
Bovendien: wat hadden de andere partizanen meer kunnen bijdragen aan de verzorging of bevrijding van de Amerikanen, dan Goossens en Smulders al deden ?

Conclusies

Wat is de kans om levend uit een neergeschoten Dakota te komen ?

Op 17 september 1944 zijn er negen Dakota's neergestort rond Hoogeloon en 5 in België, over de grens bij Bladel. Op 19 september werden nog eens 5 Dakota's boven België neergeschoten.

Totaal vonden 47 bemanningsleden de dood en konden er 39 overleven.
Als niet-piloot of co-piloot had je een kans van 50% om een crash te overleven.
Van de 19 piloten zijn er 15 overleden, dat is bijna 80%.
Van de co-piloten overleden er 11, bijna 60%.

Er overleden nogal wat piloten omdat ze bleven doorvliegen om hun parachutisten en bemanning de gelegenheid te geven, uit het vliegtuig te springen.
Zonder werkende motoren verloor een Dakota snel hoogte.
Vaak vlogen de toestellen te laag om nog te kunnen springen, als de piloot al bij de deuropening kon komen. Menig vliegtuig raakte dan de grond, terwijl de piloten nog in de cockpit zaten.

Parachutisten kwamen om, omdat hun parachute vlam vatte of niet open ging.
Ook werden zij in de lucht beschoten door Duitse soldaten.
Het zien neerkomen van parachutisten aan een brandende parachute moet een traumatische ervaring zijn geweest. Zowel juffrouw van Hoof als Joe Curreri hebben het erover.

Bela Benko, die toen hij uit een brandend vliegtuig moest springen een parachute greep, geen tijd meer had om die om te doen, maar zich toch vast wist te houden aan het tuig en met enig stunt- en vliegwerk veilig beneden kwam.

Kamp op het Heieind

Het is niet meer mogelijk om vast te stellen wie welke Amerikanen heeft geholpen en naar het Heieind gebracht.

Waarschijnlijk waren er ca. 25 man in Heieind1.
Op 18 september vertrekken 15 man vertrekken op 18 september via Vessem naar Wintelre en Veldhoven.
Die dag wordt Heieind2 in gebruik genomen.
Op Heieind 2 verblijven 12 man :

Guido Brassesco, Joe Andrews, Joe Curreri, Harry Tinkcom, Lucian Hopkins, Mike Lewis, Artie Kitterman, John Kessel, Gerald Pitt, Delbert Dunham, Bela Benko en Thomas Hartz.

Amerikanen naar bevrijd gebied gebracht

Naast de mannen uit het Heieind worden er nog 12 Amerikanen via Wintelre naar bevrijd gebied gebracht:

Om ca. 4 uur op 17 september 1944 landde een glider zonder trekker achter het Rietven op de Kuilenhurk in een dennenbos in Vessem Noord. De 4 inzittenden zijn door onze hulp in veiligheid gebracht. In de nacht heeft Paul Lasance deze 4 plus jeep

naar Wintelre gebracht. Hier werden ze de andere dag door enkele verkenningswagens van het 2e leger opgehaald. Een van de namen was Wright.

Op 17 september 1944 landt een zweefvliegtuig bij van den Bliek. De 4 inzittenden plus jeep en 4 piloten uit de verbrande trekker door van Loon weggebracht in de richting van Zeelst. Op 18 september ontmoeten ze Palmer in Meerveldhoven.

Is Fons van der Heijden doodgeschoten wegens nalatigheid van het verzet ?

Fons, geschilderd door een onderduiker

Dat lijkt mij niet. Het verhaal van Loek Veeger, getuige van de gebeurtenissen en onderduiker bij Fons, is:

De huiszoeking vindt plaats omdat de Duitsers een zwemvest in het kippenhok vinden. Veeger vermeldt in zijn dagboek niet dat er een overall in de oven wordt gevonden bij de huiszoeking. Wel dat de Duitsers het vierde, beslapen bed in de voorkamer, dat van Harry van Dooren, verdacht vinden.
Veeger meldt dat Fons gearresteerd werd en dat **intussen** ca. 10 man het huis binnenvielen. Fons wordt niet gearresteerd n.a.v. de resultaten van de huiszoeking.

Het verhaal uit het dagboek van Veeger is het meest geloofwaardige.

5-1-2020, Marie van der Heijden vertelt dat haar broer Pietje, die bij het verhoor was, zei: "Papa heeft alles op zich genomen. Hij zei dat hij alles wat er verkeerd was, gedaan had".

Gevoelens van Adriaan Goossens

Adriaan over Theo Dirks
"Voor de leider van de overvalgroep, Theo Dirks uit Eindhoven, heeft Goossens niet veel waardering. Volgens hem zijn verschillende van de door Dirks geplande acties slecht verlopen".

Theo Dirks was leider van de Knokploeg Sander uit Strijp. Hij vluchtte medio 1944 naar Bert Louwers in Casteren om de S.D. uit handen te blijven en werd districtscommandant van het district De Kempen, een van de drie districten van de P.A.N. De KP Sander heeft vele succesvolle acties uitgevoerd.

Adriaan over Theo Dirks
"In de meest kritieke fase, vanaf 17 september 1944, toen het er echt op aan kwam, trad Dirks niet adequaat op en vertrok al snel - evenals de rest van de groep - naar Eindhoven, zodat hij er vrijwel alleen voor stond".

28 september 1944, uit het verslag van Gerrit Beex:
"Bert, Theo en Gerrit wilden juist weer wegrijden, toen nog enkele granaten vielen. In een slagerij werd even gewacht tot de bui over was. Er vielen geen projectielen vlak in de buurt en het duurde niet lang".
Dirks vertrok niet snel naar Eindhoven en de rest van de groep ook niet.

Waarom Janus Beex begin september 1944 naar Eindhoven is gegaan wordt niet duidelijk, maar als je met kopstukken van de P.A.N. als Wim Kelder en Frits (Ad hoynck van Papendrecht), op kunt trekken, zeg je niet nee.
Mogelijk heeft Theo Dirks aan Janus Beex gevraagd om de KP Sander te versterken. Janus Beex nam ook al vóór september deel aan acties van de KP Sander.

Acties van Adriaan Goossens, Janus Beex en Theo Dirks

Jacques Hermans heeft de activiteiten van de KP Sander in 1944 bijgehouden:

1944	actie	deelname o.a. door	Buylinckx
maart	gemeentehuis Eersel	Theo	
maart	stro opslagplaatsen	Theo, Janus, Jan G	
juni	distributiekantoor Bladel	Theo, Beex, Jan G	Adriaan
juli	wapens Baarle Nassau	Beex	
juli	radio's Casterse molen	Theo, Beex, Janus, Jan G	Adriaan
	koeriers waren o.a.	Jan G, Janus	

Helemaal duidelijk wordt het niet. Als Adriaan Goossens en Janus Beex inderdaad aan de overval op het distributiekantoor in Bladel hebben deelgenomen, dan is Beex, Janus Beex en Goossens is dan Jan G. Maar wie is Janus dan ?

In de Kempen heeft Theo Dirks zich o.a. verdienstelijk gemaakt door telefoonkabels te kappen, kneedbommen af te leveren, piloten naar het Heieind te brengen.
Volgens Buylinckx heeft Adriaan Goossens radio's uit de Casterse molen gehaald, telefoonkabels doorgesneden met Frans van den Wildenberg, met Janus Beex meegedaan aan de overval op het distributiekantoor in Bladel en met Toon Groenen een trein opgeblazen. Goossens heeft zich verdienstelijk gemaakt in het verzet, maar niet meer dan de andere leden van de groep van Gerrit Beex.

Leeftijden

Gerrit Beex en onderduiker Bert, 1943. Met dank aan mw. Nel Beex-Roos.

Waarschijnlijk hebben leeftijden ook een rol gespeeld in de onderlinge verhoudingen.

In 1944 werd Gerrit Beex 32 jaar. Zijn broers Janus en Jan, 27 en 23 jaar.
Adriaan Goossens was 29 jaar, Frans van den Wildenberg 24 jaar, Bert Louwers 41 jaar en Piet Waterschoot 25 jaar.
Theo Dirks 26 jaar, Wim Kelder 27 jaar en Ad Hoynck van Papendrecht 24 jaar.

Aanslag op treinen

Op dinsdag 3 september 1944 kwamen partizanen uit Brabant naar Wal 1 in Eindhoven, het woningbureau annex assurantiekantoor van Jan Hezemans.
Zij leerden daar hoe je kneedbommen maakt, waarmee je spoorrails kunt opblazen.
"Londen" had opdracht gegeven om alle spoorlijnen in het Zuiden die nacht op te blazen.

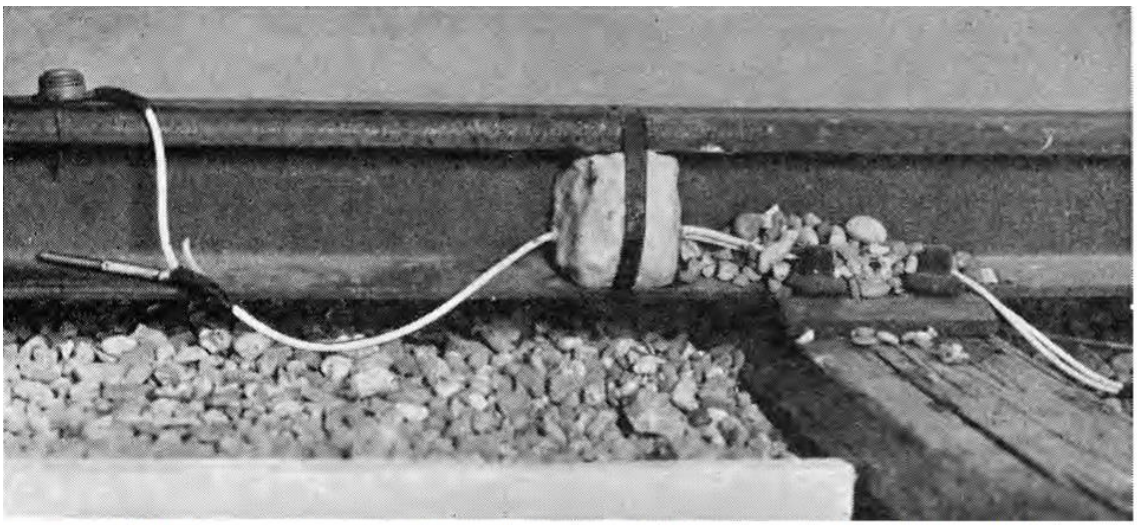

Gebruik van gedropt sabotagemateriaal. Op de rails links bevindt zich het mistsignaal, bevattend een slagpijpje, dat de lading bij het passeren van de trein doet ontploffen. Blijft de trein lang uit, dan werkt op den duur het tijdpotlood. De lading en het slagkoord (geen vuurkoord) worden bedekt met grind e.d., om een en ander aan het gezicht van eventuele lijnwachters te onttrekken. *Foto: J. van Rhijn.*

Vanuit Hoogeloon gingen twee groepjes op pad:

Er werd besloten om de lijn Tilburg-Turnhout ter hoogte van het plaatsje Riel te nemen. Over Goirle ging het naar Riel. Even buiten het dorp stapten Janus Beex en twee man af. De mannen plaatsen de kneedbommen, fietsen terug en horen de explosie. Twaalf uur was de groep "Riel" thuis.

De anderen reden door naar de lijn Tilburg-Breda. Pas ’s morgens te vier uur kwam de andere groep aan….zonder resultaat. Maar de volgende dag was ook de lijn Tilburg – Breda opgeblazen door Adriaan Goossens en Toon Groenen. Theo Dirks had de bollen trotyl naar het huis van Adriaan Goossens gebracht. Om 01:20 uur werd de trein opgeblazen.

Wat vertellen of schrijven Gerrit Beex en Adriaan Goossens over de oorlog ?

Gerrit Beex typt op een beschadigde Remmington typemachine – afkomstig uit een glider – een verslag van 107 pagina’s. De typemachine kon alleen nog maar hoofdletters typen. Beex levert met zijn verslag ook een bijdrage aan het - nooit in druk verschenen - Gedenkboek van de P.A.N.

Adriaan Goossens wil lange tijd niets (laten) schrijven over zijn ervaringen in de oorlog. Pas in de jaren 80 verandert hij van mening. In 1985 schrijft hij een kort verslag van de bevrijding van Hoogeloon. Op 26 oktober 1989 schrijft hij voor de Tilburgse Koerier een artikel over het "Opblazen Duitse munitietrein in september 1944". Hij brengt, samen met zijn halfzus Maria van Hoof, een bezoek aan Jan Buylinckx en dreigt niet weg te gaan, voordat Jan heeft beloofd een verhaal te maken. Dat gebeurt en in 1990 verschijnt het boek Meesterlijk Verzet. Adriaan Goossens overlijdt in datzelfde jaar.

Onderwijzers en paters

Wat opvalt is dat de onderwijzers Bert Louwers uit Casteren en Adriaan Goosens uit Hoogeloon (en juffrouw Van Hoof) deelnemen aan het verzet. Pater Kees Gijsbers uit Casteren is betrokken bij de pilotenhulp, evenals pater Fried van der Looij. Pastoor Clerx moedigt Adriaan Goossens aan, het verzet in te gaan: "Als je het durft, moet je het doen".

Bijlagen

Uit het Gedenkboek van de P.A.N.

Groep Lage Mierde
17 september 1944
Ter plaatse is een Amerikaans toestel neergestort waarbij twee van de inzittenden om het leven zijn gekomen n.l. Bader J. Ross, 2e Lt. en K.M.P. Bertken, 1e Lt.
Zij zijn begraven op de R.K. begraafplaats aldaar. Van de overige inzittenden is niets naders bekend.

Groep Reusel
17 september 19144
Hier stortte een Amerikaans toestel neer waarvan een gesneuvelde door J.W. Vis begraven.
19,20,21,22 september
Door …… zijn 4 Amerikaanse piloten tot aan de bevrijding van voedsel voorzien, nadat in de Belevensche heide voor hen een schuilplaats was gezocht.

Groep Netersel
17 september 1944
Bij de boswachter uit het "Dun" waren twee parachutisten in veiligheid gebracht doch hij kwam de Commandant van de groep hiervan op de hoogte stellen, die direct maatregelen trof en de piloten aldaar liet halen en bij hem onderbrengen De namen van de piloten waren Pitt en Dunham.
Een parachutist (naam onbekend) werd gevonden door..... en naar de groep in Casteren gebracht.

18 september 1944
Een parachutist bevond zich bij een burger te Bladel, genaamd K., die er geen raad mee wist. Door de Commandant van de groep Bladel in samenwerking met de Commandant van de groep Netersel werd de piloot naar het huis van F. v.d. H. (Commandant) gebracht. De naam van deze piloot was Hopkins.
Een andere boer uit de omgeving kwam ook de hulp inroepen van F.v.d.H. omdat hij een gewonde piloot in zijn huis had. De naam van deze piloot was Lopez. Deze piloot werd eerst verzorgd en toen op een kar naar het huis van F.v.d.H. gebracht waar hij verder bij de familie H. werd verpleegd en verzorgd, tot de middag van 20 september.
In de nacht van 18/19 september werden de drie parachutisten Pitt, Dunham en Hopkins, naar de groep in Casteren gebracht.

20 september 1944
Tegen de middag wordt de Amerikaanse piloot Lopez door de Duitsers ontdekt en gevangen genomen. F.v.d.H. wordt gearresteerd en enkele uren nadien, voor zijn hulp aan de piloten, gefusilleerd.

Groep Bladel
17 september 1944
Door enige leden van de groep worden twee piloten ontdekt.
Een ervan was gewond en kon niet meer lopen. De namen van deze piloten waren Zumhagen en Duffy. Nadat zij in een goede schuilplaats waren ondergebracht werden zij verzorgd tot 24 september 1944, de dag van de bevrijding. De leden die hieraan meegewerkt hebben waren R.v.Z. en B.
Enkele andere leden ontdekten 4 piloten met jeep en toebehoren. De namen van deze piloten waren Just, Pfieffer, Anderson en Zirn. Zirn was echter gewond en hiervoor

moest eerst geneeskundige hulp gehaald worden die spoedig aanwezig was in de persoon van Dr. C. uit B. De piloten werden in veiligheid gebracht en tot 23 september van voedsel etc. voorzien.

Op 23 september werd het contact verbroken door de gevechtshandelingen die ter plaatse en in de omstreken geleverd werden. Bij de bevrijding werd direct naar hen geïnformeerd en enige officieren deelden toen mede dat er inderdaad vier piloten met jeep zich bij hen hadden aangesloten.

18 september 1944
De Commandant van de groep bracht tezamen met de Commandant van de groep Netersel de in Bladel gevonden parachutist naar het huis van F. v.d. H. (Hopkins)

Groep Casteren en Hoogeloon
17 september 1994
Op deze dag stortten hier toestellen en 4 gliders neer. Het eerste toestel nr. 315302 brandde gedeeltelijk uit en hierbij werden drie verkoolde lijken aangetroffen. Om plunderen te voorkomen werd een gewapende wacht bij het toestel geplaatst die zich meer dan eens moest terugtrekken in verband met voorbijtrekkende Duitsers. Voor de gesneuvelden werden kisten vervaardigd en de volgende dag werden zij op de R.K. begraafplaats te Hoogeloon begraven. Een vierde piloot die zich door middel van een parachute had trachten te redden, doch waarvan de parachute had geweigerd, werd enkele dagen nadien gevonden en eveneens op dezelfde begraafplaats begraven. Het vervoer geschiedde ’s nachts. Het overgebleven materiaal werd verzameld en bij de Commandant ondergebracht. De herkenningsplaatjes worden eveneens vermeld en deze zijn later dan een Amerikaans officier ter hand gesteld die voor doorzending via het Rode Kruis zou zorgen.

Het 2e toestel was genummerd C-0676210. Bij dit toestel werden 4 verkoolde lijken aangetroffen. Zij zijn op dezelfde wijze als de bovenstaande begraven. Een piloot wist zich door middel van een parachute te redden en werd door drie leden opgevangen en ondergebracht in een voorlopige schuilplaats.

Het derde toestel was genummerd 2100672. Twee leden van de bemanning die zich niet per parachute konden redden werden met levensgevaar uit het brandende toestel gehaald door een kranige dorpeling genaamd M. Zij hadden enige verwondingen opgelopen en werden ook voorlopig ondergebracht. De een had een beenbreuk en de ander een kaakfractuur zodat een lid werd opgedragen een dokter te gaan halen die dan ook spoedig present was om eerste hulp te verlenen. Zijn naam was Dr. G. uit V. De boodschapper die van de dokter terugkwam ontdekte onderweg ook nog een gewonde parachutist; hij nam hem mee naar huis omdat hij over inwendige pijnen klaagde. Bij dit lid is hij verpleegd tot bevrijding.

Het 4e toestel was genummerd 216064. Hieruit ontsnapton nog enkele piloten, een ervan had een zware knieblessure en werd daarvoor bij de Commandant thuis ondergebracht. De dokter had het erg druk met zijn patiënten die tot de bevrijding een geregelde behandeling nodig hadden. Dit toestel viel op het gebied Vessem en de twee doden die erbij te betreuren waren, werden door de groep Vessem begraven. Uit deze toestellen hadden zich ook enkelen met parachute kunnen redden en deze hadden zich ofwel verstopt of zij hadden van aangeboden hulp gebruik gemaakt om op een schuur of zolder een veilig onderkomen te zoeken.

De drie gliders kwamen oostelijk van het dorp terecht en werden met 3 jeeps volledig bewapend en uitgerust door de Commandant van de groep en een ander lid naar een

beter beschutte bosplaats gebracht ten noordwesten van het dorp. Tijdens deze tocht die gedeeltelijk door het dorp moest gaan, kregen de twee nog assistentie van twee andere leden van de groep. Bij aankomst werd een degelijke plaats uitgezocht en de piloten die zich hier en daar provisorisch hadden laten onderbrengen, konden nu bij de andere gevoegd worden, waardoor aan de burgers veel risico werd ontnomen.
J. sprak Engels en deze werd door de Commandant aangewezen om als contactman bij de Amerikanen te blijven, terwijl een landbouwer in de buurt de parachutisten van voedsel zou voorzien, wat ook nauwgezet is uitgevoerd. Tegen de avond bevonden zich ongeveer 25 piloten in het kamp. Nadat nu het eerste werk naar het zoeken van de piloten geschied was, werd de groep er op uitgestuurd om het achtergebleven materiaal te verzamelen. Alles wat men aantrof werd gedeponeerd in een schuilplaats bij de Commandant wat de Amerikanen konden gebruiken werd de volgende dag naar het kamp gebracht in kleine partijen.

18 september 1944
Het aantal steeg ongeveer tot 30 omdat er nog verspreide piloten gevonden werden. Het verkennen van de omgeving, speciaal in de richting Eindhoven, waarheen een groep van 15 à 20 Amerikanen met drie jeeps de volgenden dag zouden vertrekken.

19 september 1944
De Amerikanen vertrekken met de drie volgeladen jeeps over de tevoren verkende wegen naar Vessem en worden uitgeleide gedaan door de Commandant en leden, die voor een gedeelte de weg hebben afgezet. Aan de grensscheiding van het dorp worden de Amerikanen overgenomen door de groep uit Vessem, die hen naar Wintelre brengt, en vandaar weer verder naar Veldhoven waar zij zich kunnen aansluiten bij de geallieerden. Een gedeelte van de Amerikanen maakte de tocht niet mee omdat zij enkele gewonden in hun midden hadden, en omdat men het risico niet wilde lopen onderweg op Duitsers te stoten.

In de nacht van 18/19 september werden van Netersel 3 piloten gebracht tot Casteren, hier zijn zij overgenomen door de groep C.H. en diezelfde nacht overgebracht naar het verzamelkamp.

september 1944
In verband met de veiligheid moest de groep van plaats veranderen en door J. is een nieuwe plaats uitgezocht waar zij naar toe gebracht zijn. In de avond van de bevrijding nestelde zich n.l. een groep Duitsers vlak bij de Amerikanen. Hun sterkte was ongeveer 120 man en zij stelde 88 mm geschut op. Gelukkig verdwenen zij weer even vlug als zij gekomen waren anders waren er zeker gevechtshandelingen uit gegroeid.

Groep Vessem
17 september 1944
Hier stortte een toestel neer waarbij twee doden te betreuren waren die door de groep op de graafplaats aldaar begraven werden. Een piloot werd door een lid van de groep C-H, toen hij naar de dokter was geweest om diens bijstand in te roepen, ontdekt en mee naar huis genomen. Het ander lid uit het toestel werd ontdekt door de Commandant v.d. groep C.H.

Achter het Rietven landde een glider in een dennenbos. De vier inzittenden plus jeep werden door de groep in veiligheid gebracht. L. en S. brachten deze vier plus jeep, diezelfde avond naar Wintelre. Een piloot ervan was genaamd Wriggle.

19 september 1944
‘s Middags werd uit het verzamelkamp te Hoogeloon de groep piloten gehaald op de afgesproken plaats en tezamen met de leden (G.S. en L.v.d.B) naar Wintelre gebracht. De weg was afgezet door de groep ter beveiliging van de piloten.

Groep Wintelre.
17 september 1944
Zweefvliegtuigen geland bij v.d. B. de vier inzittenden plus jeep en vier piloten van de verbrande trekker door v. L. weggebracht in de richting Zeelst-Veldhoven en daar konden zij zich aansluiten bij de geallieerden.

18 september 1944
De groep piloten uit het verzamelkamp overgenomen van de groep Vessem en verder gebracht naar Veldhoven, waar ook zij zich konden aansluiten bij het 2e Leger.
A. en N. hadden zich belast met het transport.

Beknopt overzicht activiteiten uit de dagen na 17-9-1944

Groep Bladel
Inlichtingen aan Engelsen doorgegeven toen deze de Nederlandse grens naderden, een man als tolk achtergelaten. Vier Amerikanen aan de groep Hapert overgegeven, na een mislukte poging om hen naar de Engelsen te brengen.
Wapens afgenomen van twee Duitse deserteurs. Drie Amerikanen naar Netersel gebracht, waar ze door de groep Hoogeloon en Casteren werden overgenomen.
Spijkers gestrooid op de wegen.

Onderduikerskamp Bladel
In de eerste dagen na de bevrijding was het vooral op de dorpen vaak een onzekere toestand. De Duitsers stelden hier en daar posten en versterkingen op volgens verwachte invallende troepen. Deze kwamen uit en verdwenen naar alle richtingen, zodat de bezetter soms zonder strijd kon standhouden en meermalen dorpen van eigenaar verwisselden. Het werd voor de P.A.N. vaak ingewikkeld om op het juiste moment het goede antwoord op zulke samengestelde vragen te geven.
Bij Bladel was een grote groep op verkenning gegaan om zich zekerheid te verschaffen omtrent de stand van zaken. Op flinke afstand werden zij troepen gewaar. Daar zij verwachtten met geallieerden te doen te hebben, gingen H. Flipse en W. Freeriks vooruit; de anderen zouden op grotere afstand volgen en naar omstandigheden handelen.
Hoe groot was de ontsteltenis van de groep toen zij hun verkenners na enkele minuten de handen in de hoogte zagen steken. Daar beiden ongewapend waren viel niet veel te vrezen, doch toen de moffen hen fouilleerden vonden zijn toch nog een geweerpatroon. De dappere makkers keerden niet terug en vonden hun laatste rustplaats in de eenmansputten ter plaatse.

Hapert
Spijkers gestrooid. Vier Amerikanen van groep Bladel overgenomen en een paar dagen later naar de Engelsen in Eersel gebracht. Inlichtingen aan de Engelsen verstrekt. Wapens verzameld, die de Duitsers hadden achtergelaten. Verkenningen gedaan met een achtergelaten Duitse tank. Twee verdachte personen in de eerste dagen na de bevrijding gearresteerd.

Reusel
Gegevens over Duitse sterkte en troepenbewegingen verzameld en doorgegeven naar Casteren en Hoogeloon, vanwaar ze naar de Engelsen werden doorgegeven.

Drie Duitsers krijgsgevangen gemaakt, toen hun wagen door de Engelsen was stukgeschoten. De activiteit werd gehinderd omdat de woning van de commandant door een granaat werd getroffen, waarbij zijn vrouw zwaar werd gewond en twee kinderen werden gedood.

Netersel
Duitser krijgsgevangen gemaakt.
Amerikaans piloot verborgen; de commandant werd als gevolg hiervan door de Duitsers gedood. Bij de intocht der Engelsen werden inlichtingen gegeven over Duitse bewegingen.

Hoogeloon en Casteren
20 Amerikaanse piloten twee dagen verborgen gehouden en daarna door de Duitse linies naar de Engelsen gebracht. 18 Andere Amerikanen verborgen gehouden tot de Engelsen in Hoogeloon waren. Zeven Amerikanen en vier Duitsers begraven.
Geheel de bevolking van Casteren en Netersel en een groot gedeelte van Westelbeers, Middelbeers en Bladel, gedurende een tot twee weken van voedsel en onderdak voorzien. Zieken en ouden van dagen uit Netersel helpen evacueren. Gesneuvelde burgers begraven. 30 Verdachte personen aangehouden, waarvan 19 na verhoor werden losgelaten en 3 naar Eindhoven werden doorgestuurd. Door de groep werden 19 krijgsgevangenen gemaakt, van wie 3 voor de bevrijding, 6 tijdens de intocht der Engelsen en 10 met of zonder hulp van Engelse patrouilles gedurende de eerste dagen na de bevrijding. Een noodbrug geslagen om het militaire verkeer door te laten.

Adriaan Goossens en Toon Groenen en acties van de P.A.N. (Meesterlijk Verzet)

Verkleed als politieman deed hij mee met de overval van de opslagplaats van gevorderde radio's in Bladel. De overvalgroep had informatie dat de radio's de volgende dag naar Duitsland zouden worden vervoerd. Doordat hij zich voor het raam vertoonde in uniform dachten de twee mannen binnen, dat het vertrouwd was en openden de deur. Hij zette meteen zijn voet tussen de deur en zo kwamen de leden van de overvalgroep gemakkelijk binnen. Ze hebben de aanwezige mensen ongedeerd gelaten, maar wel alle radio's meegenomen. Die werden in fietskarretjes via een binnenweg naar de Casterse molen gebracht. Ze werden daar opgeslagen zodat ze na de oorlog teruggegeven konden worden aan de rechtmatige eigenaars. Helaas heeft het niet zo mogen zijn. Eind 1944 ging de molen in vlammen op.
Van de KP Sander namen 7 man deel. Zij maakten 26 radiotoestellen buit.

Casterse Molen, ca. 1919

De wind- en watermolen op Wolfswinkel (reeds in 1215 genoemd) die in de volksmond de "Casterse molen" heet, werd in ongeveer 1845 door brand verwoest en nadien door molenaar Teurlings opgebouwd tot een totale hoogte van dertig meter. Oorspronkelijk werd de molen gebruikt als graanmolen. In 1938 werd hij buiten werking gesteld en in 1939 werden de wieken verwijderd. In de oorlogsjaren werd de molen in brand geschoten en alleen het onderste gedeelte tot aan de galerij bleef behouden.

Veel gevaarlijke klussen knapte hij op, zoals het veelvuldig doorsnijden van telefoonkabels. Soms hielp Frans van de Wildenberg hem daarbij.
Onder Wintelre moest hij eens vlakbij een Duitse wachtpost een kabel doorsnijden. Toen de Duitsers iets verdachts meenden te horen en hun waakhond loslieten gebruikte hij met succes de driekante vijl, die Bert de Smet uit Hoogeloon voor hem vlijmscherp had geslepen, en die hij altijd in zijn rechtermouw verscholen bij zich droeg.

Soms waren het individuele acties en soms werden er ook meerdere leden van de KP Sander ingezet. Zo waren Adriaan Goossens en Janus Beex betrokken bij de overval op het distributiekantoor in Bladel in juni 1944. Daarbij werden maar liefst 35.000 bonkaarten buitgemaakt, waardoor de Eindhovense LO-organisatie in één klap over voldoende kaarten beschikte tot het einde van de oorlog. De bonkaarten werden eerst verborgen in een eikenbos vlakbij de Kleine Beerze op de Dukesvoort in Duizel. Toen het wat rustiger en veiliger was geworden na de overval, werden ze in het klooster in Eersel gesorteerd en van daaruit verspreid.

Begin september 1944 kreeg hij de opdracht om een Duitse munitietrein op te blazen, die op maandag 4 september om ongeveer 21.30 uur vanuit Gilze-Rijen in de richting Tilburg zou komen. Hij moest de klus klaren met Toon Groenen uit Steensel. De leiding van de P.A.N in Eindhoven zorgde voor twee bollen trotyl met dubbele ontsteking. Het materiaal werd door hen en Theo Dirks naar het ouderlijk huis van Adriaan gebracht.
Ongeveer om zes uur 's-middags vertrokken ze per fiets vanuit Hoogeloon. Ze reden via Casteren, Westelbeers, Diessen en Hilvarenbeek naar Tilburg.
Bij Boerke Mutsaers aangekomen, maakten ze kennis, keken hem diep in de ogen en vroegen of ze hun fietsen in zijn schuur langs de spoorbaan mochten zetten. Boerke Mutsaers, met zijn glimmende oogjes, begreep heel goed dat er iets bijzonders ging gebeuren. Via zijn handboogdoel en een klein bruggetje liepen ze parallel aan de spoorbaan, links van het park, in westelijke richting.

Het café "Boerke Mutsaers in ’t Zand" te Tilburg. Foto van 1952 uit de collectie van het Gemeentearchief Tilburg.

Ze liepen ongeveer 1500 meter tot ze bij het laatste bosje kwamen tegen de spoordijk. Verder lagen er open weilanden. In dat laatste dennenbos, dat ca. vier meter hoog was, waren sloten gegraven bijna loodrecht op de spoorbaan. Een van die sloten, ze waren zo'n 100 meter lang, zijn ze ingelopen. Ze camoufleerden zich met berkentakken en maakten de ontstekers aan de trotyl vast. Goossens, die vergeten was plakband mee te nemen deed dat met reepjes stof, die hij van zijn zakdoek scheurde. Ze kropen zo ver mogelijk tegen de spoordijk aan. De opzet was om de locomotief over het tweede spoor te laten vallen. Daarom spraken ze af de trotyl op enkele meters afstand van elkaar tegen de rails te plaatsen, een tegen de linker legger en een tegen de rechter legger.

Af en toe kwam er een gemotoriseerd controlewagentje over de rails rijden. Het zou eenvoudig geweest zijn om de Duitse controleurs, met de pistolen die ze bij zich hadden, naar de eeuwige jachtvelden te sturen en de rails op te blazen, maar dat was niet de bedoeling. De munitietrein was het doel van de aanslag en daarom dienden ze het juiste moment af te wachten. Maar die trein kwam niet op het doorgegeven tijdstip. Het werd elf uur, twaalf uur, een uur in de morgen .... De maan stond hoog aan de lucht en het was zo licht als overdag! De mister verging van de dorst. Op zo'n laatkomer hadden ze niet gerekend. Weer kwam er uit de richting Tilburg een motorwagentje voorbij. Het was ongeveer twintig over een. Ongeveer een halve minuut later hoorden ze vanuit de richting Gilze een locomotief; dzj...dzj...dzj, heel langzaam. Als ratten kropen ze de dijk op. Goossens drukte zijn trotyl tegen de zijkant van de rail en klemde het slaghoedje er bovenop. De pen van de tijdontsteker, bedoeld om indien de munitietrein onverhoopt niet kwam toch tenminste de rails op te blazen, trok hij er niet eens uit. Als de weerlicht rende hij weg. Hij was misschien halverwege het bos, toen de explosie kwam; een klap, een rode vuurgloed en een geweldige luchtverplaatsing. Zo'n twee seconden was het absoluut stil. Toen brak de hel los!
Er werd geschoten-gemitrailleerd- en de kogels vlogen hem om de oren, maar hij liep en liep maar door zo hard hij kon in de richting van de stad. In de handboogdoel van Boerke Mutsaers ging hij achter een scherm plat op de grond liggen en wachtte op Toon. Het leek een eeuwigheid te duren. Goossens begon te vrezen dat hij het niet had overleefd. Na een paar minuten zag hij een figuur opdoemen. Zijn pistool kon hij echter weer opbergen toen zijn wachtwoord -John werd beantwoord met het afgesproken "Tuut-tuut'. Dat was een opluchting!

Voor zijn vertraging gaf Toon de volgende verklaring, waarmee tevens duidelijk werd waarom de Duitsers in hun richting hadden geschoten: 'Hôde gè die Moffen veur op de locomotief nie zien zitte? Die heb ik er urst mer is afgeschote'. Dat was Toon Groenen, een soldaat.

Toon Groenen

Maar alhoewel het zeer moedig was, erg verstandig kan het niet genoemd worden. Het is een wonder hoe hij heeft kunnen overleven. De mister heeft het met hem naderhand nooit meer over de details gehad. Zelf heeft hij zich op het moment dat ze de trein hoorden aankomen helemaal geconcentreerd op zijn deel van de opdracht: trotyl plaatsen en wegwezen. Toon overleed in 1982, hem kan het dus niet meer gevraagd worden. Goossens veronderstelt dat Toon na het plaatsen van de trotyl blijkbaar nog kans heeft gezien met zijn pistool op de Duitsers op de locomotief te schieten (alhoewel hij zich niet kan herinneren voor de explosie schoten gehoord te hebben) en dat, na enkele seconden van doodse stilte na de explosie, Duitsers die achter in de wagons zaten, voor het mitrailleurvuur zorgden. Maar bij dit alles blijft wel de grote vraag hoe Toon heeft kunnen overleven. Toen de explosie kwam moet Toon er erg dicht bij zijn geweest.

Ze gingen bij de familie Mutsaers binnen om wat te drinken. Het hele gezin was wakker, hoe kon het ook anders. Enkele ruiten waren ingedrukt en de klap was ver te horen geweest. Moeder Mutsaers was niet erg op hun nachtelijk bezoek gesteld en maakte duidelijk, dat ze hen graag zag vertrekken. Ze zei met tranen in haar ogen: 'Dadelijk komen de Duitsers en als ze jullie vinden, schieten ze ons allemaal dood'. Boerke Mutsaers vond het wel interessant om later, na de oorlog, kennis te maken. Enkele jaren nadien heeft Goossens hem opgezocht. Hij ging gewoon in de zaak zitten. Boerke Mutsaers kende hem onmiddellijk terug.

Intussen was het 2.00 uur geworden. Ze konden niet onmiddellijk terug naar huis vanwege de spertijd, die pas om zes uur afliep. Ze kropen in het stro in de schuur bij Mutsaers en spraken af later afzonderlijk te vertrekken en bij bakker Jac Peeters in Diessen bij elkaar te komen. Dat gebeurde ook en daar hoorden ze klokslag zeven uur die ochtend via Radio Londen: 'De Engelsen zijn doorgestoten tot de lijn Breda-Tilburg? Die Engelsen, dat waren de vele verzetsstrijders in Brabant die in die nacht met gevaar voor eigen leven actief waren geweest, waaronder Toon Groenen en Adriaan Goossens. Door de Duitsers te laten geloven dat de Engelsen de daders waren probeerde men er niet alleen voor te zorgen dat de Duitsers in paniek raakten en gedemoraliseerd werden, maar ook dat er geen represailles kwamen tegen de burgerbevolking.

Luchtfoto van de omgeving van "Boerke Mutsaers" gemaakt door de Royal Airforce op 13 september 1944, acht dagen na de aanslag op de trein. Bij de pijl rechts ligt "Boerke Mutsaers". Bij de pijl links vond de aanslag plaats. Foto uit het Gemeentearchief Tilburg.

Toon Groenen, uit het archief van de P.A.N.

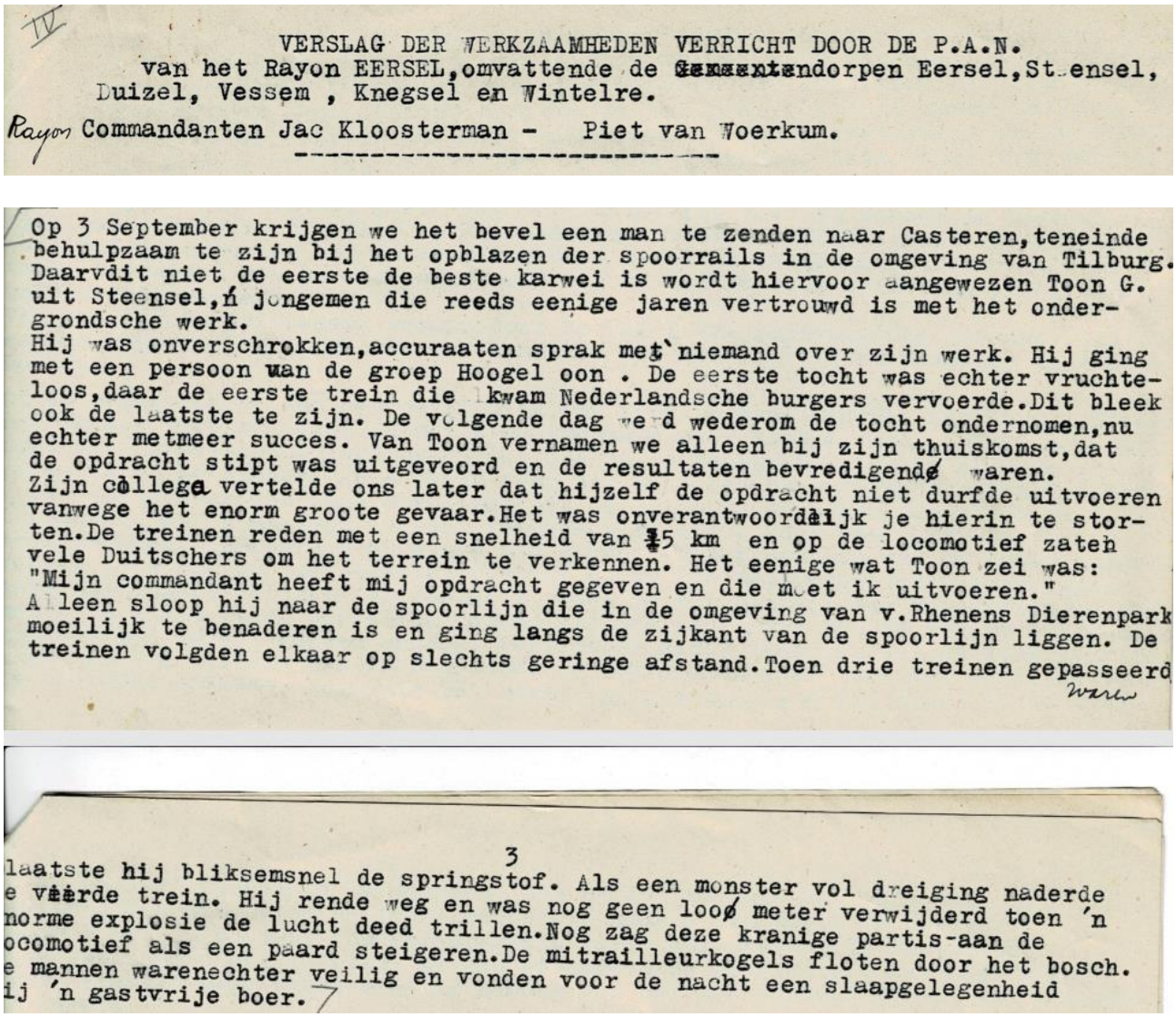

IV

VERSLAG DER WERKZAAMHEDEN VERRICHT DOOR DE P.A.N.
van het Rayon EERSEL, omvattende de gemeentendorpen Eersel, St. Oensel, Duizel, Vessem , Knegsel en Wintelre.

Rayon Commandanten Jac Kloosterman - Piet van Woerkum.

Op 3 September krijgen we het bevel een man te zenden naar Casteren, teneinde behulpzaam te zijn bij het opblazen der spoorrails in de omgeving van Tilburg. Daarvdit niet de eerste de beste karwei is wordt hiervoor aangewezen Toon G. uit Steensel, ń jongemen die reeds eenige jaren vertrouwd is met het onder-grondsche werk.
Hij was onverschrokken, accuraaten sprak met niemand over zijn werk. Hij ging met een persoon van de groep Hoogel oon . De eerste tocht was echter vruchte-loos, daar de eerste trein die kwam Nederlandsche burgers vervoerde. Dit bleek ook de laatste te zijn. De volgende dag werd wederom de tocht ondernomen, nu echter metmeer succes. Van Toon vernamen we alleen bij zijn thuiskomst, dat de opdracht stipt was uitgeveord en de resultaten bevredigend waren.
Zijn collega vertelde ons later dat hijzelf de opdracht niet durfde uitvoeren vanwege het enorm groote gevaar. Het was onverantwoordelijk je hierin te stor-ten. De treinen reden met een snelheid van 75 km en op de locomotief zaten vele Duitschers om het terrein te verkennen. Het eenige wat Toon zei was: "Mijn commandant heeft mij opdracht gegeven en die moet ik uitvoeren."
Alleen sloop hij naar de spoorlijn die in de omgeving van v. Rhenens Dierenpark moeilijk te benaderen is en ging langs de zijkant van de spoorlijn liggen. De treinen volgden elkaar op slechts geringe afstand. Toen drie treinen gepasseerd waren

3

laatste hij bliksemsnel de springstof. Als een monster vol dreiging naderde e vierde trein. Hij rende weg en was nog geen 1000 meter verwijderd toen 'n norme explosie de lucht deed trillen. Nog zag deze kranige partis-aan de ocomotief als een paard steigeren. De mitrailleurkogels floten door het bosch. e mannen warenechter veilig en vonden voor de nacht een slaapgelegenheid ij 'n gastvrije boer.

4 september is het zo ver. Na zorgvuldige voorbereidingen, verstoppen ze zich in een dennenbosje, dicht tegen de spoorlijn aan om daar verdere voorbereidingen te treffen om te trein op te blazen. Regelmatig passeert er een Duits controlewagentje over het spoor. Uiteindelijk horen ze tegen een uur of één de trein aankomen. De twee dappere mannen kruipen omhoog en plaatsen het explosief (trotyl) tegen de zijkant van de rails. Adriaan Goossens maakt zich snel uit de voeten. Als hij halverwege het dennenbos is, volgt een enorme explosie. Daarna wordt er hevig geschoten, maar Adriaan weet te ontkomen. Hij vreest dat Toon het niet heeft overleefd, totdat na enkele minuten Toon terugkeert met de woorden:
"Hode gè die Moffen veur op de locomotief nie zien zitte? Die heb ik er urst mer is afgeschote".
Het is een wonder hoe Toon dit heeft kunnen overleven. Het effect van de actie is onduidelijk. De Duitsers staan erom bekend dat ze schade aan de voor hen zo vitale spoorwegverbindingen snel kunnen repareren. Zeker is dat er in ieder geval op 6 september 1944 weer treinen rijden tussen Breda en Tilburg.

Na zijn lidmaatschap van de P.A.N is hij tot twee maal toe als militair vertrokken naar Indië. Toon werd bevorderd tot sergeant. Op 1 mei 1950 meerde hij weer aan in de haven van Amsterdam.

Meerveldhoven en Zeelst 1950 -1960 - Suriname 1960-1963 en weer terug.
Na zijn tweede verblijf in Indië is de familie Toon Groenen in Meerveldhoven gaan wonen. Hier wordt hun tweede kind geboren en ook de jongste telg van het gezin, Tom. Zij verhuizen naar Zeelst en Toon werkt als militair op de kazerne in Oirschot.

De dood van Eddy Jones (Meesterlijk Verzet).

De 19-jarige Eddy Jones uit Buckly in Engeland die op 21 september1944 sneuvelde. Het was de enige Britse militair die bij de bevrijding van Hoogeloon om het leven kwam. Hij werd voorlopig begraven op de hoek van de Akkerstraat en de Groenstraat en is later overgebracht naar Bergen op Zoom.

In mei 1985 kwamen de enige zus van Eddy Jones, Miny en haar man, de heer Price, naar Nederland op uitnodiging van het Commité Nationale Herdenking. Op 5 mei werd ter nagedachtenis van Eddy Jones op het Valensplein een bronzen plaquette geplaatst.

Nog voordat de Britten van het bevrijde dorp doorstieten naar het Heieind gebeurde er iets wat tot op heden bet meest onverklaarbare aspect vormt van de bevrijding van Hoogeloon, namelijk bet sneuvelen van dejonge Engelse militair Eddy Jones. Dat hij die middag in Hoogeloon is gesneuveld, is zowat bet enige wat met zekerheid bekend is. Er wordt vaak verondersteld dat hij, zonder opdracht daartoe, al in zijn eentje via de Groenstraat in de richting van het Heieind trok en de gevaren niet onderkende, terwijl hij toch net als de anderen van de situatie op de hoogte zou zijn geweest. Hij zou door Duitsers zijn doodgeschoten, die zich bevonden op de plaats waar nu de boerderij van H. Berends aan de Groenstraat staat, maar wat toen een iets hoger gelegen terrein was met veel gaten en kuilen, begroeid met hei en struiken. Schriftelijke bronnen over het voorval zijn echter tot op heden niet gevonden en getuigen uit het dorp die werkelijk zelf iets van de toedracht hebben gezien, zijn (nog) niet gevonden. Er blijven tal van raadsels. Jones behoorde namelijk niet tot een van de twee Britse onderdelen, die bij de bevrijding van Hoogeloon betrokken waren, maar tot de Welch Fusiliers. Hoe kwam hij in Hoogeloon terecht? Was hij tijdelijk

ingedeeld bij een van deze onderdelen of was hij misschien afgedwaald van de Royal Welch Fusiliers die die dag Vessem bevrijdden? Waarom wordt in er in het dagboek van David Morgan en in het boek Welch Spearhead geen aandacht geschonken aan het sneuvelen van Eddy Jones?

Als het inderdaad Duitsers in de buurt van de Zwarte Berg geweest zijn die hem doodschoten, waarom schoten ze dan van zo'n grote afstand en lieten ze hem niet naderbij komen in de hoop dat er nog meer onvoorzichtige Britten zouden volgen? Toen de Britten even na de dood van Jones naar het Heieind trokken ondervonden ze ook geen tegenstand van Duitsers in de omgeving van de Zwarte Berg. Hoe het ook zij, Eddy Jones was de enige geallieerde militair die in Hoogeloon die dag is gesneuveld. In het boek The Red Dragon, the story of the Royal Welch Fusiliers, 1919-1945, is een Roll of Honour (een erelijst van gesneuvelden) opgenomen waarin wordt vermeld dat Eddy Jones op 22 september 1944 is gevallen.
Een fout, waarschijnlijk ontstaan omdat het gemeentehuis in Hoogeloon op 21 september 's-middags gesloten was en de officiële overlijdensakte pas de dag daarna is opgemaakt en abusievelijk spreekt van 22 september als overlijdensdatum. Er zijn in Hoogeloon echter nog veel mensen te vinden die zeggen zich met zekerheid te herinneren dat Jones op 21 september sneuvelde. Hij werd tijdelijk begraven op de plaats waar nu het woonhuis van Piet van de Pas staat op de hoek van de Akkerstraat en de Groenstraat. Nu ligt hij begraven in Bergen op Zoom. Op het Valensplein in Hoogeloon is in 1985 een herdenkingsbord ter ere van zijn nagedachtenis onthuld.

In juni 2021 stuurde Jan Buylinckx, auteur van "Meesterlijk Verzet", mij deze email:

Beste mijnheer Nieman,

Leuk dat u onderzoek doet naar de P.A.N. Achteraf moet ik zeggen dat ik uw naam al was tegengekomen omdat ik uw werk over het verzet / de verzetsstrijders in de Kempen op internet heb gelezen, maar toen ik uw naam in de mail zag, had ik die verbinding niet direct gelegd. Nu dus wel. Ik weet er niet erg veel van en o.a. uw verhaal toont aan dat er nu een beter en meer compleet verhaal te vertellen is. Zo heb ik van het verhaal van Gerrit Beex ook pas kennis genomen nadat het boekje Meesterlijk Verzet was verschenen en ook de verslagen van het werk van de P.A.N. had ik toen niet tot mijn beschikking. Ik heb eerlijk gezegd de drie gebroeders Beex tamelijk goed gekend, maar met Gerrit Beex nooit over zijn oorlogsverleden gesproken.

Het was mijn bedoeling het verhaal van Adriaan Goossens vast te leggen (dat geef ik ook aan in de ondertitel van het boekje) en hij deed het ten onrechte een beetje voorkomen alsof er naast zijn werk niet veel was gedaan in het verzet in Hoogeloon.
Vorig jaar is bij het, ook door u aangehaalde, toneelstuk in Hoogeloon een aardig programmaboekje verschenen en de toneeltekst van Hans Maas is inmiddels ook in druk verschenen, zoals u wellicht weet. Bij de voorbereiding van het toneelstuk was ik betrokken.

Ik ben opgegroeid in Hoogeloon en heb op de lagere school aldaar les gehad van juffr. M. van Hoof. Zij was apentrots op haar halfbroer Adriaan en ze vertelde altijd erg enthousiast over de oorlog en de ‘heldendaden’ van haar halfbroer, aan haar leerlingen. Zij was sterk geïnteresseerd in geschiedenis en ook na de lagere en middelbare school heb ik altijd contact met haar gehouden. Ze vond het leuk dat ik archivaris werd. Haar halfbroer, Adriaan, heb ik ook erg goed gekend (In het dorp werd over hem uitsluitend gesproken als “De Mister”). Mijn oom (fulltime) en mijn vader (in zijn vrije tijd) hebben voor hem gewerkt (hij had veel grond in Hoogeloon en omgeving en teelde kerstbomen) en ook ikzelf deed dat soms vakantiewerk voor hem. Ik was bijzonder op hem gesteld.

Juffrouw Van Hoof drong er bij mij jarenlang op aan dat ik de lotgevallen van haar broer in de oorlog op zou schrijven, maar haar halfbroer wilde er heel lang niet aan (hij ergerde zich aan al die mensen die na de oorlog deden of ze zwaar in het verzet zaten, maar die in de oorlog niet tot medewerking waren te bewegen, de zgn. ‘meikevers’, die in mei 1945 plotseling heldhaftig waren) en ik had er geen zin in (veel te druk met andere zaken, weinig bronnen behalve onbetrouwbare mondelinge overlevering, afstand van mijn woonplaats Hedel tot Hoogeloon, etc.).

Maar toen, eind jaren tachtig, veranderde Adriaan van opvatting. Toen moest en zou zijn verhaal opgetekend worden en hij had plotseling haast. Dat wil zeggen: hij wilde eigenlijk alleen zijn verhaal vastgelegd zien over de bevrijding van Hoogeloon en de aanslag op de trein in Tilburg. Over zijn andere verzetswerk wilde hij nog steeds weinig details vertellen.
Ik, daarentegen, had nog steeds geen trek in dat werk, hoe aardig ik beiden ook vond en hoe zeer ze beiden steeds maar weer aandrongen. Ze vonden echter dat juist ik dat verhaal moest schrijven en niemand anders. Adriaan heeft toen een doorbraak geforceerd. Op een zondag is hij vanuit zijn woonplaats Eersel naar Hoogeloon gereden. Heeft daar zijn halfzus opgehaald en samen stonden ze plotseling zonder aankondiging bij mij in Hedel op de stoep. Ze gingen op de bank zitten en Adriaan meldde doodleuk dat ze niet weg zouden gaan voordat ik ‘ja’ had gezegd op hun vraag. Ik was het nog steeds niet van plan, maar ze bleven maar zitten en mijn toenmalige partner vond hen beiden zo aardig, sympathiek en vasthoudend, dat ze het kamp Goossens / van Hoof ging versterken. Tegen zoveel aandoenlijke charme en overmacht was ik niet opgewassen en de rest is geschiedenis ….

Met vriendelijke groet, Jan Buylinckx